

Biblioteca Științifică
a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți

FAINA TLEHUCI

90 DE ANI
DE LA NAȘTERE

MATERIALELE
COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM

23 februarie 2013

Bălți, 2013

**Biblioteca Științifică
a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți**

FAINA TLEHUCI -

90 DE ANI DE LA NAȘTERE

FAINA TLEHUCI - 90 YEARS OLD

COLLOQUIA BIBLIOTHECARIORUM

23 februarie 2013

Bălți, 2013

CZU 027.7(478)(063)

F 16

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

„**Faina Tlehuci – 90 de ani de la naștere**», **colloquia bibliothecariorum (1 ; 2013; Bălți)**. Faina Tlehuci – 90 de ani de la naștere = Faina Tlehuci – 90 years old : Colloquia bibliothecariorum, ed. a 1-a, 25 febr. 2013 / coord. : Elena Harconița ; colegiul de red. : Lina Mihaluța, Elena Stratan ; rez. în lb. engl. : Valentina Topalo, Lidia Alexanchin ; design/cop./machtetare : Silvia Ciobanu ; tehored. : Svetlana Șișcanu. – Bălți, 2013. – 204 p.

Antetit. : Univ. de Stat „Alec Russo”, Bibl. Șt. a Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți. – Texte: lb. rom., engl., rusă. – Bibliogr. la sfârșitul art.

ISBN 978-9975-50-036-4.

023.4(092)(082)=135.1= 111=161.1

F 16

Coordonator: Elena HARCONIȚA
Colegiul de redacție: Elena HARCONIȚA
Lina MIHALUȚA
Elena STRATAN

Rezumate în limba engleză: Valentina TOPALO

Design/coperta/machtetare: Silvia CIOBANU
Tehoredactare: Svetlana ȘIȘCANU

© Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți, 2013

str. Pușkin, 38, Bălți, MD 3121 Republica Moldova

tel/fax: (0231) 52445

e-mail: libruniv@usb.md

web: <http://libruniv.usb.md>

blog: <http://bsubalti.wordpress.com>

Open LIBRARY: <http://openlibrary.org/people/librunivusb>

Calameo: <http://ru.calameo.com/publish/books/>

Issuu: <http://issuu.com/bibliotecastiintificauniversitaraba>

ISBN: 978-9975-50-036-4

SUMAR

IN MEMORIAM FAINA TLEHUCI

ELENA HARCONIȚA

A construit biblioteca cu propriile sale mâini, cu inima și cu sufletul /
The Library has built with her own hands with heart and soul _____ 6

ELENA HARCONIȚA

Faina TLEHUCI în istoria biblioteconomiei / *Faina TLEHUCI*
in the history of the Library Science _____ 11

RADU MOȚOC

„Memoria Doamnei va fi permanent în sufletul meu...” / „*LADY*
memory will be permanently in my soul” _____ 18

MARINA ȘULMAN

Наши предшественницы: у истоков библиотечного дела
в Бэлць / *Our librarian predecessors at the beginning of Library*
Sciens in Balti _____ 20

VALENTINA TOPALO

Un nume pentru istoria bibliotecilor/ *A name for the*
library's history _____ 24

OLGA DASCĂL

Жизненные принципы - ключ к успеху
госпожи Фаины Аркадьевны Тлехуч / *The key to success*
of Mrs. Faina Tlehuci are her living principles _____ 27

MARINA ȘULMAN

К 90-летию со дня рождения госпожи Фаины Аркадьевны Тлехуч /
To the 90-th anniversary of mrs. Faina's Arkadevna Tlehuci _____ 30

COLECTIILE BIBLIOTECII - GRIJA SI MINDRIA UNUI ADEVĂRAT BIBLIOTECAR /

THE SECTION: OPPORTUNITIES AND MODERN SERVICES FOR USERS

ELENA HARCONIȚA

Danii de cărți în 2 decenii de colaborare cu Asociația Culturală
Pro - Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați / *Gifts of books*
in two decades of collaboration with the cultural Association Pro Basarabia
and Bucovina, branch „C. Negri” from Galati _____ 33

ELENA CRISTIAN

Omagiu Doamnei Faina TLEHUCI prin colecția de Carte cu autograf
și dedicații / *Homage to Mrs. Faina Tlehuci through book*
with autograph dedications _____ 41

MARINA ȘULMAN	
Наши раритеты: книги по древнерусской литературе в коллекции Научной Библиотеки Бельцкого Университета / <i>Our curiosities: books on ancient literature in collection of the Scientific Library of the University of Balti</i> _____	46
ELENA SCURTU, ANNA NAGHERNEAC	
Cercetarea bibliografică: trecut, prezent și viitor / <i>Bibliographic research: past, present and future</i> _____	68
LILIA ABABI, MARGARITA IULIC	
Importanța colecției originale WILHELMI pentru cunoașterea limbii germane / <i>The importance of the WILHELMI original collection for the knowledge of the German language</i> _____	80
ADELLA CUCU	
Colecția „Biblioteca pentru toți” la venerabila vîrstă de 118 ani / <i>The collection „The Library for all” at the 118 years venerable age</i> _____	89
ELENA ȚURCAN, ARIADNA MUSTEAȚĂ	
Colecția Oficiului Documente Muzicale în 20 de ani: 1992 – 2012: particularități de dezvoltare / <i>The 20th years of Musical Documents Office collection (1992-2012): peculiarities of development</i> _____	92
Светлана ШИШКАНУ	
Эволюция учета библиотечных фондов / <i>The evolution of library collections</i> _____	100
CERCETĂRI BIBLIOMETRICE PE DOMENII DE ȘTIINȚĂ ÎN COLECȚIILE UZUALE / BIBLIOMETRIC RESEARCH ON THE AREAS OF SCIENCE IN THE USUAL COLLECTIONS	
Compartimentul Psihologie din colecția sălii de lectură nr. 3 „Științe psiho-pedagogice, naturale, reale. Artă” / The Psychology compartment from reading room collection no. 3 „Psycho-pedagogical sciences, natural, real. Art” (ANGELA HĂBĂȘESCU, VALENTINA VACARCIUC, MARIA POSTOLATI) _____	119
Литература по бухгалтерскому учету в читальном зале Социально- гуманитарных Экономических Наук / The accounting literature from reading room „Socio-humanities and Economic Sciences” (GALINA BELCOVSCHI, ANTONINA ANTONOV, ALIONA PURICI) _____	129
Muzică. Compoziție. Republica Moldova / Music. Composition. The Republic Of Moldova (ELENA ȚURCAN, ARIADNA MUSTEAȚĂ) _____	134
Lingvistica 80 / 801 / Linguistics class mark 80/801 (ADELLA CUCU) _____	142

Literatura populară. Folclor / literatura populară. Folclor. Critică literară din colecția sălii de lectură nr. 2 / Folk literature fields. Folklore / folk literature. Folklore. Literary criticism collection from reading room nr. 2 (MARINA MAGHER, GHERDA PALII)	147
Teoria și practica traducerii / The theory and practice of translation bibliometric study (LILIA MELNIC, GABRIELA CAZACU)	157
BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSIBILITĂȚI INFINITE / THE DEVELOPMENT OF COLLECTIONS AND ORGANIZING INFORMATION	
ELENA STRATAN	
Virtualizarea comunicării cu utilizatorii Bibliotecii / Users library virtualization communication	170
VALENTINA TOPALO	
Webul Bibliotecii – portal de vizibilitate și oportunități / The Library Website-portal of visibility and opportunities	176
LINA MIHALUȚA, TATIANA PRIAN, SNEJANA ZADAINOV	
Servicii electronice de pe pagina WEB a BȘ USARB / Electronic services on the WEB page of SL of USARB	185
LILIA ABABI, GABRIELA CAZACU, IGOR AFATIN	
Sporirea și valorificarea fluxului informațional prin baza de date SumarScanat / Enhancing and exploiting the information flow through the SumarScanat database	195
AUTORI / AUTHORS	201

A CONSTRUIT BIBLIOTECA CU PROPRIILE SALE MÎINI, CU INIMA ȘI CU SUFLETUL

THE LIBRARY HAZ BUILT WITH HER OWN HANDS WITH HEART AND SOUL

La 23 februarie 2013 Faina Tlehuci, directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți ar fi împlinit 90 de ani. Excelent profesionist în domeniul biblioteconomiei, Om Emerit al Culturii din R.S.S.M. și U.R.S.S., Eminent al Învățămîntului Public din R.S.S.M., deținătoarea medaliei Meritul Civic, membru de Onoare al Senatului Universității de Stat „A. Russo” din Bălți.

40 de ani Faina Tlehuci i-a consacrat Bibliotecii care în acest an a inițiat *Colloquia bibliothecarius În memoria Faina Tlehuci*.

Trecînd în grădinile Domnului la 21 ianurie 2005, una dintre cele 665 de personalități legendare, incluse de Iurie Colesnic în Enciclopedia *Femei din Moldova* (Chișinău: Museum, 1999), a rămas în memoria celor care au cunoscut-o și care i-au moștenit cea mai valoroasă avere – Biblioteca universitară.

A trăit o viață plină de zbucium și griji. Născută la 23 februarie 1923, într-o familie de evrei din Ungheni, a învățat la Gimnaziul mixt „Mihai Eminsecu” din localitate, apoi la Școala de iluminare culturală din Soroca, secția de biblioteconomie (1954 - 1956). Studiile superioare în domeniu le-a obținut la Moscova, la Institutul de Stat de Biblioteconomie (1955-1960). În anii 1941-1943, împreună cu familia se refugiază în Uzbekistan, unde lucrează în calitate de bibliotecară, conducătoare de pioneri, brigadier la combinatul regional de producție din Tașkent. În anii 1949-1953 este bibliotecară și educatoare la Casa de copii din Bălți. Timp de 10 ani a fost șefa sălii de lectură în Biblioteca orașenească pentru copii.

Apogeul activității profesionale l-a atins în Biblioteca instituției de învățămînt superior, fiind invitată în anul 1962 la funcția de șefă a Bibliotecii, pe atunci a Institutului Pedagogic „Alec Russo”.

A început-o cu personalul, fiindcă înțelegea că pentru a transforma biblioteca într-un autentic laborator de muncă intelectuală, avea nevoie în primul rînd de oameni care să-i împărtășească ideile și să o ajute să le realizeze. Poseda o abilitate deosebită de a selecta personalul, avea capacitatea de a vedea nu doar ceea ce poate candidatul azi, dar, de asemenea, simțea viitorul potențial al fiecăruia și rareori greșea. De-a lungul anilor, Dumneaei a creat echipe puternice de oameni consacrați activității bibliotecare. Printre primii au fost: Valentina

Șișkina, Galina Nikitina, Elena Talanova, Maria Donighevici, Marina Eremeeva, Roza Fridman, Saida Tkaci, Elena Scurtu, Maria Fotescu, Lucia Zadiraico.

Împreună au început să lucreze cu planurile tematice ale editurilor pentru a asigura achiziții calitative, au organizat colecțiile, divizându-le în colecții principale, auxiliare, de schimb, de carte rară. Au pus temelia sistemului informațional bibliographic și au creat cataloage exemplare pe fișe, utilizând sistemul de clasificare sovietic BBK și o gamă de diverse culori pentru a facilita accesarea lor. Au ordonat Registrele inventare și Registrele de mișcare a fondului. În a doua jumătate a anilor 60 au inițiat promovarea cursului de cunoștințe bibliotecar – bibliografice pentru studenții din anul 1 și anul 3 de la toate facultățile și formele de instruire. Au extins spațiile, ocupând integral parterul și subsolul blocului 2 de învățământ, inaugurând săli de lectură cu acces deschis la raft pe domeniile științelor socio-umaniste, filologice, științelor reale, pedagogice și muzicale în blocurile de învățământ ale facultăților respective.

Totul ce se realiza era subordonat unui singur scop – prosperarea Bibliotecii. Cu voință de fier, energie irepresibilă, vitalitate enormă, optimism și credință în cauza vieții, după 5 ani de directorat Faina Tlehuci plasează Biblioteca pe locul 2 într-un concurs republican al bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior din Moldova și obține titlul de Bibliotecă a Muncii Excelente.

Urmează modificări ale structurii organizaționale, aplicarea noilor forme de muncă: Difuzarea selectivă a informației (DSI), Servirea diferențiată a conducerii (SDC), Zilele Catedrelor, Zilele Bibliografiei, Zilele Informării. Entuziasmul Directoarei și a colegilor săi este apreciat prin conferirea titlului de Bibliotecă Științifică și transferarea la categoria a 2-a de salarizare conform Ordinului nr. 248 din 11.04.1978 al Ministerului Învățământului superior și mediu de specialitate din U.R.S.S. În anul 1987 colectivul bibliotecar confirmă titlu de Bibliotecă a Muncii Excelente. Peste 4 ani Faina Tlehuci își ridică Biblioteca mai întâi la categoria I-a de remunerare a muncii și doar numai la 2 ani (în anul 1993), Biblioteca este clasată de Guvern în afara categoriei de remunerare a muncii. Hotărârea Guvernului nr. 381 din 13 aprilie 2006 intervine cu anumite modificări și Biblioteca Științifică a Universității bălțene este integrată, alături de cele mai mari biblioteci din Republica Moldova, la categoria superioară de remunerare a muncii, fiecare angajat beneficiind de un spor în valoare de 15% din salariul de funcție.

De cele mai înalte onoruri și cuvinte de laudă s-a bucurat Faina Tlehuci nu doar pentru management, calitatea muncii, serviciile oferite utilizatorilor, dar

pentru meritul de a fi reușit să înalțe în inima campusului universitar o bijuterie de Bibliotecă cum nu se mai afla în Republica Moldova. Din anii 70 ai secolului trecut aborda în mod sistematic problema construirii unei clădiri noi pentru Biblioteca. După o perioadă de aproape 2 decenii, cât a durat proiectarea și construcția clădirii, la 1 septembrie 1986 Directoarea Faina Tlehuci, a sărbătorit triumful său profesional. De atunci au trecut 27 de ani, dar *Casa Mare* ori *Casa Albă*, precum o numea Directoarea, a rămas tot atât de frumoasă. Așezată pe 4 niveluri, cu geamuri mari și luminoase, cu o arhitectură ce armonizează cu Catedrala *Sfinților Constantin și Elena*, cu spațioase săli de lectură Biblioteca ocupă circa 6 000 m². În anul 1989 proiectul edificiului Bibliotecii din Bălți a fost apreciat cu o Diplomă a Uniunii Arhitecților din Moldova pentru cea mai reușită construcție arhitecturală din Republică. Proiectul individual a fost elaborat de A. Zolotuhin, P. Teajco, T. Dima - arhitecți și Faina Tlehuci – tehnolog. Clădirea construită atunci înobilează și astăzi partea centrală a municipiului Bălți atât din punct de vedere arhitectural, cât și în calitate de model clasic de raționalitate și spiritualitate.

La specialitatea de biblioteconomie din universități se studiază istoria biblioteconomiei, sînt stipulate calitățile pe care trebuie să le posedă un angajat al instituției infobibliotecare, dar este foarte puțină informație despre personalitatea bibliotecarului, despre anumiți oameni, soarta cărora a fost determinată de formarea și evoluția sistemului de biblioteci din Republica Moldova. Ei au fost

creatori, inventatori, energia și devotamentul lor sincer pentru cărți și cititori, înțelegerea morală a subiectului au stat la temelia construcției bibliotecilor din Moldova.

La 23 februarie 2013 urmașii recunoscători ai lui Faina Tlehuci au organizat *Colloquia bibliothecarius Faina Tlehuci - 90 de ani de la naștere*. Prima ediție a început cu ședința în plen și derularea secvențelor din video - filmul *Faina Tlehuci - Membru de Onoare al Senatului* (8 octombrie 2001). Elena Harconița a făcut o retrospectivă tematică *Faina Tlehuci în istoria biblioteconomiei naționale*; inginerul Radu Moțoc a fost prezent cu exegeza *Memoria Doamnei va fi permanent în sufletul meu...*; Marina Șulman a vorbit despre *Predecesorii noștri - la izvoarele biblioteconomiei* (Наши предшественницы: у истоков библиотечного дела), Valentina Topalo și Olga Dascăl si-au lansat propriile amintiri despre Directoarea lor. A derulat foto - filmul *Directoarea și Biblioteca ei*, realizat de Silvia Ciobanu și Elena Harconița.

Prima secțiune, intitulată *Colectiile bibliotecii - grija și mindria unui adevărat bibliotecar*, a adunat comunicări despre particularitățile de dezvoltare a colecțiilor, în special prin donații și proiecte de investiții, prezentarea unor compartimente valoroase de carte, studii bibliometrice asupra conținutului fondurilor, istoria și prezentul cercetărilor bibliografice instituționale.

A doua secțiune *Bibliotecile viitorului: posibilități infinite*, a fost consacrată reflectării modului în care se aplică în Bibliotecă noile tehnologii informaționale și comunicaționale: webul Bibliotecii, bazele de date pentru utilizatori, serviciile electronice, contorizarea lor ca măsură a eficienței activității bibliotecare.

Participanții la manifestare au beneficiat de expozițiile: Daruri de Carte Rară: Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” din Galați; Ioan Vasile Nicorici din Bălți; Rare, prețioase, unice; Cercetarea bibliografică: trecut, prezent și viitor; Dimensiunile creativității, organizate de Elena Cristian, Elena Scurtu, Valentina Topalo, Svetlana Cecan.

Atmosfera deosebită a acestei zile a fost creată de oamenii care cu multă energie pozitivă și pasiune și-au depănat amintirile, și-au împărtășit cunoștințele, au demonstrat că se află în deplină armonie unii cu alții, cu sine însăși, cu propria memorie care le menține viu trecutul, pentru a asigura prezentul și a construi viitorul.

Elena HARCONIȚA, director

Faina Tlehuçi - Membru de Onoare al Senatului
Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți.

IN MEMORIAM FAINA TLEHUCI**FAINA TLEHUCI
ÎN ISTORIA BIBLIOTECONOMIEI****FAINA TLEHUCI IN THE HISTORY OF LIBRARY SCIENCE****Elena HARCONIȚA**

Abstract: The author has browsed the library archive, guests book, from which it split off file containing unpublished impressions and opinions about the institution and its leader, messages of congratulations on the occasion of anniversaries, the mass-media of the last century, which wrote, unfortunately, very little about a librarian who through hard work and passion for the profession has made exemplary career. Faina Tlehuci has been steering 40 years the University Library. She has deserved the title of Honorary Member of the University Senate.

„Dintre aspectele ce caracterizează nordul basarabean și care se răsfrînge și asupra felului de a fi al universității bălțene, aş remarca în primul rînd spiritul construcției, acesta referindu-se nu doar la edificarea caselor... „A construi înseamnă a gîndi, zice Haidegger, iar acolo unde nu există construire nu există nici gîndire”. Întrucît cei de la nordul Moldovei construiesc și frumos (pînă la „perestroica” ei erau unicii în acest sens), la fel sînt și gîndurile, și cutumele, tradițiile și obiceiurile lor. Întruchiparea acestui spirit a fost, la Biblioteca Universitară din Bălți, Faina Tlehuci, directoarea care a reușit să obțină resursele necesare pentru a ridica faimosul edificiu al Bibliotecii. ...Același spirit s-a manifestat și se manifestă în organizarea Bibliotecii, în concepția ei, în felul de a construi sistemul de management ...

O altă trăsătură distinctă a nordicilor noștri rezidă în cununarea (confundarea) demnității cu ideea de progres. Nimic din ce este nou în biblioteconomie nu le este străin, iar vederile largi ale rectorilor, înțelegerea de către ei a rostului bibliotecii sînt cheazășia unei acoperiri financiare pe potrivă. Colegii noștri bălțeni făuresc și ei o hibryd library, sînt printre fruntașii informatizării, au implementat un șir de inovații și de formule noi de activitate, însă toate acestea se fac la ei nu știu cum altfel decît în alte biblioteci mari de la noi. ...Cînd fac un lucru ei se gîndesc nu la sine, ci la alții (la urmași mai ales, dar

și la comunitate, la fața ei)... Efectul nordului ne contaminează, ne cucerește treptat...” (Dr. Alexe Rău, directorul general al Bibliotecii Naționale a R. Moldova).

Biblioteca „A. Russo” este Centrul de cultură al Nordului. Un colectiv minunat, cu tradiții, cu un fel de a fi specific celor de la nord, cuminte, cumsecade și harnic, această instituție ocupă pe merit un loc de frunte în biblioteconomia Moldovei. (Dr. Alexe Rău, 2004).

„Biblioteca ...este o componentă indispensabilă a comunității biblioteconomice, care prin muncă și talent transformă în soluții orice provocări. Biblioteca este o personalitate, care înscrie evenimente și fapte concrete în dezvoltarea biblioteconomiei naționale” (L. Kulikovski). Și tot Dumneaei susține că printre bibliotecile din Republica Moldova, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți s-a impus frumos și benefic în cultura națională, lăsînd pe ogorul biblioteconomiei o urmă, o cărare a sa. Biblioteca are un nume de referință, o activitate bine conturată și axată pe interesele de informare, de studiu și lectură. (Dr. L. Kulikovski, directorul general al Bibliotecii Municipale „B. P. Hașdeu”).

Valoarea și prestigiul Bibliotecii Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți sînt recunoscute nu doar de comunitatea biblioteconomică, ci și de cea academică și culturală. Această instituție servește ca exemplu de sistem managerial, are o cultură organizațională distinctă, aplică tehnologii moderne în promovarea informației și cunoștințelor” (Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru copii „Ion Creangă”).

Continuitatea și prestața sînt valențele spirituale ale acestor bibliotecari, măsura profesionalismului lor, pe care îl dovedesc în orice moment, cu orice activitate – înscriind pagină după pagină în istoria acestei instituții. (L. Costin, președinte ABRM, directorul Bibliotecii Științifice a UASM).

Cine și cînd a fundamentat și a creat acest sistem multiaspectual precum este Biblioteca universității din Bălți ?

Prima șefă a Bibliotecii Institutului Învățătoresc din Bălți a fost **Natalia Ghenățki** (1945 -1947). Mai mulți ani biblioteca a fost condusă de **Maria Grinberg**.

Confortabila inerție, care dăinuia în Biblioteca anilor 40 - 50 ai seco-

lului trecut a fost curmată odată cu venirea doamnei **Faina Tlehuci**, tînără specialistă de la Biblioteca pentru copii a urbei. A fost invitată de rectorul de atunci al institutului pedagogic „A. Russo”, profesorul Ion Ciornîi. Bine pregătită teoretic și intenționată ca nimeni altul, ambițioasa directoare, a desfășurat o vastă activitate organizatorică, cultivînd un colectiv consacrat și elevat de bibliotecari cu care a contribuit în mare măsură la ridicarea prestigiului și la extinderea sferei de influență a Bibliotecii și a întregului Institut, apoi Universității. Avea capacitatea de a-l sensibiliza pe oricine, organiza și reorganiza, restructura și orienta biblioteca sa spre cele mai exemplare modele bibliotecare din fosta u.r.s.s. Dezvolta colecții, întemeia aparatul informațional – bibliografic din cataloage, tot felul de fișiere și colecții de referințe, mai apoi fiind printre primele în Republică care a creat catalogul electronic. A instituit un sistem perfect de îndrumare a lecturii studenților. Fiecare bibliotecar, indiferent de subdiviziunea în care activa (exclusiv doar unii bibliotecari de la completare, catalogare) devenea și coordonator al grupelor studențești în vederea atragerii lor spre bibliotecă, lectură, discuții și conferințe. Acest proces, pe de o parte în mare măsură ideologizat, pe de alta parte asigura o înaltă circulație a colecțiilor și atrăgea, cu adevărat, miile de studenți în spațiile Bibliotecii, stabilea fructuoase relații de colaborare interbibliotecară, bibliotecar – student, bibliotecar – cadru didactic - tutore de grupă.

În scurt timp despre instituția bibliotecară de la Bălți s-a aflat departe de hotarele r.s.s.m. Organizarea și participarea la conferințele științifico-practice de nivel național și unional, cunoașterea și împărtășirea propriilor experiențe influența în mare evoluția și reșezarea instituției pe alte dimensiuni ale spiralei devenirii ei.

Din Cartea gînduri și opinii despre Bibliotecă și bibliotecari, care a început să fie completată de musafiri prin anii 70 ai secolului trecut, desprindem următoarele rînduri:

„Conținutul lucrului ne-a impresionat foarte mult. Bibliotecă desfășoară o mare și prodigioasă activitate privind îndrumarea lecturii studenților, o bună organizare a muncii, se simte exactitatea și ritmicitatea proceselor, inventivitatea și creativitatea colectivului privind perfecționarea lucrului în corespundere cu cerințele timpului.

O deosebită atenție se acordă personalului, acesta, probabil și este unul din factorii principali ai succesului pentru care a fost distinsă cu Diploma

Biblioteca Muncii Excelente. Dorim acestui colectiv să generalizeze experiența sa, în special privind ghidarea individuală a lecturii studenților pentru a putea fi preluată și propusă pentru aplicare de multe biblioteci ale instituțiilor de învățămînt. Plecăm cu sentimente de mare satisfacție că ne-am îmbogățit cunoștințele și experiențele pe care le vom utiliza în biblioteca noastră, de la Institutul Pedagogic din Ivano-Francovsk”.

„Reprezentanții Bibliotecii Institutului Pedagogic din Vinița au luat act de activitatea Bibliotecii Dumneavoastră și consideră că colectivul desfășoară o considerabilă activitate de educație a studenților, abordează creativ multe probleme teoretice și practice ale activității bibliotecare, oferă un mare ajutor cadrelor profesionale didactico-științifice în cercetările lor. Colecția Bibliotecii este o adevărată trezorerie de prețioase cărți și reviste, fondul este deplin completat și asigură integral procesul de instruire în instituție.” (1974).

În anul 1979 colegii de la Institutul Agrar din Voronej exprimau sincera grațitudine pentru oportunitatea oferită de a lua act pe interior de experiența avansată a Bibliotecii Institutului Pedagogic „A. Russo” din Bălți. Referindu-se la segmentul educațional, subliniau că Biblioteca realizează acest proces depășind limitele posibilităților... „Impresiile privind activitatea întregii biblioteci parcă ar spune că aici lucrează oameni îndrăgostiți de profesia sa.”

„Am venit din Biblioteca Institutului Pedagogic din Herson. ...M-au impresionat proporțiile activității Bibliotecii, claritatea, consecvența și conștiinciozitatea colaboratorilor, o deosebită dragoste de muncă...”

Institutul Pedagogic din Jitomir - „noi vom duce acasă experiența și entuziasmul de care sînt determinați angajații...”

„Pînă pe malurile rîului Volga a ajuns vestea despre munca inspirată a colectivului Bibliotecii Institutului Pedagogic din Bălți. Noi Vă cunoaștem din articolele, comunicările și povestirile martorilor oculari. La seminariile și conferințele din zona rîului Volga, bibliotecarii povesteau despre experiența interesantă care se realizează în Biblioteca din Bălți. Sîntem fericiți că am reușit să vă cunoaștem colectivul atît de primitor și pe energica și amabila, talentata conducătoare Faina A. Tlehuçi“.

De la institutul din Jdanov, Nejinsk: „Foarte frumos și cu gust sînt prezentate cataloagele și fișierele bibliotecii. În toate sălile de lectură, la împrumuturi ești întîmpinat cu multă bunăvoință și zîmbete de femei drăguțe. În serviciul științifico-bibliografic este stabilit un sistem clar de asigurare informațională”.

Colegii din orașul Bacu au consemnat: „Foarte multe din experiența Dumneavoastră am dori să aplicăm în activitatea bibliotecii noastre” (anul 1980).

„Aceasta este o minunată familie de bibliotecari unde totul se face împreună fiind inspirat de neobosita și minunata Faina Arcadieвна Tlehuci”, consemnau bibliotecarii de la Institutul pedagogic din Tallin.

„Conținutul activității bibliotecii m-a impresionat destul de mult. Organizarea, atitudinea responsabilă a fiecărui bibliotecar față de obligațiunile sale, interesul și dorința de a lucra mai bine decât ieri – toate acestea trezesc bune sentimente și cele mai favorabile impresii. ...” (Zaporogie).

Lvov, Cazan, Harcov, iar în anul 1994 apare prima pagină în limba română – „Din România, de la Galați, de la Dunărea de Jos am venit la Bălți și am avut marele privilegiu de a cunoaște oameni care au clădit și care slujesc acum pentru ca Biblioteca Universității „A. Russo” să-și realizeze menirea de formare și informare a spiritului celor ce o folosesc. Pentru tot ceea ce ați făcut, și mai ales pentru ceea ce veți face Vă aducem alege cuvinte de prețuire. Vă dorim să vă îmbogățiți și să-i îmbogățiți pe toți cei ce se adapă cu bogăția cărților Dumneavoastră” Nedelcu Oprea, directorul Bibliotecii Județene „V. A. Urechia” din Galați.

Au urmat alte vizite și alte aprecieri ale bibliotecarilor, președinților și prim-miniștrilor, ambasadurilor din țările străine, scriitorilor, cadrelor didactice, foștilor colegi... „Am crezut că doar în SUA și Canada se întâmplă asemenea minuni cum este Universitatea și cum am descoperit Biblioteca acesteia. Exemplu bun de urmat, dacă vrem să ajungem într-un viitor pe care-l merită talentele născute pe acest plai” (T. Lupan, 2005).

Pentru Krzysztof Supowicz, Ambasadorul Republicii Polone în R. Moldova, Biblioteca este inima și, totodată, oglinda unei instituții didactico-științifice cum este Universitatea. Scriitorul Vladimir Beșleagă ne-a văzut Biblioteca „ca o adevărată oază de spirit și inteligență” (2007), Unicat în peisajul universitar european, această bijuterie arhitecturală și intelectuală constituie cu adevărat un Castel al Cărții cu brațele deschise celor care vor fi elita de mâine (Katea Kelor, actriță din Polonia).

Trecută în neant la 21 ianurie 2005, Faina Tlehuci reprezintă astăzi linia istorică în biblioteconomia Moldovei, care a demonstrat excelente abilități teoretice și practice ce au îmbogățit domeniul cu cunoștințe și experiențe importante recunoscute în întreg spațiul fostei u.r.s.s..

A fost preocupată de toate compartimentele științei biblioteconomice: de la constituirea și dezvoltarea colecțiilor pînă la cel mai iscusit și performant management .

„Profesia de bibliotecar, respectată în alte țări și bine reprezentată prin organizații naționale și internaționale, nu se bucură la noi de aceeași considerație. Într-o emisiune, difuzată cu ani în urmă la unul din posturile de televiziune, un reporter folosea sintagma „pînă și bibliotecarul”, într-o enumerare în care acesta era ultimul dintre oameni, ceea ce spune ceva despre locul meseriei în mentalul colectiv. Nici bibliotecarii nu au sentimentul apartenenței la un corp profesional, la o comunitate de interese intelectuale”, susțin astăzi autorii dicționarului *Bibliologi români* Gh. Buluță, V. Petrescu, E. Vasilescu.

În perioada, în care a lucrat Directoarea Faina Tlehuçi, bibliotecile, în special cele de învățămînt erau centre ideologice de mare importanță pentru societate, „Perestroika și activitatea bibliotecară au devenit o realitate. Le mulțumim deputaților poporului D. S. Lihacev, lui Cingiz Aitmativ și Ministrul Culturii din foata u.r.s.s Nicolae Gubenco pentru grija și susținerea bibliotecarilor”. ... „Vorbea la reuniri bibliotecare atît de convingător și inspirat, avea un fel de comunicare ce rezona adînc, impunea și motiva cele mai superioare demersuri. Rămîneai cu certa convingere că acolo, „sus”, problemele bibliotecilor și ale slujitorilor ei , erau cunoscute și se rezolvau într-adevăr cu mare atenție. Dar nu era chiar așa...

Evocînd personalitatea Directoarei, ne gîndim că preocuparea Dumneaei de spațiile Bibliotecii era o constantă ce o domina, poate, de cînd venise în acest post.

Inițial Biblioteca ocupa doar 36,6 m² în demisolul fostului Liceu Domnița Ileana, actualul bloc al rectoratului. Apoi au fost acaparate localurile de la parter și demisolul blocului 2, cîteva săli mari din blocul nr. 3, al Filologiei, o sala la nivelul 1 și una la 3 – din blocul nr. 6. Apoi am trăit împreună cei 17 ani de convingeri, implicări, lobby, proiecte, decizii și în sfîrșit edificarea clădirii în care ne aflăm astăzi. 1 Septembrie 1986 se părea că a atins apogeul aspirațiilor sale ideale.

„Am ajuns în sfîrșit în Casa Albă, acum îmi doresc să mai lucrez doar puțin pentru a le așeza pe toate la loc...” A mai activat încă 15 ani, timp în care a reușit să remodeleze întreaga activitate, a dobîndit atributele unei instituții științifice cu o funcționalitate proprie zilelor noastre.

S-a remarcat prin viziune și competență, prin erudiția și farmecul personal, prin continuitate, consecvență și rigoare, prin încredere și generozitate. Se deosebea prin inventivitate, printr-un sentiment foarte dezvoltat al onoarei, al corectitudinii, al moralei, al lucrului de calitate. Deșteaptă, frumoasă, elegantă, adesea zîmbitoare, mai ales primăvara cînd apăreau primele brîndușe... Avea o atitudine corectă față de colegii săi, pe cei harnici și știutori de carte îi aprecia, îi susținea, îi creștea și îi avansa. Pe cei leneși, lingușitori, fără coloană vertebrală și căutători de profituri îi disprețuia. În anii directoriei sale au trecut prin Bibliotecă mai bine de 500 de angajați, dar puțini din ei au ajuns pînă astăzi – nu era ușor să lucrezi cu Doamna, era foarte exigentă, uneori chiar dură, impunea rigori înalte, căroră trebuia să coresponzi pentru ca să obții o creștere pe treapta ierarhică sau un spor la salariu...

Împreună cu cei mai devotați colegi a conceput și a dezvoltat condiții de afirmare și stabilitate pentru bibliotecari și utilizatori, a realizat o *Bibliotecă Universitară de nivel european care contribuie și va contribui mereu la efortul intelectual necesar pentru integrarea în marea comunitate a statelor europene.* (Radu Motoc)

Doamna Faina Tlehuci ar fi putut sărbători azi 90 de ani, dar... O omagiem postum... raportîndu-i în cele ce urmează că Biblioteca, acest rod al întregii sale vieți, trăiește...

Referințe bibliografice:

1. *Mesaje de felicitare cu prilejul aniversărilor Bibliotecii.*
2. *Opinii și sugestii: cartea musafirilor Bibliotecii: 1969-2013.*
3. RĂU, A. Efectul nordului în biblioteconomie. In: *Magazin bibliologic.* 2005, nr. 3-4, pp. 5-6.
4. TEODORU, V. Biblioteca Universității „Alec Russo” din Bălți. In: *Biblioteca.* 2005, nr. 2, pp. 63-64.

DOAMNA FAINA TLEHUCI LA 90 DE ANI

90 Years Old Lady FAINA TLEHUCI**Radu MOȚOC**

Abstract: *The author dedicated this message to the memory of Lady which is standing in his soul and remembered with piety whenever the opportunity. On this occasion it was a tribute to the love of the book in the Books-Cathedral from Balti.*

Este o mare onoare pentru mine să relatez câteva amintiri legate de **DOAMNA**, așa cum era denumită de colaboratorii apropiați și nu numai.

Cu o educație aleasă și datoria lucrului bine făcut, a determinat ca Bălțiul să beneficieze de o conducătoare de bibliotecă de excepție. Indiferent de vremuri a pus suflet în ridicarea prestigiului universitar și în mod special al **Bibliotecii „Alec Russo” din Bălți**.

Cu câtă competență a conceput proiectarea noii clădiri a bibliotecii, unică în Republica Moldova. A avut curajul să introducă tehnologie de vârf precum: transportor mecanic cu bandă, transmiterea informațiilor la depozit prin sistem pneumatic, legături telefonice la toate punctele de lucru și nu în ultimul rând, introducerea calculatoarelor în toate secțiile. Nu a ezitat să doteze secția muzicală cu un pian pentru a oferi studenților de la Facultatea de Muzică posibilitatea să exerseze partiturile oferite de bibliotecă.

Doamna a fost permanent în acord cu vremurile care s-au succedat cu mare repeziune. Din respect pentru *Istoria Moldovei* a știut să amplaseze la loc de cinste o colecție de domnitori care fac mare onoare Bibliotecii.

Foarte bine ancorată în necesitățile diferitelor catedre, a solicitat cu regularitate precizări bine motivate pentru procurarea anumitor cărți strict necesare pentru buna funcționare a învățământului universitar. Modul de adresare și conținutul acestor scrisori scot în evidență respectul de care s-a bucurat **Doamna** în mijlocul cadrelor didactice universitare. Nu este de mirare faptul că făcea parte din Senatul universitar restrâns, care constituia o garanție pentru asigurarea unei colaborări excelente la cel mai înalt nivel.

Faptul că domnul rector acad. Nicolae Filip avea grijă să nu plece în nici o deplasare peste hotare, fără ca **Doamna** să-l însoțească, denotă prestigiul de

care se bucura. Această atitudine consfințește nu numai profesionalismul domnului rector, dar cu siguranță conștientizarea faptului, că orice colaborare internațională trebuie să se materializeze și prin asigurarea unei documentații adecvate în corelare cu protocolul semnat.

Conștientă de viitorul european al Moldovei, încă din primul an de după independență, a pledat cu toată fermitatea pentru a introduce sistemul internațional de înregistrare a cărților. A fost o muncă titanică efectuată cu succes în cel mai scurt timp. Cred că a fost prima bibliotecă din Moldova, care a efectuat această trecere la un sistem nou internațional, care întărește intuiția unei profesioniste de primă mărime. A știut, cu mult discernământ, să facă o selecție riguroasă a cărților depășite moral, care ocupau un spațiu imens, fiind îndepărtate din bibliotecă.

Am observat cu câtă delicatețe atingea cărțile rare primite în dar, urmate de discuții interesante de specialitate despre elementele care confereau acest statut de carte rară.

Dar poate una din cele mai importante calități ale **Doamnei** a fost modul cum a știut să-și aleagă colaboratorii apropiați. Alegerea a fost atât de bună, încât a lăsat o moștenire care a progresat exponențial spre cinstea noii conduceri. Deschiderea bibliotecii spre instituțiile europene sau anumite fundații de prestigiu, a fost inițiată de **Doamna** și continuată cu mare succes de noua conducere, care merită toate felicitările.

Pentru mine a fost o mare cinste și onoare să colaborez cu **Doamna** un timp îndelungat, pe care nici nu doresc să-l contorizez. Am învățat enorm de multe lucruri din această colaborare și am devenit eu însumi un bibliofil amator, grație acestei activități.

În această colaborare am învățat, printre altele, un lucru foarte important: bibliotecile din Moldova au necesități specifice domeniului de activitate și nu trebuie făcută greșeala, pe care din păcate au făcut-o mulți compatrioți, să doneze cărți, care nu au legătură cu necesitățile reale ale bibliotecilor.

Memoria **Doamnei** va fi permanent în sufletul meu și o pomenesc cu evlavie de câte ori am ocazia. Aduc cu acest prilej un omagiu închinat dragostei de carte din **Catedrala Cărții de la Bălți**.

Cu plecăriuni moldave
Galați, 23 februarie 2013

FAINA TLEHUCI ÎN AMINTIREA COLEGILOR

НАШИ ПРЕДШЕСТВЕННИЦЫ:
У ИСТОКОВ БИБЛИОТЕЧНОГО ДЕЛА В БЭЛЦЬ

OUR LIBRARIAN PREDECESSORS AT THE BEGINNING
OF LIBRARY SCIENS IN BALTI

Марина ШУЛЬМАН

Abstract: *Article is a reminder of the meeting with Faina Arkadevna Tlehuci and Basei Idelevnoi Elik different acute critical flair and high professionalism. People feel their charm, determination, sense of professional significance and scope of the individual. Standing at the origins of the library in our city, being the undisputed leaders of their teams, they both, while the difference between the fates of the characters and leadership strategies l, were able successfully respond to the challenges of its time.*

По воле случая в нашем доме напротив университета жили две выдающиеся женщины. Каждая из них была в свое время директором библиотеки в нашем городе.

Поле деятельности Баси Иделевны Элик и Фаины Аркадьевны Тлехуч была работа в библиотеке. Они никогда не думали, что это занятие для „серых мышек”. Обе женщины полагали, что у них „интеллигентная профессия”, требовавшая наличия общей культуры, многих и разнообразных познаний, а также владения навыками практической работы. В 21 веке изменилось отношение к интеллигентности и интеллигентам, а также подверглись пересмотру источники информации. Если бы любой из этих глубокоуважаемых женщин пришлось возглавлять работу коллектива библиотеки в наши дни, перед ними выросли бы проблемы, с которыми госпоже Элик и госпоже Тлехуч не пришлось столкнуться в силу того, что само время, когда им выпало жить и трудиться, было иным.

Сказанное выше не означает, что у них не было трудностей. На их долю выпали гибель близких людей и необходимость адаптации к кардинально изменившейся социальной реальности, материальная необеспеченность и тяжелая болезнь, непростые переговоры с начальством и психологические проблемы, связанные с руководством женским по имуществу коллективом.

Обе женщины были еврейками и никогда не скрывали своей принадлежности к этой нации. Общаясь с ними, я ясно чувствовала, что катастрофа европейского еврейства не обошла стороной ни Басю Иделевну Элик ни Фаину Аркадьевну Тлехуч. Её рассказ о гибели отца явился для меня истинным потрясением. Уважала Фаина Аркадьевна и еврейскую культуру. Её муж знал иврит и преподавал его желающим во времена, когда это могло вызвать недовольство высокого начальства.

Бася Иделевна Элик, окончившая университет в Чехословакии и работавшая в частной библиотеке Масарика, была одной из самых культурных европейски образованных людей, с которыми судьба подарила мне встречу. Наделенная редкой красотой, острым умом и чарующим обаянием, она после возвращения в Молдову была первым директором детской городской библиотеки в нашем городе 20 лет (1947-1967). Муж её, Авраам Эммануилович Элик, был известен в Бэлць как хирург с золотыми руками и решительным характером. Мать когда-то спасенного им младенца, Валентина Николаевна Шишкина, работавшая в библиотеке университета, навсегда сохранила в душе благодарность по отношению к доктору Элику.

У обеих женщин были своеобразные и совершенно разные характеры. Басе Иделевне были свойственны женственное изящество, проницаемость и умение четко организовать работу. Она замечательно умела слушать, обладала безупречным вкусом и тонким чувством юмора, любила музыку и литературу, знала языки. Даже в глубокой старости Бася Иделевна отличалась любопытством, живостью восприятия, проявляла неподдельный интерес и доброжелательность по отношению к людям. Общение с ней обогащало и доставляло истинное удовольствие.

Фаина Аркадьевна, первый директор университетской библиотеки в Бэлць, была человеком вспыльчивым и в то же время отходчивым, обладала целеустремленностью, сильной волей и жизнестойкостью. Ей были свой-

ственные доброта и дипломатичность. Все новое Фаине Аркадьевне хотелось „попробовать на вкус” и закрепить за коллективом нашей библиотеки звание команды новаторов, находящихся в вечном поиске методов эффективной работы. Она понимала шутку, любила неформальное общение, часто проявляла сердечность и неподдельную веселость, умела ценить и уважать чужие знания и стремилась использовать их во благо общему делу.

Начав работать под руководством Баси Иделевны Элик, Фаина Аркадьевна Тлехуч приобщилась к европейской традиции ведения библиотечной работы, а также восприняла её стремление творчески осваивать опыт, совершенствуя и поверяя практикой любую идею. Общей была для них и установка на то, что снижать уровень диалога библиотекарь – читатель даже в связи с падением уровня читательской аудитории непозволительно. Читателя надо уважать, пестовать и растить, поощряя неподдельный интерес, и неустанно борясь с непониманием и косностью.

Несомненно, Фаина Аркадьевна Тлехуч также, как и Бася Иделевна

были лидерами по природе, обаятельными и жесткими в одно и то же время. Тогда никто не употреблял определения „бизнес - леди”, никто их так не называл при жизни, но я не сомневаюсь в том, что любое, затеянное ими дело было бы „на мази”. Просто они выбрали для себя именно библиотечную специальность, были всей душой преданны своему делу,

вкладывая в него энергию, изобретательность и недюжинный ум. Причем Фаине Аркадьевне было свойственно стремление контролировать все процессы, от начала и до конца, а Бася Иделевна большее значение придавала общей организации работы и подбору сотрудников, которых можно было бы считать людьми порядочными, единомышленниками.

Эпиграф из рассказа Фолкнера, создателя могучих характеров, свидетельствует о том, что люди ошибаются не в первый раз. В двадцатом веке многим приходилось выживать в ужасных условиях и бороться с неблагоприятными обстоятельствами. Катастрофический век часто порождает личностей крупных, творческих

и трудоспособных. Их влекли идеи, на окружающих воздействовал масштаб их личности, волевые качества, умение внушить доверие. Знакомство с Басей Иделевной Элик значительно повлияло на мой жизненный путь, а также на выбор профессии. Общение с Фаиной Аркадьевной меня многому научило. В памяти осталось ощущение встречи с замечательными профессионалами и индивидуальностями яркими, незаурядными.

Отличные профессиональные качества, острое критическое чутье, а также требовательность к себе и к подчиненным, позволили обеим женщинам выработать стратегию и тактику работы вверенных им коллективов. Бася Иделевна Элик и Фаина Аркадьевна Тлехуч, успешно ответили на вызовы времени, оставили по себе добрую память и предоставили нам, их потомкам, возможность вновь и вновь обращаться к их опыту работы как к некоему эталону.

UN NUME PENTRU ISTORIA BIBLIOTECILOR

A NAME FOR THE LIBRARY'S HISTORY

Valentina TOPALO

Abstract: *The article is about Faina Tlehuci, the ex-Director of Scientific Library, a personality, a manager for 40 years who has a sum of traits and very good qualities. Mrs. Tlehuci represents a model for the whole librarian community*

În memoria breslei de bibliotecari o personalitate trebuie să îndeplinească un sumum de trăsături și calități foarte bune de manager, să reprezinte un model pentru întreg colectivul și comunitatea academică. Cineva spunea că *personalitățile care se contopesc prin toate gândurile și prin toate faptele, prin ființa lor, cu necazurile și bucuriile profesiei alese, trăiesc în mintea și în inima oamenilor, colegilor, prietenilor.*

O asemenea personalitate a fost Faina Tlehuci, Directoarea Bibliotecii Institutului Pedagogic de la Bălți sau cum o numeau colegii de lucru „ȘEFA”. Am cunoscut-o în anul 1981 la 17 august, când am fost plasată în câmpul muncii la Biblioteca Științifică a Institutului Pedagogic de Stat „Alecu Russo” din Bălți. În spațiul academic de atunci se spunea că Doamna Tlehuci angaja la lucru numai pe cei care cu adevărat iubeau cartea, cititorul, profesia de bibliotecar. Nu aveam studii speciale de biblioteconomie, ci venisem de pe băncile Institutului Pedagogic. Trebuia să învăț multe, să învăț să fiu bibliotecară. Este de remarcat că am fost interviată în biroul Doamnei Tlehuci, un birou mic, cu un singur geam, cu multe cărți, ziare, reviste, telefon și un abac. Uitându-mă la abac m-am întrebat cam la ce îi trebuie unui Director de Bibliotecă ? M-a impresionat ținuta vestimentară deosebită, rochia de culoare verde era garnisită cu un guler original și frumos .

Începutul a fost dificil, fiindcă din mers trebuia să înveți structura, logistica Bibliotecii, serviciile ei, zilnic să te dezvolți profesional, să te instruiști continuu. Biblioteca avea bogate și interesante colecții științifice din toate domeniile, bine ținute la curent, mai ales din domeniile științelor fizico-chimice, tehnice, filosofice. Sala de lectură specializată era căutată de cititorii sovietici nu numai pentru fondurile îngrijite cu multă stringență și pricepere, dar și pentru cataloagele tradiționale și analitice, unde găseau tot materialul necesar,

cules din cărți și din reviste de specialitate românești, rusești, în limbile străine. Consultațiile bibliografice aveau loc imediat, la cerere. În această privință se considera ca o scădere a prestigiului Bibliotecii plecarea unui cititor fără să fi fost bine documentat în legătură cu informația pentru care venise. După 2 săptămâni de muncă în sala centrală specializată nr. 1, unde-mi îndeplineam funcția de bibliotecară, am susținut un examen în fața Doamnei Tlehuci, insistând în câteva variante asupra demonstrării bunelor cunoștințe a documentelor ce reglementau lucrul sălii de lectură, serviciile oferite cititorilor, conținutul colecțiilor din clasa Literatura Română, Rusă, Limbi Străine, Științe Reale, materialele partidului comunist, congresele, conferințele etc. N-a făcut generoase risipiri de laude, seconda totul, dar a rămas mulțumită de răspunsuri și lucrul realizat într-un timp atât de scurt.

Pînă în prezent port adîncă recunoștință conducerii Bibliotecii, de la care am învățat munca de bibliotecă, obligațiunile bibliotecare de ghidare, informare, educație științifică și culturală a utilizatorilor, alături de care am crescut mult din punct de vedere profesional. Pe lîngă activitatea curentă bibliotecară, Doamna Tlehuci a educat adevărați specialiști. În cadrul manifestărilor culturale-științifice, conferințe, de fiecare dată vorbind cu mîndrie despre profesia de bibliotecar, nu în ultimul rînd despre cadrele bibliotecare de nădejde, formate în Biblioteca Universitară. După multe conferințe profesionale, lansări de carte, întîlniri cu personalități de mare cultură din Republica Moldova, România, SUA, îi strîngeau mîina și-i mulțumeau în mod respectuos pentru cordialitate și competență științifică.

Apoi au venit anii 90. Doamna Tlehuci și Doamna Harconița, director adjunct pe atunci, au fost destul de inventive, preocupate fiind de gîndul de a schimba, de a dezvolta colecțiile, de a moderniza serviciile Bibliotecii Științifice. Și am purces la drum, plecînd în România după cărți, documente electronice / audio-video, fiindcă în Bibliotecă exista doar un fond mic de documente în limba română. Neapărat trebuia îmbogățit fondul de carte pentru a-l pune la dispoziția studenților, profesorilor, elevilor, pentru că și utilizatorii universitari bălțeni să aibă acces la orice sursă de informare. Se dorea să promovăm valoarea și cultura românească în rîndul studenților de la cele 5 facultăți, care pe atunci erau private de colecții autentice în limba română. Cele mai mari loturi de cărți erau achiziționate de la librăria „Junimea” cît și de la alte librării din Iași. Loturile de cărți, documentele electronice au fost aduse în diferite anotimpuri ale anului: pe timp de ploaie, viscol și caniculă. Trecerea

frontierei avea loc anevoios prin posturile de control vamal care reprezentau niște locuri speciale amenajate pentru efectuarea controlului asupra trecerii peste frontieră a valorilor materiale, precum și a persoanelor fizice. Trecînd frontierele Moldova-România și România-Moldova aveai nevoie de multă răbdare și sănătate ca să stai cîte 5-6 ore, timp petrecut la control, apoi urma vama din Bălți unde era nevoie de încă 4 zile sau 30 de ore pentru a devama coletele cu literatură.

Doamna Tlehuci avea o neistovita dragoste de carte, de utilizator. În Rapoartele de activitate ale Bibliotecii nota simplu și uman: „...ne dorim mai multe cărți din România, nu ajung..., avem nevoie de compute-re... de conexiune Internet....” Doamna Tlehuci a fost bibliotecară în gîndire, pătimașă a conversației cu colegii, arbitra prin intuiție și cu delicatețe succesul sau eșecul fiecărui coleg. Era omenoasă și de o sofisticată sinceritate, dar comunicată în formele cele mai lesne de acceptat. Unul din episoadele cheie pentru definirea ca Director de Bibliotecă Științifică este acela al Construirii Edificiului Nou al Bibliotecii. Nu poț să uit cum unul din muncitori s-a plîns că nu le ajung materiale de construcție ca să termine o porțiune de lucru. Cu firea ei de bibliotecară a consolat muncitorul dar în măsura posibilităților ei a rezolvat problema, însă în forma în care nu leza nici o sensibilitate.

Mai avea o patimă - iubea trandafirii imenși de culoarea sîngelui. A fost romantică, semăna cu un personaj dintr-o colecție de cărți, era dornică de viață, plină de speranțe. În timpul celor douăzeci de ani, cît am muncit alături, au rămas în memorie ani cu bune și mai puțin bune, momente calde, cu rîsul zgomotos pe figură și gesturi de Doamnă-semne după cum aveam să judec mai tîrziu, ale unui fel de interior plin, în care descopeream permanent ceva nou în făptura ei. Am convingerea că pentru tot ce a făcut și a lăsat, bibliotecara, Directoarea de Bibliotecă Universitară Faina Tlehuci nu s-a gîndit o clipă să spună, precum Horațiu spunea în una din odele sale: „Non omnis moriar / Nu voi muri niciodată”.

**ЖИЗНЕННЫЕ ПРИНЦИПЫ - КЛЮЧ К УСПЕХУ
ФАИНЫ АРКАДЬЕВНЫ ТЛЕХУЧ**

THE KEY TO SUCCESS OF MRS. FAINA TLEHUCI
ARE HER LIVING PRINCIPLES

Olga DASCĂL

***Abstract:** The article reflects a prodigious activity of Mrs. Faina Tlehuci, Director of the Scientific Library of Alecu Russo State University of Bălți (1962-2001), good manager, skillful practitioner with a genuine professional skills. For nearly 40 years, the library recorded remarkable successes known in the country and abroad. She possessed a unique driving style, put great value on the book, was open to change and for communication, always ready to implement new ideas*

Жизнь директора Ф. А. Тлехуч - часть истории Научной Библиотеки БГУ. С того момента, как почти сорок лет назад Фаина Аркадьевна переступила библиотечный порог, ее дела, мысли, тревоги и радости – это Библиотека.

Уже в первые годы работы сформировалось ее жизненное кредо: раз надо – значит, надо, и уж если делать, то делать на «отлично». Она следовала этим принципам всегда – для нее не было в библиотеке «черновой работы».

Немаловажно в нашей жизни то, с каким девизом мы идем по этой жизни. Жизненные принципы – это личностная позиция человека в мире. От самого человека очень во многом зависит то, как счастливо складывается его судьба. Понятно, что все мы разные, у каждого свой взгляд на жизнь, свой опыт прожитого. Каждый сам для себя выводит ту формулу, которой следует и считает ее правильной. Для Фаины Аркадьевны эта формула звучит так: «Только тот, кто не работает – не ошибается. Стремись к профессиональному совершенству, не отказывайся от права на ошибку, иначе потеряешь тягу ко всему новому».

Феномен жизненных принципов известен с античных времен. Некоторые принципы, сформулированные в древности, сохранили свою ценность в современной жизни. О саморазвитии посредством принципов можно говорить лишь тогда, когда личность в реальной жизни совершает соответствующие этим принципам поступки.

Идеи Ф. А. Тлехуч, применяемые как жизненное кредо, определяли не только динамику её повседневного поведения и деятельности, но и

динамику её жизни в целом.

Посредством жизненных принципов Ф. А. Тлехуч определяла и осмысливала свое «я», свои притязания, свои временные перспективы. Она, как творческая, самоактуализирующаяся личность постоянно сталкивалась с необходимостью отстаивать свои принципы или пересматривать их. Но во многих случаях ее жизненные убеждения отличались завидным постоянством. Так она не переставала повторять: «Всеми моими успехами и достижениями в жизни я обязана тому, что во всех своих делах и начинаниях я была на четверть часа впереди».

Система жизненных принципов Ф. А. Тлехуч формировалась на протяжении многих лет. И как у любого мыслящего человека оценивание собственных жизненных принципов, их обогащение и обновление осуществлялось всю жизнь. Она говорила: «Ты не имеешь права учить тому, чего не можешь или чему не соответствуешь сам. Личный пример – лучший способ воспитания».

В библиотеку приходили работать разные люди, но под патронажем Фаины Аркадьевны в обобщенный психологический «пакет» каждого закладывались такие качества, как духовность, коммуникабельность, приверженность к стабильности и традициям, терпение, житейский максимализм.

Находящееся на коренном переломе своего развития общество и ускоренная модернизация библиотечного дела требуют именно таких специалистов: конструктивно мыслящих, обладающих высокой степенью креативности, с профессиональной рефлексией и индивидуальной тактикой профессиональной деятельности. Особые требования предъявляются к масштабу личности: это должны быть нестандартно мыслящие, духовно и психологически свободные люди.

Для творческого интеллекта Ф. А. Тлехуч характерна свобода и тщательно охраняемая серьезность, а ее оборотная сторона – заботливо драпируемая ироничность. Она свидетельствует о непринятии данности, а желании ее отрефлексировать, об умении посмотреть на себя со стороны, критически оценить сделанное, остаться недовольным собой и искать дальнейший путь, констатируя: можно было сделать лучше. Ирония и умение посмеяться над собой – основа выживания даже в экстремальных условиях для Фаины Аркадьевны. Поэтому она любила повторять: «Не всё так плохо, как кажется».

Знающие Ф. А. Тлехуч люди характеризуют её как человека с твердыми жизненными принципами, неустанно работающей над собой, инициативной и самостоятельной. Не раз мы слышали из её уст: «Возража-

ешь – предлагай, предлагаешь – делай! Пустая критика бессмысленна». Поэтому доверия Фаины Аркадьевны заслуживали только те, кто ценит порядок и стремится разрешить как можно больше серьезных проблем.

Вместе с изменениями в обществе происходит перестройка и в библиотечно-информационном обслуживании, меняются требования к библиотекарям, которые удовлетворяют многообразные информационные потребности различных категорий пользователей библиотек. Приведенные выше принципы Ф. А. Тлехуч, возможно, помогут нам понять каким должен быть библиотекарь как специалист? Какими профессиональными и личностными качествами он должен обладать, решая многообразные задачи по организации информационной деятельности различных социальных слоев общества? Что является фундаментальным в его профессиограмме, а что подвержено изменению?

Для библиотекаря очень важны такие качества, как культура общения и поведения, начитанность, высокий интеллект, деликатность, приветливость, предупредительность, добросовестность, ответственность, грамотность, эрудиция, уважительное отношение к читателю, корректность, понимание педагогики и психологии личности, дар общения с людьми, щедрость души и, конечно, высокая квалификация, профессионализм.

Более 40 лет проработала в библиотечной системе Ф. А. Тлехуч. Ей удалось удивительным образом соединить в себе все эти качества и тем самым, сплотить вокруг себя настоящее «братство неравнодушных». Она обладала высокими деловыми качествами, организаторским талантом, умением раскрыть перед библиотекарями необозримые горизонты вдохновенной творческой работы. Её слова: «Если тебе указали на дверь, попробуй войти через окно» или «у любой бумаги должны быть ноги, и только тогда все принятое письменно будет иметь практический успех» имели место быть.

Благодаря ее настойчивости и целеустремленности библиотека из года в год уверенно подтверждает свой статус информационно-образовательного центра Республики Молдовы. Сила убеждения Ф. А. Тлехуч, уверенность и приверженность собственным принципам определили современные основы организации работы Научной Библиотеки.

**К 90-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ ГОСПОЖИ
ФАИНЫ АРКАДЬЕВНЫ ТЛЕХУЧ**
**Самоотверженный труд: интервью с Задирайко Лучией
Андреевной о жизни и деятельности первого директора
Научной Библиотеки Бельцкого Университета**

TO THE 90-th ANNIVERSARY OF MRS.
FAINA'S ARKADEVNA TLEHUCI
*An interview with Zadirajko Lucia on the life and work of the first
director of the Scientific Library of the University of Balti.*

Marina ŞULMAN

Abstract: *Lucia Zadirajko worked side by side with Faina Arkadevna 33 years as a head of aquisition sector, subsequently the department, sharing memories about the nature of the Faina's Arkadevna, as well as reflections on the secret of MRS. Tlehuci success stories. She noted that her own style of work formed is not without influence of the personality of Mrs. Tlehuci*

-Вы проработали вместе с Фаиной Аркадьевной много лет. Она была для Вас в первую очередь старшей подругой, строгой начальницей или доброй советчицей?

-Я помню госпожу Тлехуч со студенческих лет. В 1968 году Фаина Аркадьевна стала моей начальницей. Контакты с ней были для меня частью ежедневной работы. Оглядываясь назад, я понимаю, что эти встречи помогли мне сформироваться как профессионалу-комплектатору и оказали немалое влияние на мое становление как человека.

-Хотелось ли Вам когда-либо подражать Фаине Аркадьевне?

-Госпожа Тлехуч много внимания уделяла комплектованию фондов нашей библиотеки. Фаина Аркадьевна работала самоотверженно. Я училась у неё.

-Ее рабочий день начинался не с утра, а вечером. После недолгого отдыха она анализировала все события прошедшего дня и планировала работу на следующий день. Ее энергия и отношение к делу вдохновляли меня. От Фаины Аркадьевны ко мне перешли привычка к дисциплине и ответственность за проделанную работу. Считаю, что без этих качеств комплектатор не может состояться как профессионал. Если поведение руководителя восхищает, желание подражать приходит само собой,

естественно и без всякого нажима со стороны начальника.

- У госпожи Тлехуч было чувство юмора?

- Каждую неделю в связи с необходимостью пополнения фондов библиотеки мы с Фаиной Аркадьевной ездили в Кишинев. Поездки, переговоры с представителями издательств, а также отбор литературы были составными частями единого процесса, который осуществлялся в дни, условно называвшиеся „очными днями комплектования". В дороге отношения становились теплей. Фаина Аркадьевна любила посмеяться, с удовольствием выслушивала веселый ироничный рассказ, сама могла ответить соленой шуткой.

- Была ли способна госпожа Тлехуч критически оценить свои поступки или критике подвергались только действия ее подчиненных?

- Наедине с самой собой Фаина Аркадьевна была справедлива и беспристрастна. Она отдавала себе отчет в том, что не всегда права, не мнила себя непогрешимой. При всей силе ее характера, она зачастую лавировала, использовала не лобовую атаку, а дипломатичность и гибкость. Особенно это качество проявлялось тогда, когда приходилось вести переговоры с представителями издательств, с руководителями института или разработчиками проекта здания новой библиотеки.

- Какая часть наследия госпожи Тлехуч особенно значима для Вас: успешное пополнение библиотечных фондов, автоматизация библиотеки, переход на УДК (Универсальная Десятичная классификацию), система руководства чтением студентов, появление первых компьютеров или строительство здания, в котором находится библиотека в настоящее время?

- С именем Фаины Аркадьевны связаны значительные нововведения в нашей библиотеке. При ней пришло осознание самостоятельной роли в обслуживании читателей справочно-библиографического аппарата, появление первых компьютеров и многое другое. Конечно, главным событием был переход в новое здание. Условия работы в старой библиотеке были ужасные. В книгохранении боролись с крысами, читальные залы были разбросаны по разным корпусам, внутренние отделы ютились в тесноте и духоте. После завершения перехода в новое здание, долгого и трудоемкого процесса, у библиотекарей открылось второе дыхание. В то же время принципы и методы работы, а также отношение к делу перешли в новое здание вместе с нами.

- Что было важнее с точки зрения госпожи Тлехуч, по Вашему мнению, умение поддерживать традиции или личная инициатива?

-Сохранение накопленных знаний, разработка новых методов и приемов работы, а также проявление личной инициативы зависят от личности человека, взявшегося за дело. Инициатива была для Фаины Аркадьевны способом реализации задуманного и не противоречила верности традициям в области библиографического осмысления библиотечной практики. Госпожа Тлехуч никогда не забывала своих учителей, она не отказывалась от преемственности, прокладывая пути в будущее. Под ее руководством мы не ощущали разрыва связи с прошлым, казалось, что новаторство есть продолжение поиска тех, кто трудился до нас и оставил нам в наследство немало хорошего. Возможно, именно такой подход к делу, а также неизменное уважение к читателям стали залогом успеха многих начинаний Фаины Аркадьевны, которые были приняты членами коллектива нашей библиотеки и поддержаны ректоратом университета. Они стали полезными для нашего города и были признаны на уровне правительства Молдовы.

-Хотели ли бы Вы сохранить в облике нашей библиотеки какие-либо черты, присущие нашей работе во времена, когда директорствовала Фаина Аркадьевна?

-Хотелось бы сохранить свойственную ей любовь к читателям, а также тот уровень заинтересованности в чтении, который был присущ читателям прошлого века. Мне кажется, что дисциплинированность и ответственность в отношении к делу настолько же необходимы в 21 веке, насколько как они были важны во времена, когда работала госпожа Тлехуч.

-Если бы Вам представилась возможность увидеть Фаину Аркадьевну, задать ей вопрос или произнести одну единственную фразу, что бы Вы ей сказали?

-Я бы сказала ей: „Фаина Аркадьевна, мы не подвели Вас. Наша библиотека по-прежнему одна из лучших!“

-Большое спасибо, Лучия Андреевна, мне показалось, что на миг волны времени отхлынули и мы с Вами вновь оказались в обществе Фаины Аркадьевны. В реальности, к сожалению, такое невозможно, но нам с Вами остается благодарная память о встрече с незаурядным человеком.

**COLECTIILE BIBLIOTECII - GRIJA SI MINDRIA UNUI
ADEVĂRAT BIBLIOTECAR**

**DANII DE CĂRȚI IN 2 DECENII DE COLABORARE CU
ASOCIAȚIA CULTURALĂ PRO - BASARABIA SI BUCOVINA,
FILIALA „C. NEGRI” DIN GALAȚI**

**GIFTS OF BOOKS IN 2 DECADES OF COLLABORATION
WITH THE CULTURAL ASSOCIATION PRO BASARABIA
AND BUCOVINA, BRANCH „C. NEGRI” FROM GALATI**

Elena HARCONIȚA

Acum doi ani, la 19 aprilie 2010, în Biblioteca universității bălțene a avut loc lansarea a 2 cărți: *Pr. Igor P. Jechiu. Vremea cheltuita cu înțelepciune nu se pierde: aforisme, minidefiniții, gânduri, însemnări*. Galați. Partener. 2008 și *Arhiepiscopul Dr. Antim Nica: Prinos la centenarul nașterii 1908-2008*. Galați, Ed. Episcopiei Dunării de Jos. 2008.

La acest eveniment au participat personalități care au îngrijit aceste publicații și au venit la Bălți pentru a cunoaște pe viu instituția, în care a făcut mari investiții culturale și spirituale regretatul basarabean, primul președinte al Asociației Pro Basrabia și Bucovina, Filiala din Galați, Pr. Igor Jechiu. Printre musafiri au fost. Pr. dr. Eugen Drăgoi consilierul cultural al Episcopiei *Dunărea de Jos* din Galați, România, inginerul Radu Motoc, secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala *Costachi Negri* din Galați, Pr. Ioan Postolache, nepoata preotului Igor Jechiu, Preotul Valeriu Cernei de la Episcopia Basarabiei.

Pe Preotul Igor Jechiu, pămînteanul nostru, născut în Mîrzeștii Orheiului în anul 1918 și decedat în Galați la 19 martie 1992, l-am cunoscut prin cărțile ce a reușit să le scrie și pe care le-a lăsat fiului său Victor Jechiu din Australia, nepoatei sale și desigur, cel mai mult din amintirile regretatului profesor Paul Păltănea, dr. Mihai Cojocar și inginerului Radu Motoc. Datorită lui Radu Motoc, inginerului gălățean aflat pe post de secretar al Filialei Galați APBB, în anul 1992 sosește la Bălți scrisoarea de răspuns la apelul pe care îl făcuse Directoarea Faina Tlehuca către mai multe instituții și organizații din România la finele lui 1991. Conținutul mesajului expediat era următorul: „*Regret mult că nu Vă cunosc personal, ne adresăm însă cu rugăminte de a ne ajuta să depășim greutățile cu care ne confruntăm - completarea colecțiilor cu literatură în limba română. Nu avem nici un exemplar de Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și până astăzi, nu avem cărți la filosofie, economie, pedagogie, nu avem cărți*

la limba și literatura română.

Sîntem preocupați de completarea retrospectivă și curentă, de întocmirea bibliografiilor naționale, dar lacunele create în anii 1941 - 1989 sînt foarte mari.

Avem informații că Dumneavoastră ca Președinte al Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați, dispuneți de colecții bogate de documente, cărți, ediții periodice, manuscrise ce țin de trecutul și prezentul neamului nostru. Vă rugăm frumos să ne ajutați să lichidăm aceste goluri în colecțiile noastre și așteptăm cu nerăbdare un răspuns pozitiv".

24 decembrie, 1991

Răspunsul nu a întârziat, dar a venit cu o veste tristă: „*Cu durere în suflet Vă informăm că Președintele asociației noastre a primit două lovituri la un interval de o săptămînă: moartea fiului și a nevastei. După acest șoc a suferit un infarct extins.*

Subsemnatul, secretarul Asociației, Vă aduce la cunoștință, că similar cu fondul de carte „Galați” deschis de noi la Biblioteca Națională din Chișinău și Cernăuți, am hotărît să deschidem la Dvs un asemenea fond care va fi alimentat periodic. Un prim lot de cărți este deja pregătit și va fi trimis în luna aprilie. Președinte. Pr. Igor JECHIU. Secretar Ing. Radu MOTOC

La doar cîteva luni, în 19 martie, de la Bălți pleca o altă durută telegramă: „*Profund îndurerată decesul Părintelui Igor Jechiu. Sincere condoleanțe*”, Rectorul Universității dr. Prof. N. Filip. Director F. Tlehuçi...

Pe așa o notă tristă a început această relație epistolară, care avea să crească în timp de 20 de ani într-o prietenie și parteneriat durabil, cum nu știu dacă se mai întîmplă în altă parte.

Ruga din „*Tatăl nostru*”: *Pîinea cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi*, Părintele Igor Jechiu o transformase în gîndul *Dă-mi cartea cea de toate zilele*. Dumnealui considera că, nu este mai mare dragoste pe pămînt decît dragostea de Dumnezeu și de Carte. Era posesorul uneia dintre cele mai bogate biblioteci particulare din România. „... era poate unicul posesor de un număr colosal de ediții Princeps Erasmus din Rotterdam, unul din cei mai însemnați umaniști din perioada Renașterii și Reformei din secolele XV-lea și al XVI-lea, „primul european conștient”, precum spunea Ștefan Zweig. Avea mai bine de 69 de biblii, începînd cu primele tipărituri, cărți rare și manuscrise de pe vremea lui Petru Movilă. A fost un mare bibliofil. Toată înțelepciunea lumii, puzderia aceea de aforisme pe care o întîlnești în Dicționarul înțelepciunii a lui Teofil Simenschi, Părintele Igor Jechiu a trecut-o prin mintea sa, prin sufletul său și i-a dat alte tălmăciri. Să sperăm că vor veni zile mai bune, cînd vor fi editate,

spunea profesorul Paul Păltănea în anul 1993. Acele timpuri au venit peste zece ani de la trecere în neființă a celui care a fost un Om, un Suflet Mare și care și-a îndreptat privirea iubitoare spre pământurile natale, aducând primele daruri de carte la Biblioteca Națională. În fața celei mai importante biblioteci din Moldova sădind și doi brazi pentru ca să păzească de duhurile și ursitoarele răuvoitoare noua viață a tuturor bibliotecilor moldovenești, care se întorceau atunci cu fața spre cartea românească ținută multă vreme ascunsă în subsoluri și ferecată după lacăte grele.

Fiind convinsă că numai prin carte putem cunoaște trecutul, prezentul și viitorul, Directoarea Faina Tlehuci, chiar de la începutul activității sale, acorda cea mai mare atenție dezvoltării colecțiilor Bibliotecii, considerându-le temelia, tezaurul de primă valoare al oricărei instituții bibliotecare. Așa s-a întâmplat în întreaga lume și în toate timpurile: de la tăblițele de lut din Biblioteca lui Assurbanipal din Ninive, secolul VII înaintea erei noastre, pînă la colecțiile hibride de azi, constituite din documente tipărite, materiale AV și resurse electronice.

Trecerea de la scrierea chirilica la cea latina și decretarea limbii naționale au ridicat probleme deosebite pentru conducerea Universității și a Bibliotecii Universitare. Completarea cu literatura de specialitate în limba națională a fost una din cele mai dificile probleme de rezolvat. Presiunea cadrelor didactice asupra conducerii bibliotecii de a achiziționa cărți de specialitate și literatură indicată în bibliografiile programelor de studii era enormă. Această grea misiune a realizat - o Directoarea bibliotecii care a știut să mobilizeze toate relațiile interne și externe, și să convingă conducerea Universității de importanța alocării unor fonduri financiare speciale pentru achiziția de carte. Astfel, într-un timp relativ scurt a fost asigurat strictul necesar de literatură. (De la Galați Radu Motoc, pentru Ziarul de Garda)

„I-am scris Preotului Igor Jechiu că problema problemelor Bibliotecii universitare din Bălți este completarea retrospectivă și curentă a literaturii în limba română, reorganizarea fondurilor pe bază de CZU, fără de care Universitatea n-o să poată realiza sarcina de pregătire a cadrelor naționale. Mi-a fost greu să scriu despre durerile noastre, dar am scris și am cerut ajutor”, relatea doamna director într-o comunicare de a sa în anul 1993. În continuare Directoarea exprimă mare recunoștință pămînteanului nostru, marelui iubitor de carte, cunoscătorului multor limbi: rusa, franceza, germana, italiana, engleza, greaca, latina, slava veche Preotului Igor Jechiu. „Înflăcăratului orator, publicistului, epigramistului, traducătorului și să aducem o muțumire adîncă adeptilor săi, prietenilor cu care a conlucrat mulți ani: doctorul Chiril Baranețchi,

profesorul Paul Păltănea, inginerul Radu Motoc, dr Mihai Cojocaru, care îi urmează întru totul cauza nobilă și sfântă și depun eforturi colosale pentru rezolvarea problemelor arzătoare ale Bibliotecii Universitare din Bălți”. În aceeași comunicare: În decembrie 1991 colecția Bibliotecii era de 1 360 618 unități materiale. Din acest număr de cărți numai 158 962 ex. le-am avut în limba de stat, ori 11,68 % din numărul total de exemplare. Din acestea doar 13 531 ex. (8,5 %) erau în grafie latină, din toată colecția formînd doar 0,99%. După conținut 56,9 % era carte social - politică, majoritatea fiind învechită moral. În acești 2 ani am decontat 38 000 exemplare în limba de stat.

„N-am să uit nici odată nici eu, nici colegii mei n-ar uita acele cîteva zile din decembrie anul 1992 cînd prietenii noștri din Galați ne-au adus acea bogăție. Fiecare carte am ținut-o în mîină și nu-mi venea a crede că noi sîntem proprietarii unei bogății la care am visat, dar nu mi-am închipuit că acest vis o să se îplinească”.

Să urmărim cîteva gînduri de ale Doamnei Director Faina Tlehuci despre *Donațiile de carte și rolul lor în reformarea colecțiilor*, prezentate în anul 1999 la sesiunea de comunicări privind rezultatele cercetării științifice din anul 1998: „...Ion Stoica, renumitul teoretician în biblioteconomie în articolul „Integrarea componentei informaționale în reforma învățămîntului românesc” scrie: „Informația este factorul dinamizator cel mai important al învățămîntului. Numai în funcție de modul în care este receptată și organizată, ierarhizată și utilizată informația, se poate obține o noua calitate de cunoaștere”. (Biblioteca, 1998, nr. 7, p. 200).

Și acuma încercăm să ne amintim cum se descompune definiția - surse de informare. De ce? Pentru că azi, în veacul tehnico - științific mulți, reprezentanți ai bibliotecilor mari, cu automatizare finalizată, dau uitării sursele de informare tradiționale.

Sursele de informare azi le descompun în două părți și anume:

- sursele de informare tradiționale: cartea (manual, monografie, compendiu, culegeri etc.) serialul și altele;
- sursele de informare moderne (e vorba de marele concurent al cărții) informația electronică, cum este catalogul electronic - OPAC-ul, alte module audio-viziuale (audio și video casete, CD-uri, foto etc.).

La noi aceste surse de informare moderne sînt concentrate în sala de lectură Nr. 7, sala de lectură Nr. 5 cu audierea în grup, altele în sala cataloagelor și aproape în toate secțiile Bibliotecii. Vorbind despre aceste surse trebuie evidențiată sursa - surselor moderne **I n t e r n e t u l** (noi ne folosim de Internet, dar încă nu la nivelul dorit). Această sursă de informație ne costă 210-220 lei

lunar. Am reținut o caracteristică hazlie a Internetului. „Internetul este o rețea enormă de baze de date pornind de la rețete pentru pregătirea unui curcan cu sos de piper verde pînă la schema completă și funcțională și ultimului satelit de comunicații al Statelor Unite". Toate acestea interconectate și accesibile de oriunde de pe glob, și de la noi, din centrul informațional. Ca un aspect relevant asupra dimensiunilor acestei uriașe baze de date, o estimare foarte aproximativă publicată tot pe Internet, că volumul de informații a acestei baze de date este de peste 1 000 000 (un milion) de ori mai mare decît tot ceea ce a fost publicat în mod tradițional pe pămînt de la începutul omenirii pînă în prezent.

De ce fac așa o introducere detaliată? Probabil că unii dintre Dumneavoastră se gîndesc că aceste explicații n-au nimic comun cu conținutul referatului meu. Mă grăbesc să afirm că nu-i așa. Și imediat explic la ce tinde Biblioteca universitară, dacă o dezvoltare la nivelul bibliotecilor din occident (cred că noi avem acest drept pentru că aprecierile de așa fel nu-s făcute numai de noi ci și din partea unor experți de peste hotarele țării) nu trebuie să dăm nici o preferință surselor de informare în bibliotecă, considerîndu-le la fel de importante și pe acele moderne și pe acele tradiționale.

Cred că nu numai eu dar și voi, dragi colegi, răsfoind permanent revistele „Biblioteca”, „Revista Bibliotecii Naționale” și alte surse, în care sînt oglindite problemele teoriei și practicii biblioteconomice, nu numai odată ați citit afirmațiile specialiștilor din România că majoritatea bibliotecilor nu pot fi comparate cu bibliotecile din occident (restanță de 15-20 ani) și nu din vina bibliotecarilor, dar din cauza lipsei fondurilor financiare.

Sînt fericită că în etapa asta de penurie totală, în care se găsește țara noastră și în etapa asta grea de trecere, ne-am debarasat de ideologia „vrednică”-periculoasă, în primul rînd și în al doilea - am găsit acele decizii manageriale care ne-au permis să multiplicăm acele două grupe de suporturi de informare pe care ne bazăm în lucrul nostru de toate zilele, aplicînd o tehnologie avansată. Ce-i concentrat în aceste decizii manageriale? Căutările permanente pentru creșterea surselor de informare (tradiționale și moderne) neavînd posibilitate să ne folosim de susținerea materială a Universității a căreia subdiviziune sîntem și a Ministerului Educației și Științei, care nici un ban nu alocă pentru dezvoltarea Bibliotecilor. Vorbesc de:

- donații de carte care ne-au dat posibilitate să reformăm colecțiile bibliotecii în limba română și în limbile străine;
- sponsorizarea unor programe pe care se bazează automatizarea bibliotecii, înzestrarea bibliotecii cu tehnica de copiere, cu FAX, cu poștă electronică etc.

Cu ce greutate azi se lovesc majoritatea bibliotecilor? Dacă ați reținut conținutul lecțiilor domnului Daivid Cais din Ohaia Statele Unite ale Americii și dlui ne-a vorbit de greutatele materiale cu care se lovesc bibliotecile din America. Greutățile lor și ale noastre, însă, le putem compara cu cerul și pământul. Îmi permit să afirm că dacă nu ești indiferent față de tot ce este bibliotecă în care lucrezi și ești în căutări permanente, ușile ți se deschid și multe le poți rezolva.

Aici sînt expuse mai multe materiale care ne conving că fără de acțiuni active, fără de emoții, fără de multe încercări, care uneori dau chiar și greș, n-am fi ajuns la nimic. Cu toate greutatele cu care ne lovim, nu stăm locului, cucerim cu chiu și vai unele poziții fără de care și noi am fi acuma la un nivel nedorit.

Mai sînt probleme nerezolvate, dar totuși avem tot dreptul să zicem că avem o Bibliotecă modernă. Viitorul Bibliotecii noastre îl vedem frumos și cu folos pentru fiecare beneficiar".

Doamna Director a știut să îmbogățească colecțiile în vremurile sovietice (1962-1992) și a știut să se reorienteze odată cu renașterea națională, studiind repertorii bibliografice noi pentru programele de instruire, demonstrînd o bună cunoaștere a limbii române, pe care a vorbit-o în copilărie și care era limba de comunicare cu mama Dumneaiiei de care a avut grijă pînă la adînci bătrînețe.

Deocamdată, Asociația Dumneavoastră e unicul izvor ce ne oferă posibilitatea de-a ne îmbogăți fondurile cu publicații în limba română, scria Directoarea în anul 1992;

In Universitatea noastră se va redeschide Liceul „Ion Creangă”, ne lipsește literatura didactică;

Și încă o rugăminte avem nevoie de Tabelele de Clasificare Zecimală Universală, revenim la clasificarea pe care o practică toată lumea;

Instituirea Bursei „Preot Igor Jechiu”, de care au beneficiat 3 bibliotecare de la noi, au făcut posibilă documentarea în cele mai prestigioase biblioteci din România în vederea studierii, apoi aplicării CZU și informatizării Bibliotecii.

Peste cîtiva ani - *La noi nu se găsește un aparat de numerotat cărțile pentru a putea face inventarul;*

Au mai trecut vre-o doi ani: *Încă o întrebare. La editura „TEORA ” să ne adresăm noi, ori o faceți Dvs? Mă iertați de atîta deranj. Mi-i lehamite să umblu permanent cu miîna întinsă, dar n-am încotrio. Nici anul acesta nu s-a hotărît nimic pozitiv cu finanțarea la nivelul statutului.*

Intre timp bogatele stocuri de carte de referințe, științifică, istorică, lite-

ratură și critică literară, carte rară treceau și treceau Prutul, fiind direcționare de neobositul Radu Motoc, care sensibiliza Biblioteca Națională din România, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca „V. A. Urechia” din Galați, Universitatea Dunărea de Jos, editurile HUMANITAS, Magazin Istoric, Uniunea Compozitorilor și Muzicienilor din România, Institutul de Psihologie a Academiei Române, Institutul Cultural Român, instituții și multe persoane particulare... În fiecare an se perfectează pentru noi abonamente la publicații periodice de Biblioteca Națională și Biblioteca Centrală Universitară „Carol I” din București. Colecții de prestigioase reviste *Viața Basarabiei*, *Convorbiri literare*, *Revista Fundațiilor Regale*, ce constituie o istorie vie a literaturii române, sînt valorificate astăzi în cercetările științifice ale studenților, cadrelor didactice bălțene.

Din Australia, de la Victor Jechiu, cel de al doilea fiu al regretatului Părinte Igor Jechiu, soseau bani pe care se cumpărau cărți de la Editura Humanitas pentru studenții de la Bălți.

Paznici eterni ai adevărului, nici un sacrificiu să nu li se pară mare pentru achiziționarea lor, nici o grijă nu trebuie neglijată pentru a le păstra, spunea Richard de Bury, cancelarul Angliei la începutul secolului al XIV-lea, despre procurarea cărților. Și oamenii bibliotecii de la Bălți au fost și rămân mereu obsedați de grija colecțiilor - actualizarea, îmbogățirea, gestionarea și oferirea lor cu generozitate tuturor doritorilor de-a se ospăta din marele ocean al cunoștințelor.

Colaborarea s-a început cu un scop sfînt: de a contribui la creșterea colecției de literatură în limba română, care la începutul anilor 90 număra doar 5 009 ex. - 5 % din toată colecția de atunci, scria Faina Tlehuci. La începutul anului 2013 constatăm 244 719 ex., ori circa 24 % de carte în limba română.

Peste 28 000 de documente în valoare de peste 1,6 milioane lei - 100 000 Euro au fost investite în Biblioteca noastră de Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „C. Negri” din Galați.

Concomitent cu cărțile, Biblioteca este dotată cu antenă parabolică, televizor color, în universitate este susținută crearea laboratorului de paleografie. Incepînd cu anul 1995 Asociația inițiază și devine cel mai mare susținător financiar în omagierea șefilor de promoții de la toate Facultățile, susține deschiderea Atheneului universitar. Timp de trei ani vizitatorii Bibliotecii au admirat expoziția de litografii și gravuri „Domnitori și principii ai Țărilor Române”, ce conținea portrete și lucrări nu întotdeauna apăreau în enciclopedii și cărți de istorie. Mai tîrziu Biblioteca primește în dar expoziția *Vechi gravuri din sec. XV-XVI Ex-librisuri de Epocă*, realizată cu multă pasiune de Radu Motoc.

Prefectul județului Galați, regretatul Răzvan Angheluță, directorul ge-

neral al celui mai mare combinat siderurgic din România, domnul Nicolae Dumitru, Primar al Galațiului, doctorul Chirii Baranețchi, succesorul Pr. Igor Jechiu la funcție de Președinte a Asociației, Episcopia Dunărea de Jos, personalități onorabile, care se implicau în grijile și nevoile noastre datorită Omului despre care se poate spune cu cuvintele Preotului Igor Jechiu: *Cu cât este omul mai adevărat, cu atât este mai simplu și cu cât este mai simplu, cu atât mai apropiat de statura sa morală originară.*

„Ca Membru de Onoare în Senatul Universitar salut cu încredere noua structură de conducere care cu siguranță va ști să colaboreze cu toată comunitatea științifică din cadrul Universității pentru a crea condițiile optime unui progres educațional național pentru această prestigioasă Universitate de la Nordul Republicii.

În cea ce mă privește voi colabora în continuare cu programe culturale care țin de Biblioteca Universitară „Alec Russo” și promovarea personalităților bălțene în spațiul cultural european”, scria Dl Radu Motoc, la început de aprilie 2010, într-o scrisoare adresată conducerii actuale a Universității bălțene.

Continuând gândurile regretatului Preot Igor Jechiu, excepțional om de cultură și nețărmită omenie, mare iubitor de carte și de neam, care spunea că de o viață lungă se poate bucura numai omul, pe care preocupările neîntrerupte l-au împiedicat să se plîngă că e scurtă. Părintele Jechiu nu mai este demult printre noi, a plecat în lumea celor drepți cu Faina Tlehuci, nu s-au întâlnit nici odată cît au trăit, poate întîlnindu-se acolo, dar tot ceea ce au lăsat pentru universitarii bălțeni a devenit o moștenire, o zestre patrimonială de care vor beneficia mii de studenți și cadre didactice mulți ani înainte.

Dintotdeauna ne-am dorit ca Fondul de carte GALAȚI să fie în continuă creștere spre bucuria cititorilor și a bibliotecarilor, fapt ce continuă să fie realizate atîta timp cît „*Binele pe care-l poți face, ești dator moral să -l faci*”, precum spunea Preotul Igor Jechiu. Binele pe care l-am avut mereu datorită pasiunii și efortului susținut al domnului ing. Radu Motoc, care nu a lăsat să slăbească acea mîină de ajutor, întinsă acum 20 de ani în urmă...

Iar Doamna Director, de acolo, de sus, ne atenționează că „schimbările la care am ajuns sînt destul de mari, dar nu îtr-atîta ca să putem fi liniștiți. Tot ce am făcut este un început frumos care cere o prelungire foarte activă ...”

OMAGIU DOAMNEI FAINA TLEHUCI – PRIN CARTEA CU AUTOGRAF ȘI DEDICAȚII

HOMAGE TO MRS. FAINA TLEHUCI THROUGH BOOK WITH AUTOGRAPH AND DEDICATIONS

Elena CRISTIAN

Abstract: *The article is a study of the books autograph dedications preserved in the collection of rare books. This article is a tribute to the memory of Mrs. Tlehuci Faina (1923-2005) of which fulfilled 90 years old. An important place is given the librarian's figure Tlehuci Faina through books received as a gift, testimonies of her activity over time in the University Library from Balti.*

Dedicațiile cumulează o „colecție” de gânduri, idei, raționamente și judecăți de valoare, de sentimente și emoții, de îndemnuri și pilde așternute pe hârtie de personalități care au anumite responsabilități în crearea și apariția unor publicații, fie autor, traducător, editor, prefațator, etc. sau exprimă considerația și admirația acestora față de bibliotecă, slujitorii bibliotecii, cât și față de cititorii ei consecvenți.

Înființată de peste șase decenii, Biblioteca Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți a adunat un număr considerabil de volume cu însemnări manuscrise și/sau autografe, peste 900 de cărți, iar colecția crește în fiecare an, prin grija bibliotecarilor care au știut și știu să adune și să păstreze bunuri de valoare culturală și spirituală. „Dedicația autograf este emoție, este mesaj individualizat, este sentiment, este dăruire”, spune Doina Lelia Postolache, publicist, bibliograf, traducător.

Acest studiu este un omagiu adus memoriei D-nei Faina Tlehuci (1923-2005), de la nașterea căreia se împlinesc 90 de ani, în 2013. Încă din 1962, când și-a început activitatea didactică și culturală la Biblioteca Științifică, D-na Faina Tlehuci a primit în dar diverse cărți și reviste cu dedicații și autograf.

Studiul dedicațiilor aduce informații despre contextul în care acestea au fost scrise. De asemenea, dedicațiile relevă stima și aprecierea celor care le-au scris față de persoana căreia le-au fost adresate. Prezentând astăzi aceste cărți subliniem ceea ce sociologul și filozoful Dimitrie Gusti (1880-1955) a spus: „cartea nu înseamnă doar câteva coale de hârtie tipărită, legate laolaltă și, mai mult sau mai puțin, frumos prezentate din punct de vedere grafic. Ci, cartea

este un fapt de viață vie. Ea este un mijloc de comunicare între oameni”.

- Critic și istoric literar, Eliza Botezatu, deținătoarea titlului Doctor Honoris Causa al Universității din Bălți (2005), și-a manifestat aprecierea față de Doamna Faina Tlehuci, oferindu-i volumul intitulat „Poezia medievală moldovenească. Pe foaia de titlu a menționat „Fainei Arcadieвна un omagiu din partea autorului”. Cu respect și simpatie E. Botezatu.
- Paul Păltânea, cunoscut ca un remarcabil cercetător, autor de lucrări științifice, (1924 - 2008) a scris în 23 ianuarie 1995 pe volumele „Istoria orașului Galați” următoarea dedicație: „Bibliotecii Universității „Al. Russo”, Bălți cu admirație pentru dragostea de carte românească a Doamnei Directoare Faina Tlehuci, Paul Păltânea”. Dedicția arată respectul pe care Doamna și-l dobândise în rîndul oamenilor de știință din Galați.
- Bondarenko Anna, conf. dr. șef la catedra Filologie Franceză (1971-1980), a oferit Bibliotecii în anul 1982 volumul intitulat „Моделирование структуры предложения”, și a scris dedicația „Через страдания с Вами, к радостям – благодаря Вам, милая моя Фаина Аркадиевна, неповторимому другу – человеку особой души и разума”. От Гали (А. Бондаренко)
- În 05 martie 1964 scriitorul Samson Șleahu a donat Bibliotecii volumul intitulat „Mahalaua de jos” cu dedicația autografa personală către Faina Tlehuci: „F. Tlehuci – meșteriță iscusită în popularizarea literaturii noastre sovietice moldovenești”. Cu stimă de la autor, S. Șleahu, 5.III.64.
- Maliutina Nelly, conf. dr., Prodecan la Fac. Filologie (1966-1991), și-a manifestat aprecierea față de colega sa de universitate, oferindu-i în anul 1979, cartea intitulată

Създавай Аркадиевна
и омажиу дин партеу
ауторулуй.
Ку ресект и симпатие
Е. Ботезату

Bibliotecii Universității
„Alexandru Russo”, Bălți
cu admirație pentru dragostea
de carte românească a Doamnei
Directoare Faina Tlehuci
Paul Păltânea
23 ianuarie 1995

Через страдания с Вами,
к радостям – благодаря Вам,
милая моя Фаина Аркадиевна,
неповторимому другу – человеку
особой души и разума,
от Гали

Ф. Тлеухе -
Мештерица икусита е
популярizarea литературii noastre
советике moldovenești.
ку stima de la аутор.
5-III-64. С. Шлеаху

Фаине
Аркадиевна,
симулатору икусити,
с публикуи уважениа
и благодаря за омажиу
от аутору.
Н. Малиутина.
г. Белкучи,
1979г.

„Русская литература в VI классе молдавской школе”, cu dedicația: „Фаине Аркадьевне, великой труженице, - с глубоким уважением и благодарностью от автора”. Н. Малютин г. Бельцы, 1979 г.

- O altă dedicație a D-nei Maliutina Nelly, oferită cu cartea intitulată „Очерки по методике преподавания русской литературы в молдавской средней школе”, este: „Мудрой и прекрасной женщине, энтузиасту библиотечного дела Фаине Аркадьевне Тлехуч с глубоким уважением от автора. Н. Малютин”, atestă prețuirea de care se bucura Doamna Directoare în rîndul colegilor săi de la Universitate.
- Poetul liric rus, Харабаров Иван Митрофанович, a scris pe cartea „Избранная лирика” dedicația: „Фаине Аркадьевне Тлехуч – хранителю прекрасной библиотеки пединститута, в которой оказался даже мой скромный сборник”, datată cu 15 mai 1965.

Мудрой и прекрасной женщине, энтузиасту библиотечного дела Фаине Аркадьевне Тлехуч с глубоким уважением от автора.
Н. Малютин

Фаине Аркадьевне Тлехуч – хранителю прекрасной библиотеки пединститута, в которой оказался даже мой скромный сборник.
15.05.65 г. И. Харабаров

O categorie aparte a cărților cu dedicații din Bibliotecă o reprezintă volumele care îmbină dedicații personale Doamnei Faina Tlehuci și generale pentru Bibliotecă. Aceste dedicații sunt un exemplu al eleganței relațiilor intrauniversitare, eleganță care a fost foarte importantă în cadrul climatului academic al Bibliotecii Științifice din perioada de activitate.

Cîteva din ele:

- Scriitorul, filosoful și eseistul Nicolae Busuioc, a oferit un exemplar din volumele intitulate „Oglinzele cetății”, cu dedicația „Tuturor cititorilor marelui Bibliotecii Universitare „Alecu Russo” Bălți, toată prietenia; Stimatei Doamne, Faina Tlehuci cu mare prietenie și prețuire”. N. Busuioc. 1995.
- Profesor universitar, doctor, inginer, Paul-Doru Bârsănescu, Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” din Iași, prin cartea „Creșterea preciziei în tensometria electrică rezistivă” ne-a lăsat autograful: „Bibliotecii din Bălți, un gând bun și o carte”. Iași 4 mai 1998.
- Cantacuzino, Ioan Mihai, autor și istoric

Tuturor cititorilor marelui Bibliotecii Universitare „Alecu Russo” Bălți, toată prietenia și prețuire.
N. Busuioc

Bibliotecii din Bălți,
un gând bun și o carte,
Iași 4 mai 1998
Paul-Doru Bârsănescu

român în cartea „O mie de ani în Balcani: O cronică a Cantacuzinilor în vâltoarea secolelor” a notat autograful „Bibliotecii Universității „Alec Russo” din Bălți”. Cu omagiul autorului, I. Cantacuzino. 20.05.1998.”

- Cimpoi, Mihai, academician român, reputat critic, eminescolog, istoric literar, pe pagina de titlu a cărții „Spre un nou Eminescu: Dialoguri cu eminescologi și traducători din întreaga lume”, a scris autograful: „Cititorilor Bibliotecii Universității „Alec Russo” din Bălți, cu drag acest nou Eminescu.” Mihai Cimpoi. 18.III.1994, Bălți.
- Ion Ciornîi, doctor în filologie, filolog dotat, profesor universitar, a consemnat în cartea sa „Omagiul profesorului ION CIORNÎI” autograful „Bibliotecii Universității de Stat „A. Russo” din Bălți cu cele mai mari urări de bine și sănătate din partea autorului.” Ion Ciornîi. 10.II.2000.

De asemenea, dedicațiile reflectă prietenia dintre corpul profesoral din universitate și cadrele bibliotecare. Evidențiem prin unele exemple, sensurile cuprinse în autografe și dedicații.

- Calamanciuc Gheorghe, profesor universitar, dramaturg, poet și prozator, în cartea „Ispita înecului” a scris pe pagina de titlu cu emoție deosebită autograful: „Bibliotecii Științifice, Universității de Stat „A. Russo”, cu considerație pentru harnicii și devotații săi colaboratori”. 14.09.2000. Gh. Calamanciuc.
- Leahu Nicolae, profesor universitar, poet, critic literar, eseist, editor, în cartea „Poezia generației 80” a lăsat mesajul individualizat: „Bibliotecii Universității NOASTRE (nu fără orgoliu o spun!) - „Alec Russo” din Bălți – această carte s-a scris și se va scrie (alte 2 volume) sub auspiciile ei proteguitoare”. 15 nov. 2000. N. Leahu.

Bibliotecii Universitare
Alec Russo din
Bălți
Cu omagiul autorului

Cantacuzino
20.05.1998.

Cititorilor Bibliotecii
Universitare „Alec Russo”
cu sentimente eminesciene
permanente,
Mihai Cimpoi

18.III.1994

Impresiuni „Alec Russo” - 185
și
Cantacuzino, Filialei Bălți,
a. Univers. Științifice din Moldova

Новемильыны дудэуапе
ресте ресте, ресте гур
Росоу ку ресте еапе
ресте ресте ресте ресте
гур ресте ресте ресте

10.II.82
Ion Ciornîi

Bibliotecii Științifice
Universității de Stat
„Alec Russo”, cu considerație
pentru harnicii și devotații
săi colaboratori
14.09.2000 Gh. Calamanciuc

Bibliotecii
Universității NOASTRE -
(nu fără orgoliu, o spun!)
- „Alec Russo” din Bălți -
această carte s-a scris
și se va scrie (alte 2 volume)
sub auspiciile ei
proteguitoare
15 nov. 2000
N. Leahu

- Tărăță Zinaida, conferentiar universitar, în cartea „Călăuză în dezvoltarea vorbirei”, a scris cu dăruire autograful: „Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți - modest aport, recunoștință deosebită”. 09.1995 Autorul Z. Tărăță.

*Bibliotecii
științifice a Universității
de Stat „A. Russo”
din Bălți - modest
aport, recunoștință
deosebită.
09.1995 Autorul
ZT*

În lumina celor prezentate, afirmația: „cărțile ne delectează până în măduva oaselor, ne grăiesc, ne dau sfaturi și sunt îngemănate cu noi printr-o familiaritate vie și armonioasă”, făcută de poetul și umanistul Francesco Petrarca (1304-1374), este foarte semnificativă. Pe lângă importanța în sine a cărților, dedicațiile inspirate ale autorilor lor le amplifică valoarea și aduc un plus de bucurie intelectuală celor cărora le sunt adresate.

Din cele 900 de cărți, cu autograf și dedicații înregistrate, peste 400 sunt cu dedicații lui Faina Tlehuci și bibliotecarilor de ieri și de azi, stăpîni ai Bibliotecii Științifice (1962-2001). Autografele au fost dăruite de scriitori, autori, cadre didactice, personalități din Moldova și din străinătate (România, SUA, Germania, Franța, Mexico, Rusia, Ucraina, Anglia, Spania, Uzbekistan, Lituania etc.).

Personalitatea lui Faina Tlehuci se profilează din toate dedicațiile pe care i le-au scris prietenii și discipolii, dedicații ce însuflețesc cărțile tipărite care astăzi îmbogățesc fondurile Bibliotecii universitare din Bălți.

Colecția dată a fost inclusă în lucrarea „Carte cu autograf și dedicații” editată în anul 2010 de către colaboratorii Bibliotecii Științifice: redactor responsabil, Elena Harconița; autori, Lina Mihaluța, Elena Cristian, N. Costiucenco, desing / copertă / tehoredactare/ design S. Ciobanu. Prezentat în cadrul Concursului Național „Cele mai reușite lucrări ale anului 2010 în domeniul biblioteconomiei și științelor informării”, ediția a XX-a, catalogul a fost apreciat cu PREMIUL MARE și PREMIUL SPECIAL pentru DESIGN. Mulțumim prietenilor cu ajutorul cărora a fost creat acest fond de carte care ne oferă astăzi un mare plic de bucurie.

НАШИ РАРИТЕТЫ: КНИГИ ПО ДРЕВНЕРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ
В КОЛЛЕКЦИИ НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКИ БЕЛЬЦКОГО
УНИВЕРСИТЕТА

OUR CURIOSITIES: BOOKS ON ANCIENT LITERATURE IN
COLLECTION OF THE SCIENTIFIC LIBRARY OF THE UNIVERSITY
OF BALTI IN ACADEMIC ENVIRONMENT

Marina ŞULMAN

Abstract: *The rare fund was established in 60's the last century on the initiative of the former Director of our library Faina Arkadevna Tlehuci, saved and preserved by the current Director Elena Antonovna Harconita. Today it has about six thousand printed documents. In this rare stock there are four editions of „the Tale of Igor's Campaign”. Each of them has its own wonderful and dear readers.*

И в пору бы мне тетивой удавиться
У каменной бабы воды попросить.
О чем же ты плачешь княгиня-зегзица?
О чем ты поешь на Кремлевской стене?
Арсений Тарковский

Самым замечательным произведением домонгольской Руси является «Слово о полку Игореве», созданное в стиле «исторического монументализма», по слову Дмитрия Сергеевича Лихачева. Оно явилось образцом для других произведений древнерусской литературы и в последующие времена вызывало ожесточенные споры и неподдельное восхищение исследователей и читателей. Текст изобилует символами, отличается поэтичностью и лиризмом, сочетающимся с обличительным и публицистическим пафосом. Повествуя о походе князя, потерпевшего поражение, неизвестный автор критикует несогласованность действий русских в борьбе с половцами и призывает князей к сплоченности перед лицом общей опасности. В то же время он восхищается мужеством соплеменников и сожалеет о павших воинах без различия их социального положения. При всем разнообразии материала текст отличается цельностью. Его пронизывают мотивы, горестные предчувствия, сны, единство авторской политической позиции и стилового своеобразия.

В «Слове» возникает образ кровавой чаши, которую приходится

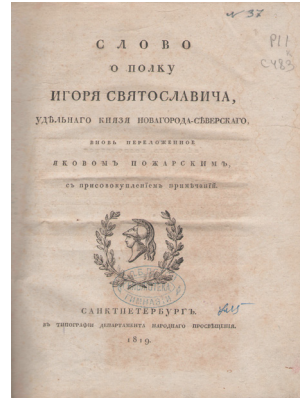
испытать воинам Игоря. Мотив кровавой чаши встречается не только в русских текстах о битвах. Вчитываясь в исландские саги, можно выяснить, как представляли себе их создатели рай, куда должны были попасть после смерти доблестные воины. В Валгалле они пировали, затем яростно сражались друг с другом, поощряемые валькириями, богинями-воительницами, затем вновь переходили к веселому и обильному пиру. У русских рай ассоциировался с покоем и безмятежностью. Мотив кровавой чаши звучит горестно и связан с плачем о героях, сложивших голову в неравной борьбе. Итог похода предвещают солнечное затмение, четырежды упоминающееся в тексте «Слова», волчий вой и лай лисиц, карканье воронов и тревожный сон Киевского князя, понимающего, что половцы осмелеют после своей победы, будут грабить и уводить в плен русских, забыв о поражении, которое в недавнем прошлом нанес им он сам. Молодой и горячий брат Игоря говорит вначале о своих воинах, что у них «луци напряжении, тули отворены» (луки напряжены, колчаны полны стрел и открыты), а в плаче Ярославны сказано о том, что солнце «лучи съпряже, тули затче». Это горестное упоминание о жажде, истомившей воинов Игоря, которых половцы не подпускали к воде градом стрел. У окруженных степняками дружинников кончились запасы воды и опустели колчаны со стрелами. Текст отражает, по всей видимости, реальное течение событий и в то же время отличается глубиной осмысления происшедшего с точки зрения политических последствий необдуманного шага, а также совершенством поэтического мастерства.

По точному замечанию Сергея Аверинцева любовь в «Слове о полку Игореве» предстает не в форме средневековой куртуазной культуры, не в виде страсти или влюбленности. Она более всего напоминает жалость «жены к мужу». Героине нашего текста хочется «омыть раны мужа». Ярославна тоскует по нему и в то же время плачет обо всех воинах Игоря. Не случайно поэт 20 века, отождествляя себя с погибающим дружинником князя, обращается с прощальными словами к героине древнего текста. Мотивы, связанные с судьбами Родины, тяготами битвы, женскими плачами и необходимостью выстоять во все времена звучат и трогают душу читателя.

СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРЯ СВЯТОСЛАВИЧА, УДЕЛЬНАГО КНЯЗЯ НОВАГОРОДА-СЕВЕРСКАГО, ВНОВЬ ПЕРЕЛОЖЕННОЕ ЯКОВОМ ПОЖАРСКИМ, СЪ ПРИСОВОКУПЛЕНИЕМЪ ПРИМЕЧАНИЙ. – СПб.: Департамент нар. просвещения, 1819. – 88 р.

Впервые шедевр древнерусской литературы был издан в 1800 году графом Мусиным-Пушкиным. Он же явился первым комментатором текста.

Самое древнее из имеющихся у нас изданий «Слова о полку Игореве» выпущено в Санкт-Петербурге в 1819 году в типографии департамента народного просвещения. Оно является переложением Якова Пожарского с примечаниями и посвящением «его сиятельству, господину государственному канцлеру, графу Николаю Петровичу Румянцеву». В книге кроме текста самого литературного памятника содержится его перевод на русский язык, а также полемика по вопросам толкования «темных» (неясных для понимания)

слов и оборотов речи с Александром Шишковым, автором примечаний к изданию памятника древнерусской литературы, увидевшего свет через 5 лет после публикации графа Мусина-Пушкина. Николай Румянцев во времена Наполеоновских войн был русским дипломатом, министром иностранных дел, покровителем первых русских кругосветных путешествий Ивана Крузенштерна на «Надежде» и Юрия Лиснянского на «Неве». Граф собирал книги, рукописи, монеты и на основе собственной коллекции создал Румянцевский музей в Петербурге, где хранится множество экспонатов исторического и историко-этнологического характера. Наша книга посвящена именно этому известному коллекционеру и меценату.

Александр Семенович Шишков был офицером, министром просвещения, известным защитником классицизма, с которым неоднократно полемизировал Александр Сергеевич Пушкин. Он некогда возглавлял литературное общество «Беседа». Комментарий Шишкова был встречен его последователями с восторгом и в то же время сразу после опубликования подвергся критике со стороны многих литераторов того времени. Например, известна критическая оценка этого комментария Грамматиковым. Труд Якова Пожарского вызван к жизни, во многом, желанием вступить в полемику с Шишковым, отказавшимся в своей работе, посвященной толкованию «Слова о полку Игореве» от исторического комментария и, вообще, высказавшем целый ряд очень спорных суждений о памятнике древнерусской литературы. Яков Осипович Пожарский дал исторический и сравнительно-лингвистический комментарий, привлекая для объяснения трудных для понимания мест «Слова» русские говоры, украинский, белорусский, польский, а также иные славянские языки. Именно он убедительно доказал, что слово «зегзица» означает не горлица или голубка, а кукушка, что воспринимается читателем нашего

времени как абсолютно бесспорный факт.

Для удобства чтения в комментарии публикуется вначале строчка из памятника древнерусской литературы, ниже приводятся пояснения Шишкова, а в столбце, расположенном на противоположной стороне страницы, дается объяснение Якова Пожарского. В его комментарии встречаются порой и неоправданные сближения с польским языком, но, в целом, труд отличается доказательностью, обстоятельностью, серьезностью и научностью. Тоненькая книжечка позапрошлого века, лишенная ярких иллюстраций и внешней привлекательности, на весах истории оказалась весомой и выдержала испытание временем.

СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ, ИГОРЯ СЫНА СВЯТОСЛАВИЧА, ВНУКА ОЛЕГОВА: ДРЕВНЕРУС. ТЕКСТ, ПОДГОТОВЛЕННЫЙ К ПЕЧАТИ В. РЖИГОЙ И С. ШАМБИНАГО, ПИСАННЫЙ И ИЛЛЮСТР. ПАЛЕХ. МАСТЕРОМ ИВАНОМ ГОЛИКОВЫМ. – М.: АКАДЕМІА, 1934. – 51 р.

Следующее издание памятника древнерусской литературы относится к серии художественных изданий. Оно вышло в свет в 1934 году в издательстве «Академия». Книга подготовлена к печати В. Ржигой и С. Шамбинаго. Древнерусский текст писал и иллюстрировал палехский мастер Иван Голиков. Некоторые ученые считают, что село Палех некогда было центром Палицкого княжества, впервые упомянутого в 17 в. В 1918 году в Москве палехский мастер Иван Голиков создал первую лаковую миниатюру в доме художника Глазунова в неповторимо оригинальном стиле, с тех пор называемом «палехским». Стиль сформировался при сохранении традиций древней иконописи и одновременном освоении и творческой переработке принципов Строгановской, Новгородской, Фряжской и многих других живописных школ. Художники Палеха используют своеобразные краски, в состав которых входят уксус и яичный

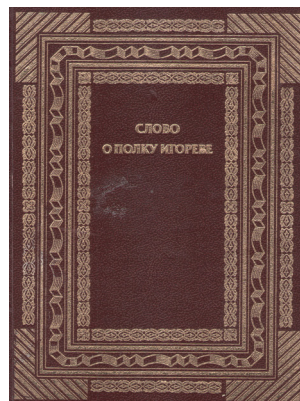
желток. Они не теряют праздничной яркости и блеска. На миниатюрах палехских мастеров удлинённые фигуры и лица, часто усложнённая и тщательно разработанная композиция, нарочитая декоративность и условность, которую порой воспринимают как излишнюю приторность, но она органична для палехских мастеров и объясняется изначальной идеализацией, присущей их красочному живописному миру.

Иван Иванович Голиков был сыном потомственного иконописца Ивана Михайловича Голикова. Семья будущего иллюстратора нашей книги вынуждена была бежать из Москвы, спасаясь от голода. Ивану Голикову было 7 лет. В 14-летнем возрасте он остался сиротой. Отец умер. Иван Голиков поступил в артель Сафонова, учился и работал, расписывал церкви, реставрировал иконы, выступал и в качестве театрального художника. В 1924 году он основал «Артель древней живописи». В её состав входили в основном бывшие иконописцы. Произведения Ивана Голикова уникальны, признаны во всем мире. Художник вкладывал в свои создания богатейший жизненный и творческий опыт, недюжинный ум, тонкий художественный вкус и совершенство собственной живописной манеры.

Иллюстрации к «Слову» являются одной из лучших его работ. В нашей книге с правой стороны расположен тщательно выписанный древнерусский текст, а с левой яркие звучные праздничные иллюстрации. Они соответствуют не столько драматизму повествования, сколько его нетленной красоте, гармоничности и цельности, а также тому наслаждению, с которым искушенный читатель погружается в мир шедевра древнерусской литературы.

СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ. – М.: Книга, 1988. – 231 р.

В 1988 году в Москве в издательстве «Книга» вышел сборник, озаглавленный «Слово о полку Игореве», состоявший из 5 частей. В книгу были включены факсимильное воспроизведение первого издания «Слова о полку Игореве», научные статьи, комментарии и иллюстрации к памятнику древнерусской литературы. Сборник был посвящён более чем столетнему юбилею со дня выхода в свет первого издания «Слова о полку Игореве», осуществлённого графом Мусиным-Пушкиным. Рукопись из его собрания стореда вместе со всем архивом и самим домом в 1812 году во время войны с Наполеоном. К счастью для любителей словесности граф сделал рукописную копию со своего списка

и поднес ее царице Екатерине II. Список из архива императрицы был найден и опубликован в 1864 году П. П. Пекарским в качестве приложения к 5 тому «Записок Академии наук».

В первую часть сборника 1988 года вошли кроме факсимильного воспроизведения первого издания текста памятника древнерусской литературы, список погрешностей и «Поколенная роспись российских великихъ и удельныхъ князей въ сей песне упоминаемыхъ». Внизу под чертой приводятся номера страниц, на которых упоминается имя того или иного князя. Состояние русской исторической науки во времена Мусина-Пушкина было таково, что точно определить всех упоминаемых в «Слове о полку Игореве» князей было невозможно. Трудно переоценить значимость издания, а также первого комментария к тексту, осуществленного графом, для всего славянского мира.

Во вторую часть сборника вошли статья Л. А. Дмитриева «Слово о полку Игореве». – великий памятник древней Руси», транслитерированный текст, а также перевод шедевра древнерусской литературы на современный русский язык с комментариями.

В третьей части сборника опубликована статья Н. К. Гаврюшина Лицевые рукописи «Слова о полку Игореве» И. Г. Блинова. Автор справедливо утверждает, что в своей художественной практике миниатюрист ориентировался на книжную гравюру 16-17 вв. В этом смысле его опыт как иллюстратора «Слова о полку Игореве» уникален. И. Г. Блинов стремился достичь наиболее возможной адекватности своих миниатюр тексту самого памятника древнерусской литературы. Вглядываясь в иллюстрации можно уловить в его манере гармоничное сочетание благородной сдержанности в выборе неярких красок цветовой палитры с точностью и выразительностью жеста.

Вспомним взметнувшиеся над картиной ожесточенной схватки руки, сжимающие мечи и копья, или русских жен, разделенных на две повернутые лицами друг к другу группы. На первом плане миниатюры мы видим две фигуры одинаково одетые в красные платья приглушенного оттенка. Головы женщин повязаны темно-зелеными косынками. Сидя напротив друг друга, они точно отражаются в зеркале. Жестом отчаяния каждая закрывает обеими руками лицо. На втором плане стоящие за их спинами фигуры закрывают лица платками, скрывая невидимые слезы. Причем у каждой женщины жест свой,

ни разу не повторяющийся. Складки их одеяний неподвижны, фигуры статичны. Это создает ощущение, что время остановилось для тех, чьи сердца исполнены скорби. На третьем плане башни средневекового города. Точно выстроенная композиция создает эффект присутствия. Мы словно находимся в одном помещении с русскими женами и призваны разделить их горе.

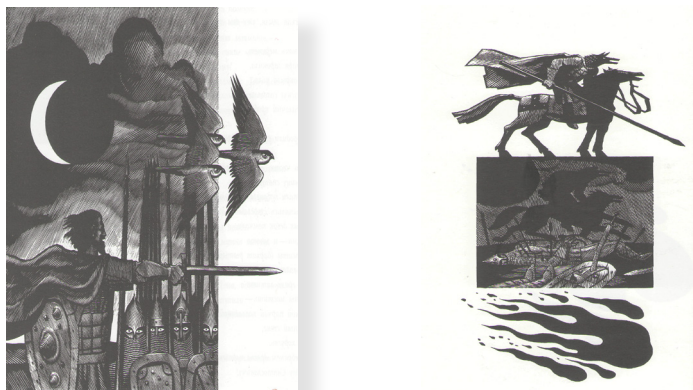
Четвертую часть книги составляют подробная и обстоятельная статья В. П. Гребенюка Об истории изданий «Слова о полку Игореве». В ней, в частности, указывается, что в 1885 году через 5 лет после первого издания А. С. Шишков издал текст «Слова о полку Игореве» со своим собственным комментарием, а также о полемике между ним и Яковом Пожарским по поводу трактовки темных мест «Слова о полку Игореве».

В пятую часть сборника «Слова о полку Игореве» вошел поэтический перевод памятника древнерусской литературы Игоря Шкляревского с иллюстрациями Дмитрия Бисти. Надо отметить, что работа Игоря Шкляревского (родился в 1938 году), ныне сопредседатель Союза русских писателей, созданная в 70-х и опубликованная в 80-х годах прошлого века, была высоко оценена знаменитым исследователем литературы Древней Руси Дмитрием Сергеевичем Лихачевым. Шкляревский – оригинальный поэт, человек нелегкой судьбы, азартный любитель рыбной ловли и карт, почетный гость 5 турнира преферансистов, председатель экологического движения «Глаза Земли». Тяжело переживая трагедию Чернобыля, он на деньги, полученные в качестве литературной премии, высаживал в Белоруссии деревья, на которых имеется памятная табличка с его именем.

Поэт говорил, что в переводе, отличающемся ритмическим богатством, употреблением рифмы опоясывающей и внутренней, он пытался передать «гул времени», звучание и мелодию древнерусского шедевра. Размышляя о гибели молодого князя Ростислава, брата Владимира Мономаха, тщетно пытавшегося спасти утопающего, вспоминал, как сам чуть не утонул в разлившейся и затопившей прибрежные кусты речке. Ветви затопленных водой кустов выskalывали из мокрых рук, не позволяя подняться на берег. Шкляревский выбрался, догадавшись, что надо, преодолевая боль в груди, идти по дну вспять. В «Слове о полку Игореве» есть эпизод, повествующий о гибели молодого князя, поразительно точная формулировка «кусты затворили его в реке» и плач матери Ростислава, перекликающийся с плачем Ярославны, жены князя Игоря.

Перевод Шкляревского признан одним из самых совершенных поэтических переложений древнерусского литературного памятника.

Текст Игоря Шкляревского сопровождается ксилографиями Дмитрия Бисти. Приверженец сурового стиля в графике художник рассматривает работу иллюстратора как «создание собственной интерпретации текста». Манера графика отличается экспрессивностью. Читатель ощущает

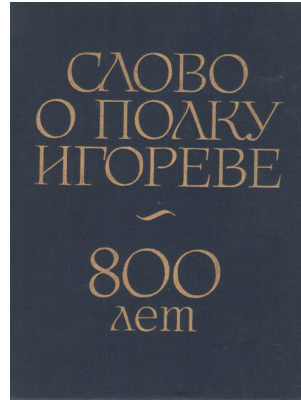
драматизм существования героев «Слова о полку Игореве», их неистовую энергию и самоотверженную борьбу. Цветовая гамма Бисти включает белый, черный и красный цвета. Мы видим тяжелые тучи и изломанные линии молний, мнится, слышим клекот орлов и вороний гай. Душа содрогается, встретив среди иллюстраций фигуру всадника с волчьей головой в кольчуге с мечом в руке (изображение Всеслава). Взгляд дружинников, закованных в железо, напоминает глаза хищных птиц. Само солнце, полузакрытое надвигающимся затмением, роняет слезы. Волосы князя Игоря трепещут от ветра, плащ развивается, меч героя кажется продолжением его руки, а зычный голос, рассекая толщу времен, несется к нам, словно желая передать потомкам свое мужество и волю к победе. Гравюры Дмитрия Бисти гармонируют с поэтическим переводом Игоря Шкляревского, ещё усиливая соответствие прочтения шедевра Древней Руси атмосфере двадцатого столетия.

Каждая часть сборника предваряется заставкой. Перед второй частью мы видим изображение битвы с половцами, третья предваряется воспроизведением фрагмента иллюстрации И. Блинова, перед четвертой на фоне белой страницы сражаются две хищные птицы, пятая следует за гравюрой Дмитрия Бисти, изображающей ошестинившееся оружие войско под темными тучами, на фоне которых с криком летают птицы. Завершается сборник библиографическим списком отдельных изданий «Слова о полку Игореве». Книга богата интересными материалами, отлично иллюстрирована и издана с отменным вкусом, удачно соединяя

серьезность подхода к исследованию памятника Древней Руси и красочность популяризации духовного наследия славян.

СЛОВО О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ. 800 ЛЕТ: СБОРНИК. – М.: Сов. писатель, 1986. – 576 р.

В 1986 году в Москве к 800-летию «Слова о полку Игореве» под редакцией Игоря Шкляревского вышла книга, посвященная памятнику древнерусской литературы. Среди редакторов имена знаменитого исследователя древнерусской литературы Дмитрия Сергеевича Лихачева, известного филолога-медиевиста Олега Викторовича Творогова и других ученых. В качестве составителя выступила доктор филологических наук Лидия Ивановна Сазонова. Помимо Постановления ЮНЕСКО о праздновании 800-летия и текста древнерусского шедевра в книге 8 глав, Родословная таблица русских князей, упомянутых в статье А. Н. Робинсона «Размышления об авторе Слова о полку Игореве и его эпохе», а также разнообразие фотографий высокого качества.

В первую часть издания вошли древнерусский текст «Слова о полку Игореве» и объяснительный перевод Дмитрия Сергеевича Лихачева, который должен помочь современному читателю осознать глубину идейного содержания шедевра, разъяснить «темные места», прояснить намеки, понятные для читателей в древности, а также дать возможность человеку неискушенному разобраться в сложной и стройной композиции произведения. В комментариях Л. И. Сазоновой даются объяснения имен, исторических упоминаний и реалий древнерусской жизни, значимых для адекватного понимания текста «Слова о полку Игореве».

Вторая часть озаглавлена «Ученые о «Слове о полку Игореве». Древний текст освещается с самых разных сторон. Б. А. Рыбаков и А. Н. Робинсон размышляют о том, кто является автором текста памятника древнерусской литературы, В. Ф. Ржига о соотношении «Слова о полку Игореве» и язычества, В. В. Колесов о цвете и свете на страницах древнерусского шедевра. Л. А. Панина в «заметках астронома» говорит об особенностях солнечного затмения 1185 года и роли солнечного затмения в тексте памятника древнерусской литературы. Все статьи отличаются компактностью, краткостью, доступностью в манере изложения и оригинальностью по смыслу.

В третью часть книги вошли поэтические переводы древнерусско-

В третью часть книги вошли поэтические переводы древнерусско-

го текста. Нам предоставляется возможность познакомиться с вариантами Василия Жуковского, Максима Рыльского, Николая Заболоцкого и Игоря Шкляревского. С юмором и глубоким пониманием особенностей переводческого дела написана статья К. Чуковского о поэтических переводах и переложениях. Справедливо замечание о том, что и личность переводчика и особенности эпохи влияют на качество интерпретации древнерусского шедевра. Выделяя как наиболее удачный перевод Николая Заболоцкого, автор статьи пишет о том, что точность перевода «есть понятие изменчивое, диалектическое». Каждая эпоха по-своему толкует адекватность и конгениальность. При этом хочется отметить, что значимым с точки зрения культуры, является само по себе неизменное желание взяться за перевод древнерусского текста, омыть душу в его трагически прекрасных водах и заставить собственную эпоху заглянуть в это зеркало, правдивое и поэтичное.

Четвертый раздел сборника составляют отзывы о древнерусском шедевре славистов из Болгарии, Италии, США, Чехословакии и Японии. Каждое из этих высказываний по-своему интересно. Славомир Вольман справедливо рассматривает древнерусский текст как «произведение славянской поэзии, создающее самостоятельный канон в духе собственного языка» и, с другой стороны, выдерживающее «сравнение с неславянскими поэтическими произведениями своего времени». Традиционно сопоставление «Слова о полку Игореве» с «Песнью о Роланде» или повествованием о Беовульфе. Неожиданно и в то же время обоснованно сближение японским исследователем Ё. Накамурой с «Повестью о доме Тайра», шедевром средневековой японской литературы. Повесть, увидевшая свет в начале 13 века, отличается неповторимым сочетанием натуралистического и лирического начал, а также соотношением прозы и поэтических фрагментов.

Драматизм описания воинских схваток, сила женственного начала, глубина сочувствия героям, а также то, что, по слову японского исследователя, «И на Руси, и в Японии военные люди дорожили своей честью и опасались бесчестья» роднит оба шедевра средневековой литературы.

Пятую часть сборника составляют поэтические отклики на «Слово о полку Игореве». Здесь читатель может найти отдельные стихотворения и фрагменты поэм, встретиться с русскими классиками (А. Пушкин, И. Бунин), представителями мировой поэзии (Т. Шевченко, К. Кулиев) и поэтами 20 века (М. Цветаева, Б. Пастернак, И. Шкляревский). Завершает пятую часть статья Л. И. Сазоновой «Слово о полку Игореве» в русской поэзии XX века.

Шестая часть сборника озаглавлена «Предположения и находки». В нее вошли спорные и очень интересные статьи о древнерусском тексте. Авторы нашли свой собственный ракурс и, исследуя моменты, ранее не привлекавшие к себе пристального внимания ученых, сумели сказать свое слово, значимое в деле изучения памятника древнерусской культуры. Интересна работа Н. С. Демковой о возвращении князя Игоря из плена, любопытна попытка Г. В. Сумарокова взглянуть на «Слово о полку Игореве» глазами биолога, значителен разговор А. А. Косорукова о частностях перевода, от точности которых с точки зрения истории семантики, зависит понимание характера главного героя.

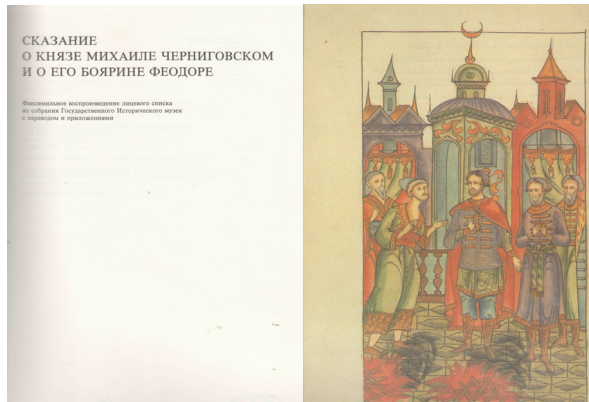
В седьмой и восьмой разделы книги вошли отзывы представителей русской культуры 19 и 20 века о шедевре древнерусской литературы, а также высказывания о той роли, которую сыграло знакомство со «Словом о полку Игореве» в интеллектуальном развитии и духовном становлении писателей и поэтов 20 века.

В сборник, выпущенный издательством «Советский писатель» в честь 800-летнего юбилея, вошли многочисленные и разнородные в жанровом отношении материалы. Красной нитью проходит очевидная и убедительно аргументированная идея присутствия памятника древнерусской литературы в поисках и решениях 20 века. Думается, в начале 21 века реалии обыденной и духовной жизни существенно изменились, на первый план вышли другие приоритеты, но потребность увидеть свою эпоху в свете исторического и духовного контекста национального и мирового развития актуальна как никогда. В этом плане культурное наследие народов и шедевры древности могут сыграть значительную роль в выборе пути на перекрестке истории.

СКАЗАНИЕ О КНЯЗЕ МИХАИЛЕ ЧЕРНИГОВСКОМ И О ЕГО БОЯРИНЕ ФЕОДОРЕ. – М.: Книга, 1988. – 107 р.

Но кайсацкое имя язык во рту шевелит в ночи, как ярлык в орду
Иосиф Бродский

В «Истории русской литературы XI-XVII веков» под редакцией знаменитого ученого Дмитрия Сергеевича Лихачева упоминается о том, что дочь погибшего в Орде Михаила Черниговского ростовская княгиня Марья построила церковь в честь своего отца еще до канонизации (до признания православной церковью святости князя). По ее желанию появилась в ростовском летописном своде 1263 года краткая запись о подвиге Михаила Черниговского. Примерно в это же время было составлено и житие князя и его верного слуги Феодора. Оба они не пожелали пройти меж горящих костров и поклониться идолу (изображению Чингисхана),

считая, что это было бы изменой христианской вере, и приняли мученическую кончину.

Проход меж костров является древнейший способом клятвенного подтверждения заключенного союза. В Библии есть эпизод, повествующий о том, как Авраам сидит у разрезанной пополам туши животного и вдруг в ночной тьме он видит огонь, пробегающий между половинами, с трепетом сознавая, что союз с господом богом заключен. Монголы совсем не каждого своего союзника заставляли пройти через испытание огнем. У русских, к сожалению, не было письменных договоров с ордынцами и это делало их особенно уязвимыми. Каждая поездка в ставку Батыея или другого монгольского князя могла закончиться унижением или гибелью. Без соизволения хана в те времена русский князь не мог спокойно править наследственным уделом. Произвол ордынцев усугубляли междоусобные интриги.

Согласно одной из гипотез, монгольские послы в 1240 году были убиты по приказу Михаила Черниговского. Но в этом случае шансов получить ярлык на княжение не было никаких. Князь, скорее всего, считал себя непричастным к убийству ханских послов. Другое объяснение причины расправы над ним состоит в том, что Михаила Черниговского обвинили в краже священных коней, посвященных Чингисхану, предку Батыея, что было в глазах монголов тяжким преступлением. Тайна гибели Михаила Черниговского до сих пор не раскрыта полностью. При этом сам факт мученической смерти не подлежит сомнению. Об этом свидетельствует Паоло Карпини, францисканский монах, присутствовавший при казни.

Причины расправы, а также поведение князя и его убийц во время казни по-разному расцениваются в русских и монгольских источниках. Справедливо замечание А. В. Парунина о том, что это объясняет-

ся столкновением двух культурных миров, различных «ментальных установок» славян и монголов о смерти. Для ордынцев почетной была смерть бескровная. Князя избили, ему отрубили голову, расправились как с изменником. Для русских его гибель была подвигом во имя верности христианской вере, примером самоотверженной стойкости. Ордынцы швырнули тело князя «псам на снеть», но соплеменники сумели сохранить останки будущего святого, канонизированного впоследствии христианской церковью. Для славян не столь важна была целостность тела погибшего. Гораздо значительнее было то, во имя чего Михаил Черниговский отдал жизнь.

В Орде были убиты более десяти русских князей. Все рассказы об их гибели, по утверждению Дмитрия Сергеевича Лихачева, испытали на себе воздействие описания первой из подобных трагедий. В данном издании впервые публикуется малоизвестный список, хранящийся в Отделе рукописей и старопечатных книг Государственного Исторического музея. Список является лицевым, что означает наличие в нем иллюстраций с изображением человеческих лиц. Иллюстрации выполнены миниатюристом Блиновым (родился в 1972 году). В книге находим факсимильное воспроизведение списка Блинова из коллекции Бахрушина, его перевод на современный русский язык, портрет русского миниатюриста Ивана Гавриловича Блинова, который переписал и иллюстрировал текст, статью о биографии и особенностях его художественной манеры, а также воспроизведение самих миниатюр, аннотации к ним и список иллюстраций.

Сам по себе текст является соединением произведения древнерусского писателя Пахомия Логофета с элементами одного из древнейших списков. Блинову, когда он взялся за эту работу, было 23 года. Художник был в расцвете творческих сил и полон желания сохранить в 19 веке искусство создания рукописных книг, справедливо считая, что это неоценимое национальное богатство. Письмо, которым переписан текст, называется полууставом. В исполнении Блинова оно очень похоже на полууставное письмо 16-17 вв. Мастер не копировал старые миниатюры, а создавал в соответствующей манере свои собственные произведения. Рисуя заставки и инициалы, он использовал геометрические и растительные мотивы. При этом Блинов никогда не повторялся. Текст «Сказания» сопровождался 15 миниатюрами, располагавшимися на оборотных сторонах листов. Используя красные, коричневые, розовые, фиолетовые, синие, зеленые, желтые и черные краски, Блинов создавал мягкие полутона, сливавшиеся в сдержанную и выразительную цветовую гамму. Он

заклучал свои миниатюры в тонкие рамки, выполненные пером и тушью. Интересно, что лица ордынцев не имеют монголоидных черт. Их можно отличить от русских людей лишь по определенным элементам одежды, особым головным уборам и обуви с заостренными носками. «Сказание» считается одной из лучших работ замечательного мастера, а книга в целом обогатит знания и доставит эстетическое удовольствие даже самому взыскательному читателю.

Строчка, выбранная в качестве эпиграфа, принадлежит перу поэта 20 века Иосифа Бродского. Обилие звуков «к» и «в» создают аллитерацию. Рифма «язык во» и «ярлык во» усиливает особое звучание, напоминающее речь заикающегося человека. Быть может, он охвачен удушьем или страхом. Состояние души неизбежное для русского князя в орде, преодоленное силой духа Михаила Черниговского. Для Бродского удушающей была атмосфера, наступившая после эпохи политической «оттепели» в Советском Союзе. Для него преодолением была эмиграция. Необходимость сделать выбор и готовность отвечать за него сближают древнерусского героя и поэта. Тайны человеческих судеб, загадочная точность поэтических строк, таинственное течение исторических процессов, переплетаясь, чертят портреты ушедших эпох. Вглядываясь в эти лики, мы пытаемся угадать будущее.

СКАЗАНИЕ О МАМАЕВ ОМ ПОБОИЩЕ: Лицевая рукопись XVII века из Собрания Гос. Ист. Музея. – М.: Сов. Россия, 1980. – 270 р.

Я не первый воин, не последний.

А. Блок

Перед нами Лицевая рукопись «Сказания о Мамаевом побоище» XVII века из собрания Государственного Исторического музея. Издание осуществлено в Москве в 1980 году в связи с 600-летием сражения на Поле Куликовом в 1380 году. Юбилейное издание «Сказания о Мамаевом побоище», отличаясь краткостью и компактностью, а также обилием справочных материалов, красотой средневековых миниатюр и факсимильным воспроизведением текста древней рукописи, несомненно, представляет интерес для всех, кто увлечен историей Руси, книжной культурой средневековья и искусством миниатюры. В книгу вошли Лицевая рукопись 17 века из Собрания Государственного

Исторического музея, вступительная статья, палеографическое описание рукописи, миниатюры 17 века, а также комментарии к ним. Вступительная статья, палеографическое описание, и комментарии к каждой из имеющихся миниатюр переведены на английский язык. Автором издания, компактного и яркого, является Татьяна Владимировна Дианова. Перевод на английский язык выполнен В. С. Фридманом.

Историческая обстановка была такова. Темник Мамай рвался к власти в Золотой Орде, уже пережившей времена своего расцвета и клонившейся к распаду. Для увеличения своих шансов на успех во внутренней политике он готовил победоносную войну с русскими, предполагая воспользоваться испытанным оружием – раздробленностью и междоусобицами противников. Он заключил союз с литовским и рязанским князьями и пообещал своим скорую победу, запретив пахать землю и брать с собой обоз. В то время, однако, Московский князь Дмитрий Иванович правил в княжестве, значительно укрепившемся экономически, обладал опытом сражения с монголо-татарами, твердой волей и авторитетом среди русских. Союзники Мамай медлили, ожидая исхода сватки. Известно, что Рязанский князь предупредил Дмитрия Донского о готовящемся нападении. Русские сами хотели сразиться с войсками Мамай, сознавали, что победа достанется ценой большой крови, но готовы были жертвовать собой ради свободы.

Существует летописный рассказ о том, что набег Северского князя Игоря Святославича мог закончиться успешно, если бы русские по его предложению, захватив богатую добычу, сразу двинулись бы в обратный путь. Воины устали, добыча была тяжела, князья-союзники Игоря не сознавали опасности, а единоначалие отсутствовало. Заночевали в степи, а к утру оказались в окружении половцев, что и привело к трагической развязке. Московский князь Дмитрий, впоследствии прозванный Донским, заранее все спланировал, распределил роли и требовал от каждого мужественного и точного выполнения задуманного. Одна за другой были посланы две разведки, был оставлен в засаде свежий полк под предводительством Боброка, ворвавшийся в сечу в нужный момент и решивший исход боя. Князь Дмитрий пользовался безоговорочным авторитетом в стане русских воинов, единоначалие было полным.

«Сказание о Мамаевом побоище» по жанру принадлежит к воинским повестям и входит в так называемый «Куликовский» цикл. Эти произведения объединены не только тематически. По страницам «Задонщины», «Повести о разорении Рязани Батыем» и «Сказании о Мамаевом побоище» здесь и там рассыпаны намеки и воспоминания о жизни

домонгольской Руси, о временах, ушедших в прошлое и идеализированных народным сознанием. Ведь это была эпоха свободы. В литературном отношении произведения Куликовского цикла ориентированы на «Слово о полку Игореве», подражательны по отношению к шедевру древнерусской литературы, полны цитат и аллюзий. В то же время они сами по себе оригинальны и интересны. Роднит «Слово о полку Игореве» и «Сказание о Мамаевом побоище» также политическая идея приверженности свободе и осознание необходимости единства русских сил.

Из палеографического описания рукописи узнаем, что она написана полууставом четырьмя писцами с разными почерками. На бумаге имеются водяные знаки двух типов: изображения медведя в гербовом под короной щите и голова шута. Рукопись украшена орнаментом со светлой листвой, вьющейся по темному фону. В верхней части заставки на первом листе изображена листва, в которой как бы спрятаны буквы к, а, ш, о, а, н, п. Делается предположение, что мы видим зашифрованное имя мастера, украсившего книгу. Тайнопись встречается в рукописях, но не всегда, к сожалению, поддается расшифровке. В издании опубликованы 89 листов миниатюр 17 века. Средневековый мастер наносил вначале контур миниатюры черной краской, а затем ее раскрашивал, применяя красную и зеленую краски, реже встречались желтый и лиловый цвета, отсутствует синяя краска. Она была самой дорогой и употреблялась только для украшения роскошных книг, предназначенных для богатых заказчиков. Наша рукопись была создана для людей среднего достатка. Это говорит о широком распространении рукописных книг на Руси и высокой культуре их изготовления. Миниатюры выполнены мастерски.

На 80 листе мы видим миниатюру, связанную с одним из самых драматичных моментов, описанных в тексте. Дело в том, что Дмитрий, Московский князь, был предупрежден о том, что монголы будут специально охотиться за ним во время сражения, надеясь на то, что гибель предводителя русских дружин и падение княжеского знамени деморализует воинов и облегчит ордынцам путь к победе над русскими. Князь был опытен и хитер. Будущий Дмитрий Донской передел в свои одежды и передал знамя в руки другого человека, чтобы сбить врагов с толку, а сам, облачившись в одежды простого русского воина, ринулся в гущу битвы. Наравне с другими, по слову поэта Александра Блока, «не первый воин, не последний», рубился Московский князь, неузнанный и безымянный, готовый погибнуть за свободу Руси. После сражения русские воины ничего не знали о судьбе своего князя. Его искали и долго не могли найти соратники. Миниатюра изображает тот момент, когда князь Дми-

трий, был, наконец, найден под обрубленной березой. Мы видим князей в коронах и березку. В отдалении фигура воина, держащего лошадь для князя. Владимир Андреевич помогает подняться Дмитрию Донскому, поддерживая его. Особенно выразительны жесты простых воинов. Один из них пал на колени. Двое других радостно протягивают руки к князю Дмитрию. Красный, зеленый и желтый цвета яркие и ликующие. Понятно, что все счастливы оттого, что Дмитрий Донской нашелся раненый, но живой. Миниатюра поэтична как песня с милым народному сознанию параллелизмом жизни природы и человеческой души. Для искалеченной, но выжившей после жестокой сечи березки, обессмертившего свое славное имя князя Дмитрия и его соратников Родина одна, та же, что и для дружинников «Слова о полку Игореве» и воинов, отстаивавших Россию в сражениях последнего столетия.

ПОВЕСТЬ О ЗОСИМЕ И САВВАТИИ: ФАКСИМ. ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ. – М: Книга, 1986. – 237 р.

ПОВЕСТЬ О ЗОСИМЕ И САВВАТИИ: НАУЧНО-СПРАВОЧНЫЙ АППАРАТ. – М: Книга, 1986. – 180 р.

Подвиг есть и в сраженьи, Подвиг есть и в борьбе
Высший подвиг в терпении, Любви и мольбе

А. С. Хомяков

«Повесть о Зосиме и Саввати» вышла в Москве в издательстве «Книга» в 1986 году в серии «Памятники книжного искусства. Древнерусская книга» В первый том вошел текст, являющийся факсимильным воспроизведением древней рукописи. Перед нами Вахрамеевский список из коллекции Государственного Исторического Музея, далеко не единственный вариант лицевой повести, опирающийся, по-видимому, на

очень древний, к сожалению, не дошедший до нас в оригинале средневековый текст. По страницам повести рассыпаны миниатюры. Они сопровождают текст, поясняют его, иллюстрируют и сами по себе являются произведениями искусства. Во второй том издания вошли многочисленные справочные материалы. Он открывается вступительной статьей М. М. Черниловской «Повесть о Зосиме и Савватии Соловецких – памятник русской культуры XVI-XVII веков», затем следует палеографическое описание рукописи и, выполненный М. М. Черниловской, перевод памятника древнерусской литературы на современный русский язык. Подробная и глубоко научная статья Г. В. Попова «Книжная культура 16 века и художественное оформление повести о Зосиме и Савватии» предшествует описанию многочисленных миниатюр. Читателям предоставляется возможность познакомиться со статьей Б. П. Журавского «О системе организации рукописного кодекса повести о Зосиме и Савватии», использовать географический указатель, а также списки литературы и иллюстраций, выполненные на высоком уровне.

Как и «Житие Михаила Черниговского» «Повесть о Зосиме и Савватии» является образцом житийной литературы, популярной на Руси в средние века. Речь, правда, идет не о представителе княжеского рода, погибшем в орде за веру, а о двух подвижниках, основателях северного форпоста, мужского монастыря-крепости. Это диво красоты и чудо инженерного искусства на острове в бурном море на севере Карелии стало символом русской духовности и, одновременно, имело и военное значение. Обитель сыграла немалую роль во время шведско-русской войны 1590-1595 гг. Жизнь главных героев повести преподобных Савватия и Зосимы Соловецких наполнена искренними молитвами, духовными озарениями и тяжелым кропотливым трудом по обустройству монастырского хозяйства в условиях суровой природы.

Преподобный Савватий, не убоившись ни строгостей устава, ни тягот путешествия, ушел из Кирилло-Белозерского монастыря в обитель на острове Валааме. Своей скромностью, молчаливостью и терпеливостью он удивлял монахов. Догадавшись, что это святой человек, насельники Валаамского монастыря не хотели отпускать преподобного Савватия, когда он вновь собрался в путь, желая достичь большого необитаемого острова. Это были Соловки. Преподобный Савватий при всей кротости обладал бесстрашием и отличался твердым характером. Он отплыл тайно и отправился в опасное двухдневное путешествие по морю. Савватий стремился к уединению, к тишине и полноте смиренного служения богу, считая, именно безмолвную молитву идеальной возможно-

стью для человека слиться душой с божественным и вечным началом мира. Признавали ценность безмолвной молитвы монахи-анахореты, древние иудеи, сторонники религиозного учения исихазм, насельники Афонского монастыря и многие другие. Замечательно писал о мысленной молчаливой молитве Антоний Сурожский: «Внутреннее безмолвие – это отсутствие всякого внутреннего движения мыслей и эмоций... это состояние полной бдительности, открытости к богу». Преподобный Савватий познакомился с монахом, жившим в лесу. Герман сопровождал его в плавании и остался с Савватием на необитаемом острове. Старцы водрузили крест на берегу озера и поставили келью. Лишь при Зосиме на Соловках построили монастырь. Все постройки были из дерева. Каменное строительство в обители связано с именем Филиппа Колычева, который не является героем нашей повести, рассказывающей о первоначальном наиболее героическом этапе создания монастыря.

Несмотря на участие в создании текста и его словесном украшении крупнейших писателей того времени Максима Грека и Льва Филолога, необычайная популярность, приобретенная повестью уже в 16 веке вскоре после своего появления, связана не только с ее стилистическими достоинствами. В Средневековье на Руси саму по себе географию понимали не как естественнонаучную дисциплину. По выражению Юрия Лотмана «география выступает как разновидность этического знания. Всякое перемещение в пространстве становится отмеченным в религиозно-нравственном отношении». Изначально это связано с оппозицией «Земля-Небо» и приводит к тому, что разные местности и страны мыслятся как святые или проклятые. Освоение южных и северных окраин России приобретает помимо практической пользы, морально-этическое освещение. Путешествие в удаленную местность воспринимается как подвиг, пустынножительство осмысливается как приближение к богу в условиях земного существования. Жизнь на необитаемом острове и в самом деле была духовным подвижничеством и физическим испытанием, выдержать которое было не всякому по плечу.

Когда Герман отбыл по делам на материк, Преподобный Савватий остался на острове совсем один. Почувствовав приближение смерти, он отправился в путь, и исповедался отцу Нафанаилу. Выслушав будущего святого, тот сказал: «Мне бы твои грехи». Иван, мирянин, утром, отворив дверь в келью, увидел Савватия сидящим на стуле в мантии с кадилом в руке. Преподобный уже не дышал. Комната была полна благоухания. Нафанаил, возвратившись после посещения больного, отпел тело будущего святого. Впоследствии мощи Савватия были перенесены

в монастырь, основанный Зосимой, чей образ также овеян легендами.

Достаточно вспомнить рассказ о встрече Зосимы с Новгородской посадницей Марфой Борецкой. Своенравная хозяйка города поначалу велела прогнать прочь будущего святого. Он же предсказал ее неминуемую гибель и запустение богатого дома. Вскоре Марфа передумала гневаться и пригласила преподобного на пир. Зосима сидел за столом, уставленным яствами, пригрюнившись. Преподобный поведал иноку, что видел шестерых бояр, сидевших за пиршественным столом без голов. Они, в самом деле, были впоследствии обезглавлены Иваном Грозным.

В повести описаны многие чудеса: пророчества, исцеления, возвращение утраченного зрения или утерянных денег, усмирение ветров и успокоение бушующих волн, подсказки, спасающие жизнь утопающим. Рассказы эти лаконичны, полны драматизма, отмечены легко различимым притчевым началом. Преодолевая внутренние противоречия и продвигаясь по пути самосовершенствования, основатели обители совершают свои подвиги, одерживая верх в поединке с бесами, в противостоянии людскому неразумию, в схватке с суровостью непогоды. Средневековые описания природы, как правило, не вникают в сезонные изменения. Но море в повести всегда разное: мощное, грозное, тихое, величественное. Его спокойствие воспринимается как чудо, как результат вмешательства святого человека или самого неба. Тягот жизни на Соловках не выдержали три настоятеля, посланные в обитель из Новгорода. Они сбежали один за другим. Тогда иноки сами избрали себе в начальники преподобного Зосиму. Они отправили делегацию в Новгород, прося благословить своего настоятеля, и получили согласие церковных властей на это назначение. Зосима покорился воле сподвижников.

Преподобный много трудился, обустроивая обитель. Исследователи отмечают своеобразную «приземленность» повести, обилие в ней деталей быта и бытовых событий, связанных с ведением монастырского хозяйства. Современные читатели не должны забывать, что это быт, обращенный к богу, одухотворенный и просветленный молитвой. Само по себе созидание на краю света богоугодно и благословенно небом. Текст повести пронизан пафосом созидания. В одном из чудес рассказывается о разбойнике, ограбившем монастырь. Ладья его потерпела крушение в бурном море. Грабитель выбрался на сушу и узрел видение. Ему явился Зосима. Преподобный гневно возгласил: «Я созидаю, а ты разрушаешь!». После чего разбойник Василий покаялся, море успокоилось, исправившийся вор был спасен и возвращен в монастырь. Реальная жизнь главных героев повести может быть названа чудом самоотверженного

служения богу, подвигом освоения удаленной земли, образчиком неисчерпаемого терпения и примером душевной крепости.

Значение Вахрамеевского списка во многом определяется богатством оформления. 234 листа рукописи украшены миниатюрами, она переплетена в парчовый переплет с серебряными украшениями и является образцом столичного искусства. Миниатюры Вахрамеевского списка отличаются стилистической самостоятельностью, оригинальностью, красочностью, тщательностью и детальностью рисунка, усложненностью композиции. Зачастую одна миниатюра содержит в себе несколько сюжетов. На первом плане наиболее крупно изображено то, что является самым главным, второстепенные сюжетные линии могут присутствовать в виде вставок. При этом миниатюра в целом соответствует общепринятой иерархии фигур и смыслов, что согласуется с общей иерархичностью мышления средневекового человека. Современному читателю требуется квалифицированный и подробный комментарий, который можно найти в подробном описании каждой миниатюры. Интерес к повести не ослабевал, иллюстрирование книги было длительным процессом. Последние образцы значительно отличаются от самых древних. Зачастую драматизм изображения замещается в них изысканностью и утонченностью.

Особый интерес представляет собой уцелевшая выходная миниатюра. Когда-то их было две. Та, что изображала лики основателей обители, утеряна. Сохранившаяся миниатюра, по сути дела является рисунком-чертежом, изображающим план крепости-форпоста. В ней своеобразно сочетаются конкретность и условность, новаторское начало и традиционность изображения. Возможно, она является одной из предшественниц карт последующих эпох и, безусловно, от нее идет традиция воспроектирования панорамы обители сверху как бы «с птичьего полета».

«Повесть о Зосиме и Савватии» является ярким образцом популярного на Руси жанра житийной литературы, книга же в целом сочетает в себе совершенство каллиграфического письма, прихотливую орнаментальность, а также удачное взаимодействие живописного и ювелирного начал. Раритетное издание является одним из самых интересных в нашем редком фонде.

Избранные для обзора книги дошли до нас из глубины веков. Они созданы народным гением, неоднократно переписаны писцами, тщательно иллюстрированы и сохранены для потомков. О каждой из них написаны монографии, диссертации на соискание ученых степеней и научные статьи. Данный краткий текст адресован читателям и пользователям библиотеки нашего университета, преподавателям и студентам,

филологам и историкам города, а также всем, кто интересуется славистикой, книжной культурой, древней живописной миниатюрой и заинтересован в сохранении в веке компьютерных технологий наследия старины.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. ГАВРЮШИН, Н. К. Лицевые рукописи «Слова о полку Игореве» И. Г. Блинова. В: Слово о полку игореве. М.: Книга, 1988, pp. 124-129.
2. ГРЕБЕНЮК, В. П. Об истории изданий Слова о полку Игореве. В: Слово о полку игореве. М.: Книга, 1988, pp. 124-129.
3. ЛИХАЧЕВ, Д. С. *Поэтика древнерусской литературы*. М.: Наука, 1979. 357 p.
4. ЛОТМАН, Ю. О понятии географического пространства в русских средневековых текстах. В: ЛОТМАН, Ю. О русской литературе. СПб.: Искусство, 1997, pp. 112-115.
5. ПАРУНИН, А. В. Модель смерти и умирания в «Повести об убиении князя Михаила Черниговского» [on line] [accesat 27 dec. 2012]. Disponibil: http://krotov.info/libr_min/16_p/ar/unin_01.htm
6. *Повесть о Зосиме и Савватии: Научно-справочный аппарат*. М.: Книга, 1986. 180 p.
7. *Сказание о князе Михаиле Черниговском и о его боярине Феодоре*. М.: Книга, 1988. 107 p.
8. *Сказание о Мамаевом побоище: Лицевая рукопись XVII века из Собрания Гос. Ист. Музея*. М.: Сов. Россия, 1980. 270 p.
9. *Слово о полку Игореве. 800 лет: Сборник*. М.: Сов. Писатель, 1986. 576 p.
10. *Слово о полку Игореве, Игоря сына Святославича, внука Олегова: Древнерус. текст, подгот.к печати В. Ржигой и И С. Шамбинаго, писанный и иллюстр. палех. мастером Иваном Голиковым*. М.: Академія, 1934. 51 p.
11. *Слово о полку Игоря Святославича, удельного князя Новгород-Северскаго, вновь переложенное Яковом Пожарским, съ присокуплением примечаний*. СПб: Департамент нар. просвещения, 1819. 89 p.
12. ФРЭЗЕР, Д. Д. *Золотая ветвь*. М.: Политиздат, 1984. 703 p.
13. *Энциклопедический словарь*. Т. 23А, СПб., 1900. 496 p.
14. *Энциклопедический словарь*. Т. 24. СПб., 1900. 456 p.

**CERCETAREA BIBLIOGRAFICĂ:
TRECUT, PREZENT ȘI VIITOR**

BIBLIOGRAPHIC RESEARCH: PAST, PRESENT AND FUTURE

Elena SCURTU Anna NAGHERNEAC

Abstarct: *The article reflects the bibliographical research activity of the Scientific Library of the „Alecu Russo” State University of Balti (the second half of the 20th century and the beginning of the 21st century).*

In particular are defined fasciculus cycles which complete and popularise the area of scientific and literary research of teachers and employees of the Scientific Library at Balti Alma Mater for transmission in time and space, as well as the bibliographies of the most distinguished university personalities.

Bibliografierea contribuțiilor științifico-didactice ale profesorilor universitari bălțeni începe concomitent cu deschiderea Serviciului Bibliografic în îndepărtatul 1965 când la „timona” Bibliotecii Științifice venise Dna Faina Tlehuci – personalitate marcantă a vremii care a conturat în conștiința oamenilor cărții și bibliotecii, imaginea unui specialist de forță cu viziuni largi în domeniu, cunoștințe profunde, mereu în căutare și susținere a noului, a necunoscutului.

În munca de cercetare bibliografică primatul a fost deținut de bibliografierea activității științifice a profesorilor instituției superioare bălțene.

Perioada de început a elaborării bibliografiilor a fost marcată de apariția în 1974 a lucrării: **Библиографический указатель печатных работ профессорского – преподавательского состава института 1945 – 1969**, lucrare care scoate în prim plan truda și realizările științifice ale universitarilor bălțeni într-o perioadă destul de îndelungată (24 de ani). Pe parcursul acestei perioade au fost semnate peste 1000 de lucrări, inclusiv 17 monografii, 31 manuale.

Ciclul de fascicule apărute în anii următori: **1983** (1970-1980), **1992** (1980-1990), **1995** (1990-1995), **2001** (1995- 2000), **2006** (2000-2005), **2011** (2005-2010) întregesc și popularizează aria de cercetare, preocupările științifice și literare ale universitarilor bălțeni.

Înregistrările bibliografice susțin documentar și informațional cercetarea științifică în diferite sfere de interes și au capacitatea de a reflecta atât diacronic cât și sincron rezultatele acestor cercetări.

Rezultatele investigațiilor științifice fundamentale și aplicate sînt prezentate în monografii, manuale, referate, comunicări la diverse manifestări științifice (congrese, colocvii naționale și internaționale, conferințe, sesiuni, sim-

pozioane, seminare, reuniuni) cu publicarea ulterioară a acestora pe paginile volumelor, culegerilor, analelor științifice, revistelor de specialitate. Ne face o deosebită plăcere să afirmăm a cîta oară, nu fără mîndrie de noi, că lucrările bibliografice ale bibliotecarilor universitari bălțeni se regăsesc în colecțiile celor mai mari biblioteci din țară și străinătate, inclusiv Biblioteca Congresului (SUA), fiind un bun prilej al cunoașterii și apropierii între popoare.

Menționăm că rezultatele științifice ale mai multor profesori bălțeni și-au adus aportul binemeritat la realizarea reformei învățămîntului din Moldova: Nicolae Filip, Valeriu Cabac, Lidia Stupacenco, Valentina Pritcan, Ion Gagim, Gheorghe Popa...

Referindu-ne la contingentul de autori, trebuie să menționăm numele binecunoscuților profesori universitari care au stimulat și promovat cercetarea în sec. XX : Bencovici M. A., Berman G. H., Blanc E. I., Bondarenco A. F., Borșevici I. G., Buzdugan I. N., Ciornîi I. P., Ciornaia E. C., Gleibman E. V., Evtuşenco I. Z., Eșan L. I., Filip N. D., Meilihzon A. S., Novac L. A., Papandopolo B. G., Sulimovscaia S. V., Botezatu E. N., Haham E. J., Rotari A. S., Rusnac G. E., Iavorschii N. N., Ghebos A. I., obținînd succese remarcabile în domeniile: Filologie, Matematică, Astronomie, Fizică, Tehnică etc.

Cercetarea bibliografică din sec. XX înregistrează succese și în elaborarea bibliografiilor tematice, suport absolut necesar în desfășurarea reușită a procesului didactic la Universitate: *Преподавание физики в средней школе, Нравственное воспитание школьников, Методика трудового обучения и профориентации в средней школе, Munca independentă a studentului, Pedagogia inovatoare: esență, polivalență, posibilități de explorarea creativă...*

Începe procesul de valorificare a colecției de carte rară din Bibliotecă. În 1999 apare prima fasciculă *Cartea rară în limba română din fondurile Bibliotecii*, se fac primele încercări de elaborarea a biobibliografiilor: *Alecu Russo, Victor Mighirin, Nicolae Filip*, modalități originale de promovare a imaginii celor mai importanți profesori iniversitari bălțeni.

Anul 2001 înscrie noi schimbări în istoria Bibliotecii. Sub egida Dnei Elena Harconița, noua directoare a Bibliotecii, cercetarea bibliografică se extinde în forme și colecții noi, menținîndu-le și pe cele vechi. Continuă elaborarea bibliografiilor publicațiilor corpului didactic prin editarea anualelor (informație operativă) care ulterior servesc drept bază pentru editarea volumelor bibliografice retrospective pentru o perioadă mai mare de timp (din 5 în 5 ani), oferind utilizatorilor un tablou mai amplu al rezultatelor cercetărilor în colecția *Bibliographia Universitas*.

În viața unei instituții sînt momente (e vorba de mari aniversări ale facultăților Universității), cînd se vor evidențiate în mod aparte succesele realizate. Dna directoare Elena Harconița lansează ideea de elaborare a unei noi tranșe

de bibliografii în aceeași colecție, care pun în lumină activitatea științifică și didactică la o facultate sau alta, accentul fiind pus pe evidențierea contribuțiilor științifice ale profesorilor.

Prima bibliografie din această tranșă: *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Limbi și Literaturi Străine*, apărută în 2004 este un „omagiul bibliografic” adus profesorilor și studenților celei mai prestigioase facultăți a universității noastre – Facultatea Limbi și Literaturi Străine, care în 2004 și-a sărbătorit frumosul Jubileu de 50 ani. Este Facultatea care a dăruit țării cadre științifice de înaltă calificare. Bibliografia conține titluri de monografii, studii, anale științifice, culegeri, ghiduri, dicționare, cursuri universitare, referate de autor, articole cu caracter științific și social, teze de licență/master, coordonate cu mult profesionalism și competență de profesorii facultății. Publicațiile sînt orînduite pe catedre. Fiecare capitol este anticipat de fotografiile membrilor catedrelor. Considerăm că bibliografia în cauză s-a încadrat în contextul actual al exploziei informaționale și al valorii pe care o capătă astăzi informația în societatea noastră prin cele 1179 de unități documentare.

Anul 2005, anul aniversării a 25 de ani de existență a Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală. Bibliografia *Lucrările profesorilor Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală*, apărută în 2005 vine să încununeze activitatea științifică a profesorilor timp de un sfert de secol. Remarcabile sînt succesele Facultății în pregătirea generațiilor de profesori de muzică, înzestrați cu har și tact pedagogic, buni cunoscători ai obiceiurilor și tradițiilor acestui meleag. Elevii școlilor din Republica Moldova învață astăzi arta muzicală, din manualele și metodicele elaborate de profesorii de la această Facultate: Anton Popov, Sergiu Croitoru, Ion Gagim...

Indicele semnaleză circa 500 documente, care constituie piatra de temelie în edificarea unui autentic centru cultural, artistic, metodico-științific și de pregătire a învățătorilor de muzică.

În 2005 își sărbătorește aniversarea (un deceniu) și Facultatea de Economie, una din cele mai tinere de la Universitatea „Alec Russo” din Bălți. Activitatea științifică a profesorilor este bibliografiată în fascicula *Contribuții științifice ale profesorilor facultății Economie*. Bibliografia pune în evidență 400 titluri de lucrări, ordonate alfabetic după numele autorului în cadrul a două catedre, la fel anticipate de fotografiile membrilor catedrelor: Economie și Management; Finanțe și Contabilitate. Al treilea compartiment îl constituie tezele de licență care, de asemenea, respectă ordinea alfabetică. Indicele de nume și de titluri al lucrărilor, înlesnește mult utilizarea lui.

Bibliografia *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Filologie (1945-2005)* este prilejuită de cea de-a 60-a aniversare a Facultății, considerată „elogiul bibliografic” adus profesorilor și studenților de la această Facultate. Biblio-

grafia reflectă un segment important al activității filologilor bălțeni timp de șase decenii. Pe parcursul acestei perioade profesorii au semnat peste 2 360 de lucrări, inclusiv, 85 monografii, 140 manuale, 2 135 articole.

În 2006 ajunge la vârsta de 40 de ani Facultatea Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială. Pentru această facultate am întocmit bibliografia *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială*. Lucrarea adună circa 1400 titluri de monografii, manuale, articole... în domeniul educației preșcolare, învățămîntului primar, psihologiei, asistenței sociale. Reflectă și participările profesorilor în proiecte și programe internaționale.

În 2007 Facultatea de Drept sărbătorește un deceniu de activitate. Rodul muncii profesorilor este prezentat în fascicula: *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății de Drept*. Primele pagini ale bibliografiei propun un studiu semnat de fostul decan al Facultății de Drept dr conf. univ. Gheorghe Neagu cu titlul *Activitatea științifico-didactică la Facultatea de Drept*. Primul capitol reflectă activitatea integrală a Facultății prezentînd anale, materiale ale conferințelor, anuare. Celelalte titluri sînt structurate pe catedre, precedate de o sinteză în care șefii catedrelor trasează temele, obiectivele și direcțiile de cercetare științifică: Drept Privat – Pînzari Veaceslav; Drept Public – Botnari Elena; Discipline Sociumanistice – Enciu Nicolae, urmate de fotografiile profesorilor catedrelor. În interior este respectată ordinea cronologică și alfabetică a numelor de autori sau titlurilor de publicații. Bibliografia inserează și prezintă documente variate după conținut: manuale, monografii, dicționare, teze ale referatelor, teze de doctor, note de curs, ghiduri, articole în culegeri și seriale, etc. Lucrarea conține informații și despre activitatea de coordonare a muncii de cercetare științifică a studenților. În capitole aparte sînt prezentate comunicările lor la diverse întruniri științifice, tezele de master. Capitolul *Literatura aforistică este sarea gîndirii* (Lucian Blaga) pune la dispoziția utilizatorului cele mai semnificative cugetări și reflecții ale marilor gînditori despre lege, adevăr, dreptate.

Anul 2012 este un an jubiliar pentru *Facultatea de Științe Reale* (în trecut *Facultatea Tehnică, Fizică, Matematică și Informatică*), una din cele mai vechi facultăți ale Universității de Stat „Alec Russo”, care își începe reabilitarea sa activitate încă în anul 1947, cînd, în cadrul fostului Institut învățătoresc, a fost deschisă secția de Fizică și Matematică.

Un aport deosebit în evoluția Facultății l-au avut reprezentanții școlii ieșene de matematică Nicolae Cernov și Alexandru Meilihzon. La Facultate își încep activitatea didactică și științifică marii savanți matematicieni: Valentin Belousov, Izrail Gohberg, Isaac Bersucher, nume de referință în știința națională și mondială. Informația este structurată pe catedre, anticipată de o prezentare succintă a direcțiilor prioritare de cercetare științifică. În cadrul ca-

tedrelor referințele bibliografice respecta ordinea cronologică și alfabetică ale numelor de autori și titlurilor. Sînt înregistrate monografii, manuale, teze de doctor, brevete de invenții, articole, teze ale referatelor, publicistică, semnate de profesori timp de 60 de ani, precum și teze de master și licență, elaborate și susținute cu succes la Facultate. Indicii de nume, de titluri, de publicații seriale favorizează găsirea rapidă a informațiilor necesare.

În curs de apariție este și bibliografia *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății de Științe ale Naturii și Agroecologie* care în toamna anului 2013 va sărbători 10 ani de activitate. Crearea Facultății de Științe ale Naturii și Agroecologie a fost posibilă grație eforturilor comune ale rectoratului Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți (rector, academicianul Nicolae Filip) și a conducerii Institutului de Cercetări pentru Culturile de Cîmp (ICCC) „Selecția”, Bălți (director general, dr. hab., prof. cercet., Boris Boincean). Inițiativa a fost susținută de fostul Președinte al Republicii Moldova Vladimir Voronin și Președintele Academiei de Științe a Moldovei, academicianul Gheorghe Duca.

Misiunea Facultății de Științe ale naturii și Agroecologie este de a forma cadre didactice pentru învățămîntul preuniversitar și specialiști pentru economia națională în domeniile științelor naturii și agricole.

Remarcasem la începutul comunicării că Biblioteca universitară a început valorificarea bogatei colecții de documente rare încă în 1999. De atunci și pînă la moment au fost editate 4 fascicule de bibliografii adnotate în colecția *Vestigia semper adora: Cartea rară în limba română din colecțiile bibliotecii* - 3 fascicule (2000, 2003, 2008), *Cartea rară în limba franceză* (2010). În 2012 apare primul volum al bibliografiei *Presa românească în colecțiile Bibliotecii: ultimele decenii ale sec. XIX și primele decenii ale sec. XX* care scoate din anonimat articole din vechi seriale românești: *Viața românească*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Convorbiri literare*. Cuprinde 2050 notițe bibliografice însoțite de precizări desfășurate. Revistele, alături de cărțile tipărite, reprezintă valori materiale și spirituale neprețuite ale patrimoniului național. Ion Bianu afirma cu mîndrie că *gazetăria noastră trecută formează cele mai prețioase arhive ale regenerării vieții neamului*, iar în opinia lui E. Lovinescu presa românească veche constituie un *ferment de dezvoltare culturală în evoluția spiritualității românești* care a ținut conștiința trează a neamului decenii la rînd.

Referindu-se la fascicola a II-a a bibliografiei *Cartea rară în limba română din colecțiile bibliotecii* (2003), regretatul bibliolog Ion Madan dr. în istorie, om emerit al Republicii Moldova, menționa: Am citit această carte cu plăcere și am trăit un sentiment de mîndrie pentru Patrimoniul Național tipărit, păstrat în Biblioteca Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți. Și e foarte bine că acest Patrimoniu sporește, e păstrat și promovat cu atîta dragoste”.

Cartea rară în limba franceză (sec. XVIII – XX) (2010) oferă informații

adnotate despre cărțile în limba franceză din secolul XVIII – XX, cărți ce au trecut prin multe vicisitudini ale timpurilor dar care au ajuns cu bine în colecțiile Bibliotecii. Cărțile rare în limba franceză se disting prin calitate, diversitatea conținutului și autorilor. Bibliografia prezintă și opere beletristice ale autorilor trecuți cu vederea, dar care ar putea completa cursurile de literatură franceză prin problematica lucrărilor, conținutul de idei: André Theuriet, Tony Revillon, René Bazin, Paul Bourget, Zenaide Fleuriot, *etc.*

Revelația întâlnirii cu adevăratele valori naționale ale trecutului, cititorii noștri o datorează, în mare parte donațiilor dlui Radu Moțoc, secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Costache Negri, Galați și împătimitului bibliofil bălțean, corespondent al săptămânalului *Literatura și Arta*, Iulius Popa.

În bogata colecție enciclopedică deținută de Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți cărțile cu dedicații și semnături olografe ale personalităților românești și universale cu semne de proprietate, cum ar fi *ex-libris-uri* de diferite forme, gravuri sau ștampile, constituie o resursă documentară deosebit de valoroasă. Aceste lucrări formează o colecție specială *Cărți cu autograf și dedicații* care numără mai bine de 900 volume, donate Bibliotecii de către distinse personalități din țară și de peste hotare și propuse utilizatorilor pentru documentare în culegerea inedită *Cărți cu autograf și dedicații*.

Varietatea colecțiilor biobibliografice, inițiate de Dna E. Harconiță (*Personalități universitare bălțene, Universitari bălțeni, Scriitori universitari bălțeni, Promotori ai culturii, Doctor Honoris Causa*) a generat o dinamizare fructuoasă a elaborării acestui gen de bibliografii.

În 2004 se sărbătorea 185 de ani de la nașterea lui Alecu Russo. Biblioteca omagiază marele nostru înaintaș, numele căruia este purtat cu mândrie și cinste de Univesitatea bălțeană din anul 1959, prin elaborarea ediției a II a biobibliografiei **Alecu RUSSO**, care cuprinde mai multe aspecte ce țin de viața și activitatea ostașului propășirii: file de biografie, analiza creației literare, bibliografia operei și literaturii despre scriitor, materiale metodice.

În lucrări biobibliografice este eternizată și imaginea unor personalități universitare bălțene cu contribuții marcante în diverse domenii ale științei și învățământului. Aceste bibliografii biografice vor reproduce pentru generațiile viitoare cele mai distinse celebrități universitare din perioada contemporană nouă.

Biobibliografiile aduc în prim-plan, într-o formă de sinteză, rezultatele obținute de profesori în activitatea didactică, contribuțiile lor la dezvoltarea științei, a învățământului, inclusiv cel superior, includ și mărturii, aprecieri ale altor savanți, colegi, discipoli expuse pe paginile publicațiilor periodice, în discuții, interviuri.

Rubrica „Curriculum vitae” permite oricui să cunoască traseul parcurs de profesorul-savant spre culmile atinse la moment, alte pasiuni, anturajul, inclusiv cel familial, poziția pe care o deține în lumea științifică și cea socială.

În 2001 vede lumina zilei ediția a 2-a a biobibliografiei **Nicolae FILIP** (*Personalități universitare bălțene*). Este anul aniversării a 75 de ani de la naștere și decernării Premiului de Stat al Republicii Moldova pentru contribuții în studiul propagării undelor radio prin ionosfera anizotropă și a sistemelor moderne de comunicații radio. Opera științifică a savantului Nicolae Filip include mai bine de 200 lucrări, inclusiv cinci monografii, puse la dispoziția cercetătorilor în cele mai prestigioase biblioteci din lume, printre ele și cea a Bibliotecii Congresului din SUA.

Mai multe articole, interviuri Nicolae Filip le dedică reorganizării universității bălțene, care a fost realizată conform concepției Domniei sale.

Valeriu CABAC (*Personalități universitare bălțene*) – doctor în fizică și matematică, prim-prorector, savant, manager, profesor. Primele cercetări științifice le consacră algebrei. **Primul articol este publicat pe paginile „faimoasei” reviste unionale «Успехи математических наук».** Urmează publicații la domeniul „Informatizarea învățământului”, printre ele manuale și indicații metodice. În centrul atenției ultimelor investigații este problema evaluării în învățământ. Rodul acestor investigații îl constituie mai multe articole și monografia de o autentică valoare „Evaluarea prin teste în învățământ”. Valeriu Cabac este unul din autorii concepției învățământului în Republica Moldova. Este considerat o „**enciclopedie ambulată**” în probleme de învățământ, inclusiv cel superior.

Ion MANOLI (*Personalități universitare bălțene*) - doctor habilitat în filologie, 25 de ani s-a aflat la „timona” uneia din cele mai reputeate facultăți din țară și chiar de peste hotarele ei Limbi și Literaturi Străine. În prezent continuă să muncească cu aceiași abnegație și dăruire la ULIM. Succesele facultății denotă un talent veritabil de pedagog-organizator. Variate sînt preocupările științifice ale savantului Ion Manoli: probleme de teorie a literaturii universale și franceze, probleme de stilistică, poetică, semantică. Mai bine de 100 de publicații, inclusiv 5 monografii și 2 dicționare, constituie la ora actuală patrimoniul științific al profesorului Ion Manoli. Cărțile Domniei sale pot fi regăsite în Biblioteca Congresului din SUA și alte biblioteci mari din lume.

Simion BĂNCILĂ (*Personalități universitare bălțene*) - doctor în fizică și matematică, om de o aleasă omenie, prorector pentru studii. Își onorează această funcție din 1987, realizând succese considerabile în administrarea universității și activitatea științifică. Biobibliografia pune la dispoziția cititorilor peste 100 titluri de lucrări științifice, publicate în cele mai prestigioase ediții din fosta Uniune Sovietică și România, având drept obiect de cercetare

fizica corpurilor solide, proprietățile termice ale metalelor lichide. Cercetările ulterioare sînt consacrate implementării noului curriculum la fizică în învățământul preuniversitar.

Gheorghe POPA (două ediții: 2004, 2012) (*Personalități universitare bălțene*) – șef catedră de Limbă Română, doctor habilitat în filologie, în prezent rector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, autor a peste 150 de lucrări științifice. Cercetările științifice ale savantului Gheorghe Popa sînt din cele mai variate: lingvistică generală, sociolingvistică, semantică, gramatică, domeniul preferat fiind locuțiunile. Pe lângă activitatea științifică proprie, Gheorghe Popa coordonează și pe cea a doctoranzilor săi.

Elena BELINSCHI (*Personalități universitare bălțene* – doctor în filologie, conferențiar la catedra Limbă Română, coautor a 22 de manuale de limbă română pentru elevi și studenți și a peste 80 de articole științifice își depune rafinamentul său pedagogic deosebit la altarul cultivării dragostei față de verbul matern și formării profesorilor pentru școlile din Moldova.

Ion GAGIM (*Personalități universitare bălțene*) – decanul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală, primul doctor habilitat și creator al primei școli de cercetări științifice în educația muzicală din Moldova, membru-corespondent al Academiei Internaționale de Studii Pedagogice din Moscova, membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din Moldova, actualmente decanul Facultății de Științe ale Educației și Arte.

Regretatul academician **Silviu BEREJAN** (*Personalități universitare bălțene*) – personalitate notorie în lingvistică, autor a mai mult de 400 de studii în domeniile: limba română, semantica generală, lingvistica teoretică, romanistică, slavistică, lingvistică comparată și contrastivă. A deținut mai multe funcții pe parcursul vieții, a fost onorat cu mai multe distincții, și-a adus contribuții și la formarea învățătorilor, activînd ca profesor și la Instituția superioară din Bălți.

Larisa BORTĂ (*Personalități universitare bălțene*) – doctor habilitat în filologie, șefa catedrei Limba și Literatura Rusă. Perimetrul de cercetare științifică a doamnei Larisa Bortă cuprinde următoarele probleme: stilistică lingvistică și stilistică literară, analiza textului literar, lingvoculturologie, retorică. A publicat peste 110 lucrări. Posedă talent pedagogic, aptitudini organizatorice excepționale.

Alexandru ABRAMCIUC: in memoriam (*Personalități universitare bălțene*) – doctor în științe tehnice, autor a mai bine de 125 de lucrări științifice și 16 brevete de invenții. S-a dus din viață în pragul susținerii tezei de doctor habilitat cu titlu „Bazele științifice și tehnice de dirificare a suprafeței metalice filosind metoda alierii prin scînteie electrică cu materiale compacte și cu pulberi”. A fost un om cu distinse calități umane, un specialist de forță în domeniul tehnicii.

Boris BOINCEAN (*Personalități universitare bălțene*) – doctor habilitat în științe agricole, personalitate înzestrată cu multiple calități native, este considerat unul din pionierii agriculturii ecologice din țară care promovează în cercetările sale, începând cu anii 80 ai sec. XX, ideea agriculturii durabile. Format în una din cele mai prestigioase instituții de învățământ – Academia Agricolă „K. A. Timireazev” din or. Moscova, Rusia, i-a avut ca mentori pe renumiții savanți, academicieni: A. M. Lîcov, B. A. Dospheov, A. I. Puponin, A. M. Tulicov, profesori de la care a învățat să simtă energia cuvîntului, profunzimea gândurilor și dragostea pentru munca de cercetare științifică. Împreună cu colegi din SUA, Japonia, Franța, Marea Britanie, Germania, Rusia, Polonia, Cehia și alte țări, dr. Boris Boincean a realizat și continuă să realizeze cercetări în domeniul agriculturii ecologice. Despre rezultatele investigațiilor și realizărilor sale autorul a vorbit în repetate rînduri la diverse foruri științifice atît în republică cît și departe de hotarele ei. A publicat peste 300 lucrări în domeniu.

În seria *Universitari bălțeni* pînă la moment au ieșit de sub tipar 3 biobibliografii.

Lidia STUPACENCO (2005), doctor în pedagogie, decanul facultății Pedagogie și Psihologie (1994-2006), autor al unor importante proiecte de colaborare cu centre universitare din alte țări, cercetătoare cu contribuții recunoscute în domeniul pedagogiei, pedagog de vocație.

Biobibliografia **Vladimir BABII** (2003) a fost întocmită la un eveniment de succes profesional: 30 de ani de activitate pedagogică ; ed. a 2-a (2009) a doctorului în pedagogie, profesorul Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală Vladimir Babii, autor a mai multor publicații științifice, ultimele din ele fiind monografiile *Studiu de organologie* (Bălți, 2003) și *Eficiența educației muzical-artistice* (Ch., 2005). Aproape 40 de ani profesorul Vladimir Babii își aduce contribuții valoroase la formarea învățătorilor de muzică și la augmentarea muncii de cercetare științifică la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, afirmîndu-se ca un profesionist polivalent, manager meticulos, creativ, promotor neobosit al noilor idei muzical educaționale, cercetător de anvergură.

Elena DRAGAN (2008), doctor în științe filologice, s-a impus deopotrivă atît în domeniul științific cît și în cel de manager. Dimensiunea sa de cercetător, recunoscută de oamenii de știință, de colegi și discipoli, a fost absorbită o perioadă de timp, cu precădere, de funcția responsabilă pe care a onorat-o, venind la timona emblematicii Facultăți Limbi și Literaturi Străine din anul 2006-2011. Exigentă cu sine, cu colegii și subalternii, aparent severă, dar de o mare căldură umană, repede detectabilă și întotdeauna confirmată, dna Elena Dragan este de o modestie cuceritoare.

Seria *Promotori ai culturii* include o biobibliografie și este consacrată lui **Iulius POPA** (2005), corespondentul hebdomadarului „Literatura și arta”,

cunoscut bibliofil, eminescolog, cel mai mare colecționar de medalii și monede cu chipul poetului, prieten sadea al bibliotecii noastre, „fire pasională, sensibilă, receptivă, onestă”. Expozițiile de cărți din colecția lui I. Popa prezentate în biblioteca Universității, vor ocupa un loc de cinste în lanul amintirilor multor cititori.

În seria *Scriptori universitari bălțeni* a ieșit de sub tipar biobibliografia **Maria ȘLEAHTIȚCHI** (2005), doctor în filologie, decanul Facultății Filologie (2000-2010), critic literar, poetă. Este autoare a mai multor volume de poezie, proză, dramaturgie, eseuri, studii pe teme variate; promotor al valorilor naționale și universale autentice; **antologator, precum și un filolog mereu sedusă de carte, de rosturile ei legale.** Este un excelent formator, stimulând studenții în demersurile lor spre instruire și cercetare.

Alexandru BUDIȘTEANU: Omagiu la 80 de ani apărută în colecția *Doctor Honoris Causa*.

În ampla galerie a personalităților proeminente bălțene un loc de cinste îi revine Dlui dr. arhitect Alexandru Budișteanu, fost elev al Liceul de băieți „Ion Creangă” (1938-1944) din Bălți, cunoscut în spațiul românesc (și nu numai) prin multe fapte demne de urmat care îi fac cinste: reînființarea Liceului Teoretic „Ion Creangă” (1995), instituind și un premiu, *Premiul Alexandru Budișteanu* pentru cei mai buni absolvenți ai anului de studiu, sprijină înființarea muzeu-lui „Memoria Neamului” de la Chișinău (2002), este reanimator și susținător al revistei *Crenguța* (2006)...

Biobibliografia este o lucrare complexă, cu text în limba română și engleză, despre viața și activitatea unui Om cu caracter puternic care s-a remarcat prin viziune și competență, prin continuitate și rigoare, prin încredere și generozitate, îndemnat de gânduri nobile și mare dragoste față de neam.

Traducerile conținutului biobibliografiilor în limbile de circulație extinsă: engleză, franceză, germană, rusă fac posibilă difuzarea lor în biblioteci din lumea întreagă și în consecință sporirea prestigiului bibliotecii, universității, urbei și țării.

Biobibliografiile enumerate au fost apreciate la justa lor valoare, deținând locuri de cinste la concursul organizat de Asociația Bibliotecarilor din Moldova *Cele mai bune biobibliografii* – 2003-2011.

Aniversările de 60 și 65 de ani de la instituirea Universității și Bibliotecii Științifice au fost celebrate cu un nou set de bibliografii. În anul 2005 (60 de ani ai Universității) apare o lucrare de amploare **Universitari bălțeni: dicționar biobibliografic** cu informație despre mai bine de 300 de cadre didactice universitare și salariați ai Bibliotecii care promovează cursul de *Cultură a informației*. Informațiile despre fiecare persoană cuprind: nume, prenume, data și locul nașterii, studii, posturi științifico-didactice, lucrări publicate, stagii științifice,

participări la foruri științifice, cunoașterea limbilor străine, distincții, personalia. Are traducere în limba engleză.

Aniversarea de 65 de ani ai Universității (2010) este întâmpinată cu bibliografia **Universitatea de Stat „Alec Russo” – 65 ani de instruire și cercetare în Nordul Moldovei** (colecția *Bibliographia Universitas* - instrument util pentru oricine care dorește să se informeze despre documentele care au văzut lumina zilei mai bine de șase decenii și reflectă itinerarul de constituire a instituției superioare bălțene după 1945 încoace. Este o bibliografie selectivă cu circa 1900 înregistrări bibliografice care scot în prim plan realizările didactice, de cercetare științifică, cultural-sportive ale Universității. În capitole separate este reprezentată activitatea Bibliotecii Științifice, a Liceului Teoretic și Colegiului Pedagogic – structuri ale Universității. Descrierea documentelor este efectuată în conformitate cu standardele de biblioteconomie în vigoare.

Realizările de 6,5 decenii ale Bibliotecii Științifice sînt consemnate în bibliografiile: **Biblioteca și bibliotecarii universitari din Bălți**, care a văzut lumina zilei în colecția aniversară *Biblioteca Științifică-65*, inaugurată cu prilejul a 65 ani de la Fundarea Bibliotecii și a Universității. Volumul prezintă 1083 înregistrări bibliografice privind activitatea editorială a Bibliotecii, contribuțiile științifice și bibliografice ale Bibliotecii și Bibliotecarului reflectate în presă și în Internet pe perioada anilor 1945-2010. Lucrarea este structurată în mai multe capitole: *Studii instituționale (culegeri, seriale, rapoarte)*, *Bibliografii*, *Biobibliografii*, *Webliografii*, *Lucrări de referințe*, *Documente de transfer tehnologic*, *Lucrări didactice*, *Articole*, *Comunicări*, *Referințe despre Bibliotecă și Bibliotecari*. Fiecare capitol respectă ordinea cronologică iar în interior cea alfabetică. Lucrările expuse on-line sînt însoțite de adresele electronice. Deține indexuri de nume, titluri, adrese electronice, de seriale, de colecții. Prezenta bibliografie este o contribuție valoroasă care pune în lumină performanțele Bibliotecii și importanța ei în comunitatea profesională și universitară.

Bibliotecarii universitari bălțeni: dicționar (*Biblioteca Științifică - 65*).

Dicționarul Bibliotecarii universitari bălțeni poate fi considerat la a doua ediție, dacă vom recunoaște unul din capitolele monografiei Biblioteca universitară bălțeană la 60 de ani, în calitate de primă experiență de acest fel. Lucrarea cuprinde informații relevante despre realizările și performanțele de azi ale personalului Bibliotecii: manageri, bibliotecari, redactori, informaticieni.

Dicționarul biobibliografic **Doctori Honoris Causa** (colecția *Doctori Honoris Causa*) a fost menționat cu Premiul ABRM pentru originalitate. Informează cititorul despre ceremonialele desfășurate la Universitatea bălțeană cu prilejul decernării titlului onorific Doctor Honoris Causa mai multor persoane distinse, cu merite deosebite, din țară și de peste hotare, din 1998

încoace. În dicționar sînt expuse: laudatio, alocuțiunile de investitură rostite de Doctorii Honoris Causa ai USB. Textele sînt aranjate în ordinea cronologică a promovării manifestărilor și însoțite de imagini fotografice ale protagoniștilor. Răsfoind filele dicționarului, cititorul va găsi exemple de biografii trăite cu fidelitate și devotament.

În această succintă încercare de conturare a cercetării bibliografice la Universitatea „Alec Russo” prezentăm și spusele lui Ion Șpac, renumit bibliograf cu merite deosebite în domeniul bibliografiei naționale, care referindu-se la produsul bibliologic al bibliotecilor universitare din RM (printre care este prezentă și Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți) care menționează că bibliografiile editate de bibliotecile universitare trebuie consultate, apreciate și puse în circuitul științific: „*Producția științifică constituie un segment deosebit în procesul de informare a maselor, științei, dar, concomitent, și un index, un aport de participare a fiecăreia la perfecționarea domeniului informațional republican*”.

La fine menționăm că prin aceste lucrări Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” își aduce frumoasa sa contribuție la selectarea și înveșnicirea unor certe valori spirituale care, sperăm, vor dăinui peste timp, îmbogățind tezaurul național.

Referințe bibliografice:

1. HULBAN, Horia. *Tehnica cercetării științifice*. Iași: Ed. Graphix, 1994. 187 p.
2. MADAN, Ion. Bibliografia constituie un prestigios domeniu de activitate științifică și practică. In: *Magazin Bibliologic*. 2005, nr. 3-4, p. 11.
3. MELNIC, Boris. *Învățământul universitar - generator al progresului și dezvoltării durabile a Republicii Moldova*. Ch. : CE USM, 2003. 63 p.
4. MOSCALENCO, Sveatoslav. Știința nu poate exista fără bibliotecă. In: *Biblioteca Academică 1928-2003 (istoric, evoluție, personalități)*. Ch., 2003, pp. 170-173.
5. RABINOVSKI, Carl; Ilarion MATCOVSKI. Universitatea „Alec Russo” din Bălți: Semicentener. In: *Rev. de lingvistică și știință-literară*. 1996, nr. 1, pp. 126-127.
6. STOICA, Ion. Bibliografia ca operă. In: *Biblioteca*. 2005, nr. 10, p. 289.
7. ȘPAC, Ion. *Cartea în vîltoarea vieții*. Ch.: Foxtrot, 2012, p. 9.

**IMPORTANȚA COLECȚIEI ORIGINALE WILHELMI
PENTRU CUNOAȘTEREA LIMBII GERMANE**

**THE IMPORTANCE OF WILHELMI ORIGINAL COLLECTION
FOR THE KNOWLEDGE OF THE GERMAN LANGUAGE**

Lilia ABABI, Margarita IULIC

Abstract: *This article reflects bibliometric research carried out on Wilhelmi fund, founded in 2004. The collection consists of approximately 979 titles in 1726 copies of documents covering all fields of science.*

Sîntem generația unde tehnologia și inovațiile sînt la un nivel foarte dezvoltat. Acum nimic nu ni se pare imposibil și inaccesibil cînd vine vorba de informație. Dacă ai un calculator cu acces la internet, ai ca și rezolvată problema de căutare. Dar ce poate fi mai frumos și mai apreciat decît să poți ține în mîini și să poți răsfoi cărți care au o istorie și sînt trecute prin viața cu proprietarul și alături de el scriu istorie?!

În viața fiecare are o misiune. Să împărtășească cu alții cele știute sau aflate a fost probabil misiunea domnului Thomas Wilhelmi, profesor la Universitatea din Heidelberg, originar din Elveția care reușește de-a lungul anilor să intermedieze donații din partea Fondului cantonal de dezvoltare din Basel pentru Biblioteca Științifică a Universității „Alec Russo” din Bălți. Astfel în anul 2004, în cadrul oficiului Documente în limbi străine s-a deschis fondul de carte germană Wilhelmi. Prima donație de carte a constat din 9 titluri de carte în 20 de exemplare, în valoare de 584,00 lei, care are a fost înregistrată în data de 09.12.2003.

La începutul anului 2013 Fondul de Carte Wilhelmi a ajuns să cuprindă circa 979 titluri în 1 726 exemplare cuprinzînd totalitatea domeniilor de știință: informatică, filozofie, psihologie religie, științele sociale, pedagogie, artă, lingvistică, literatură, geografie, istorie. Reprezentative sînt dicționarele, enciclopediile din toate domeniile, fiind elemente importante ale colecției ce contribuie la formarea unei **gîndiri lucide și a deprinderilor de a lucra independent**. Manualele din colecția Wilhelmi cuprind informații utile și metode de studiere a limbii pentru începători, nivel mediu, intermediar și avansat. Ele sînt o componentă esențială în procesul de învățămînt, fiind principala, dar nu și singura sursă de informare pentru utilizatori. Mari posibilități oferă beletristica, care le dezvoltă cititorilor de cărți în limba străină vocabularul, arta lecturii, imaginația și gusturile estetice. Dorința de a promova valoarea și cul-

tura germană în rîndurile tinerilor din mediul universitar bălțean, care aspiră la un viitor prosper, acesta probabil a fost scopul principal urmărit de domnul T. Wilhelmi. Precum și oportunitatea de a participa la îmbogățirea colecțiilor existente în bibliotecă printr-o donație de carte. Orice donație este bine venită și va fi apreciată de cei care au nevoie cu adevărat. E frumos să poți lăsa ceva în urma ta. Cercetarea cantitativă și calitativă privind colecția WILHELMI, acoperind perioada 2003-2012, a fost desfășurată prin aplicarea metodelor bibliometrice.

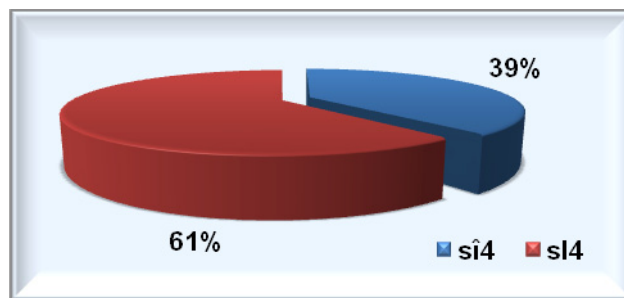
Cercetarea a avut ca scop obținerea de date ce oferă răspunsuri la diverse întrebări:

- cantitatea documentelor dintr-un domeniu;
- genuri și tipuri de documente;
- limba editării;
- suportul de fixare;
- necesitățile de informare ale utilizatorilor.

Prezentăm mai jos unele aspecte ce țin de analiza bibliometrică a colecției Wilhelmi.

Numărul total de documente FW este de 1 726 ex., din acestea 673 ex. sînt localizate în sala de împrumut nr. 4, ce constituie 39%, iar 1 053 ex. în sala de lectură nr. 4, ce constituie 61%.

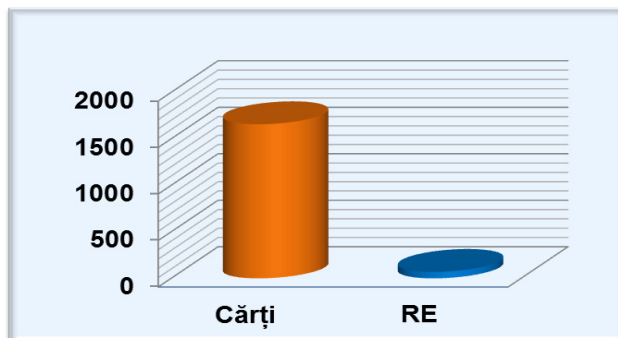
Fig. 1. Distribuția colecției WILHELMI în funcție de localizare

În funcție de suportul de fixare a informației menționăm, că documentele sînt reprezentate preponderent pe suport tradițional :

- cărți – 1657 ex. / 96%
- resurse electronice – 69 ex. / 4%

Fig. 2. Distribuția colecției WILHELMI în funcție de suportul de fixare a informației

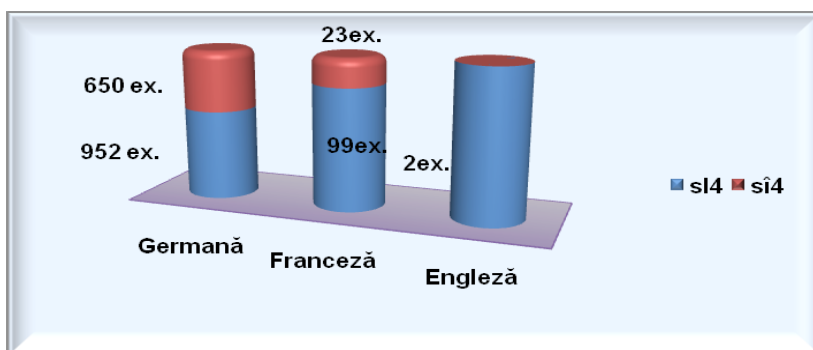

Tabelul nr. 1. Distribuția colecției WILHELMI din sl. 4 din punct de vedere al suportului de fixare a informației

	Tradițional (hîrtie)			Total ex.	Sursele electronice CD-ROM-uri
	Limba germană	Limba engleză	Limba franceză		
Nr. de exemplare	883	2	99	984	69 ex.

Din punct de vedere al limbii scrierii prevalează documentele în limba germană - 1 602 ex.; în limba franceză - 122 ex., în limba engleză - 2 ex.

Fig. 3. Distribuția colecției WILHELMI din punct de vedere al limbii scrierii

Structura colecției WILHELMI în raport cu domeniile de știință, s14 este reprezentată în Tabelul nr. 2. Putem vedea că majoritatea cărților sînt din domeniile Lingvistică – 333 ex. / 33% și Literatură – 493 ex./ 50%.

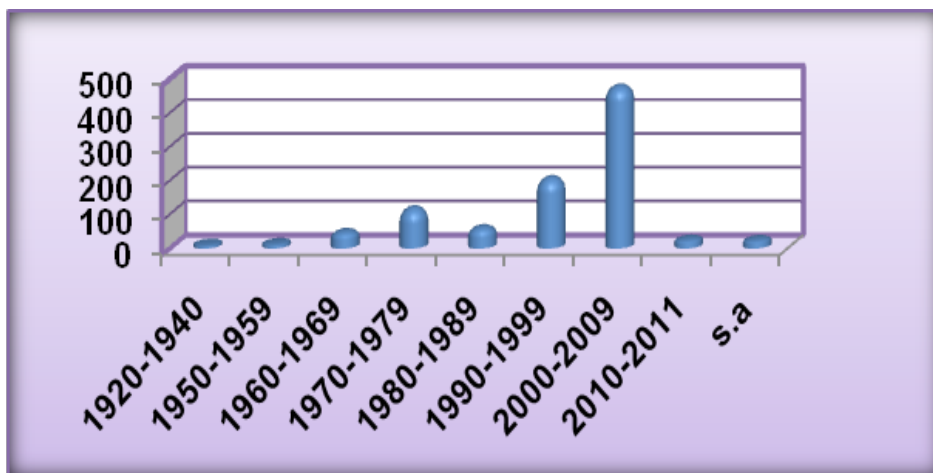
Tabelul nr. 2. Structura colecției WILHELMI din sala de lectură nr. 4 în raport cu domeniile de știință

Domeniul	Titluri/ exemplare (limba germană)	Titluri/ exemplare (limba engleză)	Titluri/ exemplare (limba franceză)	Total titluri/ exemplare pe domenii
Generalități	15	-	4	19
Filozofie	16	-	2	18
Morală. Etică	-	-	1	1
Psihologie	2	-	-	2
Religie	5	-	1	6
Științe sociale	2	-	3	5
Politică	7	-	-	7
Drept	1	-	-	1
Pedagogie	4	-	-	4
Științe naturale	2	-	1	3
Științe aplicate	5	-	-	5
Artă	16	2	1	19
Lingvistică	221/262	-	63/71	284/333
Literatură	456/479	-	14	470/493
Geografie	22	-	-	22
Istorie	43/45	-	1	44/46
Total titluri/ exemplare pe limbi	817/883	2	91/99	910/984

Tabelul nr. 3. Distribuția colecției WILHELMI din sl. 4 în raport cu anii de ediție (Putem observa că majoritatea cărților sînt editate în perioada anilor 1990-2009, dar deținem și cărți din perioada anilor 1920.)

	1923 -1940	1950 - 1959	1960 -1969	1970 - 1979	1980 -1989	1990 -1999	2000 -2009	2010 - 2011	?	Total
Ex. limba germană	11	12	47	115	59	192	401	21	25	883
Ex. limba engleză	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2
Ex. limba franceză	-	1	1	2	-	14	76	5	-	99
Total exemplare	11	14	48	117	60	206	477	26	25	984

Fig. 4. Distribuția colecției WILHELMI din sl. 4 în raport cu anii de ediție

Tabelul nr. 4. Lista celor mai împrumutate titluri în limba germană
din colecția WILHELMI

Cota	Autor	Titlu	Anul de ediție	Împrumuturi	Total ex.
801/C83	Coseriu, Eugenio	Textlinguistik	1994	23	3
801/F69	Floros, Georgios	Kulturelle Konstellationen in Texten	2003	20	1
801/K91	Thome, Gisela Giehl, Claudia Gerzumisch- Arbogast, Heidrun	Kultur und Übersetzung Methodologische Probleme des Kulturtransfers	2002	25	1
801/R39	Reiss, Katharina Vermeer, Hans J.	Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie	1991	56	1
801/U12	red. Schubert, Klaus	Übersetzen und Dolmetschen : Modelle, Methoden, Technologie	2003	16	1
803.0/M50	Meil, Klare Arndt, Margit	ABC der schwachen Verben	1999	69	1(sî4)
803.0/M50	Meil, Klare Arndt, Margit	ABC der starken Verben	1998	173	1(sî4-1)
803.0/M50	Zielinski, Wolf- Dietrich	ABC der deutschen Nebensätze	1998	42	1(sî4-2)
803.0(072)/ D80	Dreke, Michael Salgueiro, Sofia Prestes	Wortschatz & Grammatik : Üben mit Bildern A1 - B1	2004	22	1
803.0(072)/ S31	Scherling, Teo	Mit Bildern lernen : Handbuch für den Fremdsprachenunterricht	1992	39	1
803.0 (075.8)/ D80	Dreyr, Hilke Schmitt, Richard	Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik	2002	118	3(sî-7)
82.03/B31	Baxmann-Krafft, Eva-Maria Herzog, Gottfried	Normen für Übersetzer und technische Autoren	1999	29	1
82.03/H22	Snell-Hornby, Mary...	Handbuch Translation	1999	108	1

82.03/K84	Kautz, Ulrich	Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens	2002	124	2
82.03/S86	Stolze, Radegundis	Übersetzungstheorien	2001	34	1
830/M25	Mann, Thomas	Der Zauberberg	2004	7	1
830.09/M35	Martini, Fritz	Deutsche Literaturgeschichte	1991	42	3
830/N85	Nostlinger, Christine	Die Ilse ist weg	2005	25	2(sî4-14)

Tabelul nr. 5. Lista celor mai împrumutate titluri în limba franceză din colecția WILHELMI (Cele mai solicitate sînt volumele la Lexicologie, Lingvistică și Teoria literaturii.

	Autor	Titlu	Anul de ediție	Solici-tări	Total ex.
		Limba franceză			
801/G19	Gardes-Tamine, Joëlle	La stylistique	2004	23	1
801/K36	Kerbrat-Orecchioni, Catherine	Les actes de langage dans le discours	2005	26	1
801/L41	Lehmann, Alise, Martin-Berthet, Françoise	Introduction à la lexicologie : Sémantique et morphologie	2005	48	1
801/L75		Linguistique cognitive	2002	20	1

801/M78	Moeschler, Jacques	Argumentation et conversation	2002	21	1
801/M79	Molinié, Georges	La stylistique	2004	20	1
801(075.8)/B33	Baylon, Christian, Fabre, Paul	Initiation à la linguistique	2005	20	1
804.0-32/N89		Le Nouveau Petit Robert	2008	10	1
82.03/C79	Cordonnier, Jean-Louis	Traduction et culture	1995	25	1
82.03/L13	Ladmiral, Jean-René	Traduire : théorèmes pour la traduction	2002	19	1
82.03/M60	Meschonnie, Henri	Poétique du traduire	1999	18	1
82.03/M90	Mounin, Geores	Les problèms théoriques de la traduction	2004	27	1

Tabelul nr. 6. Rata de circulație a documentelor din colecția WILHELMI

Anii	FW sl4	Împrumut	Circulatia
2008	794	3 343	4,2
2009	794	6 017	7,5
2010	794	6 437	8,1

2011	804	4 845	6,0
2012	1053	4 426	4,2

Rata de circulație în ultimul an este mai mica. Ea se explică prin micșorarea numărului de utilizatori, excluderea unor cursuri din programa de studiu, lărgirea posibilităților de acces la internet. Cu toate acestea documentele din FW rămân a fi destul de solicitate.

În ultimii ani au fost donate:

în anul 2011 – 10 documente;

în anul 2012 – 262 documente inclusiv 28 de documente electronice - CD-uri.

Concluzii

Remarcăm că Fondul Wilhelmi constituie un segment important în colecția Bibliotecii științifice și a oficiului Documente în limbi străine nemijlocit. Structura Fondului Wilhelmi este variată dar cu o predominare vădită a documentelor din domeniul Lingvistică și Literatură, ceea ce corespunde cerințelor diferențiate ale utilizatorilor. Majoritatea volumelor sînt în limba germană însa putem afirma că cărțile în limba franceză se bucură de popularitate avînd randamentul sau de împrumuturi. Tehnologiile noi de informare ne obligă sa găsim noi căi de valorificare și promovare a cărților din Fondul Wilhelmi ceea ce se face prin intermediul catalogului electronic, bazei de date Sumar Scanat, paginii Web a Bibliotecii, Blogului oficiului, expozițiilor tradiționale, prezentărilor interactive în PowerPoint în cadrul diverselor activități.

Sperăm în continuare la o colaborare eficientă, productivă cu domnul profesor, Dr. Thomas Wilhelmi care prin fidelitatea, receptivitatea și competența sa contribuie la extinderea fondului de carte cu noi volume utile pentru studiu și activitatea practică, aducînd mari beneficii întregii comunități universitare.

COLECȚIA „BIBLIOTECA PENTRU TOȚI”
LA VENERABILA VÎRSTĂ DE 118 ANI /

THE COLLECTION „THE LIBRARY FOR ALL”
AT THE 118 YEARS VENERABLE AGE

Adela CUCU

Abstract: *In the article is reflected the editorial collection development „The Library for all” in Scientific University Library, one of the oldest collections, which has been published along the years the work of the most prominent writers of Romanian and universal literature.*

Un aspect important al activității Bibliotecii este dezvoltarea colecției care se completează cu documente provenite din achiziții și donații, acestea din urmă avînd o pondere destul de însemnată pentru Bibliotecă și utilizatorii săi.

Datorită Institutului Cultural Român, Biblioteca Universității de la Bălți are pe rafturile sale operele marilor noștri scriitori, publicate într-o nouă colecție *Biblioteca pentru toți*, lansată de Jurnalul Național în 2009, care este o continuare a colecției din anul 1895. În conformitate cu Wikipedia *Biblioteca pentru toți* a fost inițiată de scriitorul și folcloristul Dumitru Stăncescu și publicată la 1 martie 1895 de editorul Carol Müller, care s-a inspirat de colecția germană de buzunar Universal Reklam Bibliothek din Leipzig. Menționăm că atât pentru bibliotecă, cât și pentru toți cei interesați de literatura română această colecție este benefică, deoarece unele titluri deținute de bibliotecă cu timpul s-au uzat (și pot deveni uzate). Majoritatea operelor scriitorilor clasici și contemporani atât din literatura română cât și cea universală sunt incluse în programele de studiu.

Colecția editorială *Biblioteca pentru toți* este una dintre cele mai vechi colecții din lume, inclusiv și de literatură românească, care a publicat de-a lungul anilor lucrările celor mai de seamă scriitori, fruntași ai gândirii române, precum și traducerea celor mai cunoscute opere ale scriitorilor străini: francezi, germani, maghiari, englezi, italieni, ruși, suedezi, norvegieni etc. Datorită donatorilor: Radu Moțoc, Popa Iulius, Asociației Culturale Pro-Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” Galați, Biblioteca Națională din București, Fundației SOROS etc., deținem în patrimoniul colecției titluri care au fost editate de librarul Carol Muller, și Alcalay între anii 1895-1940, și titluri de la editura Socec

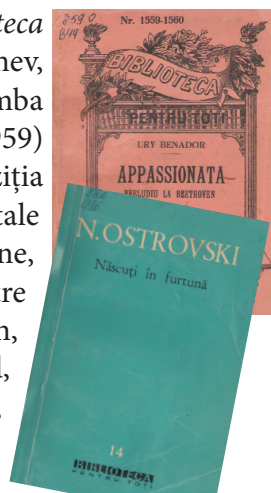
(1943 – 1949) (32 titluri în 107 exemplare). Colecția *Biblioteca pentru toți* deține și lucrări ale prozatorilor ruși: I. Turghenev, N. Ostrovski, F. Dostoievski, A. Fadeev, traduse în limba română și editate la editura „Cartea rusă” (anii 1950-1959) - 5 tit. în 7ex. Din *Biblioteca pentru toți* punem la dispoziția cititorilor multe titluri și exemplare de opere fundamentale din literatura română cât și traduceri ale operelor străine, valoarea cărora este recunoscută la nivel mondial, printre aceștia îi enumerăm pe: Pedro de la Barca Calderon, William Shakespeare, Jaroslav Hasek, Ruyslinck Ward, Henrik Sienkiewicz, Stendhal, Wolfgang Johann Goethe, Jack London, Emile Zola, Rabindranat Tagore, Guy de Maupassant, Charlotte Bronte, etc. editate și reeditate în „Editura pentru Literatură și Artă” a Uniunii Scriitorilor (ESPLA) (24 tit. aprox. în 40 ex.), devenită din ianuarie 1961 „Editura pentru Literatură” (117 titl. în 288 ex.), cât și în versiunile Editurii Minerva (aprox. 60 tit. În 158 ex). Total 238 titluri în peste 600 ex.

Din colecția *Biblioteca pentru toți*, relansată de Editura Minerva deținem al treilea volum din cele cinci volume de teatru de Plaut Cartaginezul (1972) în traducerea din latină a lui Nicolae Teică. Nicolae Teică a realizat întâia traducere românească integrală în versuri a operei lui Titus Maccius Plautus apărută pentru prima dată în vechea serie a BPT, fiind cea mai completă, păstrînd farmecul originalului limbajului din teatrul plautin.

Colecția de carte *Biblioteca pentru toți* lansată de Jurnalul Național, coord. de Ana-Maria Vulpescu, și-a propus să readucă în atenția cititorului titluri importante din literatura română, precum și cărți uitate care n-au mai fost reeditate de mulți ani. Continuînd tradiția începută în perioada interbelică și în prezent colecția este coordonată de cei mai buni profesioniști.

Sub numele acestei colecții îi vom redescoperi pe cei mai notorii și comentați autori din literatura română precum: Liviu Rebreanu, Marin Preda, Mircea Eliade, recitindu-le celebrele romane ce rămîn și astăzi unele dintre cele mai citite opere.

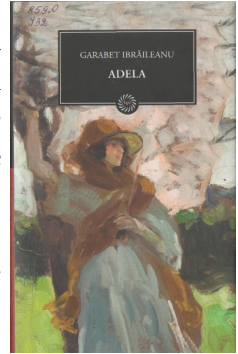
Răsfoind cu pasiune fiecare volum din ediție, cititorul nostru va descoperi un tabel cronologic însoțit de fotografii, portrete ale unor scriitori

distinși selectate de editorii din arhiva Muzeului Național al Literaturii Române, precum și referințe critice. Aproape toate volumele sunt prefațate de marii critici literari: Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Alex Ștefănescu, Dan C. Mihăilescu, Paul Cernat, etc.

Colecția de carte *Biblioteca pentru toți* este deosebită și prin faptul că cititorul descoperă pe supracoperta fiecărui volum creații ale unor pictori români și străini: Nicolae Grigorescu, Ștefan Luchian, Sabin Bălașa, etc., din colecțiile aflate la Muzeul de Artă al României.

Fiecare tablou corespunde sau este foarte apropiat cu titlul operei, de exemplu, pe supracopertă cărții *Enigma Otiliei* de George Călinescu vom admira un detaliu din *Femeia cu mască* de Mihail Teișanu, romanul *Adela* de Garabet Ibrăileanu are pe supracopertă *Femeie cu umbrelă* de Nicolae Vermont, fragmentul din tabloul *Valea fagilor* de Ștefan Câlția corespunde în mare parte cu titlul romanului *Întoarcerea din rai* de Mircea Eliade, tabloul *Îndrăgostiții* de Leon Alex îl vom admira pe supracoperta romanului *Adam și Eva* de Liviu Rebreanu etc.

Colecția de carte *Biblioteca pentru toți* rămîne a fi și în prezent un giuvaier din trecut care continuă să se îmbogățească cu documente, adunînd fiecare gînd transmis cu înțelepciune în grădina cunoașterii! A fi proprietar al unei colecții de cărți ar trebui să însemne un titlu de noblețe. Biblioteca este locul Sfințeniei intelectuale, camera magică în care se înșiruie cuminți marile achiziții în știință ale omenirii sau paginile de suflet ale beletristicii, care fără generozitatea, amabilitatea și profesionalismul bibliotecarului ar rămîne, cu regret, neexplorate.

Referințe bibliografice:

1. Biblioteca pentru toți: o colecție de literatură românească [on-line] [accesat 12 febr. 2013]. Disponibil: <http://www.bibliotecapentrutoti.ro>
2. Biblioteca pentru toți [on-line] [accesat 09 febr. 2013]. Disponibil: http://ro.wikipedia.org/wiki/Biblioteca_pentru_tot
3. VULPESCU, Ana-Maria. Biblioteca pentru toți: 153 de volume de colecție [on-line] [accesat 18 ian. 2013]. Disponibil: <http://jurnalul.ro/cultura/carte/biblioteca-pentru-toti-153-de-volume-de-colectie-610355.html>

**COLECȚIA OFICIULUI DOCUMENTE MUZICALE ÎN 20 DE ANI :
1992 – 2012 : PARTICULARITĂȚI DE DEZVOLTARE**

THE 20TH YEARS OF MUSICAL DOCUMENTS OFFICE COLLEC-
TION (1992-2012): PECULIARITIES OF DEVELOPMENT

Elena ȚURCAN Ariadna MUSTEAȚĂ

Abstract: *The Musical Documents Office constitutes a substantial part of the collection of the library and is very useful in the process of training of future specialists in the field of music.*

De la primele, circa 300 (!?) de cărți în anul 1960 astăzi Oficiul este păstrătorul unui valoros fond de documente ce numără 51 485 mii de unități materiale:

- 46 020 documente de muzică tipărită
- 2 817 publicații în serie
- 1 089 discuri de vinil
- 282 audio - casete
- 222 CD-uri muzicale
- 5 DVD-uri
- 1 104 broșuri, programe

Printre serviciile electronice de care beneficiază utilizatorii sînt:

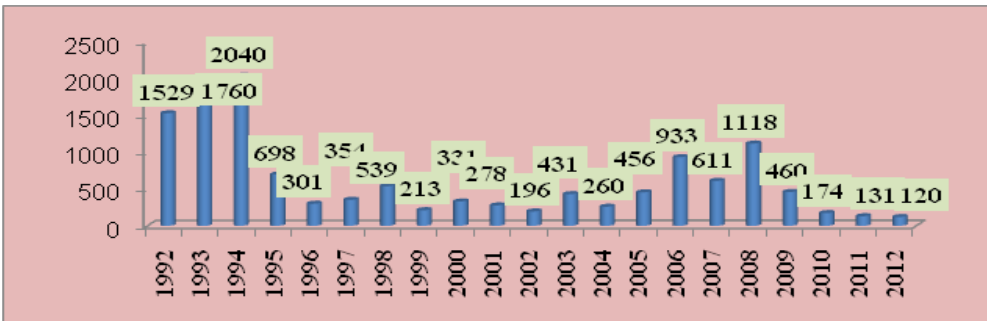
- OPACul
- Baza de date de înregistrări muzicale în format MP3, care conține 5 592 titluri (01.02.2013) de lucrări muzicale de pe 135 discuri de vinil și 232 CD-uri;

- Blogul Oficiului Documente Muzicale

Anual, 24 mii de utilizatori vizitează această subdiviziune, consultînd circa 45 mii documente.

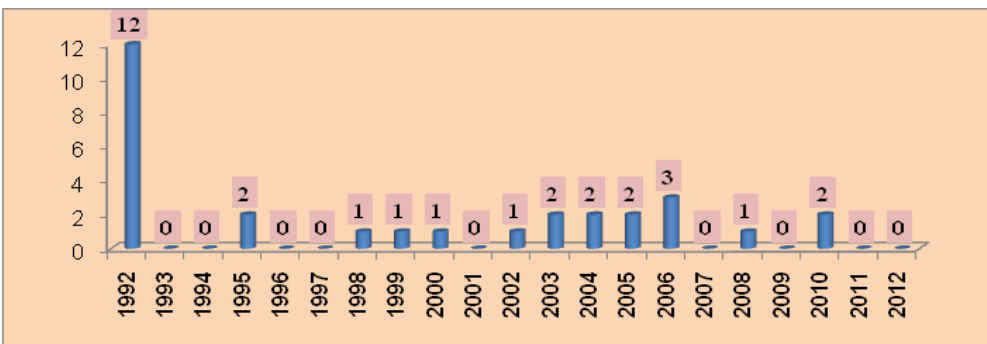
Procesul formării colecției este un perpetuum mobile amplu și complex care necesită o monitorizare continuă pentru ca sensul evoluției sale să fie benefic tuturor celor implicați. O prioritate în îmbunătățirea și susținerea calității și a statutului colecției ODM este cercetarea de față a resurselor: colecție care are ca scop asigurarea la scară largă a accesului la un învățămînt axat pe inovație și pe continua perfecționare la toate nivelurile.

Fig.1. Achiziții total exemplare (1992-2012)

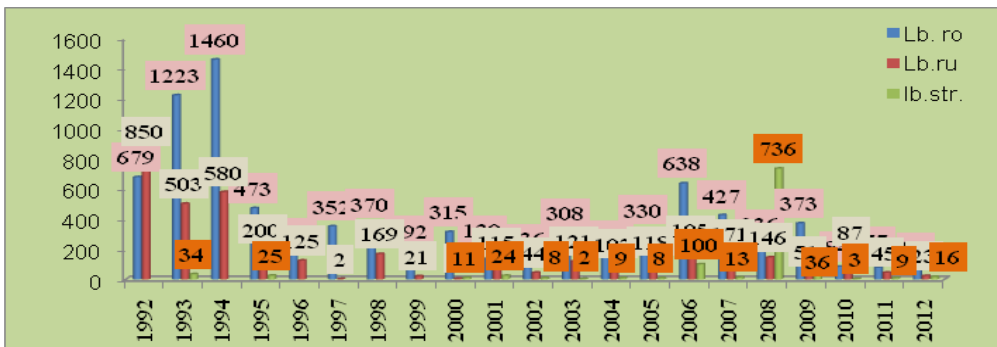
Pe parcursul a 20 de ani au fost achiziționate 12 925 doc. Anii 1992 -1994 au fost cei mai bogați, iar anul 2008 (achiziții 1118 documente) este, evident, cu mult mai reușit decât anul 2012, când s-au achiziționat doar 120 de volume.

Fig. 2. Titluri de publicații în serie abonate din buget (1992-2000)

Se observă o scădere esențială la abonările din buget a publicațiilor seriale, ceea ce se poate explica, în primul, rînd prin reducerea suportului financiar.

Fig. 3. Achiziții per limbi : anii 1992-2012

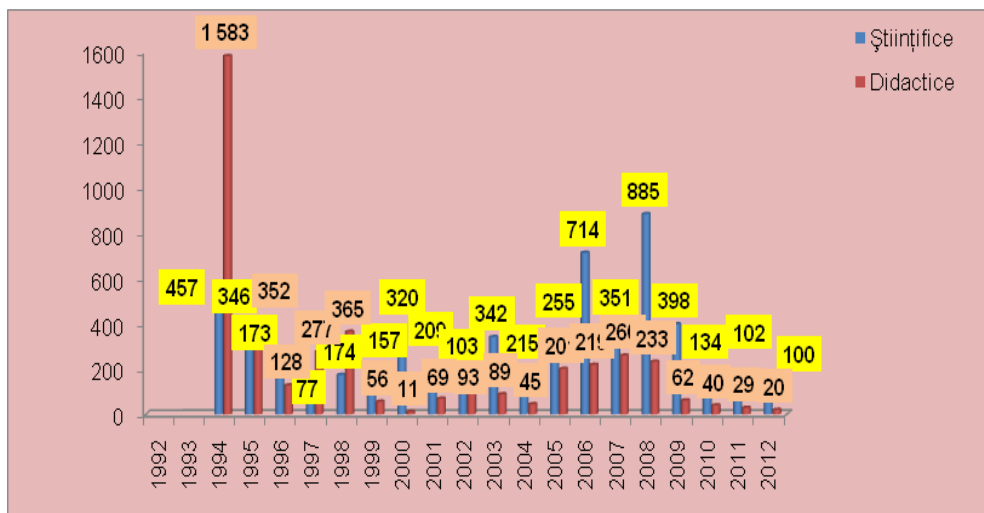

Timp de 20 de ani au fost procurate 8 218 documente în limba română, grafie latină, ceea ce formează 64 % din toate achizițiile. Cele mai mari achiziții de carte în limba română sînt constatate în anul 1994 – 1 460 exemplare. La finele anului 2012 cărțile în limba română constituie - 17 % din colecția integrală.

Colecția în limbile străine se completează cu precădere din donații, de aceea înregistrările anuale sunt foarte variate – în total 1 034 u.m. ori 8 %.

Documentele în limbile minorităților naționale, unde prevalează, de fapt limba rusă, au fost achiziționate în proporție de 28 % ori 3 673 exemplare.

Fig.4. Achiziții documente științifice, didactice

Conform tipurilor de documente colecției Oficiului Documente Muzicale s-au adăugat în 20 de ani:

* documente științifice 7 153 ex. – 55 %;

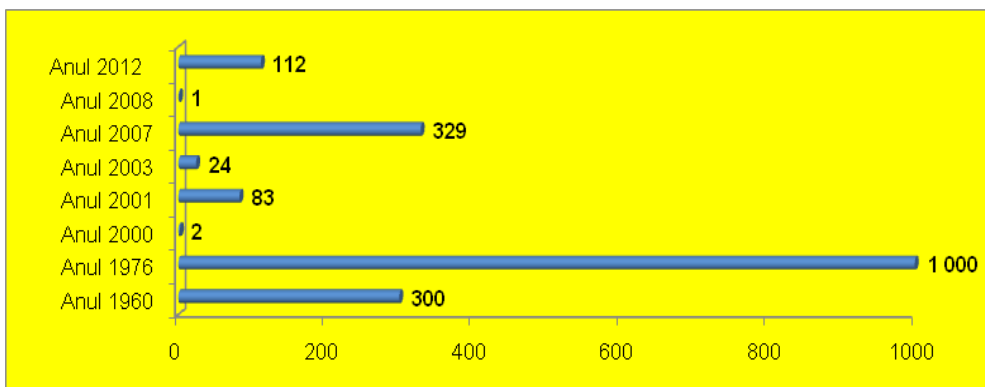
* documente didactice 5 772 ex. – 45 %.

Total – 12 925 ex.

Cei mai bogați ani pentru cărțile: științifice - anul 2008 (885); didactice - anul 1994 (1 583).

Cei mai modești ani de achiziții științifice – anul 2012 (100); didactice – anul 2000 (11).

Fig. 5. Donații (1960-2011)

1960 - primele circa 300 (!?) cărți (2 manuale de teoria muzicii, 6 manuale de solfegii, culegeri de cîntece școlare, note pentru acordeon, pian, vioară și cor).

Colecția a fost constituită din donații și procurare de noi cărți din librăriile editurii „Музыка” din Bălți și Chișinău;

1976 - la Bibliotecă a fost deschisă Sala de lectură, în care s-a concentrat toată literatura muzicală. Ea avea un număr de peste 1 000 ex;

2000 – 2 din cele mai vechi documente: Мологиу Каравациеп și Anastasimatarul au fost făcute donație Bibliotecii de către bibliofilul bălțean Iulius Popa.

2001 - Proiectul „Dezvoltarea colecției Multimedia” în baza grantului în valoare de 500 \$ de la Fundația SOROS Moldova care reprezintă istoria muzicii prin 83 CD-uri;

2003 - 24 de documente donate de A. V. Arcadieva, prietena profesorului de muzică din or. Bălți, Mitrofan Ion Nichitiuc, ediții unice cuprind anii de ediții 1880-1924, 1935-1947;

2007 - Doamna Galina Florea, profesoară la Universitatea „Spiru Haret”, București oferă peste 274 audio-casete, 50 CD-ri, 5 DVD cu caracter religios.

2008 – De la Universitatea de Stat din Fresno, statul California a sosit o donație de circa 100 documente;

2012 - Universitatea de Arte „George Enescu”, Iași de la Domnul Viorel Munteanu și Doamna Eugenia - Maria Pașca donează un număr de 49 de discuri de vinil în valoare de 980 lei cu muzică românească și universală și 63 titluri carte în 89 ex.

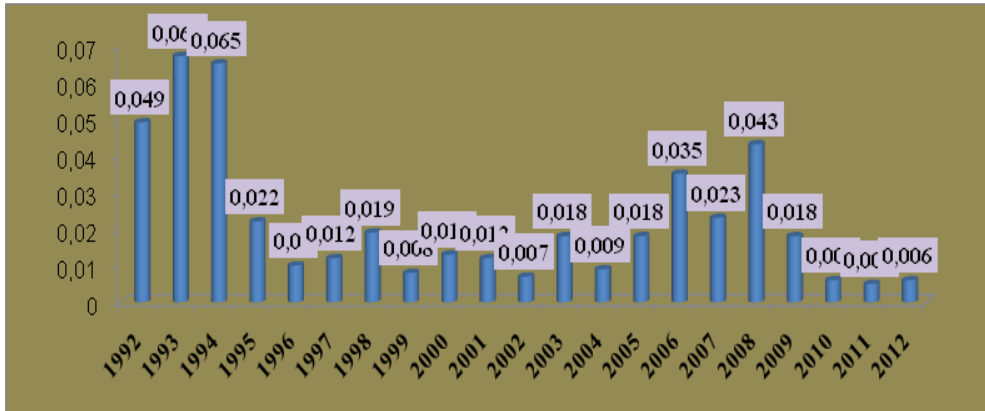
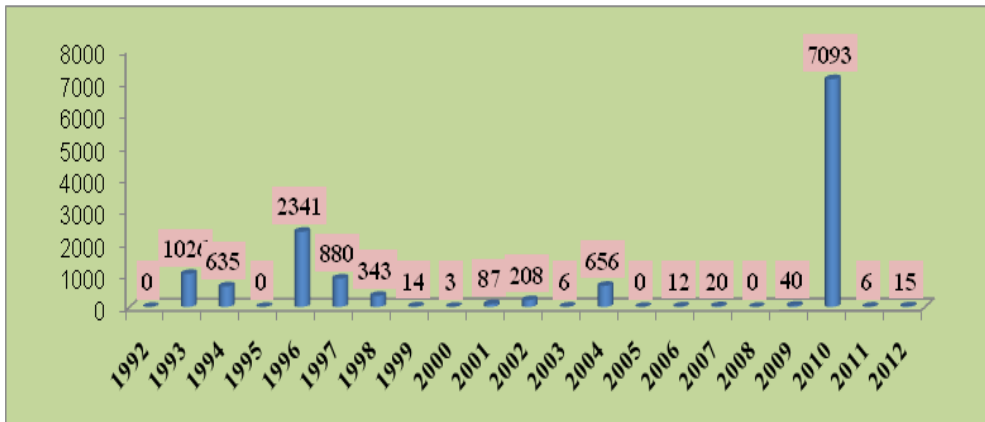
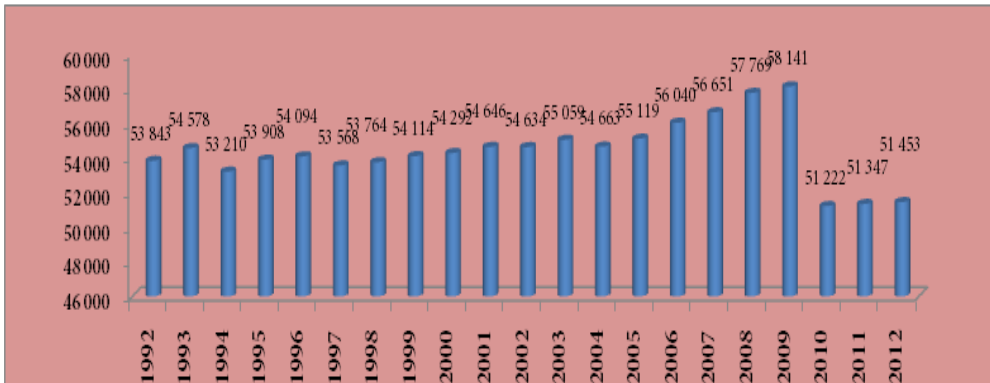
Fig. 6. Achiziții per utilizator (1992-2012)

Diagrama este total neatractivă. Achizițiile sînt foarte mici, deși necesitățile utilizatorilor reușim să le acoperim calitativ și nu cantitativ.

Fig. 7. Eliminarea documentelor depășite moral, fizic și superflue: 1992 – 2012

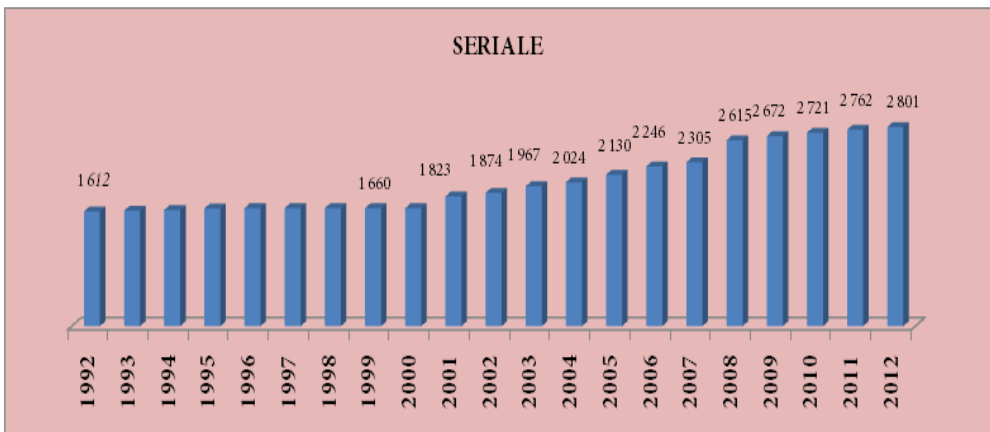
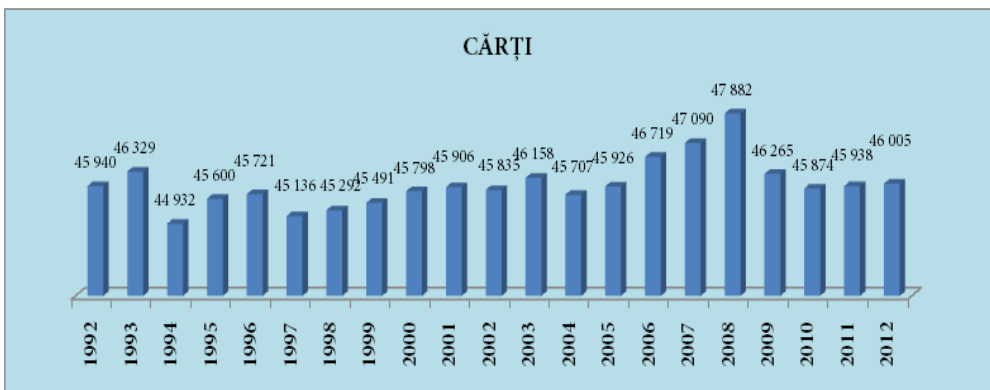
În anul 2010 au fost constatate cele mai mari decontări din Oficiul Documente Muzicale: 7 093 (după controlul documentar al colecției 2009). În total, timp de 20 de ani, au fost eliminate din fond 13 385 de volume. Printre ele, foarte multe programe, manuale ce nu fac parte din patrimoniul pasibil păstrării permanente.

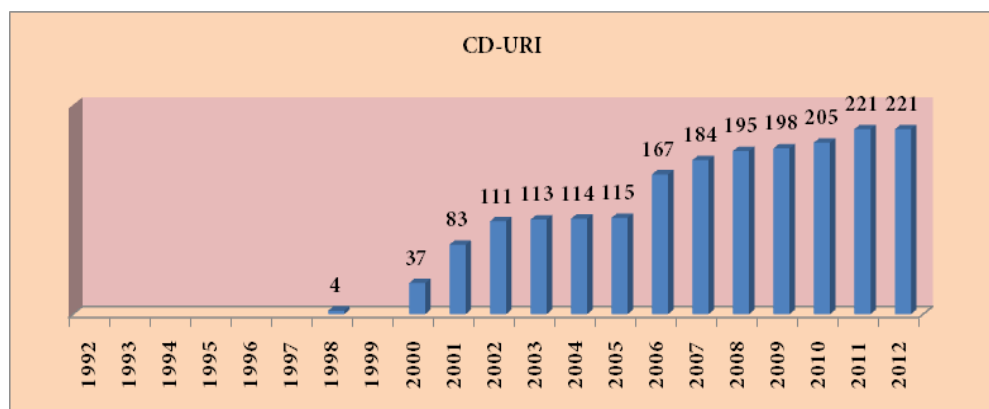
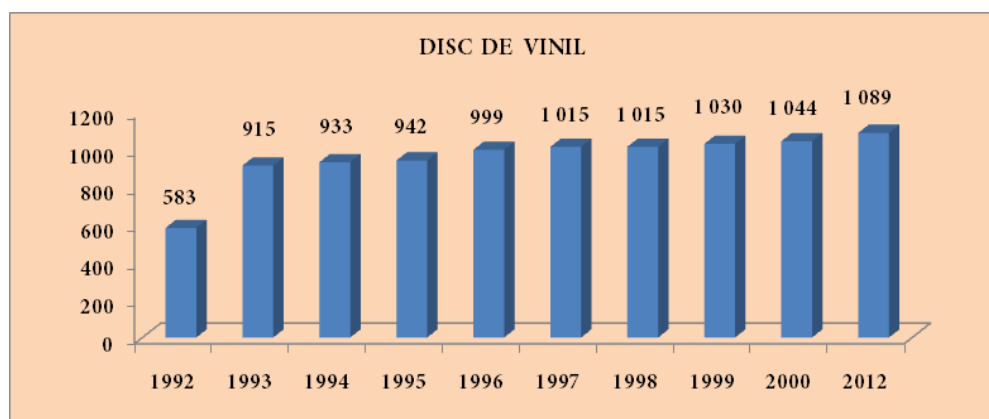
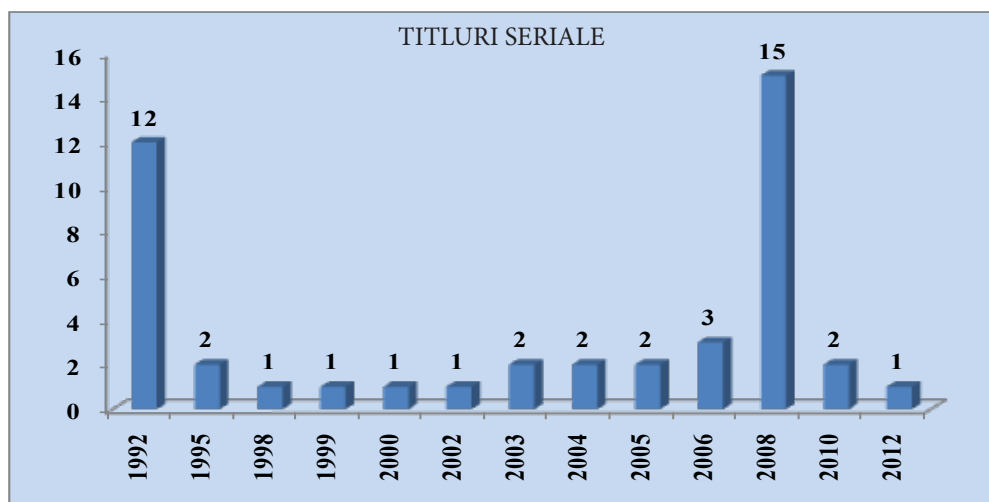
Fig. 8. Colecția totală existentă per anii : 1992-2012

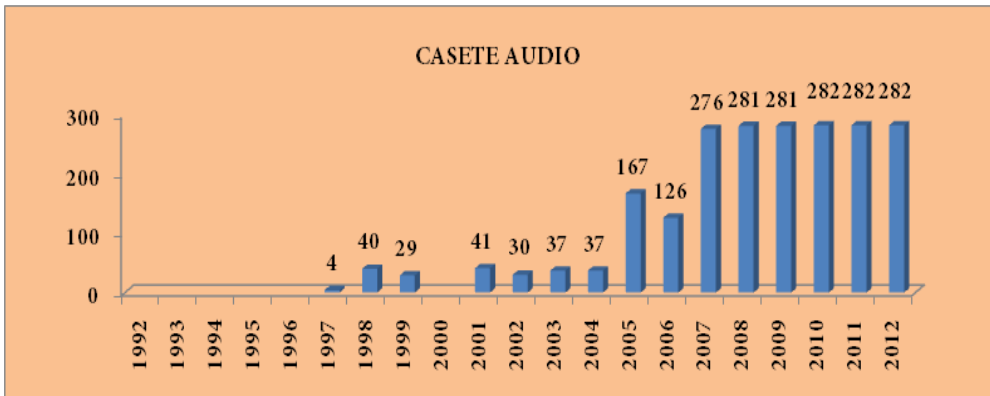

Cel mai mare volum al fondului este constatat în anul 2009 – 58 141 ex. După decontările efectuate anul 2010 este cu cel mai mic fond - 51 222.

Fig. 9. Colecția totală pe gen de documente

Concluzii:

Studiul efectuat a permis obținerea unei viziuni panoramice asupra procesului de formare a colecției de documente muzicale. Această activitate fiind foarte variată și consistentă, mereu rămâne dezideratul unor achiziții de calitate pentru a acoperi solicitările de studiu și cercetare ale membrilor comunității universitare.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Științifică*. Raport de activitate 1992-2012. Univ de Stat „Alec Russo”, Bibl. Șt., Centrul Managerial, coord.: E. Harconița (red.), red.: L. Mihaluța, E. Stratan, design/copertă/machetare: S. Ciobanu, tehnored. Natalia Culicov. Bălți, 1992-2012

ЭВОЛЮЦИЯ УЧЕТА БИБЛИОТЕЧНЫХ ФОНДОВ

THE EVOLUTION OF LIBRARY COLLECTIONS

Светлана ШИШКАНУ

Abstract: *Only the full awareness of the traversed path of historical development of library science, will help us to continue to grow up our institution. „It is highly necessary accession book in the library, which has the same meaning as in the journal of accountancy accounting clerk. It is the basis for a catalogue and for audits and underpins the whole responsibility”. To streamline accounting Goethe also required new revenue accounting logging, and oversaw its maintenance, negligence and noting errors in records.*

«Университетские библиотеки обладают уникальным для высшего образования качеством, в котором сочетаются – широта владения различными областями знаний и глубокое проникновение в их содержание. Это позволяет библиотекам влиять на развитие и совершенствование процессов обучения и научных исследований».

Тысячелетняя история развития мира тесно связана с историей развития мысли человека, которая была запечатлена на разных носителях – от каменных табличек до сжатия информации «в цифру», но все это лишь для того, чтобы опыт развития смог передать грядущим поколениям развитие морали, науки, чтобы грядущее поколение могло видеть эволюцию развития, перенимать позитивный опыт нашего развития и бороться с недугами прошлого. Свой вклад в сохранение и развитие вносит и наша библиотека, сохраняя и преумножая накопленный опыт развития.

История библиотечного дела тесно связана с общей историей всего человечества. Возникновение библиотек как хранилищ памятников письменности относится к III тысячелетию до нашей эры.

Первые находки учета «книг» были найдены при раскопках старых городов-государств Древнего Востока – Ассирии, Вавилонии, Урарту. Там археологи находят глиняные черепки, свитки папируса или пергамента. Для облегчения размещения и поиска нужных материалов составлялись списки книг, сгруппированных по определенным признакам. Это предположение подтверждают найденные при раскопках и расшифрованные впоследствии древние каталоги. Один из них в настоящее время хранится в Музее Пенсильванского университета, другой – в Лувре.

Из всех известных библиотек Древнего Востока особого внимания

заслуживает Ниневийская библиотека царя Ассирии Ашшурбанипала (VII в. до н. э.). Ашшурбанипал собрал в столице своего государства, Ниневии, большую библиотеку, которая являлась подлинной жемчужиной древней эпохи. Ниневийская библиотека содержалась в образцовом порядке. Каждая книга имела свой «библиотечный штамп». Остатки Ниневийской библиотеки (около 20 тысяч табличек) были переправлены в Лондон и с тех пор хранятся в Британском музее. Каталог Ниневийской библиотеки был издан в Лондоне в конце XIX века.

Другой самой большой археологической находкой после библиотеки Ашшурбанипала была библиотека хеттов. Обнаруженные немецким ученым Г. Винклером (1907) более 10 тысяч глиняных табличек позволили получить некоторое представление о Хеттском царстве, его культуре и библиотеках. Особенностью хеттских табличек является авторство литературных и научных произведений.

Хеттские библиотекари и архивариусы создали науку о хранении книг. Сохранились клинописные тексты каталогов хеттской библиотеки, в которых были пометки об утраченных документах. Использовались этикетки к отдельным произведениям. Все это свидетельствует о порядке, который поддерживался в хранилище глиняных книг.

В то время, когда глиняная клинописная книга стала широко распространяться, на Востоке уже существовала другая глубоко разработанная система письма – египетская.

Египтяне презрительно относились к письменности на глиняных табличках. Именно в Египте впервые в истории человечества был изобретен максимально удобный во многих отношениях материал для письма – «папирус». Слово «*папирус*» стало обозначать бумагу на многих языках Европы. Папирус стал главным писчим материалом древности.

Письмо, книга высоко почитались в Египте, библиотеки считались средоточием мудрости. Профессия писца была очень почетной, недаром знатные вельможи и чиновники любили, чтобы их изображали в позе пишущего, со свитком в руках. Есть данные, косвенным образом свидетельствующие, что люди, выполняющие обязанности библиотекарей (хотя это и не были библиотекари-профессионалы в современном понимании), тоже были окружены почетом: на берегу Нила обнаружены гробницы двух библиотекарей – отца и сына, служивших при фараоне Рамзесе (около 1200 г. до н. э.). Это говорит о том, что в Древнем Египте должность библиотекаря, подобно многим другим государственным должностям, была наследственной.

Лишь руины сохранились от другой древнеегипетской библиотеки в Карнаке, которая была известна как «*Дом книги*». Все еще стоит библи-

отечное здание в Эдфу, которое известно как «*Дом папируса*», но ни одна из рукописей, хранившихся в нем, не уцелела. Тем не менее, благодаря каталогу, высеченному на одной из стен этого здания, известно, что фонды библиотеки в «*Доме папируса*» содержали работы по управлению государством, магии и тому, что в то время считалось медициной и наукой.

История библиотечного дела хранит немало тайн, некоторые из которых постепенно становятся предметом изучения ученых.

Первые крупные библиотеки мира были порождением греческого гения. И само слово «*библиотека*» впервые появилось в Греции.

Библиотека Аристотеля была крупнейшим для своего времени собранием книг: она насчитывала 40 тысяч свитков. В создании библиотеки принимал участие воспитанник и ученик Аристотеля – Александр Македонский. Вокруг Аристотеля, объединялись ученики-единомышленники, которые пользовались личными библиотеками своих ученых наставников.

Но наиболее значительная библиотека Древней Греции была создана не в Афинах, а на территории Египта. За образец Александрийской библиотеки была взята библиотека Аристотеля в Афинах.

В Александрийской библиотеке были разработаны правила классификации и инвентаризации фондов. Один из руководителей библиотеки, Каллимах, составил огромный библиографический словарь «*Таблицы и описание учителей (или поэтов) по векам и от древности*». Хотя из 120 томов до нас дошли лишь небольшие фрагменты, частые упоминания «*Таблиц...*» в древнегреческих документах позволяют судить о содержании и значении проделанной работы. Описывая книги, Каллимах приводил начальные слова каждого произведения, а затем сообщал все известные ему сведения об авторе. В течение многих лет занимал пост хранителя библиотеки Аристарх Самосский, который вместе со своими учениками составил выверенный полный текст поэм Гомера.

У библиотекарей имелись помощники, в обязанности которых входил учет новых рукописей, разбор и рассмотрение манускриптов, копирование текстов. Были люди, которые следили за порядком, за предохранением рукописей от моли и сырости.

Некоторое время назад, при инвентаризации запасников Национальной библиотеки в Вене, был обнаружен свиток древнего папируса. Как оказалось, он хранился среди других документов, относящихся к эпохе Древнего Египта, и не имел отдельного инвентарного номера. Изучив его более внимательно, специалисты ахнули – этот фрагмент являлся частью каталожной описи из Александрийской библиотеки. Более того на ней были обнаружены пометки, сделанные рукой Каллимаха!

С середины II в. до н. э. большую известность приобрела библиотека в Пергаме. Пергамская библиотека, основанная на столетие позже Александрийской, стала ее достойной соперницей. В ней, по словам греческого ученого Плутарха, было примерно 200 тыс. томов. Таким образом, Пергамская библиотека была второй по количеству и ценности фонда библиотекой классической древности.

С Пергамской библиотекой связана версия производства пергамента. Согласно данной версии, Птолемей II, боясь, что Пергамская библиотека может превзойти Александрийскую, запретил вывоз в Пергам папируса – основного материала, на котором писали в то время в надежде на то, что лишившись основного технологического материала, пергамские ученые останутся. Поиски нового материала – заменителя папируса – привели к открытию пергамента. Несмотря на трудоемкость в изготовлении пергамента и дороговизну, пергамент все же имел неоспоримые преимущества перед папирусом. Он не пропускал чернила, что давало возможность писать с двух сторон листа. Пергамент можно было разрезать на небольшие листы, из которых затем сшивалась книга. Таким образом, в Пергаме родился далекий предок современной книги и определился ее формат, близкий к современному. При изготовлении пергамента его листы часто складывали вчетверо, что называлось по-гречески «тетрадь» (от «тетра» – четыре). Листы подравнивались острым ножом – «томом», отсюда слово «том» – то есть «разрезанный», «разделенный». Пергамцы организовали и наладили производство пергамента в больших мастерских, и скоро он завоевал признание книжников многих стран.

Римская культура выросла из греческой. Фактически на раннем этапе развития она была почти точной копией эллинской культуры.

Идея создания библиотеки в Древнем Риме принадлежала Юлию Цезарю, побывавшему в Александрии и ставшему косвенным виновником уничтожения части Александрийской библиотеки. В конце жизни Юлий Цезарь вынашивал план создания в Риме двух крупных общественных библиотек, одна из которых была предназначена для греческих книг, другая – для латинских. Заботу об их создании и все руководство этим делом должен был взять на себя известный ученый Марк Теренций Варрон, которому в числе прочих произведений принадлежало и сочинение «О библиотеках» в трех книгах.

В Древнем Риме было создано несколько сочинений, так или иначе связанных с библиотечным делом. Кроме упомянутого выше труда Варрона «О библиотеках», можно назвать сочинение Герения Филона в двенадцати частях «О приобретении и отборе книг», Телефоса Пергамского

«Три книги о знании книг, в которых указывается, какие книги достойны приобретения», трактат Витрувия «Об архитектуре», в котором, выражаясь современным языком, дан «типовой проект» библиотеки в загородном доме.

К концу IV века наступает кризис Римской империи. Постепенное угасание общественной жизни не могло не сказаться на общем состоянии культурного развития Рима. Не случайно поэтому последний римский историк Аммиан Марцеллин писал, что библиотеки были «закрываются подобно могилам».

Древний мир знал библиотеки храмовые, дворцовые (царские, императорские), личные библиотеки ученых, писателей, крупных сановников. Появляются первые библиотеки учебных заведений и первые публичные библиотеки. В этот период наметилось первоначальное осмысление библиотеки и ее социального назначения. Постепенно стали складываться определенные нормы пополнения и организации фондов, ведения каталогов, режима хранения рукописей.

Изобретение книгопечатания создало условия для массового распространения книг и сделало более доступными грамотность и знания.

В Византии – государстве с тысячелетней историей (IV-XV вв.), была широко распространена грамотность. Важную роль в интеллектуальной жизни Византии играли библиотеки. Одной из самых знаменитых была императорская библиотека, созданная в IV веке императором Константином I Великим. В середине IV века сын Константина Великого – Константин II основал в столице государственный скрипторий. «Скриптор» по латыни означает «писец», а само слово «скрипторий» означает мастерскую по созданию рукописных книг. Император назначал руководителя скриптория – специального чиновника – архонта, под началом которого состояло множество каллиграфов.

В среде византийских собирателей книг была предпринята первая в средние века попытка **библиографического описания коллекции**. Один из образованнейших византийцев IX века – патриарх Фотий – написал сочинение «*Мириобиблион*», что означает «*Тысячекнижие*». Это было описание более чем 300 книг – античных и христианских. Писатель кратко излагал содержание книги и сообщал сведения об авторе. Иногда Фотий не ограничивался простым пересказом и включал в аннотацию собственные размышления и критические замечания.

Значение Константинополя для западной цивилизации велико. Деятельность византийских библиофилов, работа скрипториев, сам факт существования множества библиотек помогли сохранить значительную

часть наследия Эллады, утраченного в то время для Запада.

В VIII-IX веках халифат стал мировым центром производства бумаги. Развитие бумажной промышленности в Самарканде, Каире, Дамаске и других арабских городах создало условия для невиданного расцвета книгоиздательского дела. Естественно, что при обилии скрипториев и книжных лавок в стране имелась и обширная сеть библиотек.

Основателем знаменитой Багдадской дворцовой библиотеки был знаменитый халиф Харун аль-Рашид (766-809), образ которого запечатлен в сказках *«Тысяча и одна ночь»*. Он пополнял ее на протяжении всей жизни. Сын Харуна – халиф Аль-Мамун значительно расширил это книжное собрание.

Халиф Аль-Хаким II (961-977), правивший в Кордове, объединил существовавшие до него три дворцовых библиотеки. Фонд объединенной библиотеки составлял 400 тысяч томов. Объем каталога этого книжного собрания, содержащий заглавия книг и имена авторов, составлял 44 тетради по 90 листов каждая. Библиотека имела отделы, разделенные на секции. В штате библиотеки был библиотекарь-каталогизатор.

Библиофилия в Арабском халифате считалась проявлением хорошего тона не только среди аристократов. Сохранилось завещание арабского переводчика ибн Тиббона сыну: *«Я собрал большую библиотеку. Держи ее в порядке. Приготовь списки книг каждого шкафа и поставь каждую книгу в надлежащий шкаф. Прикрывай книги красивыми занавесками, охраняй от воды с потолка, от мышей, от всякого вреда, ибо они – лучшее твое сокровище»*.

В IX веке на смену *«Домам мудрости»*, в которых библиотечные функции сочетались с архивными, стали приходиться *«Дома науки»* («Дар аль-ильм»), в стенах которых чтение было тесно связано с обучением. В этот период в крупных городах Арабского халифата открываются высшие образовательные учебные заведения – медресе. Некоторые из них со временем стали университетами. Первым учреждением подобного типа стала библиотека Багдадского университета – крупный научный и религиозный центр.

К сожалению, исламские библиотеки постигла та же участь, что и библиотеки Средиземноморья. Они погибали не только в результате многочисленных войн, частых пожаров, но и вследствие того, что с XII века началось снижение интереса к знанию. Но самый большой ущерб арабским библиотекам нанесли походы христиан-крестоносцев в XI-XIII веках. Тем не менее, мусульманский мир, как и Византия, был предтечей Ренессанса и возродил культуру Европы в позднем средневековье.

О средневековых библиотеках Европы мы имеем еще более скудные сведения, чем об античных книжных коллекциях.

Европа в средние века не отличалась высоким уровнем библиотечного дела

Центрами книжной культуры в раннем средневековье были монастыри.: *«Монастырь без библиотеки то же, что лагерь без вооружения»*. Известный философ и теолог Фома Аквинский писал: *«Настоящая сокровищница монастыря – библиотека...»*

Одним из первых монастырей Европы был Виварий. Он обязан своим созданием величайшему культурному деятелю средневекового Запада – Кассиодору Сенатору (487-578), он оставил государственную службу и основал в 550 году на юге Италии Виварий, что значит по латыни *«Приют мысли»*.

Кассиодор заботился о высоком качестве копирования книг, четком порядке в скриптории и библиотеке. Для этого он создал специальное *«Руководство к изучению божественной и светской литературы»* (в некоторых переводах название книги звучит как *«Введение в духовное и мирское чтение»*). Двухтомный труд Кассиодора считается одним из первых крупных пособий по формированию фондов библиотеки; в нем сформулированы некоторые правила управления библиотекой и скрипторием. Эта книга, кроме всего прочего, содержала и обширные сведения о литературе, то есть это было своего рода библиографическое пособие. Позднее исследователи с помощью этого *«Руководства...»* смогли установить репертуар книг Вивария. Это были богословские и юридические трактаты, произведения христианских писателей, античные книги по космографии, медицине, философии.

Заведование библиотекой поручалось одному из монахов, чаще всего – самому настоятелю. Впоследствии была выделена особая должность монастырского библиотекаря. В его обязанности входило содержание фонда в порядке, составление простейших инвентарных описей и выдача книг для чтения монахам.

В более поздние времена – XIV-XV века – стала проявляться большая забота об устройстве монастырских библиотек. В инвентарных описях для особо ценных книг использовался специальный термин *«libri -catenati»* – *«прикованные книги»*.

Рукописи охранялись не только цепями и замками, но и заговорами и заклятьями. На одной из таких книг сохранилась надпись настоятеля о том, что похититель книги будет наказан плетью, заболит оспой, холерой, гадкой сыпью и даже приобретет горб.

К XVI веку фонды монастырских библиотек насчитывали до полутора тысяч книг и более. Изменилась тематика и жанровый состав фондов. Наряду с богословскими книгами в них появилась светская литература как научного, так и беллетристического содержания. На библиотечные фонды **составлялись каталоги**, многие из которых сохранились до нашего времени. Каталог рассматривался библиотекарями уже не как опись книжного инвентаря, а как специфический справочник, с помощью которого можно легко и быстро отыскать книгу в фонде. В конце XIV века монахи францисканского ордена в Англии впервые попытались составить сводную опись книжных фондов 160 церковных и монастырских библиотек. Этот солидный труд назывался *«Каталог книг Англии»*.

В XIII веке появилось первое пособие по устройству библиотеки – труд настоятеля Амьенской церкви **Ришара де Фурневалья «Книгознание»**. Фурневаль был всесторонне образованным человеком, поэтом и ученым, имел труды по алгебре, астрономии, астрологии и алхимии. В образной форме он представляет читателям библиотеку как сад, где имеются грядки (тематические комплексы литературы), расположенные в определенной последовательности. Растения на грядках – это отдельные рукописи. Таким образом, Фурневаль изложил собственную систему расстановки книг, и хотя с современных позиций она кажется нелогичной и очень запутанной, следует признать, что это была первая попытка решения сложного вопроса **классификации библиотечных фондов**.

Только с XII века с ростом и расцветом городов, развитием торговли и ремесел увеличилось количество грамотных людей и появились крупные частные библиотеки. Среди них особенно выделялись королевские библиотеки, успешное развитие которых было предопределено целым рядом привилегий.

Раньше других возникла библиотека французских королей. Созданная при Людовике VII (1120-1180), она прошла через периоды упадка и расцвета. Заботился о постоянном пополнении фондов и Карл V Мудрый (1338-1380). Королевские расходы на книги при нем были огромны. Книги покупались и создавались в королевском скриптории. К концу XIV века фонд насчитывал около 1200 роскошно переплетенных и искусно иллюстрированных книг. Тогда же был составлен первый инвентарь библиотеки. Принято считать, что именно библиотека Карла Мудрого составила основу национальной библиотеки Франции.

Начиная с XVI века, королевская библиотека по особому указу короля стала получать обязательный экземпляр всех выходящих в стране изданий. Франция тогда была центром издательской деятельности в Европе, и потому фонды королевской библиотеки быстро увеличивались.

В 16 в. упомянута созданная в Молдавском княжестве библиотека в Котнарь в период господаря Деспота Водэ (1561 – 1563).

Одной из самых знаменитых частных библиотек средневековья была библиотека Ричарда де Бери (1286-1354). Существовал каталог этой богатейшей по тем временам книжной коллекции, к сожалению, не дошедший до нашего времени.

В XII веке на основе епископских и городских школ стали создаваться университеты, сыгравшие выдающуюся роль в распространении образования и развитии библиотечного дела. Старейшими высшими учебными заведениями Европы были высшая медицинская школа в Салерно и университет в Болонье (Италия, XI в.), Парижский университет (Франция, XII в.), Кембриджский и Оксфордский университеты (Англия, XIII в.). К 1400 году в Европе действовали уже 55 университетов. При каждом университете существовала библиотека и скрипторий.

Получение образования в средневековом университете было неразрывно связано с книгой, которая была важнейшим элементом обучения. Пополнялись университетские библиотеки из собственных скрипториев и за счет даров и пожертвований. Показательна история создания библиотеки старейшего университета Европы в Париже – Сорбонны. В 1250 году духовник короля Людовика IX Робер де Сорбон пожертвовал университету личную библиотеку вместе со средствами на ее пополнение. По имени дарителя университет получил второе название – Сорбонна. Аналогично складывалась и судьба библиотек Оксфордского и Кембриджского университетов: они выросли из маленьких собраний книг, которые пополнялись за счет даров и завещаний.

С точки зрения организации библиотечной деятельности университетские библиотеки значительно опередили в своем развитии библиотеки монастырей. Структура университетской библиотеки была более сложной и отражала историю становления самих университетов: они постепенно формировались из отдельных учебных заведений (коллегий, кафедр), каждое из которых имело свой профиль, и самостоятельность их была частично сохранена и после объединения. Соответственно и фонд университетской библиотеки имел децентрализованный характер и состоял из отдельных книжных собраний факультетов и кафедр.

Наиболее высокий уровень библиотечной организации был в библиотеке Парижского университета. Ее каталоги считают вершиной средневекового уровня каталогизации. Библиотека имела топографический каталог, который указывал место книги в фонде, и алфавитный указатель к каталогу, который облегчал поиск книги. Описание было подробным и

включало, кроме заглавия книги, сведения о начальных словах текста, происхождении книги, шрифте, оформлении, цене. Фонд был расставлен в соответствии с античной классификацией наук («*семь свободных искусств*»), а сама библиотека имела два отдела: большой и малый. Книгами из большой библиотеки можно было пользоваться лишь в читальне. Здесь хранились самые редкие издания по основным изучаемым в университете дисциплинам. В малой библиотеке хранились дубликаты и менее спрашиваемая литература, ее можно было брать для чтения на дом. Книги, выдаваемые за пределы библиотеки, записывались в особые журналы, но срок пользования ими не ограничивался. В результате значительная часть фонда (иногда до пятой ее части) находилась у читателей.

Величайшим переворотом в культуре человечества, пережитым до XV века, было изобретение книгопечатания. Идея печатания текстов с наборной формы носилась в воздухе. Известно, что подобные опыты ставились во Франции, Нидерландах, Италии, но лишь одному человеку удалось найти успешное решение этой технической проблемы. Этим человеком был Иоганн Гутенберг, родившийся в конце XIV века в Германии.

Датой изобретения печатного станка принято считать 1450 год, когда Гутенберг издал первую большую книгу – знаменитую 42-х строчную «*Библию*».

Эпохе Возрождения (Италия – XIV–XVI в., другие страны континентальной Европы – XV–XVI вв.) присущи гуманистические идеалы личности, жажда новых знаний.

Для этой эпохи характерен культ книги – «орудия разума».

Создание первой в Европе публичной библиотеки связано с именем упоминавшегося итальянского библиофила Никколо Никколи (1365–1437). Никколи был известен своей коллекцией манускриптов.

История первой публичной библиотеки Франции показательна и с точки зрения того, что ею руководил выдающийся человек – Габриэль Нодэ, и с точки зрения того, что на судьбе этой библиотеки ярко отразились исторические перипетии того времени.

В историю Франции и всемирную историю библиотечного дела эта библиотека вошла под именем «*библиотеки Мазарини*». Блестяще для своего времени образованный человек, Мазарини, в частности, сумел воплотить в жизнь идею создания публичной библиотеки. Желая, чтобы его библиотека богатством книжного собрания, великолепием помещения и тщательной организацией превзошла все известные библиотеки

Европы, Мазарини пригласил для устройства этого дворца-музея знающего человека, Габриэля Нодэ (1600-1653). Врач по образованию, Нодэ проявлял интерес и к гуманистическим философским учениям. Несколько лет он проработал библиотекарем частной коллекции в одной французской аристократической семье. Свой опыт работы в этой библиотеке, а также впечатления от осмотра многих частных библиотек Франции и Италии он изложил в трактате *“Советы по устройству библиотеки”* (1627), пользовавшемся широкой популярностью в Европе.

Идеальная библиотека, писал Нодэ, создается по правилу: *“Каждый должен найти в ней то, что он ищет”*. Девизом библиотеки Нодэ были слова *“Открыто для всех желающих войти сюда для занятий”*. Он придавал огромное значение правильной организации библиотеки и, в первую очередь, целесообразной расстановке библиотечных фондов. Без этого, – писал Нодэ, – *«все наши изыскания были бы напрасными, а наш труд бесплодным»*. Если книги плохо организованы, то даже собрание в 50000 томов нельзя назвать библиотекой, как толпа в 30000 человек без организации и командиров не является армией.

Мазарини поставил перед Нодэ задачу: создать грандиозную, невиданную в Европе, библиотеку за неслыханно короткий срок. В 1644 году библиотека, в которой было уже 45 тысяч томов, открылась для читателей. Читальный зал был рассчитан на 100 человек одновременно. Книжный фонд Нодэ расположил в систематическом порядке: отдельные залы были отведены под философию, теологию, естественные науки, политику и т. д.

В период с V до середины XVII веков библиотеки в своем развитии прошли длинный эволюционный путь от небольших книжных собраний в монастырях, состоявших преимущественно из теологической литературы и имевших очень ограниченный круг пользователей, до библиотек университетов и частных собраний, которые были прообразом современной публичной библиотеки с ее универсальным книжным фондом общественного пользования.

Значительный рост книжной продукции стимулировал решение проблемы раскрытия фондов для читателей. В это время начинает активно развиваться библиография, создаются книготорговые каталоги, совершенствуется техника книгоописания и практика систематизации литературы. Все это исподволь готовило почву для будущего расцвета библиотечного дела.

XVIII век вошел в историю общественно-политической и философской мысли как эпоха Просвещения. По мнению историка библиотечного дела Б.Ф. Володина, в этот период утвердилось новое библиотечное

мировоззрение, суть которого заключалась в том, что библиотеки стали рассматривать как учреждения, играющие исключительно важную роль в развитии идей эпохи Просвещения. Век Просвещения был и веком накопления орудий просвещения – книг и библиотек. Естественно, что ученые-просветители придавали огромное значение образованию и чтению.

Своеобразным манифестом буржуазной интеллигенции XVIII века стала многотомная *«Энциклопедия, или Толковый словарь наук, искусств и ремесел»*, давшая имя целому периоду в истории человеческой мысли. Инициатором издания *«Энциклопедии»* был Дени Дидро (1713-1784). Большое значение придавали авторы *«Энциклопедии»* библиотекарю.

Библиотекарь в *«Энциклопедии»* определяется как человек, который поставлен для сохранения, попечения, содержания в добром порядке и увеличения числа книг библиотеки. *«Существует мало литературных функций, – читаем в «Энциклопедии», – которые требовали бы столько талантов, тем более, если дело идет о большой библиотеке. Библиотекарь должен быть всесторонне образованный человек: он должен знать древние и новые языки, книгу, издание, все, что относится к истории литературы, к книжной торговле и полиграфическому искусству»*.

Идеи эпохи Просвещения подготовили качественные перемены в развитии библиотечного дела.

Германия в век Просвещения представляла собой феодальное государство, раздробленное на 38 враждующих между собой княжеств. Почти в каждом немецком княжестве, герцогстве или королевстве имела принадлежавшая ее главе княжеская (королевская) библиотека

В Королевской библиотеке в Берлине (это была придворная библиотека самого крупного из немецких государств) бюджет был чрезвычайно скуден.

Вместе с тем среди придворных библиотек Германии были и образцово действующие учреждения. К числу их относилась библиотека герцога Августа Вольфенбюттельского, которую в конце XVII века возглавил Готфрид Вильгельм Лейбниц (1646-1716).

Вождь немецкого Просвещения, крупнейший его деятель, Лейбниц был выдающимся ученым. Философ-идеалист, историк, физик, изобретатель, юрист, языковед, Лейбниц был и крупным организатором науки. Он был инициатором создания Берлинской Академии Наук. Современники не оценили по достоинству заслуги Лейбница в развитии национальной науки и лишь позже Дидро в своей знаменитой *«Энциклопедии»* написал, что для Германии Лейбниц стал тем, чем для Древней Греции

были Платон, Аристотель и Архимед вместе взятые.

22-летним юношей он начал работать библиотекарем известного немецкого библиофила майнцкого дипломата Бойненбурга. Занимаясь устройством его библиотеки, будущий ученый не забывал и о просветительских идеях. Он верил в то, что подлинный прогресс знаний возможен только тогда, когда каждый ученый сможет быстро и легко обозреть всю совокупность достижений человечества, зафиксированных в документальной форме. Для облегчения этой сложной задачи Лейбниц начал составлять полугодовые каталоги книг и затем сводить воедино всю эту библиографическую информацию в кумулятивный указатель *«Перечень человеческих знаний, содержащихся в книгах»*.

Лейбниц был первым, кто указывал на необходимость постоянного приращения библиотеки.

Благодаря настоянию Лейбница впервые в истории немецкого (а возможно и европейского) библиотечного дела была утверждена смета библиотеки. При Лейбнице в герцогской библиотеке был открыт читальный зал, создан алфавитный каталог, усовершенствована расстановка книжного фонда.

С первых же шагов своей библиотечной деятельности Лейбниц уделял много внимания вопросам каталогов. Долгие годы его занимала мысль о разработке новой библиотечной классификации. В 1700 г. философ изложил в письменном виде свои идеи об организации библиотеки. Его записка представляла собой проект библиотечной классификации. В историю библиотечного дела Лейбниц вошел как человек, определивший важнейшие принципы деятельности библиотеки и библиотекаря, как составитель схемы библиотечной классификации, в основу которой была положена его собственная систематизация наук.

В 1797 году в Берлине была опубликована книга публициста Стефани *«Основы науки о государственном воспитании»*. Автор доказывал, что государство должно взять на себя заботы о послешкольном образовании, и выдвигал идею организации в крупных городах общедоступных библиотек, где *«каждый желающий мог бы обогащать свои знания, вырабатывать литературный вкус и знакомиться с подвигами человеческого ума, а рабочий ... мог бы найти сочинения по своей специальности»*. По замыслу Стефани каждая такая библиотека должна была иметь филиальные отделения в сельской местности, чтобы *«крестьяне могли бы почерпнуть из книг не только общеобразовательные сведения, но также и различные практические указания»*.

Прусский министр народного просвещения откликнулся на эту кни-

гу статьей, в которой признавал значение библиотек исключительно для интеллигенции, но не для простого народа. В качестве аргумента приводилось такое соображение: *«Откуда, по-вашему, простолюдин, работающий с утра до ночи, возьмет время для чтения?»*.

Таково было состояние немецкого библиотечного дела, когда к нему приобщился великий Гете.

Иоганн Вольфганг Гете (1749-1832), известный более как поэт, был еще и энергичным государственным деятелем Германии XVIII века.

Гете понимал, что накопленные в библиотеке книги должны храниться очень долго и при скором росте фонда все острее становится проблема рациональной организации фонда. В этом отношении он проявил себя как настоящий библиотекарь: с его помощью и при его непосредственном участии удалось расширить площадь обеих библиотек, наладить учет книжного фонда и обеспечить его сохранность.

По настоянию Гете в библиотеке тщательно велся **инвентарный учет** книжных поступлений. Для того времени это было ново, так как считалось, что при хороших каталогах можно обойтись без инвентарных книг. Однако Гете разбил возражения библиотекарей в особом меморандуме, где он писал: *«В высшей степени необходима инвентарная книга, которая в библиотеке имеет такое же значение, как в бухгалтерии журнал счетовода. Она представляет основу для каталога и для ревизий и служит фундаментом всей ответственности»*. Для упорядочения учета Гете также требовал ведения журнала учета новых поступлений, и сам контролировал его ведение, отмечая небрежности и ошибки в записях.

Понимая, насколько важны для нормальной работы библиотеки каталоги, поэт лично разработал обстоятельный план приведения в порядок всех имеющихся каталогов, изыскал необходимые для этого средства, подобрал нужных сотрудников и сам возглавил выполнение этой весьма сложной работы. Гете считал, что кроме традиционных для того времени каталогов и картотек, в библиотеке желательно иметь сводный каталог главных библиотек Веймара, но идея не была реализована.

Исключительно большое значение уделял Гете вопросам обслуживания читателей. Он считал и постоянно подчеркивал это в работе с библиотекарями, что читатели – это главное в работе библиотеки. При Гете было принято *«Предписание, которым следует руководствоваться при выдаче книг из веймарской библиотеки»*. В этом документе установлен точный режим работы библиотеки по обслуживанию читателей и определена процедура обслуживания. Правила пользования библиотекой

были чрезвычайно либеральными для того времени.

В обслуживании читателей, – считал Гете, – нельзя довольствоваться фондами одной библиотеки. По его инициативе был организован обмен книгами между герцогской библиотекой и библиотекой университета. Кроме того, по запросам читателей на книги, отсутствующие в фонде, библиотека направляла заказы в другие библиотеки Германии. Более того, за счет абонентов библиотека копировала отдельные страницы рукописей. В интересах пользователей выполнялись библиографические справки, уточнялись библиографические данные по некоторым изданиям.

По предложению поэта в герцогском дворце устраивались выставки из фондов библиотеки университета, а преподаватели университета демонстрировали студентам на лекциях наиболее редкие и важные издания из библиотеки герцога.

Библиотечное дело США начало развиваться в XVII веке.

Библиотеки учебных заведений стали создаваться с конца 30-х годов XVII века. В 1638 г. Дж. Гарвард пожертвовал на создание первого американского колледжа, которому позже было присвоено его имя, большую сумму средств и свою личную библиотеку из 400 книг. Эта библиотека быстро пополнялась в основном за счет даров и скоро благодаря своему богатому фонду стала играть значительную роль в библиотечном деле страны.

Почти полвека библиотека Гарвардского колледжа была единственной в своем роде.

Широкое распространение библиотек на территории США началось в период Войны за независимость и особенно после принятия Декларации независимости (1776). Декларация независимости провозгласила ответственность общества за просвещение граждан. Это нашло отражение в конституциях некоторых штатов. Особенно настаивал на необходимости общественного просвещения как средства обеспечения и сохранения демократии Томас Джефферсон (1743-1826). До вступления на пост президента Т. Джефферсон вёл общественную деятельность. В штате Вирджиния кроме всего прочего, курировал университет. При Джефферсоне в университете была создана библиотечная комиссия. Много внимания он уделял комплектованию библиотеки. При его участии были установлены две штатные должности библиотекарей, один из которых закупал книги в Европе. При участии Джефферсона была организована подписка на иностранную периодику. Большую часть своей личной библиотеки (6800 экз.) он передал в дар университету.

Джефферсон был инициатором разработки «*Билля о распростра-*

нении знаний», в котором воплотилась идея всеобщего обязательного бесплатного светского образования. Джефферсон пытался убедить власти своего штата создать систему публичных библиотек

В 1791 г. во Франции был создан Комитет народного образования, при котором работала библиотечная секция. Возглавлял работу секции Анри Грегуар. Секция проводила многообразную и сложную работу по реорганизации старых и созданию новых библиотек, перераспределению национализированных книг и организации их каталогизации. Тогда же в 1791 г. на заседании Комитета народного образования был рассмотрен вопрос о мерах по ускорению составления каталогов библиотек и принят декрет о создании общей библиографии Франции. В декрете указывалось, что пропаганда научных знаний требует точного учета того, какими книжными богатствами владеет страна для их справедливого распределения между департаментами. Всеобщая библиография Франции (сводный каталог Франции) мыслилась как результат объединения местных каталогов. Для работы было приглашено 12 опытных сотрудников, которые должны были свести воедино все сведения о книгах, имеющихся в библиотеках Франции. Сводный каталог должен был отражать состав парижских и провинциальных библиотек и содержать информацию и о местонахождении любой книги на территории Франции.

Неразработанность теории библиотечного дела (отсутствие методики создания сводного каталога, нерешенность многих аспектов теории книгоописания), отсутствие на местах квалифицированных кадров порождали иллюзию о возможности в короткий срок осуществить подобное грандиозное предприятие.

Единственным человеком, отмечавшим явную несостоятельность идеи создания всеобщей библиографии Франции, был Анри Грегуар. По его подсчетам подобный труд имел бы объем в 150 томов (*in folio*) и на составление его потребовалось бы 45 лет. Жизнь подтвердила опасения Грегуара: сводный каталог всех библиотек Франции так и не был завершен.

Эпоха Просвещения принесла в библиотечное дело новое понимание социальной роли и назначения библиотеки. На смену книгохранилищной концепции пришли идеи просветителей, видевших в библиотеке главное средство прогресса человеческого общества и ратовавших за публичность библиотек.

XVIII век был для России веком быстрого и самобытного развития, больших возможностей в деле подъема культуры.

Самым замечательным событием в области библиотечного дела России XVIII века, бесспорно, является учреждение Библиотеки Академии Наук. Создание ее было подготовлено ходом исторического разви-

тия страны и явилось естественной необходимостью.

В 1712 г. по распоряжению Петра I в Петербург были привезены из Москвы книги бывшего Аптекарского приказа, а затем – книги и рукописи из его личной библиотеки.

Традиционно датой основания Библиотеки считается 1714 г., когда началась работа по разбору и приведению в порядок книг, собранных в Петербурге. В начале организации Библиотека насчитывала около 2000 томов.

Петр I хотел, чтобы Библиотека и Кунсткамера были доступными для посетителей. Поэтому, когда один из приближенных предложил Петру установить плату за вход, тот решительно воспротивился. *«Я еще приказываю, – распорядился он, – не только всякого пускать сюда даром, но если кто придет с компаниею смотреть редкости, то и угощать их на мой счет чашкою кофе, рюмкою водки, либо чем-нибудь иным в самых этих комнатах»*, для чего определил библиотекарю Шумахеру 400 рублей в год.

Поэтому вполне убедительной кажется точка зрения академика Н. К. Никольского: «Почти до половины XVIII в. Библиотека была если не возглавляющим Академию наук, то, по меньшей мере, равноправным с нею учреждением. Каждое из них занимало особое, почти одинаковое по размерам здание и имело свой отдельный круг ведения. Относительно Библиотеки нельзя было бы сказать, что она состояла в это время при Академии наук; более справедливо было бы утверждение, что тогда Академия состояла при Библиотеке, так как в административно-хозяйственном отношении последняя была совершенно независима от нее, *тогда как Академия независимости не имела»*.

До конца XVIII века Библиотека Академии наук оставалась одним из богатейших научных книгохранилищ Европы и единственной государственной общедоступной библиотекой России.

На Академию наук была возложена обязанность *«свидетельствовать»* (т.е. учитывать и описывать) все новые книги.

Каталоги Библиотеки стали создаваться еще при Петре I: он дал задание Шумахеру *«каталоги учредить»*. Хотя первые каталоги стали создаваться с момента появления библиотеки, они носили служебный характер и были недоступны для читателей. Первые печатные камерные каталоги появились лишь в 40-е годы. Хотя они были несовершенны, это был первый отечественный опыт подобного рода и, естественно, что теория и методика их составления только начала формироваться.

В Библиотеке Академии наук в разные годы трудились М. В. Ломо-

носов (1711-1765), И. Д. Шумахер (1690-1761), А. И. Богданов (1692-1766). Ломоносов рассматривал Библиотеку как научно-вспомогательный институт, неразрывно связанный с обслуживаемым учреждением, в данном случае с Академией. Все его требования к библиотеке, ее деятельности были следствием такого понимания важной роли библиотеки.

Ломоносов писал, что истинное украшение Библиотеки и Кунсткамеры *«состоит во множестве редких и нужных книг и вещей любопытства достойных...»*.

Историк отечественного библиотековедения Ю. В. Григорьев отмечает, что Ломоносовым были сформулированы основные принципы отбора литературы для научной библиотеки, не утратившие актуальности и сегодня. Основной акцент был сделан на приобретение книг, нужных для научной работы и книжных редкостей. Для квалифицированного комплектования фонда он считал весьма полезным привлекать ученых к отбору книг. По инициативе Ломоносова академики привлекались для составления списков необходимых книг. В истории Библиотеки Академии наук действительно зафиксированы факты составления академиками списков книг, которые желательно было бы приобрести за границей.

Таким образом, ученые Академии были не только активными читателями Библиотеки, они заботились о составе книжных фондов и их отражении в каталогах. Это обеспечивало высокий научный уровень комплектования книжного фонда и относительную полноту репертуара изданий по всем отраслям знания.

Историк М.И. Слуховский определил систему взглядов Ломоносова как *«вершину русской библиотечной мысли XVIII века»*.

В XVIII в. в России появились библиотеки нового типа – научные библиотеки, библиотеки учебных заведений, которые являются предшественницами научных библиотек университетов.

В Республике Молдова старейшей библиотекой является Национальная Библиотека, бывшая библиотека им. Н. К. Крупской, основана в 1862 и нынешняя Кишиневская муниципальная библиотека им. Б. П. Хашдеу, основанная в 1877 г. (www.hasdeu.md). Университетские библиотеки были открыты в 1945 - 1946 годы.

История нашей библиотеки начинается с 1945 года, когда был открыт Учительский институт, впоследствии Бельцкий Педагогический институт им. А. Руссо. К великому сожалению, не сохранилась полная письменная информация о работе библиотеки, но со дня прихода в библиотеку Фаины Тлехуч (1962) сохранились книги суммарного учета фондов.

Под ее руководством в библиотеке был введен строгий учет работы

всей библиотеки, разработан и постоянно видоизменялся каталожный учет, учет движения фондов библиотеки, который основывался на знаниях, полученных из опыта работы предшественников библиотечного дела, который как видим выше, складывался не одно столетие. Только полное осознание пройденного пути исторического развития библиотечного дела, поможет нам продолжать свое развитие.

Библиография:

1. REGNEALĂ, Mircea. *Studii de biblioteconomie*. Constanța: Ex-Ponto, 2001. 388 p. ISBN 973-8227-02-X
2. АБРАМОВ, К. И. *История библиотечного дела в СССР*. М.: Книга, 1970. 456 p.
3. БАРЕНБАУМ, И. Е., ДАВЫДОВА, Т. Е. *История книги: учеб. пособ.* М.: Книга, 1971. 464 p.
4. *Библиотечно-библиографическая деятельность и история книги в Молдавии*. Кишинев: Штиинца, 1990.
5. БОРУХОВИЧ, В. Г. *В мире античных свитков*. Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1976. 220 p.
6. БРОУДЕ, Л. Р., РОНЖЕС, В. Н., ЧЕСНОКОВА, О. В. *Основы библиотечно-библиографических знаний*. М.: Высшая школа, 1987.
7. ДЕМИДОВ, Алексей. *Доступ к информации. Создание Президентской библиотеки*. В: *Библиотечное дело*. 2007, nr. 7, pp. 6-9. ISSN 1727-4893
8. *История библиотечного дела в СССР. Документы и материалы. 1920-1929*. Под ред. К. И. АБРАМОВА, Л. И. ДАВЫДОВОЙ и др. М.: Книга, 1979. 294 p.
9. КАЖДАН, А. П. *Книга и писатель в Византии*. М.: Наука, 1973. 150 p.
10. МОТЫЛЁВ, В. М. *Основы количественных исследований в библиотечной теории и практике*. Ленинград: «Наука», 1988. 200 p.
11. *Работа с читателями: учеб. пособ.* Под ред. В. Ф САХАРОВА. Изд. 3-е, перераб. и доп. М.: Книга, 1981. 296 p.
12. ТАЛАЛАКИНА, О. И. *История библиотечного дела за рубежом*. М., 1982, pp. 6-19.
13. ФРУМИН, И. М. *Библиотечное дело. Организация и управление: учеб. пособ.* 2-е изд., перераб и доп. М.: Книга, 1980. 272 p.
14. ШИРА, Дж. Х. *Введение в библиотековедение: Основные элементы библиотечного обслуживания*. М., 1983, pp. 25-39.

**CERCETĂRI BIBLIOMETRICE PE DOMENII DE ȘTIINȚĂ
ÎN COLECȚIILE UZUALE**

**COMPARTIMENTUL PSIHOLOGIE DIN COLECȚIA SĂLII DE
LECTURĂ NR. 3 „ȘTIINȚE PSIHOPEDAGOGICE, NATURALE,
REALE. ARTĂ”**

THE COMPARTMENT PSYCHOLOGY FROM READING ROOM
COLLECTION NO. 3 „PSYCHO-PEDAGOGICAL SCIENCES,
NATURAL, REAL. ART "

Angela HĂBĂȘESCU Valentina VACARCIUC Maria POSTOLATI

Abstract: *The study presents an analysis of the structure, development and use of documents in the field of Psychology, 159. 9 UDC classification from reading room collection. Total collection of reading room is 25 096 units, of which 25 096 units materials are books. It has been researched 832 copies in 672 titles, representing 4.3% of all fund. It was appreciated the relevance of the documentary fund professional interests of students, professors and teachers.*

„Accesul la informație, la știință și la cultură sînt drepturi fundamentale
ale omului, care împreună cu dreptul la educație sînt recunoscute
peste tot în lume ca elemente cheie ale unei dezvoltări durabile a umanității
și a progresului economic și social.”
(Conferința IFLA, Copenhaga, 1997)

Biblioteca universității din Bălți este tipul de bibliotecă destinată cu precădere elevilor, studenților, cadrelor didactice universitare și cercetătorilor. Ea deține colecții variate, de un înalt nivel științific care sînt mereu actualizate. Una din activitățile fundamentale ale oricărei biblioteci este achiziția de documente, care este influențată de solicitările utilizatorilor săi. Cărțile ce îmbogățesc o colecție sînt aducătoare de o informație amplă, publicațiile în serie reflectă tendințele noi de dezvoltare ale științei.

Un rol important în desfășurarea procesului didactic îl au colecțiile variate ale Bibliotecii, inclusiv și colecția sălii de lectură nr. 3 *Științe psihopedagogice, naturii, reale, artă*, care este un important cîmp informațional pentru utilizatori, cu un fond de 25 096 volume: 19 198 exemplare cărți și 5 898 exemplare publicații seriale, din care 14 118 documente sînt în limba română, 10 683 în limba rusă și 295 în limbi străine, literatură didactico-metodică – 11 370 ex. documente, literatură științifică de specialitate -10 451 documente, beletristică – 3 275 volume.

Analiza structurii, dezvoltării și utilizării colecțiilor este o necesitate în lucrul fiecărei biblioteci. În perioada 01.01.2010-31.12.2012 s-a efectuat o cercetare cantitativă și calitativă a documentelor din compartimentul *Psihologie* din colecția sălii de lectură *Științe psihopedagogice, naturale, reale, artă*. Analiza este efectuată în raport cu documentele din stoc, cu opiniile utilizatorilor, precum și indicatorii de performanță.

Obiectul cercetării:

- ▶ compartimentul *Psihologie*, indicele de clasificare **159.9**

Psihologia studiază lumea internă a omului ca subiect conștient al dezvoltării sociale, de care trebuie să se țină cont în procesul educației și instruirii, la pronosticarea comportării și activității oamenilor. Termenul de psihologie a apărut la mijlocul secolului trecut și provine de la două cuvinte din limba greacă: „psyche” (suflet) și „logos” (știință) - știința despre suflet. Psihologia științifică stabilește legitățile de apariție a fenomenelor psihice, ea explică modul cum aceste fenomene psihice determină acțiunile omului, faptele sale, atitudinea față de alți oameni.

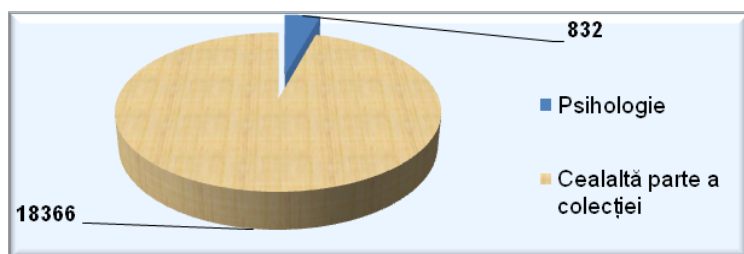
Scopul principal al acestei lucrări este:

- ▶ asigurarea unei colecții adecvate susținerii procesului instructiv-educativ universitar;
- ▶ analiza corespunderii fondului de carte din domeniul respectiv cu necesitățile de informare în domeniul de instruire și cercetare științifică;
- ▶ depistarea celor mai solicitate titluri de documente din acest domeniu.

Obiectivele de bază ale acestei cercetări le constituie analiza aspectelor calitative ale utilizării informației din compartimentul respectiv de către utilizatori și identificarea zonelor de activitate ce necesită schimbări.

În colecția sălii de lectură domeniul *Psihologie* cuprinde **832** de cărți, ce constituie 4,3% din tot fondul de carte din sală. La 01.01.2013 fondul de carte în sală constituie **19 198** exemplare.

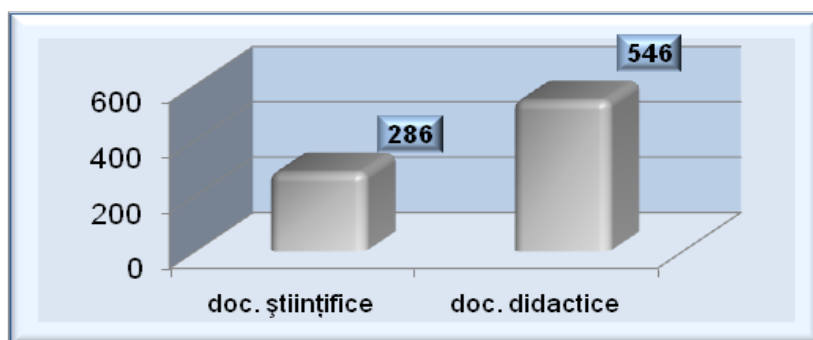
Fig. 1. Raportul comapartimentului de Psihologie față de colecția totală de carte

Tabelul nr. 1 Structura domeniului investigat

Denumirea compartimentului	Exemplare (limba română)	Titluri (limba română)	Exemplare (limba rusă)	Titluri (limba rusă)
159.9 Psihologie	354	311	184	179
159.9(03) Psihologie. Surse de referință	3	3	5	3
159.9 (072) Psihologie. Metodica predării	-	-	5	3
159.9(073.3) Psihologie. Planuri de învățământ	1	1	-	-
159.9(073.8) Psihologie. Programe analitice	38	37	2	2
159.9 (075) Psihologie. Manuale	1	1	2	2
159.9 (075.3) Psihologie. Manuale pentru școala secundară	-	-	2	1
159.9 (075.32) Psihologie. Manuale pentru învățământul liceal	32	11	7	4
159.9(075.8) Psihologie. Manuale pentru învățământul superior	110	47	86	67
Total	539	411	293	261

Fig. 2. Domeniul Psihologie per tip de documente și limbi la 01.01.13

Din diagrama ce reflectă conținutul colecției după tip document, se observă că în structura compartimentului prevalează literatura didactică. Criteriul lingvistic este un indice foarte important pentru analiză, deoarece studenții studiază psihologia în limbile română și rusă.

Fig. 3. Situația colecției după criteriul lingvistic

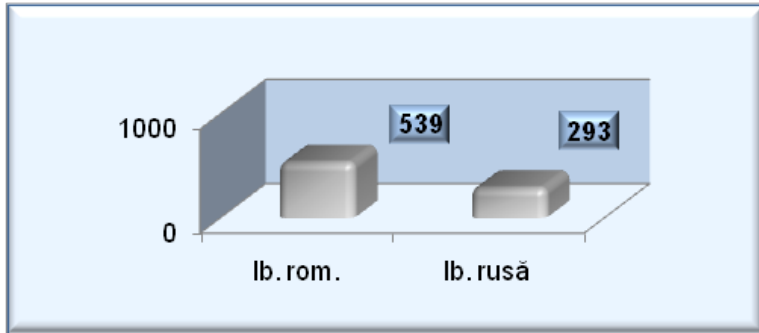
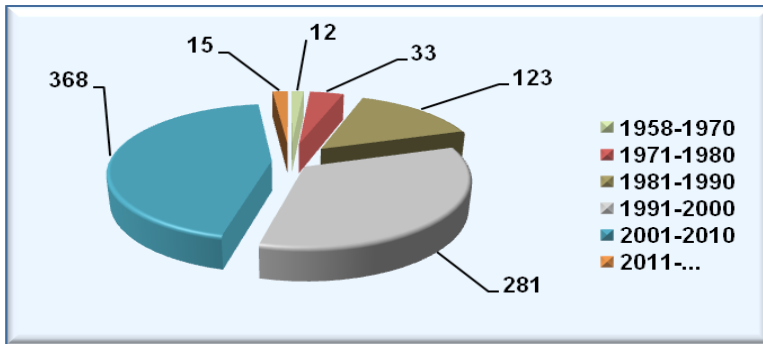

Fig. 4. Structura compartimentului per ani de ediție

Din diagramă rezultă că 46% de cărți din acest compartiment sînt editate după anul 2000.

Prezentăm în continuare cîteva din cele mai vechi cărți din colecția sălii și numărul lor de împrumuturi.

► **RALEA, Mihai.** Istoria psihologiei. București: Ed. Acad. R. P. R., 1958. 390 p.

În anul 2012 a fost solicitată de 83 de ori.

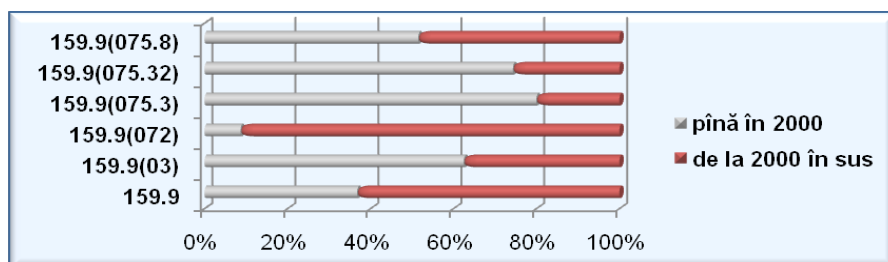
La subcapitolul *Istoria psihologiei* această lucrare este principala sursă din numărul mic de cărți (4 cărți în 2 titluri) în limba română.

► **Tratat de psihologie experimentală.** București: Ed. Acad. R. P. R., 1963. 650 p.

În anul 2012 solicitată de 65 ori.

Solicitarea acestor documente ne demonstrează faptul, că ele nu sînt depășite moral, deoarece problemele tratate sînt actuale și astăzi. *Psihologia* ca știință despre om nu are limite în timp.

Fig. 5. Structura compartimentului per ani de ediție

Conform diagramei majoritatea manualelor pentru școli, licee și colegii din domeniul ***Psihologie*** au ani de ediție mai vechi decît anul 2000. Fiind editate în secolul trecut aceste documente sînt foarte utile și solicitate de utilizator. Acest lucru ne demonstrează și datele din tabelul următor.

Tabelul nr. 2. Cele mai solicitate titluri în anul 2012 din acest compartiment sînt:

N/r	Autorul	Titlul	Locul și anul de ed.	Împrumut
1.	Zlate, Mielu	Introducere în psihologie	Iași: Polirom, 2003-2007	565
2.		Psihologia generală (red. Bogoslovski V.)	Ch.: Lumina, 1992	535
3.	Cosmovici, Andrei	Psihologie generală	Iași: Polirom, 2005	520
4.	Șchiopu, Ursula	Psihologia vîrstelor. Ciclurile vieții	București: Ed. did. și ped., 1995	480
5.		Dicționar enciclopedic de psihologie (coord. Șchiopu U.)	București: Ed. Babel, 1997	430
6.		Psihologie generală: Suport de curs	Ch.: Centrul Edit.-Poligr. Medicina, 2007	405

7.		Psihologia vîrstelor și pedagogică (red. Vlas V.)	Ch.: Lumina, 1992	375
8.		Psihoteste V. 1 și 2	București: Societatea "Știință și tehnică", 1997	355
9.	Golu, Mihai	Fundamentele psihologiei V. 1 și 2	București: Ed. Fundației "România de mâine", 2000	330
10	Sillami, Norbert.	Dicționar de psihologie	București: Univers enciclopedic, 2000	300

Am constatat că cea mai solicitată carte în anul 2012 a fost:

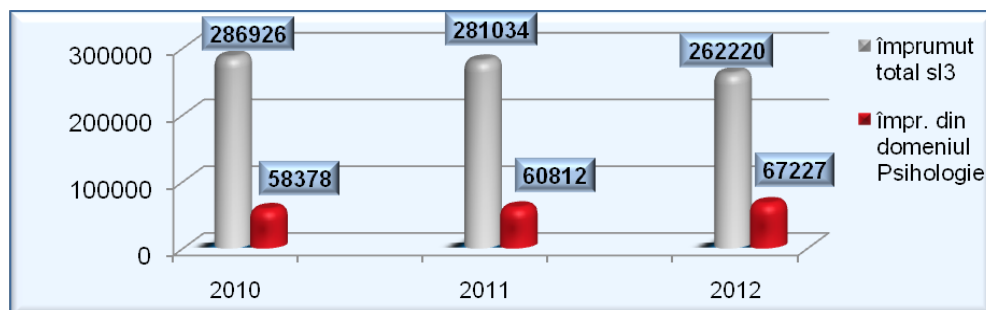
- ▶ **ZLATE, Mielu.** Introducere în psihologie. Iași: Polirom, 2007. 416 p.

De ce ?

Deoarece se caracterizează prin:

- ✓ Accesibilitatea, organizarea și structurarea logică a lucrării;
- ✓ Caracterul de sinteză al lucrării, oferirea diferitor concepții cu privire la problemele abordate;
- ✓ Actualitatea problematicii tratate;
- ✓ Sînt puse la dispoziție informațiile menite să contribuie la formarea reprezentărilor sociale corecte despre psihologie și psihologi.

Fig. 6. Ponderea împrumuturilor de carte din domeniul Psihologie timp de 3 ani

Se atestă faptul că, deși împrumutul total în sala de lectură este în scădere, indicele de împrumut din domeniul *Psihologie* a crescut în comparație cu anii precedenți.

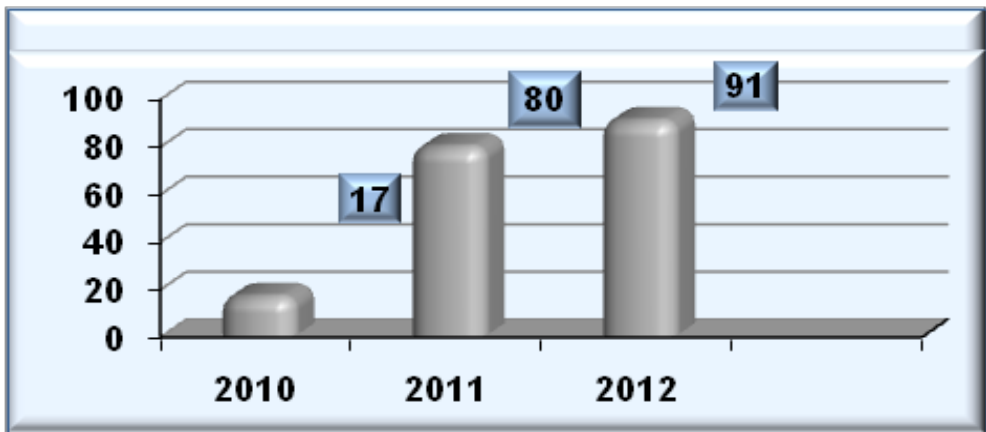
Rata de utilizare a documentelor per utilizator activ din domeniul *Psihologie* a crescut în anii 2010-2012 de la 14 la 16, 6. Se manifestă o creștere

nu numai a cerințelor față de obiectul de studiu la studenții facultății de bază (*Psihologie și Asistență Socială*), ci și a interesului față de *Psihologie* a celorlalte categorii de utilizatori.

Pentru anul 2012 achizițiile în sala de lectură au fost de 1 870 exemplare documente (814 cărți / 1 056 publicații seriale). Din ele 91 de cărți sînt din domeniul *Psihologie*. Am analizat achizițiile în perioada anilor 2010 – 2012.

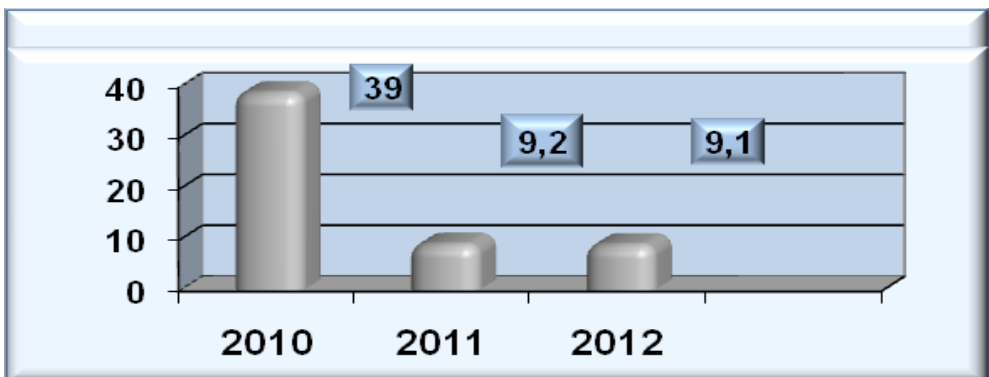
- ▶ 2010 – 17 exemplare în 16 titluri;
- ▶ 2011 – 80 exemplare în 74 titluri;
- ▶ 2012 – 91 exemplare în 72 titluri.

Fig. 7. Dinamica achizițiilor la domeniu în colecția sălii de lectură

Se observă o creștere a numărului achizițiilor la acest compartiment din an în an.

Fig. 8. Rata de înprospătare a domeniului (date calculate)

Achiziții reprezentative în anul 2012

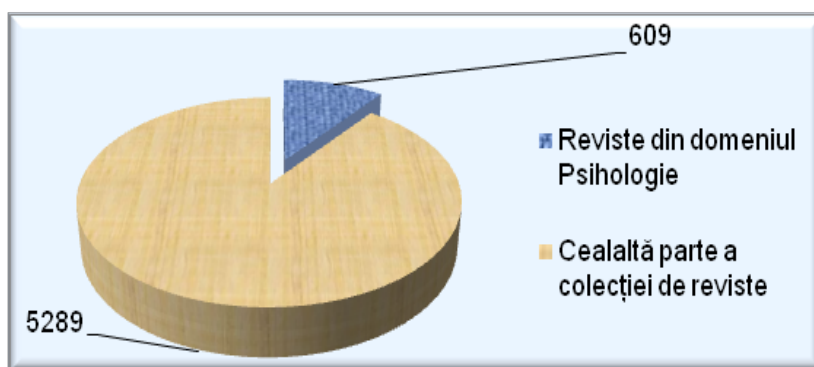
- ▶ **MOSER, Gabriel.** Introducere în psihologia mediului. Iași: Polirom, 2009. 286 p.;
- ▶ **83 de jocuri psihologice pentru animarea grupurilor.** Iași: Polirom, 2008. 204 p.;
- ▶ **ROBINSON, Bernard.** Psihologie clinică: De la inițiere la cercetare. Iași: Polirom, 2010. 499 p.;
- ▶ **SIMISTER, C. J.** Jocuri pentru dezvoltarea inteligenței și creativității copiilor. Iași: Polirom, 2011. 268 p.;
- ▶ **VALLIERES, Suzanne.** Trucuri psihologice pentru părinți: Cum să ne educăm copilul (9-12 ani). Iași: Polirom, 2012. 260 p.;

Sala de lectură oferă posibilitatea de a consulta nu numai cărți, dar și publicații seriale care reprezintă o importantă sursă de informare și cunoaștere pentru toate categoriile de utilizatori. Serialele sînt deosebit de utile în comunitățile științifice, deoarece conțin cea mai actuală informație dintr-un domeniu.

Fondul de publicații în serie a sălii cuprinde cele mai reprezentative publicații periodice, majoritatea apărute după anul 2000, acestea acoperind necesitățile de informare ale utilizatorilor .

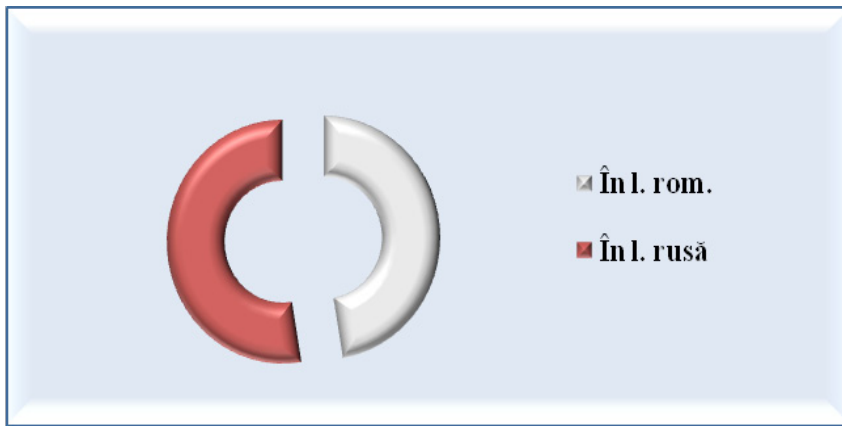
Fig. 9. Structura colecției de reviste a sălii de lectură

Sala de lectură dispune de **5 898** exemplare de publicații în serie în **364** titluri :

- ▶ **185** titluri în limba română,
- ▶ **153** – în limba rusă
- ▶ **26** – în limbi străine.

Fig. 10. Reviste din domeniul Psihologie

Din domeniul *Psihologie* sînt 19 titluri:

- ▶ 9 – în limba română,
- ▶ 10 – în limba rusă.

Cele mai solicitate titluri în limba română sînt:

Psihologia, Psihologie, Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială, Psihologia socială, Revista de psihologie, Revista de psihologie organizațională etc.

Titluri solicitate de publicații în serie în limba rusă:

Вопросы психологии, Мир психологии, Психологический журнал, Психология в ВУЗЕ, Школьный психолог etc.

Analiza bibliometrică a compartimentului *Psihologie* a pus în evidență caracteristicile: prevalarea literaturii didactice, publicațiilor în limba română, insuficiența literaturii la unele capitole.

Concluzii:

- ▶ fondul info-documentar la acest domeniu corespunde în mare parte cerințelor de informare – documentare – cercetare, în pofida faptului că 54% de documente din acest compartiment sînt editate pînă în anul 2000;
- ▶ achizițiile documentelor din domeniul *Psihologie* sînt în permanentă creștere, majoritatea literaturii achiziționate în ultimii ani se află în sala de lectură, fiind într-un singur exemplar;
- ▶ solicitarea documentelor din domeniul *Psihologie* crește, utilizatorii apelînd tot mai frecvent la literatura didactică, cu precădere în limba română;
- ▶ este necesar de achiziționat literatură la subcompartimentul *Istoria psihologiei*.

Referințe bibliografice:

1. Bibliometrie [online]. [citată 12 iunie 2012]. Disponibil: <http://de.Wikipedia.org/wiki/Bibliometrie>
2. Bibliometrie [online]. [citată 12 iunie 2012]. Disponibil: <http://www.dexx.ro/index.php?a=term&d=Dictionar+explicativ+roman&t=bibliometrie>
3. JARNEVING, Bo. Cercetări în știința bibliotecii. Un studiu bibliometric al literaturii privind cercetarea asupra bibliotecilor publice [online]. [citată 14 mai 2012]. Disponibil: <http://www.lisr.ro/9-10-jarnevling.pdf>
4. PRODAN, Viorica. Interpretarea bibliometrică a unei bibliografii de specialitate [online]. [citată 16 martie 2012]. Disponibil: <http://abr.org.ro/www.abr.org.ro/BD%20full%20text%20Buletin%20ABIR/124.pdf>

**ЛИТЕРАТУРА ПО БУХГАЛТЕРСКОМУ УЧЕТУ
В ЧИТАЛЬНОМ ЗАЛЕ СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ
И ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК**

IN THE ACCOUNTING LITERATURE: BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Galina BELCOVSCAIA Aliona PURICI

Abstract: *The problems of developing and preservation library collections moved into the most important and difficult in modern librarianship. On how the funds are formed, depends the possibility of libraries to meet the informational, cultural and educational needs of the users.*

Для проведения данного исследования нами был выбран **657** отдел УДК – БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ.

Всего в этом отделе насчитывается **690** документов на румынском и русском языках, что составляет **2 %** от всего количества фонда.

Основная цель данного анализа:

- Выявление соответствия данного фонда информационным потребностям пользователя.
- Выявление эффективности использования литературы по бухгалтерскому учету.
- Освобождение фонда от устаревшей по содержанию литературы.
- Определение круга изданий, которыми необходимо пополнить фонд читального зала.

Таблица №1. **Распределение документов по целевому назначению и языкам (в читальном зале)**

названий	575
научной	387
учебной	188
Книги на румынском яз.	356
Книги на русском яз.	219
экземпляров	690

научной	298 – 43%
учебной	392 – 56%
Книг на румынском яз.	398 – 57%
Книг на русском яз.	292 – 42%

Количество научной литературы составляет - 43%, количество учебной- 56%, количество литературы на румынском языке (57%) превышает количество на русском (42%).

Диаграмма №1. Количество поступившей литературы по специфике

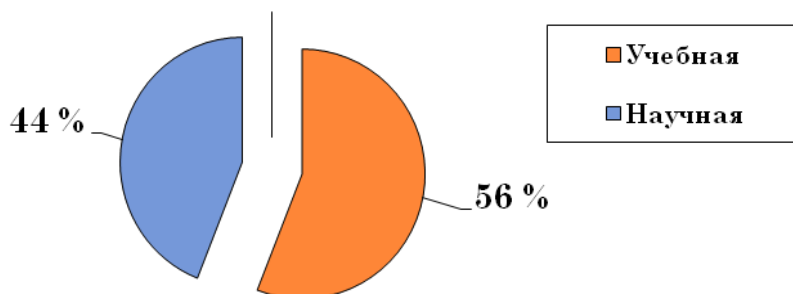
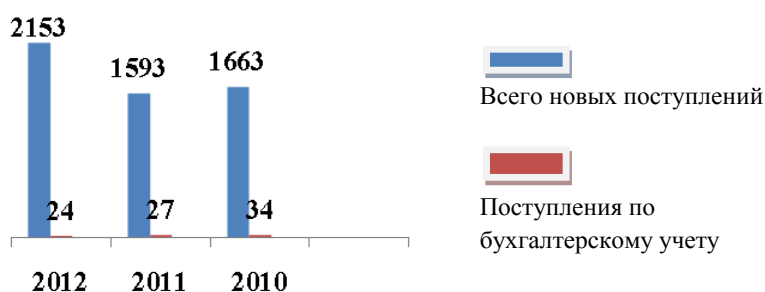

Таблица № 2. Новые поступления

Год	всего	научная	учебная	на румынском языке	на русском языке
Названия					
2012	17	9	8	11	6
2011	15	7	8	12	3
2010	27	15	12	19	8
Экземпляры					
2012	24	14	10	17	7
2011	27	18	9	22	5
2010	34	24	10	22	12

За последние 3 года количество поступлений литературы по этой отрасли сравнительно стабильное, объем научной литературы немного выше учебной. По сравнению с 2010 годом снизилась экзemplярность книг по этой отрасли.

Диаграмма № 2. Поступления новой литературы по бухгалтерскому учету по отношению ко всем новым поступлениям читального зала №1

Поступление литературы по бухгалтерскому учету в 2010 году составляло 2% от общего количества поступлений, в 2011 - 1% и в 2012 так же 1%. Исходя из этого мы наблюдаем стабильность на протяжении 3 лет. Обновляемость исследуемого фонда за последние 3 года составила 1,5%.

Таблица 3. Распределение изучаемого фонда по месту издания

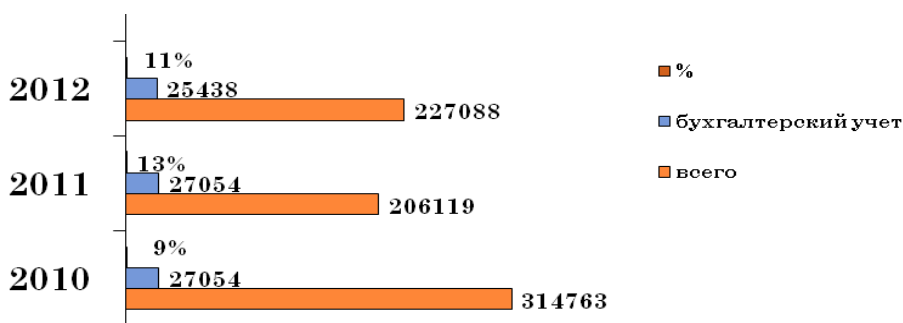
Молдавские издательства	Румынские издательства	Российские издательства	Издательства зарубежных стран
179 (док.)	306 (док.)	205 (док.)	5 (док.)

Из показателей таблицы мы видим, что фонд по этой отрасли укомплектован: книги изданные в Румынии составляют - 44%. Книги российских издательств составляют - 30% и лишь 25% составляют книги, изданные на территории Молдовы.

Таблица 4. Книговыдача по Бухгалтерскому учету по отношению к общей книговыдаче зала

Год	Общая книговыдача	Книговыдача по бухгалтерскому учету
2012	227088	25438
2011	206119	27054
2010	314763	27054

Диаграмма №3. Книговыдача по Бухгалтерскому учету

На протяжении 3-х лет стабильна и составляет 10% от книговыдачи в целом.

Самые используемые книги по этой отрасли :

- ▶ Analiza rapoartelor financiare : Man. pentru inst. de învățământ cu profil econ. / Natalia Țiriulnicova (coord.), Valentina Paladi, Liudmila Gavriluc [et al.] ; trad. din limba rusă Iana Spinei ; Acad. de Studii Econ. din Moldova. - Ch. : [S.n.] , 2004. - 383 p.
- ▶ Contabilitate financiară : Manual / A. Nederița (coord), V. Bucur, G. Carauș,...; ASEM. - Ed. a 2-a, rev. și compl.. - Ch. : Ed. ACAP , 03. - 640 p. : tab.. - ISBN 9975-9702-1-4.
- ▶ Nederița, Alexandru. Corespondența conturilor contabile conform prevederilor S.N.C. și Codului fiscal / Alexandru Nederița. - Ch. : Ed. Contabilitate și audit , 2007.- 639 p. : tab. - (Bibl. contabilului).

Таблица 5. **Обращаемость** данного отдела за 3 года

Год	Книговыдача за год	Количество книг в фонде	Обращаемость
2012	25 438	690	37
2011	27 054	663	41
2010	29 308	629	46

Обращаемость фонда достаточно велика, но несмотря на это, наблюдается ее спад.

Таблица 6. **Периодические издания по Бухгалтерскому учету**

R 657 / C69	Contabilitatea și audit
R 336 / R49	Revista finanțe publice și contabilitate
R 336 / P94	Profit lb.ru
R 336 / P94	Profit lb.ro
R 657 / B94	Бухгалтерские и налоговые консультации

Журналы по бухгалтерскому учету составляют 3% от общего количества периодических изданий зала .

В ходе проведенного анализа, установлено, что в целом, фонд по данной отрасли укомплектован достаточно полно, несмотря на то, что за последние два года снизилось количество новых поступлений.

Литература по бухгалтерскому учету представлена последними годами изданий и практически полностью соответствует требованиям учебного процесса.

Книговыдача на протяжении последних трех лет стабильна, что свидетельствует о востребованности книжного фонда.

MUZICĂ. COMPOZIȚIE. REPUBLICA MOLDOVA

MUSIC. COMPOSITION. THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Elena ȚURCAN, Ariadna MUSTEAȚĂ

Abstract: *The Musical Documents Office constitutes a substantial part of the collection of the library and is very useful in the process of training of future specialists in the field of music.*

Obiectul cercetării: compartimentul Muzică. Compoziție. Republica Moldova, indice de clasificare 788.

Anii de investigare: 1955-2011

Scop: Însurarea unor contribuții care să contureze o imagine cât mai complexă a existenței și evoluției colecției cercetate, evaluarea calității și actualității ei în raport cu necesitățile utilizatorilor, circulația documentelor, condiția grafică și integritatea publicațiilor.

Constatări

La 01.01.2012 colecția Oficiului Documente Muzicale numără 51 347 documente, din care supuse investigării – 361 titluri în 3 713 exemplare, ce constituie 7,2 % din toată colecția oficiului.

Documente vechi

Cele mai vechi lucrări muzicale din compartimentul studiat sînt din anul 1955 – Cîntece pentru cei mici / alcăt. și red. muz. de L. Berov. – Ch.: Ed. Pedagogică de stat a RSS Moldovenești „Școala sovietică” și Cîntece moldovenești.

– Ch.: Ed. de stat a Moldovei.

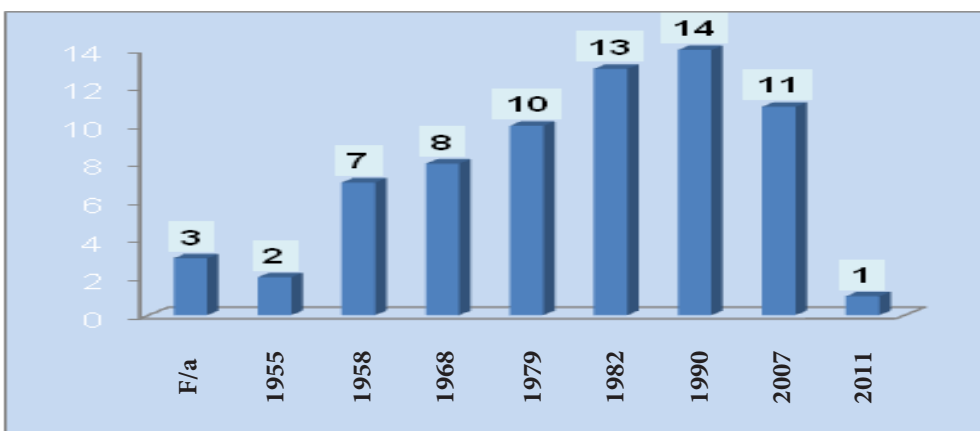
Achiziții noi

Ultimul an de ediție din documentele cercetate este anul 2011:

Mîtcu, Anatol. Cîntece populare românești: prelucrări pentru chitară clasică. – Ch.: Litera AVN SRL, 2011. – P. 72.

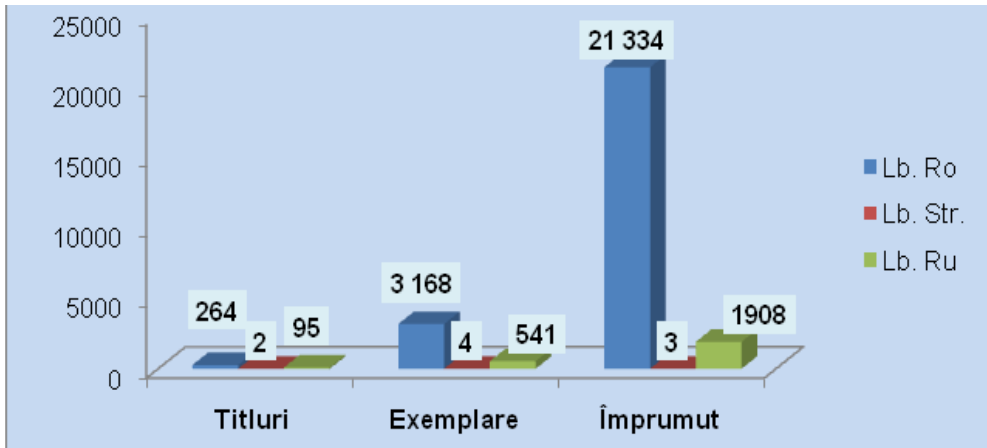

Fig. nr.1. Documente analizate după an de ediție

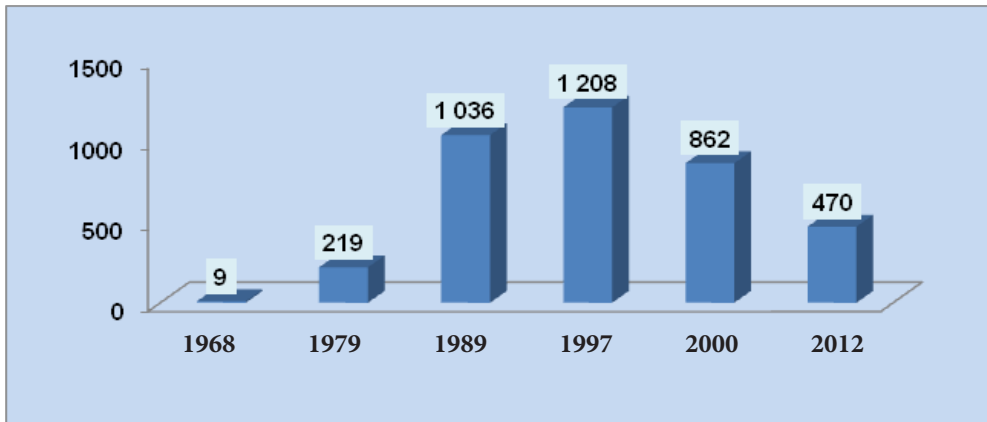

Segmentul temporal în care se înscriu documentele cercetate sînt anii 1955 – 2011.

În compartimentul Muzică. Compoziție. Republica Moldova se conțin 361 titl., 3 713 ex., 23 245 împ. - circulația documentelor fiind de 6,3.

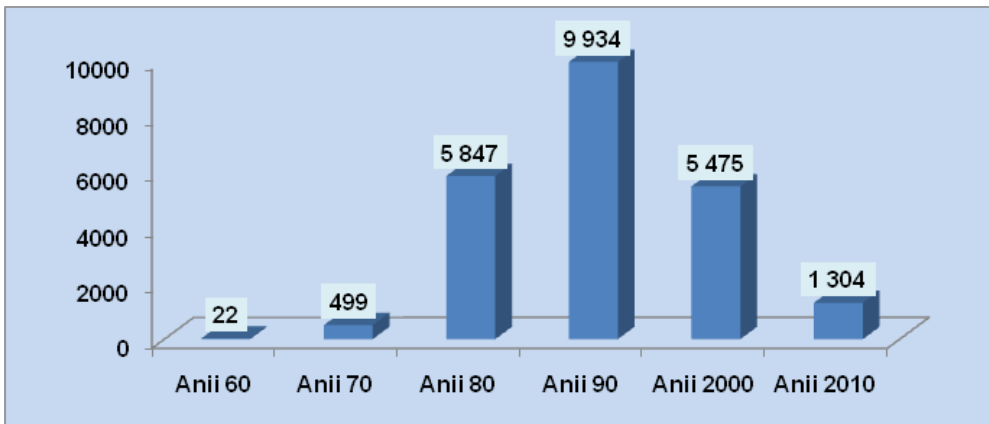
Fig. nr. 2. Ponderea împrumuturilor per tit./ex./limbi

Cele mai multe împrumuturi, circa 1 208 le au documentele editate în anul 1997.

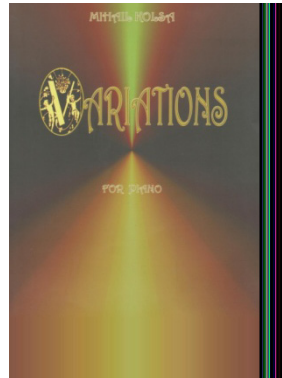
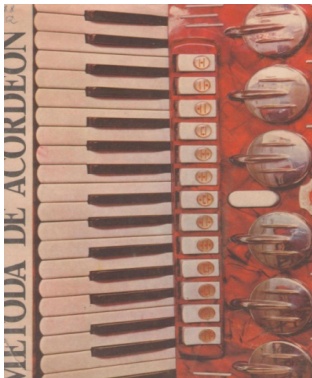
Fig. nr. 3. Împrumut per ani

Anii '90 au adus în fața utilizatorului documentele în limba română, au dat posibilitate compozitorilor autohtoni să se integreze în fiecare program de studiu al studentului.

Fig. nr. 4. Împrumut din 10 în 10 ani

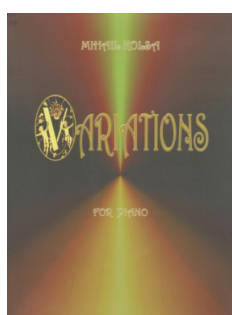
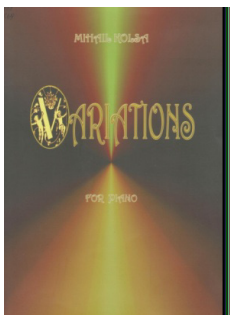

Cele mai utilizate publicații în limba română:

1 097 ori – Chiroșca, D. Metodă de acordeon / D. Chiroșca, P. Neamțu. – Ch.: Hyperion, 1992. - 26 ex. - 4,2 % din împrumutul total.

690 ori – Antologia cîntecului sovietic moldovenesc. – Ch.: Cartea moldovenească, 1968. - 52 ex. - 3 % din împrumutul total.

În limbi străine 2 ori – Kolsa, M. Variations / for piano. – Ch.: Tipogr. Centrală, 2011.

În limba rusă: 307 ori - Дога, Е. Солнечный день. – Ch.: Lit. artistică, 1978. - 21 ex. - 1,3 % din împrumutul total.

Partea cea mai solicitată – 22%, este constituită din 78 titluri în 1 760 exemplare, 47% exemplare care au fost împrumutate de 20 621 ori (calculat de la peste 100 împrumuturi). Circulația - 89:

La steaua / romanțe pe versuri de M. Eminescu. – Ch.: Lit. artistică, 1989 – 615 împrumuturi;

Buzilă, S. Graiul neamului. – Ch.: Hyperion, 1991 – 543 împrumuturi;

Vocile primăverii. – Ch.: Hyperion, 1992 – 529 împrumuturi;

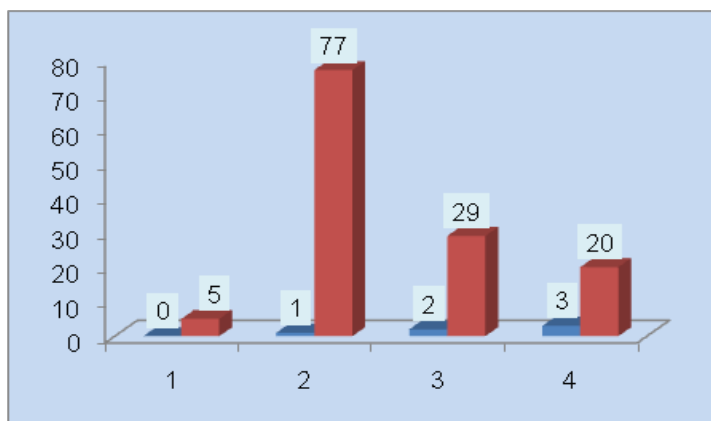
Ungureanu, M. Voie bună la cei mici. – Ch.: Lumina, 1989 – 515 împrumuturi;

Radu, R. Clopoșelul de argint. – Ch.: Făt-Frumos, 1994 – 507 împrumuturi;

Vieru, Gr. Să crești mare. – Ch.: Lit. artistică, 1980 - 451 împrumuturi;

Blajinu, D. Primul ghiocel. – Ch.: Ed. Lumina, 1993 – 416 împrumuturi.

Fig. nr 5. Documente mai puțin utilizate

Cel mai puțin utilizate documente din compartimentul analizat:

76 doc. - 1 împrumut

29 doc. - 2 împrumuturi

20 doc. - 3 împrumuturi

Documente nesolicitate sînt 5: 4 în limba română și 1 în limba rusă.

Cantitatea documentelor nesolicitate constituie 1,6 % din exemplarele pasibile cercetării.

Berov, L. Morrata. – Ch.: Cartea moldovenească, 1960. – 17 p.

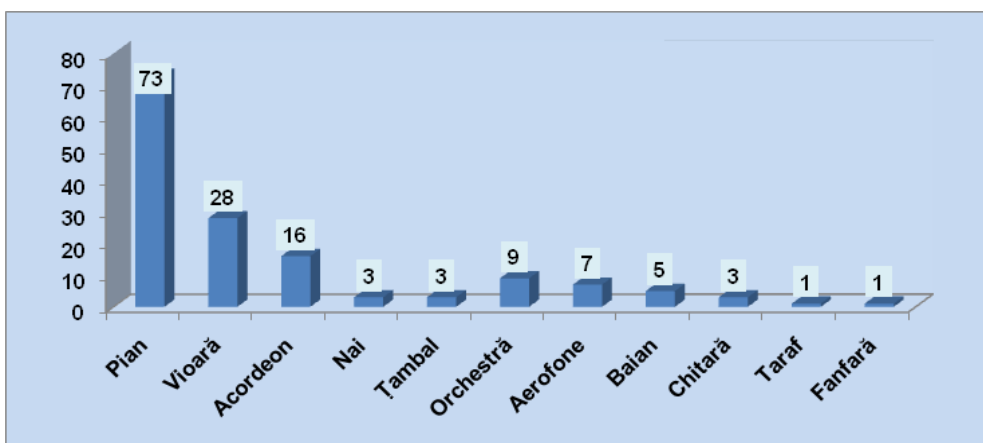
Chiosa, N. Drum bun. – Ch.: Cartea moldovenească, 1961. – 4 p.

Ciuhrii, S. Melodii de pe coline. – Ch.: Grafema Libris, 2006. – 276 p.

Ciuhrii, S. Plopule, sorac frumos. – Ch.: Șearec-COM SRL, 2000. – 74 p.
 Гершфельд, Д., Крученюк, П. 40 весен. – М.: Сов. Композитор, 1958.
 – 2 p.

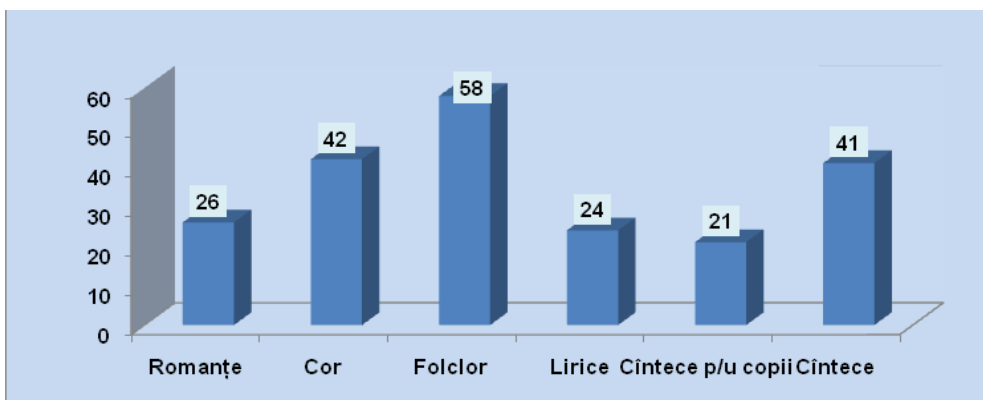
În rezultatul cercetării am stabilit că din tot eșantionul analizat cea mai înaltă circulație o au 73 de documente pentru pian; 23 – pentru vioară și 16 – pentru acordeon.

Fig. nr 6. Documente pentru instrumente muzicale

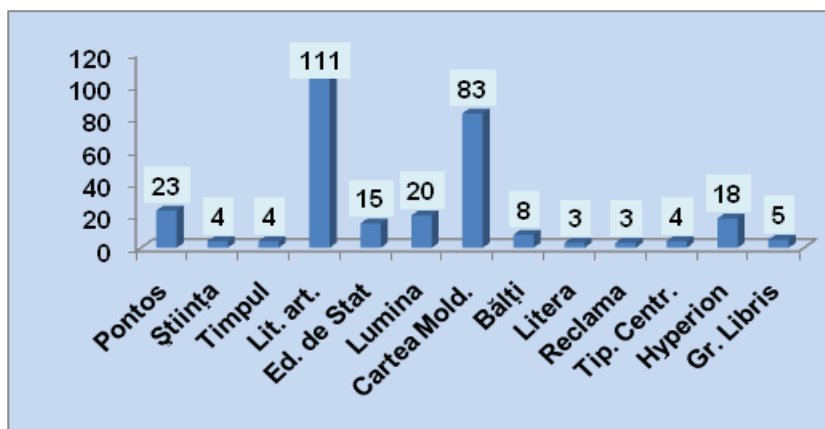
„Asistăm în ultimele decenii la intensificarea preocupărilor legate de studiul folcloristicii muzicale, fapt justificat prin complexitatea aspectelor legate de limbaj, estetică, stilistică, chiar și a psihologiei folclorului nostru. Prin evidențierea acestor multiple aspecte, ni se dezvăluie un univers artistic inedit, păstrat de veacuri aproape intact în unele zone ale țării, ceea ce, în mod emblematic ne definește ca popor și ca neam”. (1)

Fig. nr 7. Documente pe genuri muzicale

Cele mai multe publicații sînt din domeniul folclorului și mai puține cîntece pentru copii.

Fig. nr. 8: Documente editate la edituri din Republica Moldova

Cercetarea a mai evidențiat 2 edituri din Republica Moldova - „Literatura artistică” și „Cartea Moldovenească” a căror produs prevalează în colecțiile noastre. Determinăm că partea de fond cercetată cu părere de rău este învechită. Achiziții noi sînt puține.

Fig. nr. 9. Documente editate la editurile din România

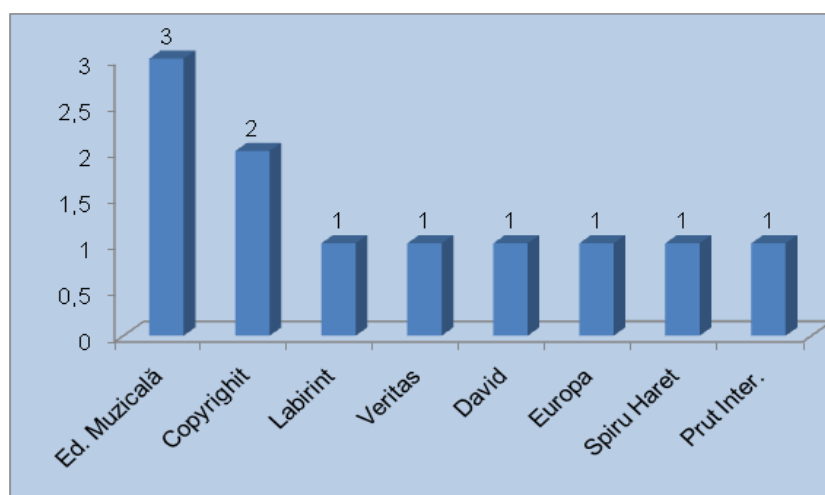
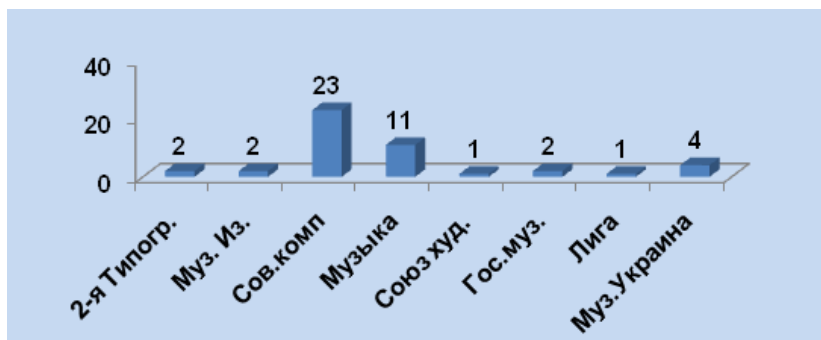
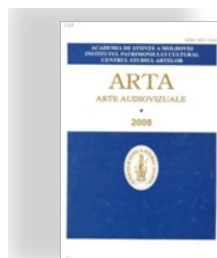
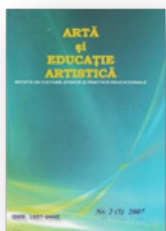

Fig. nr. 10. Documente editate la editurile din Rusia

Publicații în serie - 3 titl., 70 ex., 245 împr. - circulația 3.5

Concluzii

- ▶ Studiul realizat oferă o imagine de ansamblu asupra evoluției colecției din compartimentul: Muzică. Compoziție. Republica Moldova, depistând nu numai documente ce se bucură de o înaltă circulație, dar și atenționându-ne la unele documente valoroase mai puțin solicitate de utilizatori.
- ▶ Am constatat că anii '90 au prevalat și la anii de ediție a fondului cercetat (14 doc) și la împrumuturi per an 1997 (1 208 împr.), împrumut per 10 ani – 9 934 doc., cea mai utilizată carte 1992 și cele mai folosite cărți din 7 ex. – 4 ex. din anii '90.
- ▶ Am determinat clasificarea fondului după instrumente muzicale
- ▶ Grație cercetării am individualizat conținutul fondului după gen și instrumente.
- ▶ Cercetarea efectuată ne-a stabilit panorama fondului după edituri.

Și dacă ne gândim că acest inepuizabil izvor de înțelepciune muzicală oferă și astăzi surse de inspirație compozitorilor contemporani, interpretare în programe de studiu putem afirma cu certitudine că cercetarea de față își va găsi locul printre cele mai solicitate documente.

Adella CUCU

Abstract: *Article is a review of the use of documents in the field of Linguistics from Philological Sciences reading room collection. Were investigated 395 documents from class mark 80 801. In each of the libraries is very necessary and is done for the purpose of knowledge and improve quality through acquisitions and disposal of obsolescent documents.*

Fondul Bibliotecii reprezintă un potențial informațional ce determină conținutul, plenitudinea și calitatea satisfacerii și dezvoltării cerințelor informaționale ale utilizatorilor.

Înțelegînd misiunea și scopul Bibliotecii universitare, o atenție maximă este acordată fondului ca o baza funcțională a întregii sisteme. De obicei, este aplicată metoda analizei permanente a fondului: studierea achizițiilor noi, în timpul aranjării documentelor în raft, în timpul organizării expozițiilor și a revistelor bibliografice etc. Însă prin analiză profundă a fondului se înțelege cunoașterea științifică a structurii, utilizării, dinamicii fondului cu scopul sporirii corespunderii lui cu obiectivul și misiunea bibliotecii, necesitățile informaționale a utilizatorilor. În acest sens este aplicat un ansamblu întreg de metode speciale de analiză: statistic, bibliografic, sociologic, matematic, corelativ și factologic. Elementul de bază al analizei îl constituie datele statistice: indicatorii de împrumut, circulație, achiziții, asigurare logică, coeficientul corespunderii dintre disponibil și solicitare, înnoirea fondului etc.

Obiectul cercetării:

Clasa 8 Lingvistică. Filologie. Literatură

Subdiviziunea: 80/801 Lingvistică. Prozodie. Științele și sursele auxiliare ale filologiei

Lingvistica este știința care studiază limba și legile ei. Termenul românesc *lingvistică* este împrumutat din franceză *linguistique*, care la rândul său a fost împrumutat din limba germană. Termenul german este un derivat al cuvântului din latină *lingua*.

Atît documentele științifice cît și cele didactice din acest domeniu sînt foarte utilizate de către studenții, masteranzii, profesorii de la facultățile de Filologie, Limbi și literaturi străine.

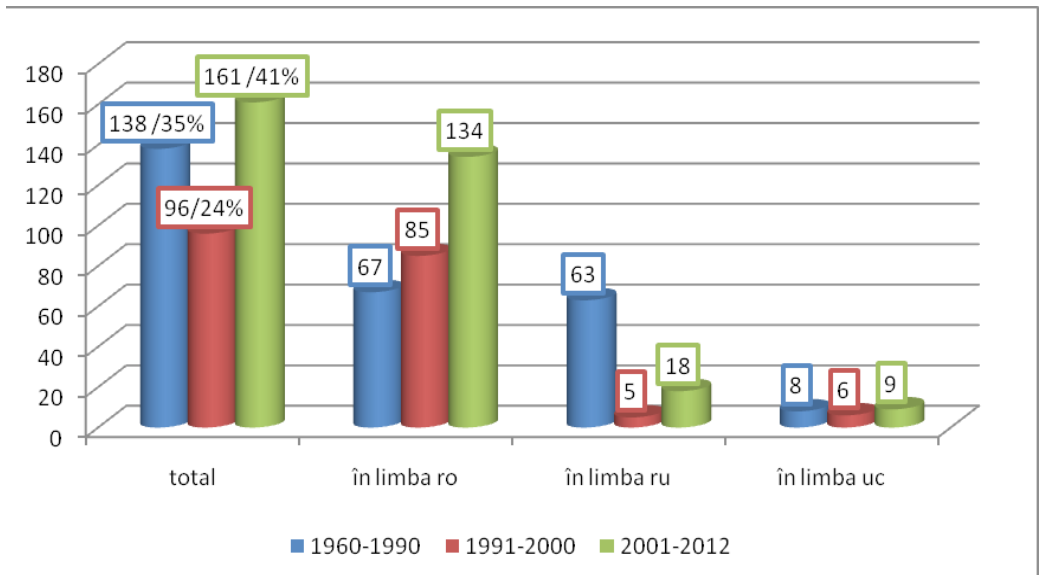
Domeniul *lingvistică* constituie 395 (4%) exemplare în 224 titluri din fondul de carte al sălii - 10 729 documente (31.12.2012).

Compartimentul *Lingvistică* per limbi / per tip de documente la data de 31.12.12.

Titluri / exemplare

	Doc. științifice Exemplare / titluri 80 / 801	Doc. didactice Exemplare / titluri 80(075.8) / 801 (075.8)
În limba română -	141 / 120	18 / 7
În limba rusă -	28 / 14	39 / 5
În limba ucraineană -	13 / 2	6 / 2

Fig. 1. Documente științifice și didactice per ani de ediție

Tabelul nr. 1 Documente științifice și didactice per ani de ediție

Anii de ediție	Total / % din colecția uzuală	în limba rom	în limba rusă	în limba ucraineană
1960-1990	138 / 35	67	63	8
1991-2000	96 / 24	85	5	6
2001-2012	161 / 41	134	18	9
total		286	86	23

Din tabelă rezultă că cel mai mare număr de documente sînt cele editate între anii 2001- 2012 - 41%. 35% reprezintă documentele editate între anii 1960-1990, care demonstrează că totuși această colecție este învechită chiar în pofida numărului mare de solicitări pe anumite titluri.

Împrumutul total în sala de lectură nr.2, în anul 2012, este de 237 033 documente dintre care 179 531 cărți.

Împrumutate/consultate:

- ▶ 91 354 (81%) - documente științifice;
- ▶ 33 431 (14%) - documente didactice;
- ▶ 12 248 (5%) – beletristica.

77 335 / 33% din împrumutul total sînt din domeniul lingvisticii și filologiei.

Din compartimentul 80/801 au fost împrumutate / consultate - 44 204 documente ce constituie 17% din împrumutul total al sălii (237 033 ex. doc.). Și respectiv 57% din domeniul lingvisticii și filologiei (77 335 ex. doc).

Fig. 2. Împrumutul per domenii de știință în anul 2012

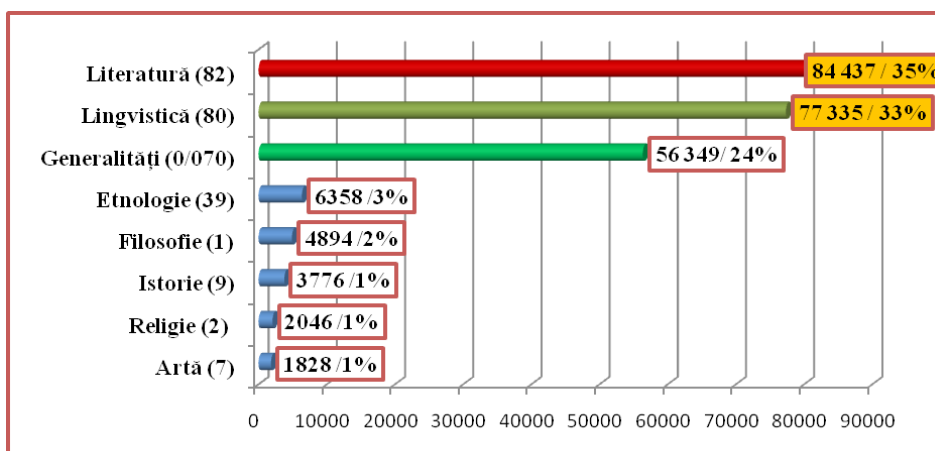
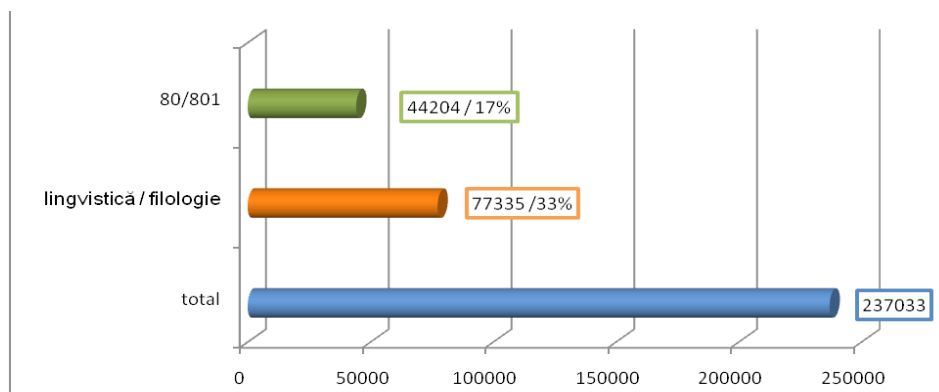

Fig. 3. Împrumutul din compartimentul 80/801 în raport cu împrumutul total din domeniul lingvistică și filologie și împrumutul total al sălii în 2012.

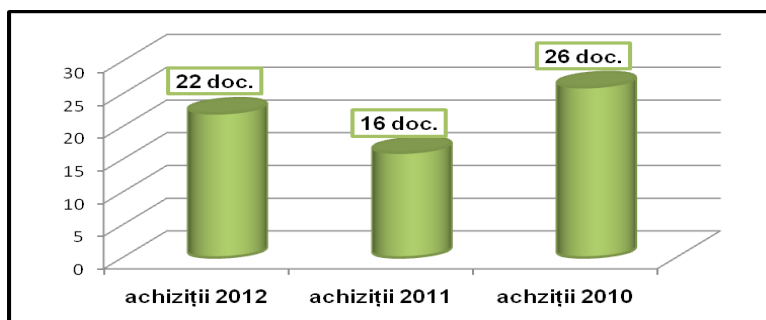
Tabelul nr. 2. Media împrumutului per zi, rata de utilizare a documentelor, rata de circulație a documentelor din domeniu în anul 2012.

Cota	Media împrumutului pe zi	Rata de utilizare a documentelor	Rata de circulație a documentelor din domeniu pe an
80/801	172	112	4

Aceste 17% ne demonstrează că documentele din acest domeniu sînt frecvent solicitate de către utilizatorii bibliotecii. Și rata de circulație a domeniului pe an ne arată că este foarte bună în comparație cu alte domenii pe care la deține sala de lectură.

În anul 2012 numai 22 exemplare noi sînt din acest domeniu (în total achiziții noi în 2012: 1438 ex. documente: 566 cărți / 872 publicații seriale).

Fig. 4. Dinamica achizițiilor noi (domeniul lingvistică) (2012 - 2010)

Rata de înnoire a colecției în sl2: Rata de înnoire : 80 /801:

În 2010 – 18 ani;

În 2011 - 26 ani ;

În 2012 - 15 ani.

În 2010 – 15 ani ;

În 2011 - 25 ani ;

În 2012 – 18 ani.

Disponibilitatea titlurilor solicitate incluse în bibliografia programelor de învățământ la *Lingvistică* la data de 01.01.2012 este suficientă.

Cele mai solicitate titluri indicate în bibliografia cursului:

- ▶ Coșeriu, Eugeniu. Introducere în lingvistică. Cluj, 1995. (Total ex.: 18)
- ▶ Munteanu, Eugen. Introducere în lingvistică. Iași, 2005. (Total ex.: 2)
- ▶ Introducere în lingvistică. București, 1965. (Total ex.: 29)
- ▶ Saussure, Ferdinand de. Curs de lingvistică generală. Iași, 1998. (Total ex.: 2)
- ▶ Turlanu, Valentin: Curs de lingvistică generală. (Total ex.: 1)
- ▶ Berejan, Silviu. Lingvistica generală : Man. pentru fac. de filol, Ch., 1985 (Total ex.: 73)
- ▶ Dumeniuc, Ion. Introducere în lingvistică : Man. pentru fac. de filol, Ch., 1987. (Total ex.: 110).

Concluzie

Fiind o resursă didactico-științifică foarte dinamică, colecția necesită un aflux de documente noi care pot completa fondul de publicații și reține materialele vechi, în vederea asigurării unei relevanțe continue necesităților universitarilor de la Bălți. În rezultatul unor astfel de cercetări se poate demonstra că și documentele vechi, dar foarte solicitate de către utilizatori trebuie păstrate în continuare.

**LITERATURA POPULARĂ.
FOLCLOR/LITERATURA POPULARĂ. FOLCLOR. CRITICĂ
LITERARĂ DIN COLECȚIA SĂLII DE LECTURĂ NR. 2**

FOLK LITERATURE FIELDS. FOLKLORE / FOLK LITERATURE. FOLKLORE.
LITERARY CRITICISM COLLECTION FROM READING ROOM NR. 2

Marina MAGHER Gherda PALII

Abstract: *The article presents a bibliometric study on the Folk Literature and Folklore compartment in Romanian, Russian and Ukrainian languages from reading room Philological Sciences collection. The compartment was sought after types of publications, languages, places and years of edition, publishing. The study is supported with tables and diagrams for better understanding of informational/documentation university curricula .*

Colecția unei biblioteci universitare trebuie să corespundă procesului de învățămînt și cercetare în învățămîntul superior. Pentru aceasta trebuie studiate programele analitice ale cursurilor universitare, inclusiv bibliografiile suplimentare, cerințele utilizatorilor, precum și domeniul respectiv din colecția bibliotecii.

Pe parcursul anului 2012 a fost ținută o evidență aparte a utilizării compartimentului **Literatura populară. Folclor/Literatura populară. Folclor. Critică literară**. Folclorul este totalitatea creațiilor artistice, literare, muzicale sau plastice a obiceiurilor și tradițiilor populare a unei țări sau ale unei regiuni, originea sa fiind engleză, de la cuvântul folklore.

Acest domeniu este studiat mai profund de profesori și de studenți din anul I și II de la Facultatea Filologie care au cursul special „Folclor. Literatura populară”. Cărțile din domeniul Literatura populară. Folclor (859.0-91: basme, legende, poezii populare, proverbe, etc.) sînt utilizate de mai multe categorii de utilizatori.

Scopul cercetării:

- Analiza corespunderii fondului de carte din domeniul respectiv cu necesitățile informaționale ale utilizatorilor;
- Determinarea celor mai utilizate titluri de cărți din acest domeniu;
- Analiza necesității de completare a fondului cu titluri/exemplare noi din acest domeniu.

Obiectivele:

- Analiza detaliată a utilizării compartimentului dat.
- Completarea adecvată a fondului de carte la domeniu dat cu titluri necesare.

Obiectul cercetării Clasa 8 Lingvistică, Filologie, Literatură:

Cota:

859.0-91 Literatura populară. Folclor (în limba română)

859.0.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba română)

882-91 Literatura populară. Folclor (în limba rusă)

882.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba rusă)

883-91 Literatura populară. Folclor (în limba ucraineană)

883.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba ucraineană)

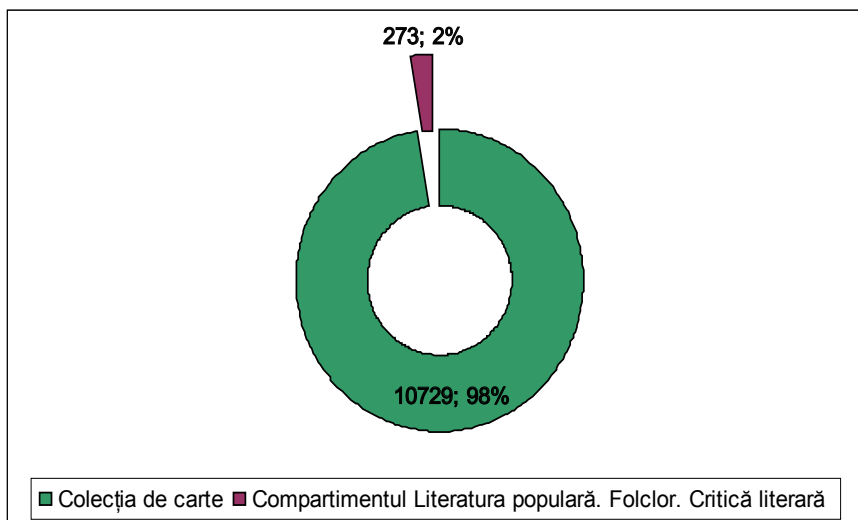
Colecția de carte a sălii de lectură nr 2 la data de 01.01.2013 constituie 10 729 ex. de documente (colecția totală, inclusiv publicațiile în serie – 21 217 ex.)

**Tabelul 1. Existent în sala de lectură Compartimentul
Literatura populară. Folclor. Critică literară.**

Compartimentul	Titluri	Exemplare
859.0-91 Literatura populară. Folclor (în limba română)	109	120
859.0.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba română)	71	85
859.0-91(075.8) Literatura populară. Folclor. Manuale pentru învățământ superior (în limba română)	13	15
882-91 Literatura populară. Folclor (în limba rusă)	13	14
882.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba rusă)	6	8
882-91(075.8) Literatura populară. Folclor. Manuale pentru învățământ superior (în limba rusă)	10	10
883-91 Literatura populară. Folclor (în limba ucraineană)	10	11
883.09-91 Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limba ucraineană)	5	6
883-91(075.8) Literatura populară. Folclor. Manuale pentru învățământ superior (în limba ucraineană)	2	4

Compartimentul *Literatura populară. Folclor* deține 273 ex. cărți (240 titluri: 133 beletristice, 82 științifice, 25 didactice) și constituie 2% din fondul total de carte al sălii.

Fig. 1. Raportul dintre colecția totală a sălii de lectură și compartimentul Literatura populară. Folclor. Critică literară (în limbile română, rusă, ucraineană)

Din împrumutul total 237 033 ex. pentru anul 2012 în Sala de lectură 2 – 179 531 cărți. Din clasa 82 – 84 437 ex, din domeniul *Literatura populară. Folclor / Literatura populară. Folclor. Critică literară* (în limbile română, rusă, ucraineană) – 18 648 ex. (22% din împrumut clasa 82).

Fig. 2. Împrumutul compartimentului cercetat, împrumutul total, împrumut cărți

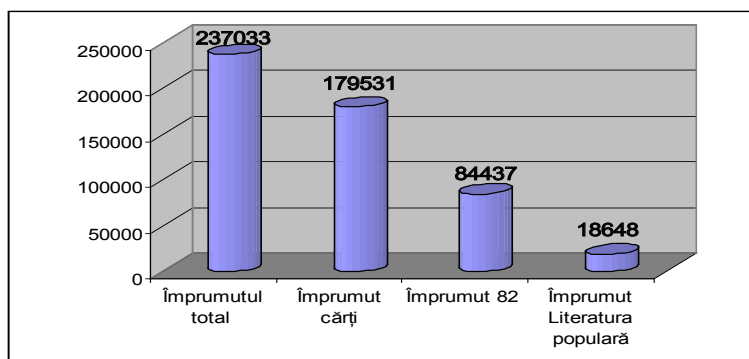
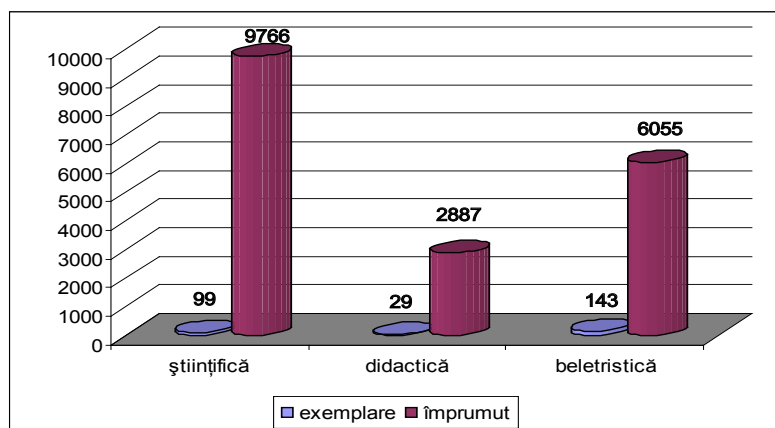

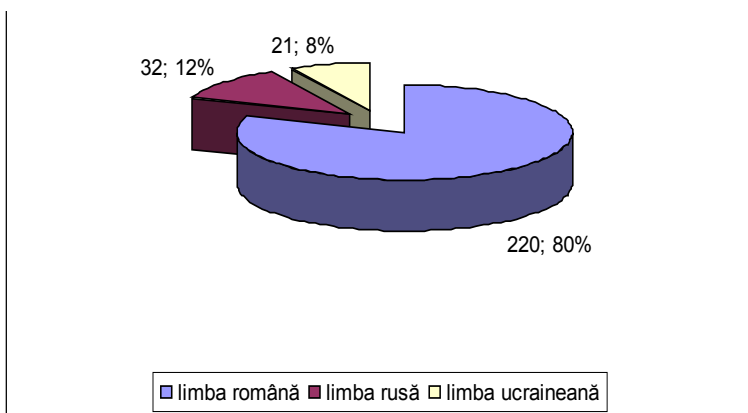
Fig. 3. Raport împrumut Literatură populară după tip de publicație

Împrumutul literaturii științifice constituie cea mai mare parte din împrumutul total în sala 2 (81%), literatură didactică - 14% și beletristică - 5%. Împrumutul literaturii științifice din compartimentul Literatură populară constituie 5 % din împrumutul total al literaturii științifice în sala 2, literatura didactică - 9% și beletristică - 49%. Acest procent îl putem explica prin faptul că beletristica este lecturată de mai multe categorii de utilizatori spre deosebire de literatură științifică și didactică, care este studiată numai de filologi.

Cele mai solicitate sînt documentele științifice din acest domeniu, pentru că majoritatea din ele sînt incluse în bibliografia cursului universitar (la facultatea Filologie) și sînt numai într-un singur exemplar în sala de lectură. Beletristica din acest domeniu este solicitată de mai multe categorii de utilizatori (elevi, studenți de la diferite facultăți), cele mai întrebate din ele fiind legendele, basmele populare, proverbele și zicătorile. Documentele didactice din acest domeniu sînt foarte puține (27 ex.). Deși documentele în limba română (15 ex. - toate fiind editate între anii '60-80) au un conținut adecvat cerințelor, utilizatorii-studenți întîmpină bariere ce țin de grafia chirilică. Documentele în limba rusă corespund programului de studiu, deși au fost editate tot între anii '60-80. Sala dispune numai de 4 documente didactice în limba ucraineană (editate între anii '50-60) și sînt frecvent consultate de studenți.

**Fig. 4. Compartimentul Literatura populară. Folclor.
Critică literară după limbi**

După limbi componența acestui domeniu este următoare:

- 220 ex. în limba română,
- 32 ex. în limba rusă
- 21 ex. în limba ucraineană

80% din domeniul investigat sînt documente în limba română.

**Fig. 5. Compartimentul Literatura populară. Folclor
în limba română după tip de documente**

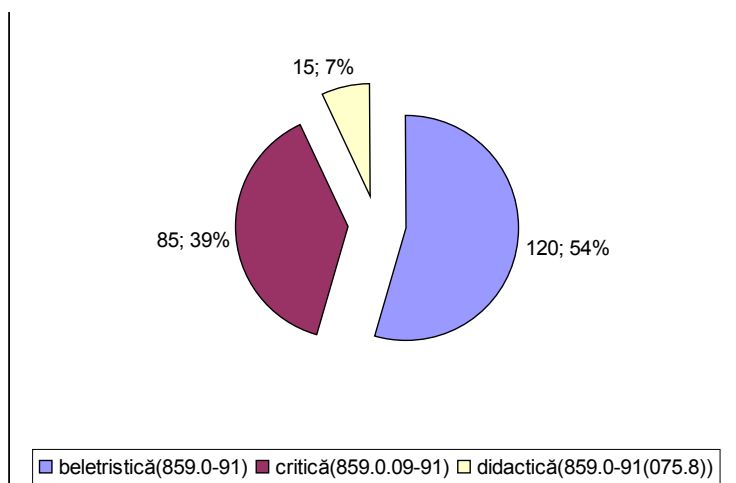
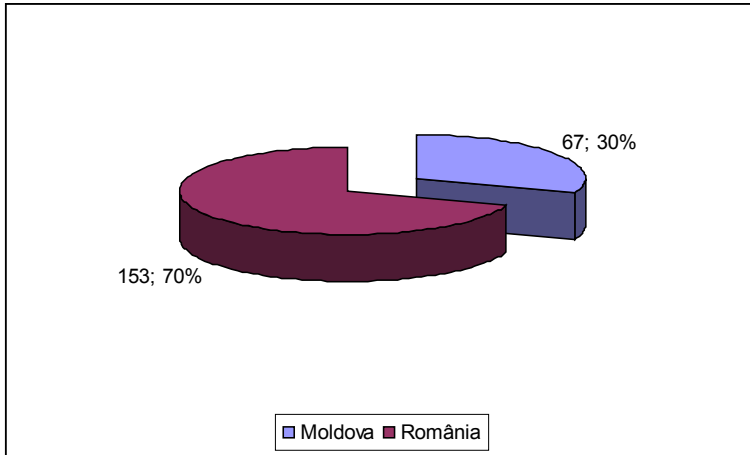
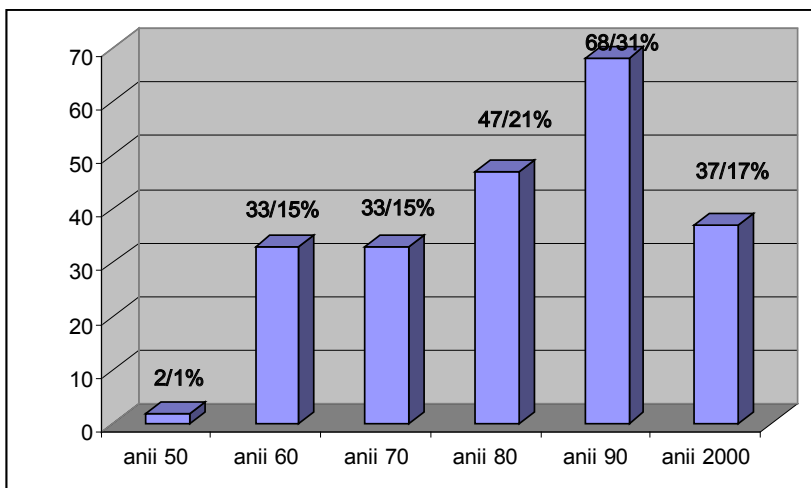

Fig. 6. Compartimentul Literatura populară. Folclor. Critică literară în limba română după locul de ediție

Din numărul total de documente în limba română numai 30% (67 ex.) sînt documente editate în R. Moldova și 70% (153 ex.) sînt ediții românești. Printre editurile din Moldova putem numi Știința, Hyperion, Litera, Lumina. Mai multe exemplare de cărți românești au fost editate la Minerva, Editura pentru Literatura, Editura Academiei Române, Grai și Suflet, Junimea, etc.

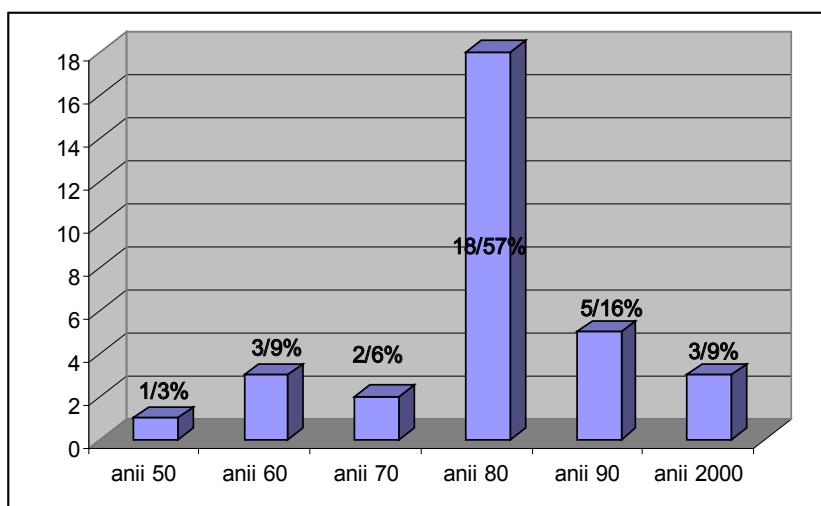
Fig. 7. Compartimentul Literatura populară. Folclor. Critică literară în limba română după ani de ediție

Deși majoritatea cărților în limba română au fost editate în anii '90 (31 %), ele sînt solicitate de utilizatori pentru că conțin cunoștințe fundamentale în acest domeniu.

În limba rusă compartimentul Literatura populară. Folclor / Literatura populară. Folclor. Critică literară constituie 36 ex. (12 %), majoritatea fiind editate la Moscova și Sankt-Petersburg la editurile: Художественная литература, Высшая школа, Просвещение, Современник, etc.

Fig. 8. Compartimentul Literatura populară. Folclor. Critică literară în limba rusă după ani de ediție

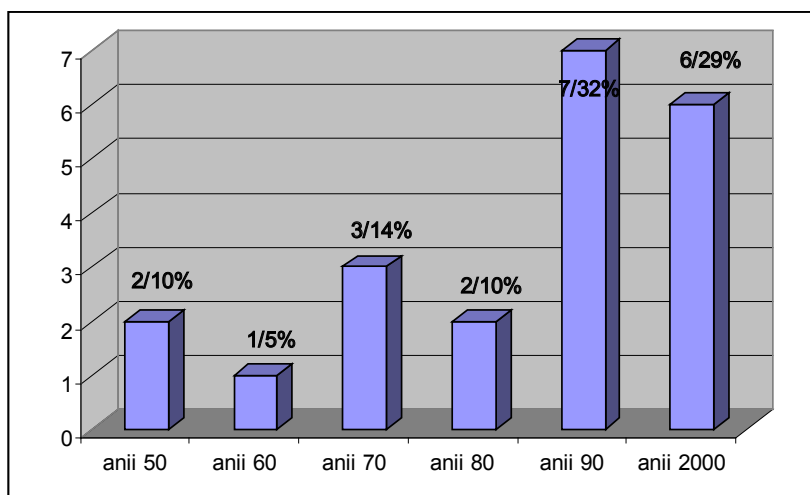
În limba rusă majoritatea cărților din acest domeniu (18 ex. (57%)) au fost editate în anii 80; 16% (5ex.) - în anii 90, 9% (3 ex.) anii 60, 6% (2 ex.) - anii 70, 3% (1 ex.) - anii 50, din anii 2000 avem numai 9% (3 ex.). În comparație cu limba română cantitatea cărților în limba rusă este mult mai mică (220 în limba română, 32 în limba rusă, aproximativ de 7 ori). Pentru a acoperi aceste

lacune căutăm unele documente în format electronic. Deși nu toate cărțile sînt noi, oricum sînt de mare folos pentru utilizatori.

În colecție sînt numai 21 de documente (8%) în limba ucraineană: 18 editate la Kiev (ed. Вища школа, Веселка, Просвіта), 2 editate la Chișinău (ed. Парагон) și 1 ex. editat la Moscova.

Fig. 9. Compartimentul Literatura populară. Folclor. Critică literară în limba ucraineană după ani de ediție

Deși avem mai puține cărți în limba ucraineană din acest domeniu, majoritatea sînt editate după anii '90. Aceasta se explică prin faptul că fondul ucrainean este mai „tînăr” și frecvent se completează cu donațiile din partea Consulatului Ucrainei în Moldova, Catedrei de Limbă și Literatură Ucraineană, Universității Naționale din Cernăuți.

În Tabelul nr. 2 sînt prezentate cele mai utilizate documente din domeniul Literatura populară. Folclor / Literatura populară. Folclor. Critică literară. Pentru consultarea în sala de lectură aceste publicații sînt suficiente.

Tabel nr. 2

Nr	Autor/Titlu	Total ex. în Bibliotecă	Ex. în s12
1	Andrei, Al. Valori etice în basmul fantastic românesc - București : Ed. Soc. lit. „Regele românesc”, 1979. - 287 p.	2	1

2	Călinescu, George. Estetica basmului - București : Ed. pentru lit., 1965. - 397 p. - (Studii de folclor)	2	2
3	Eretescu, Constantin. Folclorul literar al românilor : O privire contemporană – București : Ed. Compania, 2004. - 327 p.	1	1
4	Papadima, Ovidiu. Literatura populară română : din istoria și poetica ei - București : Ed. pentru lit., 1968. - 725 p. - (St. De folclor).	1	1
5	Propp, V.I. Morfologia basmului / în rom. de R. Nicolau; studiu introd. și note de R. Niculescu. - București : Ed. Univers, 1970. - 167 p.	2	2
6	Propp V. I. Rădăcinile istorice ale basmului fantastic / trad. de Radu Nicolau. - Bucuresti : Ed. Univers, 1973. - 494 p.	1	1
7	Vrabie, Gheorghe. Balada populară română - București : Ed. Acad. R. S. R. , 1966. - 547 p.	3	1
7	Vrabie, Gheorghe. De civitate rustica : Studii și cercetări de etnologie și literatură populară română - București : Ed. Grai și suflet - Cultura Naț., 1999. - 430 p. - (Cumințenia pământului)	2	1
9	Vrabie, Gheorghe. Folcloristica română : Evoluție, curente, metode. -București : Ed. pentru lit., 1968. - 446 p - (St. de folclor)	1	1
10	Лазутин, Сергей Георгиевич. Поэтика русского фольклора : Учеб. пособие для вузов по спец. „Рус. яз. и лит.” - 2-е изд., испр. и доп.. -М.: Высш. шк. , 1989. - 207 p.	4	1
11	Пропп, Владимир Яковлевич. Исторические корни волшебной сказки; отв. ред. В. И. Еремина. - Л.: Изд-во ЛГУ , 1986. - 364 p.	3	1
12	Пропп, Владимир Яковлевич. Сказка. Эпос. Песня: собр. тр.; сост., науч. ред., коммент. и указ. В. Ф. Шевченко. - М. : Лабиринт, 2001 (Тип. ИПО профсоюзов Профиздат). - 368 p.	1	1

13	Пословицы русского народа : Сб. В. Даля : В 2 т. / авт.- сост. В. И. Даль; худож. Г. Клодт. -М. : Худож. лит. , 1989 Т.1, 1989. - 431 p. : il. Т.2, 1989. - 447 p. : il.	3 3	1 1
14	Грицай, Михаил Семенович. Українська народно-поетична творчість : Підруч. для філ. фак. унівтів / М. С. Грицай, В. Г. Бойко, Л. Ф. Дунаевская ; за ред. М. С. Грицай. - Київ : Вища шк. , 1983. - 359 p.	1	1
15	Українська народна поетична творчість : Хрестоматія / упоряд. Ф. М. Поліщук. - 2-ге вид., доп.. - Київ : Рад. шк. , 1968.- 559 p.	1	1
16	Українська народна поетична творчість : В 2 т. / Ін-т Мистец., Фольклору та Етнографії. - Київ : Рад. шк.- Т.1-2. Т.1 : Дожовтневий період, 1958. - 815 p. Т.2 : Радянський період. - 2-е вид., виправ. та доп., 1958. - 335 p.	2	2

În anul 2012 colecția sălii s-a completat cu 1 048 ex. (566 cărți, 872 publicații în serie), la domeniul Literatura populară. Folclor. Critică literară – 2 ex.:

Miorița. Balade populare. - București : Cartex 2000 , 2006.- 224 p.- ISBN 973-7769-97-X; ISBN 978-973-7769-97-8 (Total ex.: sl2-1)

Legende populare românești / ed.: Silvia Ursache ; il.: Igor Vieru [et al.]. - Ch. : Silvius Libris, 2006. - 128 p. : il.- ISBN 978-9975-9641-2-8 (Total ex.: sî1-1; sl2-1)

Concluzii:

Analizînd toate datele putem constata că cele mai utilizate titluri sînt suficiente pentru sala de lectură, dar ar fi dorită completarea acestui compartiment cu noi titluri editate în ultimii ani.

TEORIA ȘI PRACTICA TRADUCERII

ATHE THEORY and PRACTICE of TRANSLATION

Gabriela CAZACU Lilia MELNIC

Abstract: *The research aims bibliometrics data collection in the compartment the theory and practice of translation. It has been researched 229 titles of books in 1 572 copies.*

Traducerea necesită înțelegerea și interpretarea originalului. A reda, a transpune un text, o frază, un cuvânt dintr-o limbă în alta este o adevărată artă ce necesită multe cunoștințe și o muncă asiduă. Orice traducător sau interpret pretinde la o practică și un bagaj de cunoștințe vaste pe care le acumulează chiar din anii studenției. Ținând cont de aceasta, bibliotecile, în special cele universitare, nu sînt lipsite de o colecție de carte din domeniul teoriei și practicii traducerii.

Biblioteca universității bălțene dispune de circa 275 titluri de documente în 1 707 exemplare, la teoria și practica traducerii, în limbile română, engleză, franceză, germană, spaniolă, rusă și ucraineană. Conform datelor catalogului electronic colecția uzuală a Oficiului Documente în Limbi Străine dispune de circa 229 titluri de documente în 1 572 exemplare.

Colecția totală a oficiului la 1.01.2013 numără 138 093 documente:

- Sala de împrumut nr. 4 - 115 716 documente
- Sala de lectură nr. 4 și 8 - 22 377 documente, din care 8 087 cărți

Date generale despre domeniul și clasa investigată

Pentru cercetarea propusă au fost selectate un total de 1 412 cărți (89% din totalul documentelor la traducere din ODL) în perioada 2010 – 2012.

Clasa 8: Lingvistică, Filologie, Literatură.

Compartimentele:

- Teoria și practica traducerii în limba română - 801; 82.03
- Teoria și practica traducerii în limba engleză - 80(075.8); 802.0(076.6)
- Teoria și practica traducerii în limba germană - 801; 82.03
- Teoria și practica traducerii în limba franceză – 801; 82.09
- Teoria și practica traducerii în limba rusă – 80; 801; 802/809; 82.0; 82.03

Cercetarea are drept scop realizarea datelor bibliometrice privind colecția din compartimentul ***Teoria și practica traducerii***.

Obiective:

- Studierea structurii colecției:

- ▶ după locul de publicare al cărților
- ▶ pe limbi
- ▶ după ani de ediție
- Constatarea datelor privind actualitatea colecției
- Structura colecției în corespundere cu solicitările utilizatorilor
- Prezentarea datelor privind împrumutul documentelor din acest compartiment în anii 2010 – 2012

Calcularea și prezentarea datelor a fost realizată în două etape.

- ▶ Prima etapă - oferă o ilustrare detaliată a structurii literaturii în sala de împrumut nr. 4.
- ▶ A doua etapă - evidențiază unele caracteristici ale colecției sălii de lectură nr. 4.

Compartimentul Teoria și practica traducerii după locul publicării

Fig. 1. Sala de împrumut nr. 4

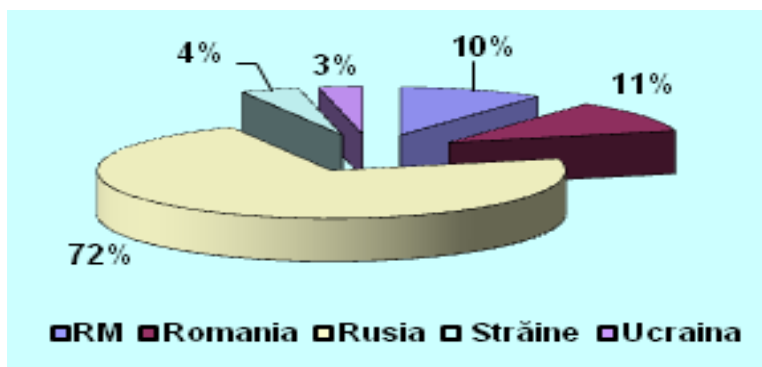
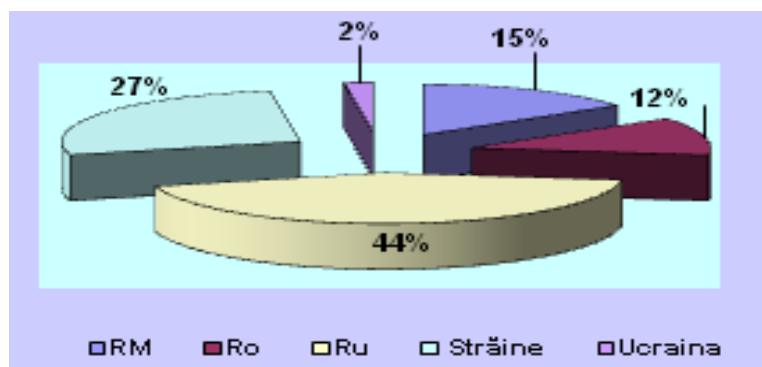

Fig. 2 Sala de lectură nr. 4

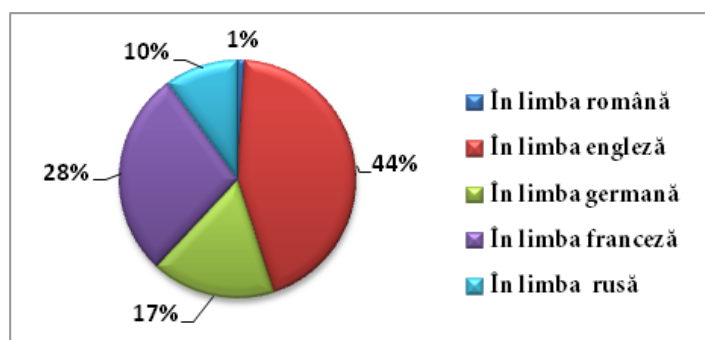

Investigarea compartimentului ne-a demonstra că în sala de împrumut nr. 4 doar 19 titluri au fost editate în Republica Moldova și 20 în România. Prioritatea le aparține documentelor publicate în Rusia - 133 titluri. În străinătate au fost publicate doar 7 titluri. Însă în sala de lectură crește cantitatea publicațiilor străine care constituie 27% (33 titluri) din totalul titlurilor și influențează pozitiv circulația domeniului cercetat.

Evaluarea structurii compartimentului după limbi

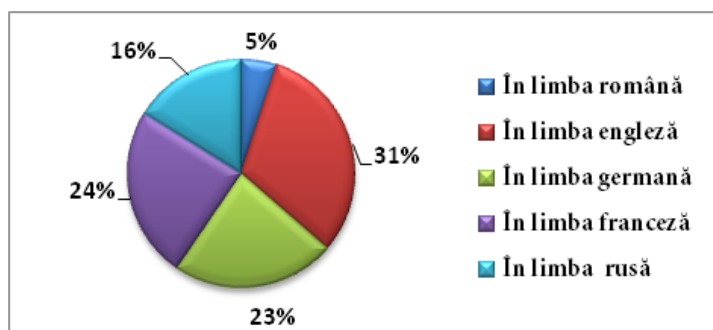
Sala de împrumut nr. 4 - 184 titluri, 1 261 exemplare - 1% din colecția sălii și 89% din totalul documentelor la teoria și practica traducerii.

Fig. 3. Sala de împrumut nr. 4

Sala de lectură nr. 4 - 120 titluri, 151 exemplare - 2% din colecția sălii, 0,7% din totalul documentelor la teoria și practica traducerii.

Fig. 4. Sala de lectură nr. 4

S-a determinat că în sala de împrumut nr. 4 cea mai mare parte - 44% o alcătuiesc documentele în limba engleză, urmate de cele în limba franceză - 28% și în limba germană 17%. Doar 1% din toate cărțile domeniului cercetat

sînt în limba română și 10% în limba rusă. Majoritatea cărților în limbile română și rusă sînt disponibile în alte săli de lectură și de împrumut ale Bibliotecii.

La fel ca și în sala de împrumut, în sala de lectură cantitatea documentelor în limba engleză se plasează pe locul întii cu 31% din totalul titlurilor din domeniul supus cercetării. Pe cînd cele în limba germană și franceză sînt pe locul al doilea în cantități aproape egale.

Structura compartimentului în sala de împrumut și de lectură nr.4 după tipul publicațiilor

Fig. 5. Sala de împrumut nr. 4

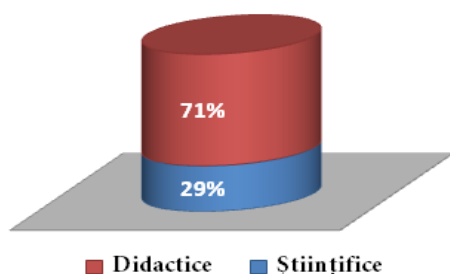
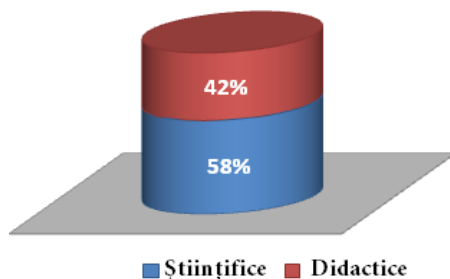

Fig. 6. Sala de lectură nr. 4

Investigarea aspectului dat al domeniului din sala de împrumut demonstrează că majoritatea o alcătuiesc documentele didactice. În comparație cu sala de împrumut în sala de lectură procentul documentelor științifice este mai mare față de cel al documentelor didactice.

Rata de înnoire a domeniului pe ani

Sala de împrumut nr. 4

Achiziții 2010 – 2012 :

În perioada de referință au fost achiziționate 13 titluri în 85 exemplare ce alcătuiește 3% din achizițiile totale (3 017 documente) ale sî4: (în română - 3, engleză – 3, germană - 0, franceză – 77, rusă – 2).

2012 – 75 exemplare;

2011 – 7 exemplare;

2010 – 3 exemplare;

Rata de înnoire a domeniului în 2012 – 17 ani

Tabelul nr. 1. Achiziții 2010 – 2012. Sala de împrumut nr. 4

	2012	2011	2010
Rata de înnoire	16	169	393

Total	75	7	3
În limba română	2	1	0
În limba engleză	0	1	2
În limba germană	0	0	0
În limba franceză	73	4	0
În limba rusă	0	1	1

Sala de lectură nr. 4

Achiziții 2010 - 2012 :

13 titluri în 15 exemplare (în română – 1, engleză – 3, germană - 1, franceză – 10, rusă - 0).

Documentele noi alcătuiesc 1% din achizițiile de carte (1 219 documente) ale sl4 în această perioadă.

Rata medie de înnoire a domeniului – 33 de ani

2012 – 8 exemplare;

2011 – 3 exemplare;

2010 – 4 exemplare;

Tabelul nr. 2. Achiziții 2010 – 2012. Sala de lectură nr. 4

	2012	2011	2010
Rata de înnoire	18	47	35
Total	8	3	4
În limba română	1	0	0
În limba engleză	0	1	2
În limba germană	0	0	1
În limba franceză	7	2	1
În limba rusă	0	0	0

Datorită noilor achiziții în perioada 2010 – 2012 se observă o slabă tendință de creștere a numărului de publicații.

În sala de împrumut nr. 4 cea mai bună rată de îmbogățire a colecției o urmărim în anul **2012**. Chiar dacă colecția s-a îmbogățit cu 75 exemplare, numărul titlurilor a fost doar 3. Nu este atestată nici o achiziție în această perioadă la teoria și practica traducerii în limba germană. La fel și în sl4 cea mai bună rată de îmbogățire a colecției a fost în anii **2012**. În acest an colecția sălii de lectură s-a îmbogățit cu 3 titluri mai multe în comparație cu sala de împrumut.

Componența fondului după anii de ediție

Tabelul nr. 3. Sala de împrumut nr. 4

	1950-1960	1960-1970	1970-1980	1980-1990	1990-2000	2000-2010	2010-2012
Total	13	304	473	342	173	91	25
limba ro	-	-	-	-	-	13	-
limba en	8	207	273	54	164	5	3
limba de	3	39	43	117	6	1	-
limba fr	2	41	61	149	2	72	21
limba ru	-	17	96	22	1	-	1

Tabelul nr. 4. Sala de lectură nr. 4

	1950-1960	1960-1970	1970-1980	1980-1990	1990-2000	2000-2010	2010-2012
Total	3	18	23	25	35	38	8
limba ro	-	-	-	-	-	7	1
limba en	2	6	5	5	19	6	3
limba de	-	4	7	8	7	9	-
limba fr	-	2	1	5	9	16	4
limba ru	1	6	10	7	-	-	-

Datele din tabelă arată: doar **9%** din cărțile cercetate din sala de împrumut nr. 4 sînt editate după anul 2000. În colecție prevalează documentele publicate în anii 60, 70, 80. Pe de altă parte prezența în colecție a documentelor vechi demonstrează că de mai multe decenii știința și arta traducerii este obiectul de cercetare nu numai al profesorilor și studenților dar și al bibliotecarilor. Analizînd datele din tabelă putem afirma că sala de lectură deține **30%** din totalul documentelor cercetate editate după anul 2000 și această cifră este mai mare față de cea a sălii de împrumut.

Structura colecției în raport cu solicitările utilizatorilor

Tabelul nr. 5. Sala de împrumut nr. 4

	Titluri	Ex.	Împrumut.	Rata de utilizare	Circulația	Anii	Nesolicitate
Total	184	1261	768	56%	0,6		554
limba ro	5	13	97	92%	7,5	2000-2009	1
limba en	75	558	360	94%	0,6	1959-2012	31
limba de	32	210	85	25%	0,4	1959-2002	157
limba fr	43	348	113	17%	0,3	1952-2011	288
limba ru	29	132	113	45%	0,8	1963-2010	77

Tabelul nr. 6. Împrumutul 2010 - 2012

	2012	2011	2010
Total	247	251	271
limba ro	29	34	33
limba en	116	145	99
limba de	18	14	54
limba fr	59	24	31
limba ru	25	34	54

Tabelul nr. 7. Sala de lectură nr. 4

	Titluri	Ex.	Împrumut	Rata de utilizare	Circulația	Anii	Nesolicitate
Total	120	151	694	70%	4,6		45
limba ro	4	8	11	62%	1,4	2000-2006	3
limba en	38	47	333	83%	7,1	1960-2012	8
limba de	25	35	260	68%	7,4	1963-2004	11

limba fr	30	37	50	62%	1,3	1963-2011	14
limba ru	23	24	40	58%	1,6	1958-1989	10

Tabelul nr. 8. Împrumutul 2010 - 2012

Limba	2012	2011	2010
Total	230	175	289
limba ro	5	4	1
limba en	111	116	109
limba de	79	39	142
limba fr	33	7	8
limba ru	2	9	29

Împrumutul documentelor la Teoria și practica traducerii în sî4 în anul 2012 a scăzut față de 2011 și 2010. A crescut în perioada dată doar împrumutul documentelor în limba franceză grație noilor achiziții.

- ▶ Științifice – 335(43%) din împrumutul total al domeniului, circulația - 1
- ▶ Didactice – 433(56%) circulația – 0,5

Împrumutul documentelor didactice prevalează datorită cantității mai mari atît a titlurilor cît și a numărului de exemplare pentru un titlu solicitat. Însă circulația documentelor științifice este mai mare.

Împrumutul la sl4 este în creștere față de anul 2011 și a scăzut neesențial față de 2010. În anul 2010 se atestă cel mai mare grad de solicitări ale utilizatorilor la tema traducerii. Cea mai mare circulație în perioada cercetată o au cărțile la teoria și practica traducerii în limba germană, urmată de limba engleză.

- ▶ Științifice – 376(54%) din împrumutul total al domeniului, circulația - 4
- ▶ Didactice – 318(46%), circulația - 5

Împrumutul documentelor științifice este mai mare față de împrumutul documentelor didactice. Însă prioritate în circulație o au manualele.

Teoria și practica traducerii în limba română

Tabelul nr. 9. Sala de împrumut nr. 4

Cota	Titluri	Ex.	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	5	13	97	7,5	1

801	2	3	3	1	1
82.03	3	10	94	9,4	0

Tabelul nr. 10. Sala de lectură nr.4

Cota	Titluri	Ex.	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	4	8	11	1,4	
801	1	1	1	1	0
82.03	3	7	10	1,4	3

Datele din tabelele 9 și 10 ne demonstrează că documentele compartimentului în limba română sînt mai puține dar au cea mai bună circulație. Cărțile din cota 82.03 au o circulație de 9,4 și permanent sînt împrumutate, deoarece informația este actuală și data publicării lor trece de anul 2000.

Teoria și practica traducerii în limba engleză

Tabelul nr. 11. Sala de împrumut nr. 4

Cota	Titluri	Ex.	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	75	558	360	0,6	
80(075.8)	1	1	1	1	0
801	1	1	0	0	1
801(073.8)	1	1	1	1	0
802.0	18	79	28	0,3	61
802.0-32	3	8	7	0,8	4
802.0(072.8)	1	6	1	0,1	5
802.0(075)	5	70	72	1	28
802.0(075.8)	43	380	248	0,6	292
802.0(076.6)	1	2	2	1	0

Tabelul nr. 12. Sala de lectură nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	38	47	333	7,1	
801	1	1	4	4	0

801(075.8)	1	1	158	158	0
802.0	7	8	20	2,5	1
802.0(075)	4	7	26	3,7	0
802.0(075.8)	19	24	90	3,7	7
82.0	4	4	34	8,5	0
82.03	1	1	1	1	0

Cea mai bună rată de utilizare o au documentele în limba engleză și română. Documentele în limba engleză prevalează din punct de vedere cantitativ iar cifra împrumuturilor depășește cu mult pe cea a documentelor în alte limbi. 69% din împrumutul total o alcătuiesc manualele pentru instituțiile de învățământ superior. Doar 2 titluri din ele sînt publicate după anul 2000. Putem vorbi despre o actualizare slabă a compartimentului dat. După cum observăm din datele tabelului la limba engleză în sala de lectură utilizatorii sînt interesați de manualele pentru instituțiile de învățământ superior – 801(075.8).

Teoria și practica traducerii în limba germană

Tabelul nr. 13. Sala de împrumut nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrum.	Circulația	Nesolicitate
Total	32	210	85	0,4	
801	2	4	11	2,7	0
803.0	6	23	6	0,3	17
803.0(072)	1	10	1	0,1	9
803.0(075)	3	11	0	0	11
803.0(075.8)	18	160	66	0,4	119
82.03	1	1	1	1	0

Tabelul nr. 14. Sala de lectură nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	25	35	260	7,4	11
801	9	14	191	14	1
803.0	1	1	0	0	1

803.0(075.8)	9	13	33	2,5	9
82.0(075)	1	1	2	2	0
82.03	5	6	34	6	0

Și în compartimentul dat pe primul loc se plasează împrumutul manualelor pentru instituțiile de învățământ superior. Însă rata de utilizare a întregii colecții este doar de 25%. Cauza principală este lipsa achizițiilor în perioada 2010 – 2012. Tot mai frecvent utilizatorii preferă consultarea surselor în limba studiată. O insuficiență acută a documentelor în limba originală se face simțită la teoria și practica traducerii în limba germană. În consecință scade împrumutul și rata de utilizare a documentelor din acest segment. Analiza compartimentului dat a evidențiat și necesitatea completării colecției cu literatură ce ar include informație despre metode și tehnici de traducere a textelor literare și tehnice din limba germană în limba română și invers. Rata cea mai mare se înregistrează la 15 documente din Fondul Wilhelmi împrumutate de 68 ori, 26% din totalul împrumuturilor documentelor în limba germană.

Teoria și practica traducerii în limba franceză

Tabelul nr. 15. Sala de împrumut nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	43	348	113	0,3	288
7(4/9)	1	1	0	0	1
801	1	52	5	0,1	48
804.0	6	34	40	1,2	16
804.0(072.3)	3	39	3	0,1	36
804.0(073.8)	3	3	0	0	3
804.0(075)	3	4	5	1,2	0
804.0(075.3)	3	8	3	0,3	6
804.0(075.8)	17	189	31	0,2	167
82.0	1	1	5	5	0
82.03	4	7	22	3,1	1
82.09	1	10	0	0	10

Tabelul nr. 16. Sala de lectură nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	30	37	50	1,3	11
801	2	4	4	1	0
801(075.8)	1	1	1	1	0
804.0	4	6	9	1,5	3
804.0(073.8)	3	3	5	1,6	0
804.0(075)	1	1	0	0	1
804.0(075.3)	2	4	1	0,2	3
804.0(075.8)	6	7	2	0,3	6
82.03	11	11	27	2,4	1

În limba franceză se bucură de succes noile achiziții din cota 804.0 și 82.03. Obiectul cercetării studenților rămân a fi nu numai problemele legate de teoria traducerii, metodele traducerii dar și cele legate de traducerea diverselor tipuri de texte, dificultățile întâmpinate la traducerea termenilor științifici (tehnică, medicină, sport). Deci documentele din cota 82.03 au o circulație mai mare față de celelalte cote, fiindcă sînt mai recente.

Teoria și practica traducerii în limba franceză

Tabelul nr. 17. Sala de împrumut nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	29	132	113	0,8	77
80	2	3	10	3,3	1
801	1	2	1	0,5	1
802/809	3	6	2	0,3	5
82.0	22	120	80	0,6	70
82.03	1	1	20	20	0

Tabelul nr. 18. Sala de lectură nr. 4

Cota	Titluri	Exemplare	Împrumut	Circulația	Nesolicitate
Total	23	24	40	1,6	10

801	1	1	14	14	0
802/809	1	1	1	1	0
82.0	21	22	25	1,1	10

Binevenită este cartea la teoria traducerii în limba rusă achiziționată în această perioadă: Алексеева, Ирина Сергеевна. Введение в переводоведение : Учеб. пособие для студентов филол. лингв. фак. высш. учеб. заведений / И. С. Алексеева. - 4-е изд., стер.. - СПб. : Фак. филологии и искусств СПбГУ. - М. : Академия, 2010 (Саратов. полиграфкомб.). - 360 p.

Factorii care influențează asupra circulației și ratei de utilizare a domeniului supus cercetării în sala de împrumut nr. 4:

1. Numărul redus al titlurilor achiziționate și micul procent al documentelor editate în mileniul 3
2. Numărul mic al publicațiilor străine scrise în limba originală
3. Reducerea grupelor cu studierea specialității de traducător

Cele mai solicitate documente:

Sala de împrumut nr. 4

- ▶ Bell, Roger T. Teoria și practica traducerii / Roger T. Bell ; trad. de C. Gazi. – Iași: Polirom, 2000. – 312 p.
- ▶ Condrea, Irina. Comunicarea prin traducere / I. Condrea ; coord. șt. A. Ciobanu; Univ. de Stat din RM. – Ch.: Tehnică-Info, 2001. – 128 p.

Sala de lectură nr. 4

- ▶ Основы перевода : курс лекций по теории и практике пер. для ин-тов и фак. междунар. отношений = Basic translation : a course of lectures on translation theory and practice / Г. Э. Мирам, В. В. Дайнеко, Л. А. Тарануха [et al.] ; ред. англ. текста Н. Брешко. – Киев : Ника-Центр, 2002 (Тип. "Наука" РАН). – 248 p.
- ▶ Barchudarow, L. Sprache und Ubersetzung : Probleme der Allgemeinen und Speziellen Ubersetzungstheorie / L. Barchudarow ; Autorisierte Ubersetzung ins Deutsche von M. Zwilling. - M. : Progress, 1979. - 262 p.

Concluzii:

Din datele obținute observăm că circulația și procentul utilizării colecției este mai mare la sala de lectură deoarece rata de înnoire a fondului este mai înaltă. Sala deține mai multe publicații în limba originală.

Interesul utilizatorilor pentru documentele la traducere rămâne aproape neschimbat. Compartimentul studiat este foarte important pentru procesul de instruire. Contingentul celor interesați de teoria și practica traducerii este totuși mai îngust.

BIBLIOTECILE VIITORULUI: POSIBILITĂȚI INFINITE

VIRTUALIZAREA COMUNICĂRII CU UTILIZATORII BIBLIOTECII

USERS LIBRARY VIRTUALIZATION COMMUNICATION

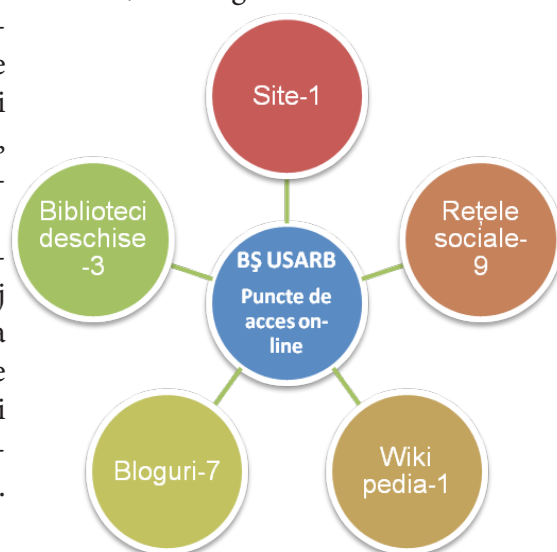
Elena STRATAN

Abstract: *Librarian-user communication becomes more and more relevant in the context of the integration of the libraries in the global circuit of information and diversity of Internet architecture: Web sites, blogs, wikis, social networks, open library catalogs/etc... Balti university librarians have joined the global connection through 21 points of access: Library Website, 3 connections in open library, 9-connections/social networking sites, 7blogs, 1 – wiki. These facilities enhance access to library collections and products, increasing the number of visitors and the image of the institution.*

Comunicarea on-line bibliotecar - utilizator și utilizator - bibliotecar continuă să îmbrace noi forme, noi conotații în contextul integrării bibliotecilor în circuitul global de informații și în diversitatea arhitecturală a Internetului: portaluri, situri, bloguri, wiki, rețele sociale, cataloage / biblioteci deschise etc.

Această comunicare este susținută de o varietate impunătoare de instrumente, obiecte și gadgeturi relevante: bookmark-uri, link-uri, tweet-uri, boards-uri, pins-uri, likes-uri, comentarii, share, views etc.

Bibliotecarii universitari bălțeni se încadrează prompt în acest tipaj arhitectural al Internetului, aderând la conexiunea globală prin 21 de Puncte de acces: Site-ul Bibliotecii, 3 conexiuni în biblioteci deschise, 9 conexiuni – situri / rețele sociale, 7 - bloguri, 1 – wiki.

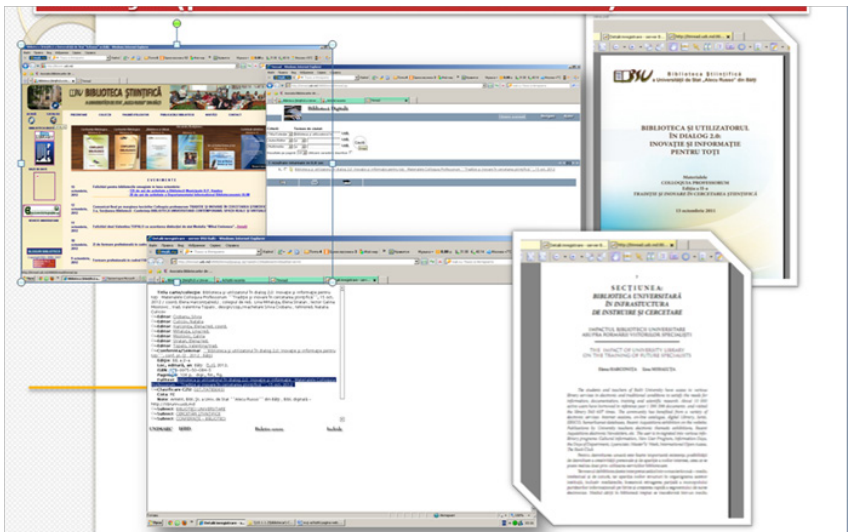
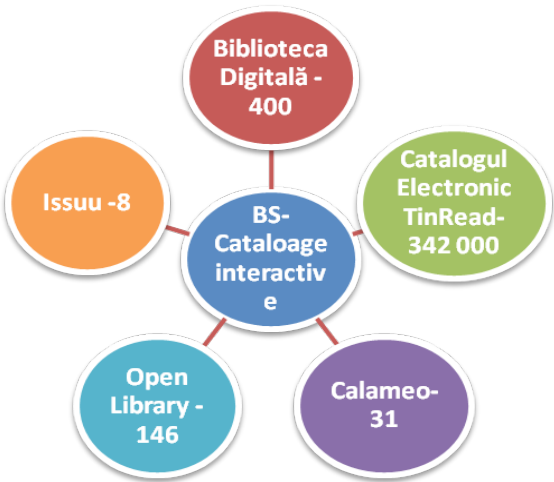

Puncte de acces on-line

- Situl Bibliotecii, 3 conexiuni în biblioteci deschise, 9 conexiuni - situri/rețele sociale, 7 - bloguri, 1 – wiki.

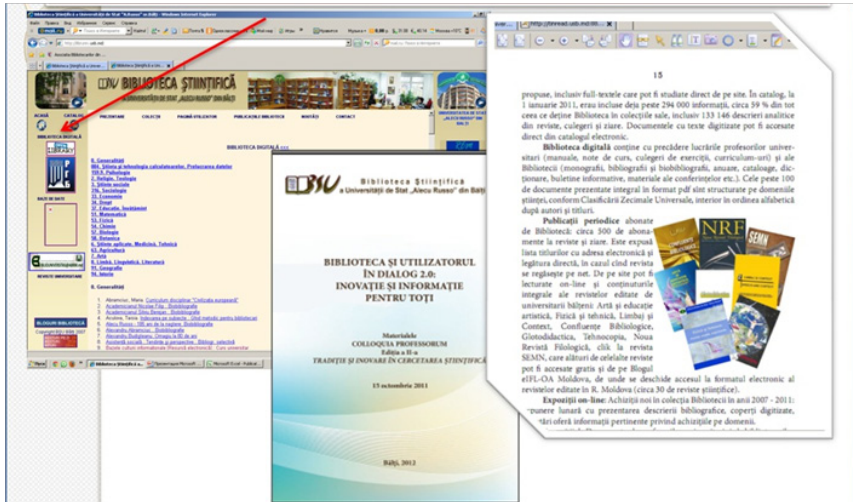

Utilizatorii 2.0 dispun de bogate facilități și instrumente on-line în accesarea/ lectura și partajarea informației: Catalogul Electronic, platforma TinRead, Biblioteca Digitală a lucrărilor profesorilor și bibliotecarilor, Biblioteca deschisă Open Library, Cataloagele de publicații: Calameo, Issuu.

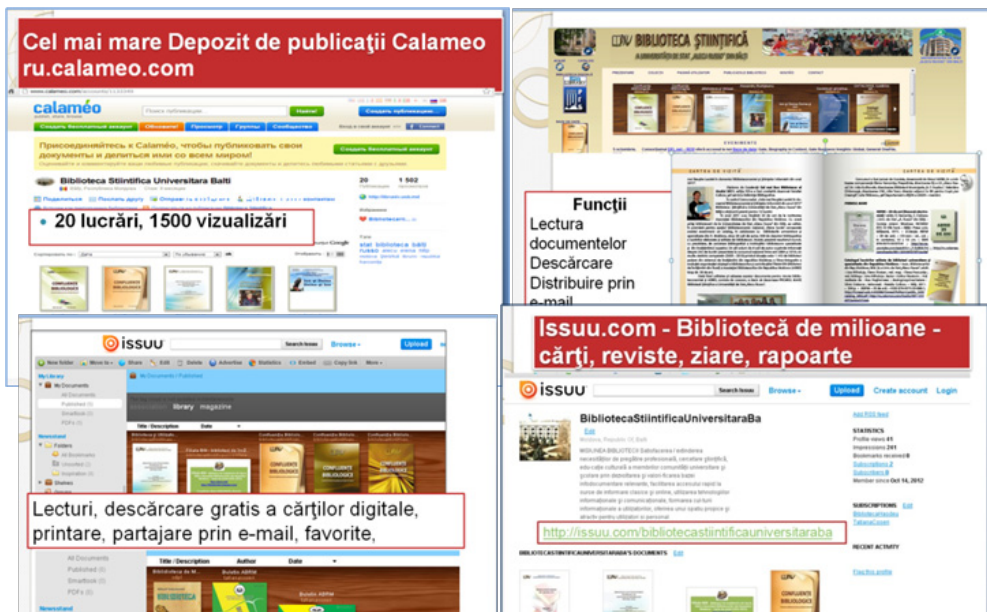

CATALOGUL ELECTRONIC al Bibliotecii include circa 342 000 înregistrări, 70% din întreaga colecție (peste 1 mln. de documente), inclusiv fulltextele lucrărilor cadrelor didactice și bibliotecarilor. Este expus pe site la adresa <http://tinread.usb.md:8888/tinread/tinread.jsp>.

BIBLIOTECA DIGITALĂ, inițiată în anul 2007, însumă deja 400 lucrări ale profesorilor și bibliotecarilor, inclusiv expoziții tematice online în pdf, ppt etc. În anul 2012 BD a fost accesată de 8 400 ori.

Prezența Bibliotecii în Catalogele interactive internaționale Calameo, Issuu: 40 lucrări publicate, 7 000 accesări.

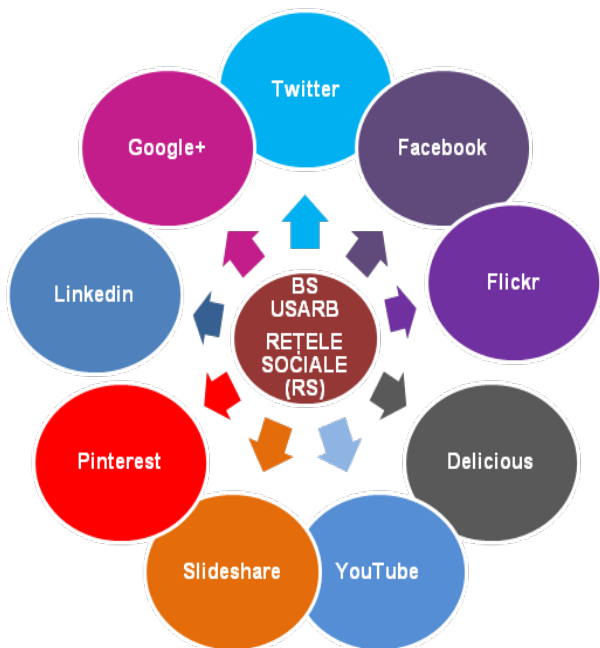

Recent în scopul promovării vizibilității produsului științific al cadrelor didactice și bibliotecare Biblioteca s-a înregistrat în **Open Library** <http://openlibrary.org/people/librunivusb>, un Proiect on-line de Internet Archive non-profit care include peste 20 mln de înregistrări on-line în acces liber. La finele anului în Biblioteca Open Library s-au introdus în circuitul internațional peste 146 de documente instituționale și de autor (89 ale profesorilor, 57 ale bibliotecarilor).

Tehnologiile web 2.0 atrag tot mai mulți utilizatori prin facilitățile moderne de comunicare, diseminarea și partajare a serviciilor și produselor info - bibliotecare. Biblioteca comunică cu utilizatorii săi prin 9 portaluri și situri: **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Flickr**, **Delicious**, **Pinterest**, **Google+**, **LinkedIn**, **Slideshare** postând informații actuale: expoziții informative și tematice, baze de date, link-uri, diverse conținuturi educaționale etc.

Arhitectura comunicării pe Rețelele de socializare: Facebook.com - 919 prieteni, 50 posturi, 83 aprecieri;

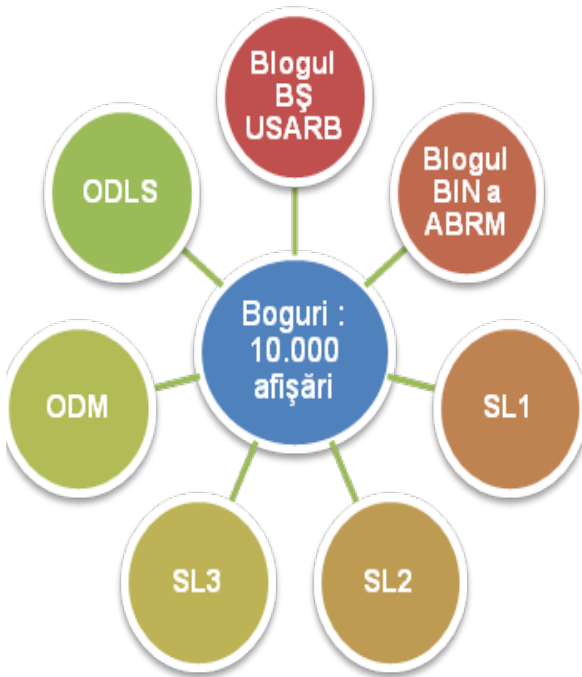
Twitter.com – 253 informații-tweets postate, 45 adepți, urmărește 36 utilizatori; Slideshare: 119 prezentări, 74 adepți-fol-lowers; YouTube.com – 49 video, 13 abonați, 8298 vizualizări; Panoul virtual PINTEREST.com: 17 albume tematice (boards), 108 pins, 39 likes.

Biblioteca - Bloguri- Servicii electronice și informații profesionale

Virtualizarea comunicării a necesitat crearea blogurilor sălilor de lectură și împrumut. În anul 2012 în Bibliotecă a fost inițiat Proiectul *Prin bloguri mai aproape de utilizator*. Au fost create 7 bloguri: Blogul Bibliotecii Științifice USARB; Blogul Filialei BIN - Biblioteci de învățământ din Nord - Bălți a ABRM; *Bloguri ale sălilor de lectură și împrumut din serviciul Comunicarea Colecțiilor pe platforma Blogger.com* (Oficiul Documente Muzicale, Sala de Lectură nr. 1 Științe socioumanistice și economice; Sălii de lectură nr. 2 Științe Filologice; Sala de Lectură nr. 3 Științe psihopedagogice, naturii, reale. Arte; Oficiul Documente în Limbi Străine).

Pe paginile blogurilor sînt inserate informații despre: **colecții, achiziții noi,**

expoziții virtuale, resurse electronice utile, prezentări bibliografice de documente, programe, noutăți din publicațiile periodice etc. Pe parcursul anului 2012 au fost postate 106 informații, accesări - 5 253.

Impactul virtualizării comunicării **Bibliotecar – Utilizator student / cadru didactic, Biblioteca – Facultate – Catedră** este unul benefic urmînd să amplifice și să faciliteze accesul deschis la colecții și produsele bibliotecare, la cunoaștere și oferte științifico – educaționale, să convertească utilizatorul în crearea de noi conținuturi, sporirea feedbackului etc.

<http://odls4bsu.blogspot.com/>
e-mail: odlsbsu@gmail.com

<http://sfilologie.blogspot.com>
e-mail: sfilologie@gmail.com

WEB-UL BIBLIOTECII UNIVERSITARE - PORTAL DE VIZIBILITATE ȘI OPORTUNITĂȚI

USERS LIBRARY VIRTUALIZATION COMMUNICATION

Valentina TOPALO

Abstract: *The article includes a study on the quality and efficiency of Scientific Library website from Bălți, which represent a relevant tool for information about services and opportunities, communication with the public, efficient connection between the library and the user. Data collection was carried out through the survey based on a questionnaire for both teachers and students, master and PhD students/target to know opinions about Scientific Library website regarding its role in the dissemination of information.*

Biblioteca Științifică Universitată bălțeană e în permanentă dezvoltare în direcția satisfacerii nevoilor de informare ale utilizatorilor în condițiile în care cerințele publicului au evoluat imperios. Web 2.0 / Library 2.0 constituie un astfel de nivel de organizare în care au fost modernizate principiile de bază ale biblioteconomiei, atinse prin multă muncă și viziune strategică managerială deschisă spre nou.

Anul de naștere a website-ului este martie 2001, lansat fiind și catalogul noilor achiziții, care prezentau informația începând cu anul 2000. În următorii ani s-a acordat o atenție specială factorilor de context, de conținut, de design și aspecte estetice, funcționalitate, actualitate. Reîmprospătarea, regândirea, schimbarea webului din 2003 pînă în 2012 permite Bibliotecii Științifice să fie vizibilă la parametrii cantitativi mai buni. Aceasta s-a datorat poziției strategice a managementului Bibliotecii Universitare și a unui grup de bibliotecari, care au depus toate eforturile administrative și personale pentru proiectarea unui site atractiv și suficient de interesant. S-a dorit ca utilizatorii să interacționeze cu website-ul, să navigheze, să găsească ce le trebuie și să fie satisfăcuți. Întru succesul webului s-a ținut cont de legile lui Ranganathan, dintre care vom aminti aici doar trei: *Resursele web sînt create pentru a fi folosite; Web 2.0/ Library 2.0 oferă acces la orice carte, pentru orice utilizator, de oriunde s-ar afla, prin intermediul mijloacelor tehnologice; „Economisiți timpul cititorului”* - viteza de obținere a informației dorite este pentru utilizatorul modern, probabil cel mai important factor în procesul de selecție a instrumentelor de informare.

WEB site-ul Bibliotecii Științifice este de natură educațională, care se referă la aspecte biblioteconomice și pedagogice. La implementarea web-ului s-a

condus de câteva momente: *Conexiune-infrastructura IT*; *Conținut-Informație*: catalog electronic, biblioteca digitală (editarea materialelor didactice, cursuri, monografii), *Capacitatea-abilitatea* de a transforma informația în cunoștințe (revista Bibliotecii Științifice, revistele universitare, invitație la discuție/solicitare documentară, bibliografică care se referă la învățare/predare prin oportunitățile oferite de Library 2.0, Pagina Utilizatorului cu opțiuni: Întrebă bibliotecarul, DSI-serviciu Interactiv Diseminarea Selectivă a Informației pentru cercetători, fișiere, bloguri, achiziții recente, expoziții tradiționale și on-line, conferințe, seminare, programe culturale, cluburi, salon, crearea spațiului său în rețelele de socializare Facebook, Twitter, Slideshare, Wikipedia, Google+, *parteneriat/colaborare* (biblioteca - universitatea, biblioteca - instituții naționale și internaționale). Ar mai fi de adăugat aici că în anii 2000-2002 J. Rayport și B. Jaworski reprezentanții Marketingului interactiv american considerau că un website eficient trebuie să aibă 7 elemente, pe care le-a numit *cei 7c*: *Context (structură și design)*, *Conținut (text, foto, sunet, imagine video)*, *Comunitatea (comunicarea utilizator-utilizator)*, *Caracterul personalizat (capacitatea site-ului de-a se adapta la utilizatori diferiți)*, *Conexiune (conectare cu alte site-uri)*, *Comerțul (capacitatea site-ului de a face tranzacții comerciale)*. Primii 6c îi sînt potriviți site-lui Bibliotecii Științifice.

Biblioteca Universitară a dobândit vizibilitate la nivelul comunității pe care o deservește și atractivitate pentru diverse categorii de utilizatori, lucru ce s-a făcut îmbinând valorile tradiționale ale bibliotecii cu mijloacele moderne de comunicare, cu posibilitățile actuale de atragere a utilizatorilor spre lumea cărții. Un alt moment de care depinde accesarea cu succes a webului este cel economic: întreținerea site-ului, acces de oriunde (de acasă, din orice colț al lumii). În realizarea strategiilor de comunicare a fost gîndit LOGO-ul, care îi conferă paginii distincție și recunoaștere internațională. Cu scurgerea timpului accentul este plasat treptat pe noțiunile context, conținut, carte și informație, servicii și informare cu valoare adăugată. În 12 ani site-ul s-a dezvoltat considerabil, a crescut numărul informațiilor, acestea îmbunătățind vizibilitatea lui și dorința publicului țintă de a accesa. În fiecare anotimp al anului sînt propuse noi oferte, mai multe facilități, mai multe tipuri de documente, baze de date, lansări, invitații în spațiile Bibliotecii Științifice cu un ambient plăcut și civilizat. Numărul de vizite variază între 8 000 în anul 2005, 68.736 în 2011 și 39.828 în 2012. A crescut gradul de acces al internauților (dacă în anul 2011 aveam 1.598.751 de accesări - cam cîtă populație are statul Qatar - în prezent avem 2.228.069 de accesări - aproximativ cam cîtă populație are Letonia). Această creștere este datorată numărului de resurse disponibile pe Internet, a accesului la site dar și îmbunătățirii lui, ceea ce a dus la o mărire a utilizării acestuia. Categoriile de utilizatori, cele mai dispuse la a migra și

spre site-ul Bibliotecii Științifice sînt studenții, cadrele didactice, categorii at-rase de ușurința, rapiditatea cu care pot ajunge la informații fără a se deplasa din confortul propriei case. Începând cu aprilie 2004 site-ul *libruniv.usb.md* a intrat în Google, încurajînd astfel internauții de pretudindenii la vizite repetate.

Studiul „Web-ul Bibliotecii Universitare-Portal de vizibilitate și oportunități” urma să cerceteze calitatea /eficiența lui, care reprezintă un instrument relevant de informare despre serviciile și oportunitățile oferite, de comunicare cu publicul, o legătură eficientă între bibliotecă și utilizator. Culegerea de date s-a efectuat prin intermediul chestionarului difuzat cadrelor didactice, studenților, masteranzilor/doctoranzilor și elevilor, pentru a cunoaște opiniile despre site-ul Bibliotecii Științifice cu privire la rolul acestuia în disiminarea informațiilor. Chestionarele au inserat întrebări deschise și închise fiind apli-cate pe un eșantion de 134 de subiecți de la 8 facultăți și Liceul/Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”. Subeșantionul pentru fiecare facultate a fost stabilit în funcție de structura socioocupațională a utilizatorilor: 48,5% - profesori, 45,5% - studenți, 3,8 masteranzi/doctoranzi 2,2 % - elevi (Fig. nr. 1).

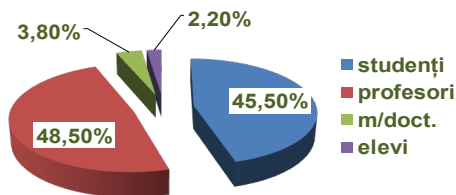

Fig. nr. 1

În raport de sex avem următoarea configurație a eșantionului: 83,5% - feminin, 16,5 % - masculin (Fig. nr. 2). În funcție de facultate și liceu/colegiu structura eșantionului este următoarea: LLS - 26 (19,4%), Științe reale - 23 (17,1%), FF -18 (13,4%), Științele Educației și Artă - 30 (22,3%), PAS - 11 (8,2%). Facultatea de Drept - 16 (11,9%), Economie- 5 (3,7), ȘNA - 2 (1,4%), Liceu/Colegiu - 3 (2,2%) (Fig. nr. 3). Un element important al reprezentativității eșantionului l-a constituit repartitia studenților în funcție de anii de studii. Studenții devin tot mai conștienți de utilitatea surselor de informare ale site-ului BȘ în formarea lor ca specialiști. Astfel studenții anului II reprezintă - 24 (37,5%), anul III - 26 (40,6%), anul IV - 10 (15,6%), anul V - 4 (6,2%), secția de zi. Cifra mai mare o constituie utilizatorii-studenți din anul III de studiu.

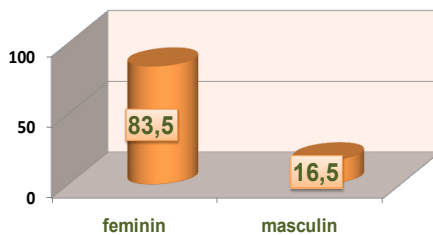

Fig. nr. 2

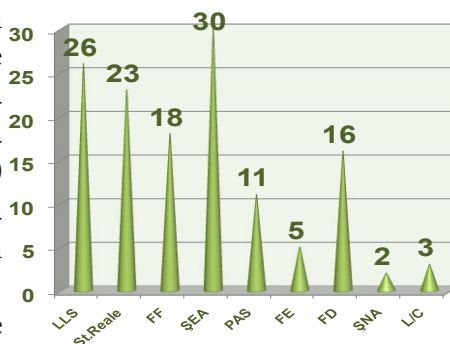

Fig. nr. 3

Structura eșantionului în funcție de catedre: Arte și Educație Artistică -12

(17,1%), Geografie și Biologie și Chimie - 1 (1,4%), Limba Română - 2 (2,8%), Literatura Română și Universală - 2 (2,8%), Limba Rusă - 1 (1,4%), Filologie Germană - 5 (7,1%), Filologie Franceză - 3 (4,2%), Limba Franceză - 3 (4,2%), Informatică și Tehnologii Informaționale (IATI) - 22 (31,4%), Psihologie și Asistență Socială - 19 (27,1%). În cadrul studiului am fost interesați să aflăm **cît de des este accesat site-ul Bibliotecii** de studenți, timpul navigării în funcție de curricula universitară, de proiectele de cercetare. Ca răspuns la întrebare **45,6%** înclină spre formularea **destul de des**, celelalte accesări concordă cu preocupările lor, alegînd site-ul Bibliotecii: **35,9% - zilnic, 15% - de 2 ori pe săptămîină, lunar - 2,5%, 1% - rar, niciodată - 0%**. Acest fapt explică că site-ul este relațional și comunicabil. Chiar dacă procentul destul de des este mai mare decît cel zilnic, webul a devenit o sursă de documentare intrauniversitară, definițiile ne spun utilizatorii. Procentul de utilizatori-studenți este mai mare cu 14,2% în comparație cu cadrele didactice, creșterea accesării lor înseamnă înțelegerea mai mare a utilității paginii în documentare, informare și cercetare.

Tabelul nr. 1. Afirmățiile Studenților

Zilnic	Destul de des	De 2 ori pe săptămîină	Lunar	Rar	Niciodată
35,9%	45,6%	15%	2,5%	1%	0%

Tabelul nr. 2. Afirmățiile Profesorilor

Zilnic	Destul de des	De două ori pe săptămîină	Lunar	Rar	Niciodată
20%	31,4%	29,2%	14,2%	1%	4,2%

E impresionantă afluența de cadre didactice cointeresate - 31,4%, considerînd o sursă de informație reală, adițională la orele de curs. Faptul că este folosit de două ori pe săptămîină numai de 29,2% indică o tratare de dorință, urmat de 14,2% lunară, rar unu la sută, niciodată 4,2 la sută. Utilizatorii-profesori se află în fața unei infinități de informații, utilizatorul își alege, triază și cercetează informația de sine statător destul de des, de două ori pe săptămîină și lunar.

Tabelul nr. 3. Scopurile accesărilor studenților/elevilor:

activitate pedagogică	activitate științifică	studiu	lucrul independent/ autoinstruire	performanțe profesionale
23.4%	57,8	73,4%	39%	18,7

**Tabelul nr. 4. Scopul accesărilor profesorilor/
masteranzilor/doctoranzilor:**

activitate pedagogică	activitate științifică	studiu	lucrul independent/ autoinstruire	performanțe profesionale
48,5%	50%	14,2%	21,4	18,5%

Întrebarea în ce scop accesează, urma să cunoaștem motivele de informare și documentare. Întîietatea revine factorului motivator: pentru studiu 73,4% - (studentii), activitatea științifică 57,8% (studenți), apoi lucrul independent 39%, 23,4 activitatea pedagogică și 18% - performanțe profesionale.

50% de cadre didactice accesează pentru cercetare științifică, 48,5% pentru activitate pedagogică, 21,4% autoinstruire, 18,5% - performanțe profesionale și 14,2% - studiu. Numărul de utilizatori studenți e mai mare decât utilizatori- cadre didactice. Din aceste analize putem observa că cadrele didactice ezită să folosească multe dintre instrumentele Web 2.0 disponibile.

Subiecții investigați au menționat rubricile din care iau informația: catalogul electronic - 75%, biblioteca digitală - 62,5%, baze de date - 59,3%, revista bibliotecii - 37,5%, revistele universitare - 42,1%, pagina utilizatorului - 29,6%, publicațiile Bibliotecii - 53,1%, expoziții electronice/virtuale 56.2%, noutăți - 60%, prezentarea Bibliotecii - 28,1%, arhiva evenimentelor - 1,5%. Studiul arată că catalogul electronic este o sursă de cercetare foarte importantă, în primul rînd că oferă informații actuale și necesare. La nivel de utilizator -student se poate constata anumite tendințe de schimbare în timp a interesului față de biblioteca digitală, scade ponderea arhivei Bibliotecii. Se poate constata manifestarea unui interes în creștere la studenți față de achizițiile recente. Sînt lecturate publicațiile Bibliotecii Universitare - 53,1%, fiind si ele o sursă de informare preferată. Utilizatorii paginii web cunosc revistele universitare: Confluente Bibliologice, Limbaj și Context, Glotodidactica, Tehnocopia, Artă și Educația Muzicală, NRF, Semn. Cei de la Facultatea Științe Reale nu lecturează revista Tehnică și Fizică. Ca reviste universitare a mai fost nominalizată: Pro Didactica. Rubricile accesate mai des de cadrele didactice: catalogul electronic

- 54,2%, biblioteca digitală - 40%, baze de date - 25,7%, noutăți - 25,7%, revista Bibliotecii - 8,5%, revistele universitare - 10%, pagina utilizatorului - 7%, publicațiile Bibliotecii - 17,1%, expoziții electronice/virtuale - 15,7%, prezentarea Bibliotecii - 2,8%.

Considerăm că elementele dominante ale preferințelor exprimate de ei sînt pe deplin semnificative. Deci după unii, între 54,2 la sută și 2,8 la sută din eșantionul investigat-catalogul electronic domină opțiunile. Preferințele sînt diferite și gradele de accesare la fel. Încrederea în revistele universitare este minimală: revista Bibliotecii Științifice - 8,5%, revistele universitare - 10%, deoarece puțin se citește. În același timp tematica abordată de aceste reviste, precum și obiectivele propuse de colegiul redacțional, de consiliul științific al facultăților nu-i provoacă, nu-i interesează, nu au curiozitate științifică. Rămîne să ne liniștim și să continuăm să le promovăm, dovedindu-le tuturor că revistele științifice sînt mijloace importante de comunicare științifică. Au fost numite mai des revistele: Semn, Glotodidactica, Studia Universitas, Вестник МГУ, Психологический журнал.

În cazul satisfacerii studenților și profesorilor de serviciul electronic Întreabă Bibliotecarul, respondenții au următoarele păreri: Da - 78,1%, nu - 7,8%, parțial - 3,1% nu cunosc acest serviciu - 10,9%; Profesorii/doctoranzii: 67,1% - da, nu - 7,8%, parțial - 7,1, nu cunosc acest serviciu - 12,8%. Atitudinea utilizatorilor față de acest serviciu este determinată atît de deprinderea de a-l utiliza, cît și de capacitatea de a mînuși asemenea instrument de informare. În acest sens, procentul de satisfacție este înalt: 78% - studenți și respectiv - 67,1% profesori. Reiese că acest serviciu oferă informații individualizate la timp și utile.

Am fost curioși să vedem cum este utilizat noul serviciu interactiv Disseminarea selectivă a informației pentru cercetători - DSI. Răspunsurile sînt:

Studenți: Da - 10,9%, Nu - 29,6%, parțial - 25%, n-au știut de existența acestui serviciu - 32,8%; Profesori: Da - 12,8%, Nu - 37,1%, parțial - 21,4%, n-au știut - 14,2%.

Procentul de cunoaștere a serviciului DSI este: 10,9% studenți și 12,8% profesori. Utilizarea acestuia se datorează cu precădere gradului de promovare în cadrul Programelor culturale-științifice ale Bibliotecii Științifice, Zilele Informării, Zilele Catedrei și a orelor Bazele Culturii Informației. Nu utilizează: 37,1% din cadrele didactice masteranzi, doctoranzi, 29,6% - studenți. N-au știut de acest serviciu: studenți - 32,8%, cadre didactice - 14,2% semn că nu cunosc îndeajuns posibilitățile acestui serviciu, nu posedă mecanismul de utilizare și nu au deprinderi de a-l alege pentru a cunoaște mai multe privind tema de cercetare. Pentru a obține informații noi necesare, subiecții accesează diverse

forme / tipuri de informare: **Studentii:** *achiziții recente* - 40,6%, *publicațiile Bibliotecii* - 26,5%, 48,4% - *expoziții informative*, 62,5% *expoziții tematice*; **Profesorii:** *achiziții recente* - 48,5%, *publicațiile Bibliotecii* - 10%, *expoziții informative* - 41,4%, *expoziții tematice* - 60%. Interesele pentru tipurile de informare a colecțiilor sînt suficient de variate. Analiza efectuată denotă că 62,5 % din studenți și 60% din cadre didactice aleg expozițiile tematice, apoi 48,4% din studenți și 41,4% din cadre didactice aleg expozițiile informative, urmate de achiziții recente - studenți 40,6%, cadre didactice - 48,5%, 10% din cadre didactice și 26,5% din studenți preferă publicațiile Bibliotecii Științifice.

Evaluînd datele la itemul privind găsirea informației necesare în bazele de date naționale/internaționale: REM, EBSCO, ONU, UNDP, AUF, NATO, ICR, JDP, EUBookshop, BM, observăm următoarele rezultate: **Studentii:** 64% accesează bazele de date, 6,2% - nu găsesc aceste baze de date, parțial - 25%. **Profesori:** 47,1% găsesc, nu găsesc - 21,4%, 15,7% - parțial. 64% de studenți și 47,1% profesori accesează bazele de date. Din datele înregistrate și analizate rezultă că utilizatorii manifestă interes în ceea ce privește sursele documentării științifice, lărgirea orizontului intelectual și ancorarea în spațiul științific. Un număr mare de profesori 21,4% nu găsesc aceste baze de date în comparație cu studenții 6,2%. Cunosc parțial - 15,7% din cadre didactice și 25 % studenți. Dintre tipurile de baze de date cel mai frecvent au fost subliniate bazele de date EBSCO, ONU și Agențiilor ei, bazele de date ale Uniunii Europene, JDP, BM. La o bună parte din profesori mai persistă bariere de accesare, unele cadre didactice nu sînt pregătite pentru a utiliza noile tehnologii informaționale.

Am considerat oportună enumerarea cîtorva principii de bază privind elaborarea site-ului, abordate fiind din perspectiva de marketing. Am solicitat să fie apreciată calitatea și eficiența site-ului, pentru a putea judeca în ce măsură conținutul se îmbină armonios cu structura, designul, regăsirea informației și actualitatea/funcționalitatea lui. Aprecierile sînt următoarele:

Tabelul nr. 5. Studenții:

	Execelent	Foarte bun	Bun	Aceptabil	Slab
Structura	44,3%	43,3%	9,3%	3,1%	-
Conținut	50%	40%	9%	1%	-
Design	35,8%	33,2%	26,4%	3,1%	1,5%
Regăsirea informației	28,1%	48,4%	18,7%	1,5%	1,5%
Actualitatea	34,8%	53%	9,2%	1,5%	1,5%

Tabelul nr. 6. Profesorii:

	Excelent	Foarte bun	Bun	Aceptabil	Slab
Structura	49%	25,7%	22,5%	2,8%	-
Conținut	47,3%	28,5%	17,1%	7,1%	-
Design	38,5	28,4%	23,1%	10%	-
Regăsirea informației	40,2%	28,8%	28,4%	3,5%	-
Actualitatea	36,5%	24%	21,1%	18,4%	-

În perioada analizei și-au formulat observațiile și sugestiile 134 de utilizatori, solicitanți de informații. Părerile s-a grupat astfel: considerații pozitive 50%; propuneri de îmbunătățire 30%, observații critice 20%. Atenția noastră se va centra acum de cealaltă parte a ecuației - adică în perspectiva utilizatorului: ce trebuie să știm să întreprindem pentru utilizator? care sînt aspectele cheie de viitor?

Răspunsul utilizatorilor-studenți: „Sînt satisfăcut de calitatea serviciilor/ produselor oferite de site”; „Este un site cu o structură excelentă”. Observațiile studenților: *nu repetați informațiile; să se reînnoiască frecvent conținutul; e foarte greu de accesat, o pagina de ajutor /un link pentru a obține mai multă informație la traduceri; viteză de accesare mai mare, e dificil să găsești adresa eubookshop, trebuie să fac click-uri inutile pînă ajung; prea multă informație, nu găsesc repede ce-mi trebuie, mai multă informație pentru filologi; să nu se repete informația pe toate rețelele de socializare; aș putea propune un design mai atractiv, structurat, disponibil; nu-mi face plăcere s-o accesez din cauza designului; să fie schimbat designul; echipament tehnic nou, schimbarea serverului pentru o mai bună viteză; unele surse bibliografice sînt vechi, mai multă informație în Biblioteca digitală, structura site-ului nu este bună.*

Răspunsuri „cuminți” vis-a vis de modelul unui anume spirit revitalizant din partea utilizatorilor-profesori: *extraordinar, foarte bine organizat!!!, e foarte bine structurat, este exelent, e bine!, nicio propunere; totul e BINE!, foarte BUN site!*

Propuneri de îmbunătățiri: *perfecționarea interfeței, accesibilizarea paginilor în vederea îmbunătățirii accesării documentelor electronice de către persoanele*

cu handicap vizual; micșorarea/reducerea timpului de acces, promovarea activă și actualizarea informației pe site, accesibilitate permanentă, prezentarea scanată a mai multor resurse, care nu sînt accesibile on-line, de creat un alt site conform ultimelor tehnologii; cît mai multe surse editate în Uniunea Sovietică, mai ales manualele în limba germană *Morfologia de Birkengof, Sintaksis de Kevarkova* (să fie salvate în PDF); ar trebui de creat o rubrică „Open Acces Journals database”-bază de date în acces liber după modelul DOAJ, susținut de Universitatea din Lund (Suedia); ar trebui să putem accesa site-ul non-stop, ne dorim acces on-line la conținutul cărților din colecțiile Bibliotecii Universitare.

Opiniile înregistrate în cadrul anchetării în legătură cu site-ul Bibliotecii Științifice sînt semnificative. Aceste opinii sînt cu atît mai importante, cu cît subiecții însăși sînt tineri - 64 la sută, avînd 20-30 de ani, iar 36 la sută fiind la vîrsta maximei afirmări inovative (31-41 de ani). Aprecierile sînt: *Biblioteca răspunde cerințelor de informare și documentare, pentru că numai „Bibliotecile sînt pentru ei o călăuză de preț în zona științei și a culturii, sînt cum spunea I. L. Borges elementul fundamental de desemnificare a lumii.”*

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ. *Program de activitate 2012*. Bălți, 2011. 135 p.
2. CHERADI, Natalia, ȚURCAN, Nelly. *Marketing și biblioteca universitară*. Chișinău: Ed. CE USM, 2003. 145 p. ISBN 9975-9604-2-1
3. DEDIU, Liviu-Iulian. *Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane*. București : Ed. ANBPR, 2012. 274 p. ISBN: 978-606-92717-0-4
4. KULIKOVSKI, Lidia. *Biblioteconomie: Studii, cercetări, recenzii, prefețe, eseuri, interviuri*. Chișinău: Ed. Magna Princeps SRL, 2008. 256 p. ISBN 978-9975-78-679-9
5. MARINESCU, Nicoleta. *Biblioteconomie în întrebări și răspunsuri*. Iași: Ed. PIM, 2009. 358 p. ISBN 978-606-520-600-7
6. ȚURCAN, Nelly. *Comunicarea științifică în contextul accesului deschis la informație*. Chișinău: Ed. CE USM, 2012. 130 p. - ISBN 978-9975-71-253-8

SERVICII ELECTRONICE PENTRU UTILIZATORII BŞ USARB

**ELECTRONIC SERVICES FOR USERS
OF THE SCIENTIFIC LIBRARY FOR USARB****Lina MIHALUŢA Tatiana PRIAN Snejana ZADAINOVA**

„O bibliotecă trebuie să ofere utilizatorilor săi experiențe neașteptate pentru toate categoriile de servicii furnizate, cu scopul atragerii acestora”
(L. Dediu.

Managementul serviciilor pentru utilizatori în bibliotecile contemporane)

Abstract: *As part of the electronic collection offered, a library website requires a statistical record keeping its usage. The exact method to find out how a website can be visited is determined by a traffic meter. The decision to use such a tool for measuring traffic must take into account the algorithm used and provide statistics indicators.*

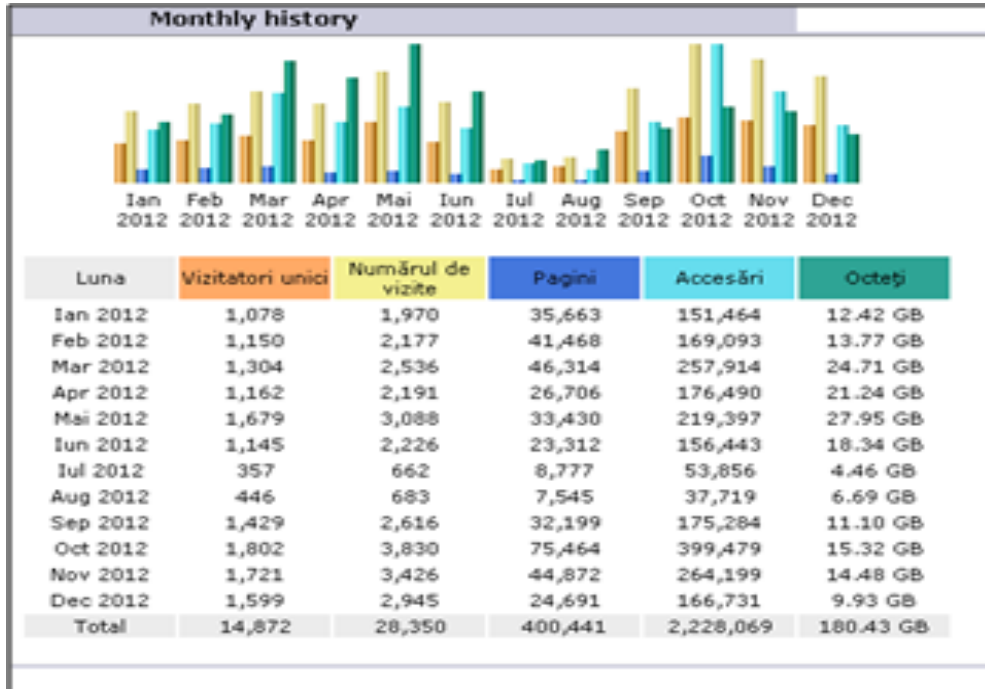
Implementarea NTI în activitatea instituțiilor bibliotecare are ca scop nu doar informatizarea proceselor de rutină, dar și organizarea procesului de informare/comunicare într-o manieră mult mai extinsă. Punerea în valoare a utilizării colecțiilor și serviciilor Bibliotecii poate fi realizată prin îmbinarea complexă a serviciilor tradiționale și virtuale. Internetul, de fapt, ne-a schimbat mentalitatea de organizare și prestare a serviciilor. Extinderea unor servicii electronice alături de cele tradiționale, constituie valoarea adăugată a structurilor info-documentare orientate spre satisfacerea necesităților de informare atât a comunității academice pe care o deservește, cât și a publicului larg, indiferent de locul unde se află fizic.

Conform standardului internațional: SM ISO 2789:2009 **Informare și documentare Statistici internaționale de bibliotecă** (ISO 2789: 2006, IDT), site-ul Bibliotecii face parte din cele trei tipuri de resurse – cheie și servicii oferite, ce constituie Colecția electronică a unei Biblioteci. Programul de analiză statistică a traficului informatic AWStats permite măsurarea utilizării serviciilor electronice, prin varietatea de statistici oferite.

Să urmărim în continuare posibilitățile ce ni le oferă analizatorul de log AWStats instalat în anul 2011, care funcționează de la linie de comandă și poate să prezinte toate informațiile posibile pe care le conține un web, un blog. Acest instrument include o mulțime de statistici: de la numărul vizitatorilor, hostnameul de la care s-au conectat și cele mai populare pagini

vizualizate, până la țările din care a fost vizitat site-ul și cuvintele cheie căutate, la fel, diseminarea informației științifice și a resurselor educaționale de pe site-ul Bibliotecii Universitare bălțene.

Fig. 1. Statistica pentru o lună

Pentru o înțelegere mai bună a celor prezentate propunem în continuare unele noțiuni de bază:

VIZITATOR UNIC (Unique visitors) - utilizator, care a vizitat site-ul cel puțin o dată într-o perioadă dată de timp.

VIZITĂ /SESIUNE – O sesiune reprezintă o conexiune specifică între un computer client și un computer gazdă, care face posibilă comunicarea între computer.

PAGINĂ WEB - document în format HTM (HTML) care conține text, imagini și elemente multimedia, a unui site Web, identificabil printr-o adresă Web (URL), accesată/vizualizată cu ajutorul unui browser.

ACCESARE (eng. Click-through) - Numărul de click-uri efectuate de către un vizitator pe un link.

Metode de calcul/evidență:

Vizitatorii Unici - Host-uri (adrese IP) contorizarea / vizualizarea pe site cel puțin a unei pagini, indiferent de câte ori revine pe site.

Ce este un host – un calculator conectat la o rețea.

Adresa IP/IP Address (Internet Protocol Address) - număr utilizat în exclusivitate de către toate echipamentele tehnologiei informaționale ce le permite să se identifice și să comunice între ele într-o rețea de calculatoare.

Număr de vizite – O vizită virtuală este definită ca o căutare întreprinsă de utilizator pe site-ul bibliotecii realizată din exteriorul bibliotecii, indiferent de numărul de pagini sau de elemente vizualizate. Vizita virtuală pe site poate fi efectuată cu ajutorul unui program de navigare unic și identificat sau cu o adresă IP care oferă acces la paginile site-ului bibliotecii (*SM ISO 2789:2009 Statistici internaționale de bibliotecă*).

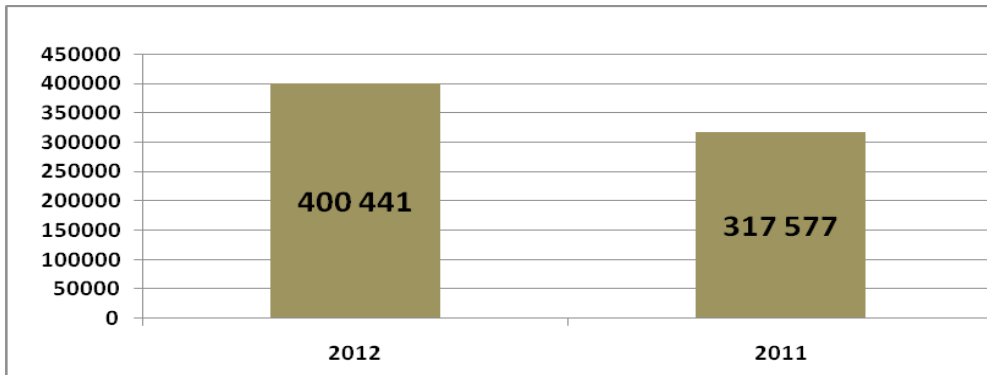
Numărul de vizite - efectuate de toți vizitatorii (sesiune), sau pagini vizualizate de vizitatorii unici care au solicitat oricare trei alte pagini într-o oră. Se iau în considerare toate paginile vizitate de utilizatori în timpul vizitei, prin urmare, ar trebui să ne așteptăm la mai multe pagini la o vizită și o mulțime de vizite a vizitatorilor unici. Un vizitator este diferit de cazul în care între cererile sale de vizualizare e mai mult de o oră.

Pagini - Orice vizualizare a paginii de utilizator (ce nu constituie o descărcare separată – imagine sau alte fișiere).

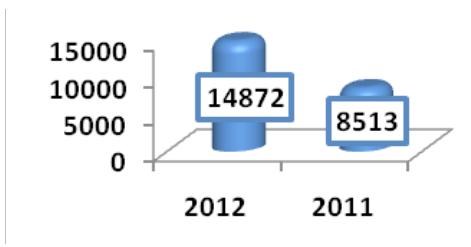
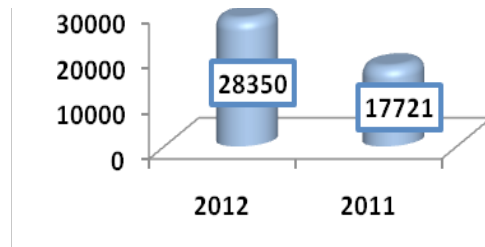
Accesări (Hits) – Cantitatea de pagini, imagini și fișiere vizualizate sau descărcate, inclusiv Refresh (Reload) de vizitatori.

Hit – adresare către Web server pentru a obține un fișier (pagini web, imagini, foi de stil, tabele, etc). Când o pagină web este încărcată de pe un server numărul de „hit-uri” sau „afișări” este egal cu numărul de fișiere solicitate, astfel încât o pagină afișată nu întotdeauna este egal cu un hit, deoarece de multe ori paginile conțin imagini și alte fișiere care influențează asupra contorizării numărului de hit-uri. Din moment ce o afișare de pagină nu este egală cu un hits, este incorect de a estima valoarea de popularitate a site-ului și a traficului web în numărul de accesări (hits). O evaluare mai precisă a popularității unui site este contorizarea numărului de pagini vizualizate (afișate).

Așa dar, conform contorului AWStats în anul 2012, pagină Web a Bibliotecii a înregistrat - 400 441 de afișări a 721 pagini (555,4 afișări pentru o pagină), ceea ce permite să afirmăm popularitatea site-lui ca fiind una destul de bună.

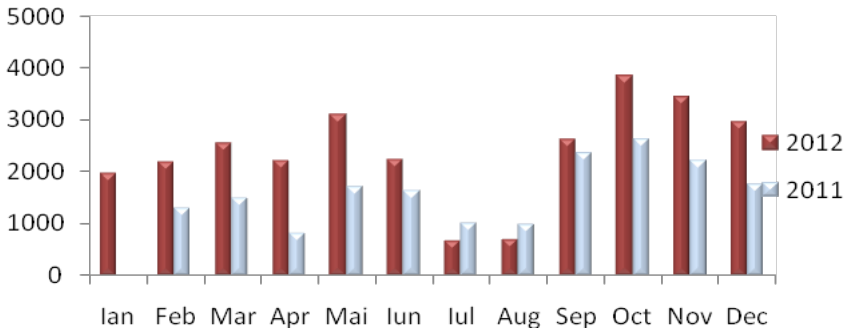
Fig. 2: Pagini afișate

Comparativ cu anul 2011 numărul de pagini afișate în anul curent a crescut cu 82 864. Această creștere este influențată de indicatorii *Vizitatori unici și Vizite* și de extinderea serviciilor furnizate de Bibliotecă prin intermediul Paginii Web.

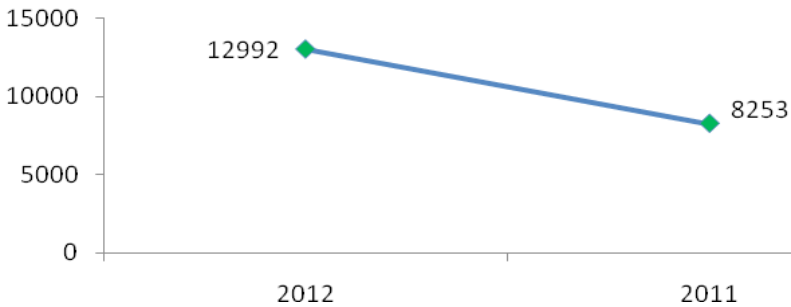
Fig. 3: Vizitatori unici**Fig. 4: Vizite**

Indicatorul este calculat sumativ pentru toate lunile. Numărul de vizite per utilizatori în acești doi ani este la același nivel. Fiecare vizitator a efectuat în mediu 2 vizite.

Comparând vizitele efectuate în 2012 față de 2011, se vede că ele sînt în creștere cu 37%, iar numărul de vizitatori - cu 43%. Deci putem afirma că numărul de utilizatori ce au accesat site-ul Bibliotecii a crescut, dar vizitele efectuate sînt mai puține.

Fig. 5. Vizite pe site în anul 2011 și 2012

În mediu un fișier descărcat este accesat de 9 ori din totalul de 117 566 de accesări.

Fig. 6: Descărcări

Numărul total de fișiere descărcate de vizitatori a crescut aproximativ cu 15 %. Descărcările per vizitator în anul 2012 sînt mai mici față de anul 2011 cu 10%. Dar din cercetările efectuate s-a constatat că în anul 2012 numărul fișierelor PDF anexate la pagină sînt mai puține.

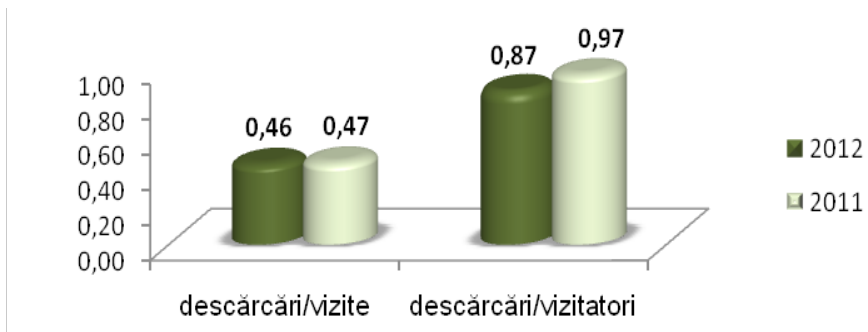
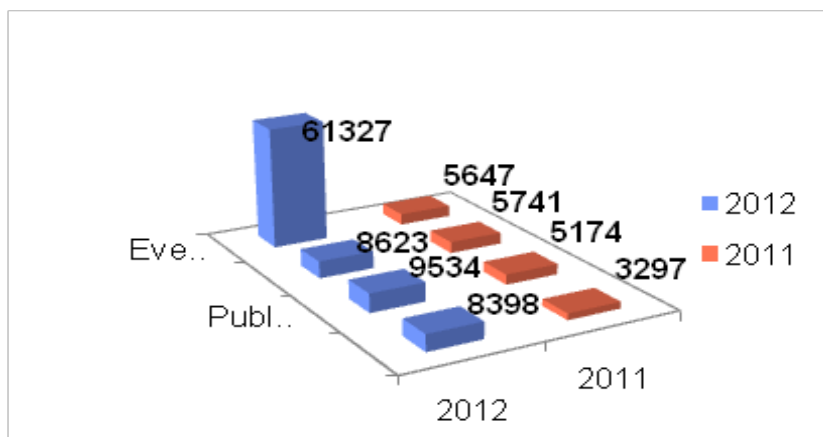
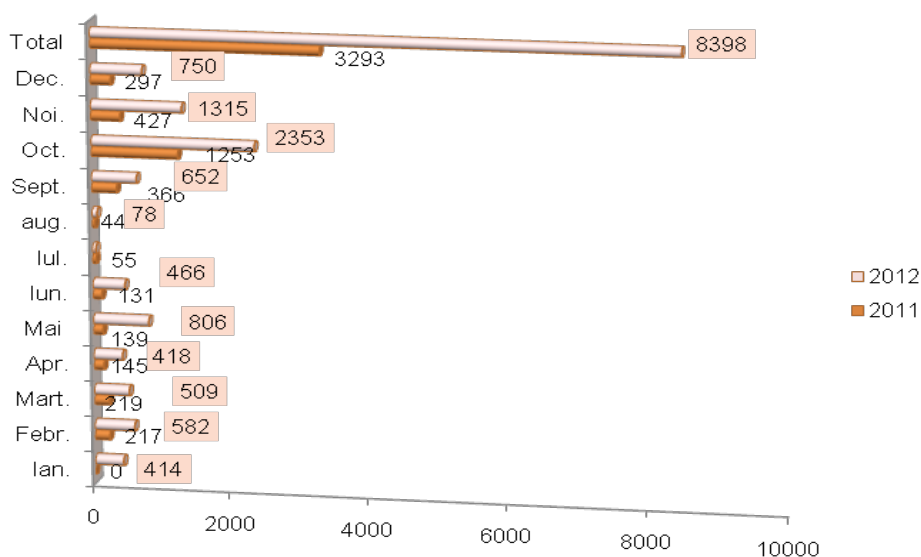
Fig. 7: Descărcări per vizite

Fig. 8: Cele mai vizitate pagini**Fig. 9: Vizite Biblioteca digitală**

E necesar de specificat că compartimentele *Evenimente*, *Expoziții*, și *Publicațiile bibliotecii* sînt parte a meniului ce îmbină în sine mai multe pagini (format HTM), pe cînd *Biblioteca digitală* constituie o pagină separată.

Chiar dacă numărul de fișiere PDF este mic, aceasta nu influențează asupra numărului de pagini vizualizate și fișierelor descărcate. Să le urmărim în Figurile 10-12.

Fig. 10. Rubrica Anunțuri Evenimente

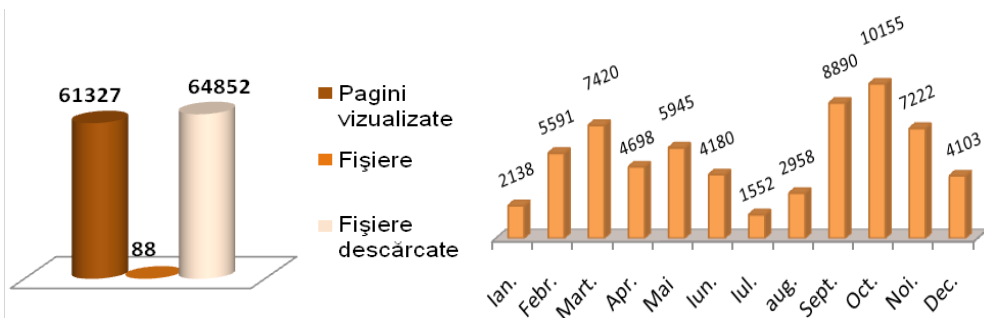

Fig. 11. Rubrica Expoziții on-line

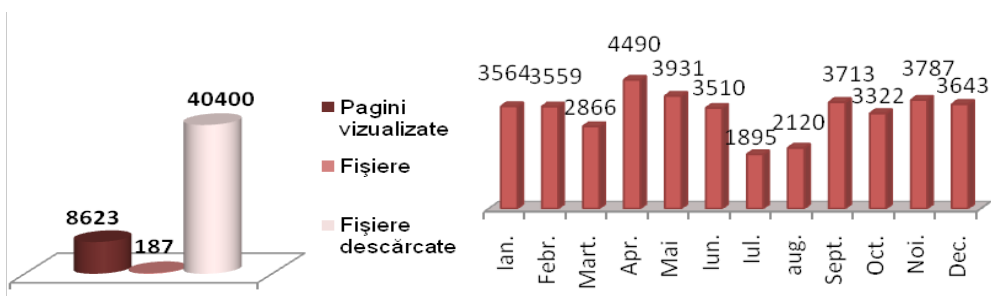
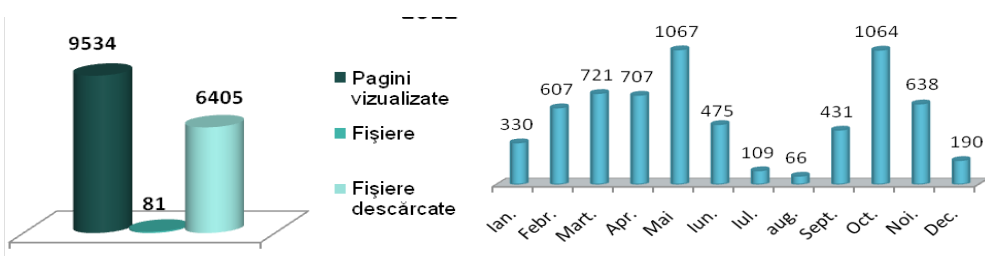
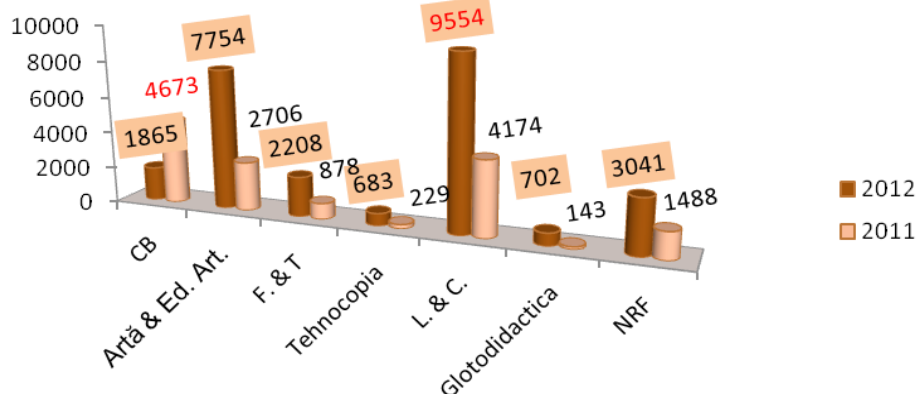

Fig. 12. Publicațiile Bibliotecii 2012

Pentru a estima nivelul de consultare a publicațiilor periodice expuse pe site-ul Bibliotecii e necesar de analizat **Downloads**, care contorizează numărul de fișiere descărcate. Analiza efectuată ne demonstrează o creștere vizibilă a consultării publicațiilor periodice față de anul 2011. Aceasta se datorează ritmicității apariției unor reviste. În anul 2012 randamentul cel mai înalt al descărcărilor l-a înregistrat revista *Limba și Context* (9 554), iar în 2011 *Confluente Bibliologice* (4 673).

Fig. 13. Publicațiile periodice editate de universitarii bălțeni

Din imaginile prezentate este clar că cele mai populare sisteme de operare instalate la computetele vizitatorilor noștri rămân a fi **Windows și Linux**.

Fig. 14 Sisteme de operare

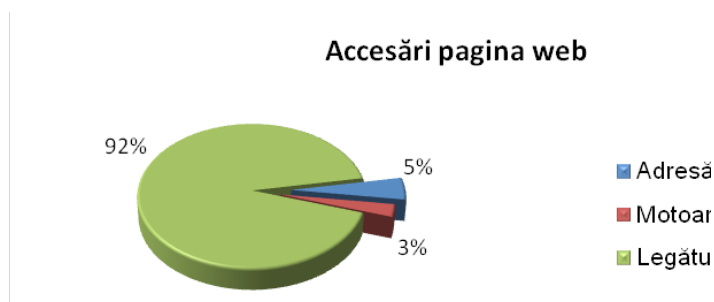
Sisteme de operare (Primele 10) - Toată lista/Versiuni - Necunoscute			
Sisteme de operare		Accesări	Procent
	Windows	2,302,175	98 %
	Necunoscute	20,109	0.8 %
	Linux	12,915	0.5 %
	Macintosh	7,724	0.3 %
	Java Mobile	3,129	0.1 %
	Symbian OS	547	0 %
	Java	404	0 %
	BSD	95	0 %
	BlackBerry	19	0 %
	Unknown Unix system	4	0 %
	Alte	3	0 %

Fig. 15. Browsere utilizate

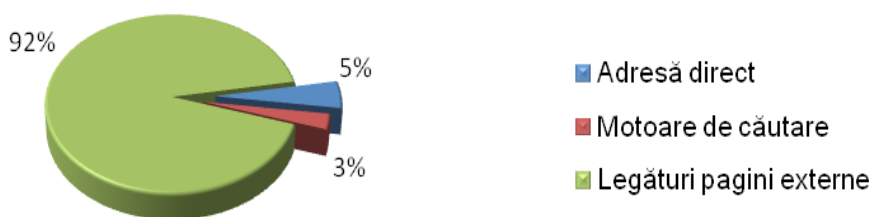
Browsere (Primele 10) - Toată lista/Versiuni - Necunoscute				
Browsere		Grabber	Accesări	Procent
	MS Internet Explorer	No	1,111,268	47.3 %
	Google Chrome	No	793,353	33.8 %
	Firefox	No	317,720	13.5 %
	Opera	No	89,698	3.8 %
	Mozilla	No	15,482	0.6 %
	Safari	No	8,448	0.3 %
	Necunoscute	?	7,552	0.3 %
	Android browser (PDA/Phone browser)	No	1,622	0 %
	Samsung (PDA/Phone browser)	No	314	0 %
	Nokia Browser (PDA/Phone browser)	No	268	0 %
	Alte		1399	0 %

Host-urile înregistrate se constituie atât din accesările site-ului din exterior, rețeaua Intranet, cât și locală. Cel mai frecvent site-ul a fost accesat prin IP 10.1.1.105 în rețeaua locală Bibliotecă.

Fig. 16. IP accesări Pagina web

Căile de acces a Paginii web

Cele mai frecvente motoare folosite sînt:

Google	38 267 accesări	89,7 %
Yandex	3 488 accesări	8,1 %

Printre adresele de legături externe putem găsi:

- ▶ Site-ul USARB – 2602 accesări
- ▶ Wikipedia – 61 accesări
- ▶ EIFL-OA Moldova – 250 accesări
- ▶ Delicious – 56 accesări
- ▶ Facebook – 112 accesări
- ▶ Calameo – 7 accesări
- ▶ ПГБ – 22 accesări

Fig. 17. Vizitele/vizitatori 2012

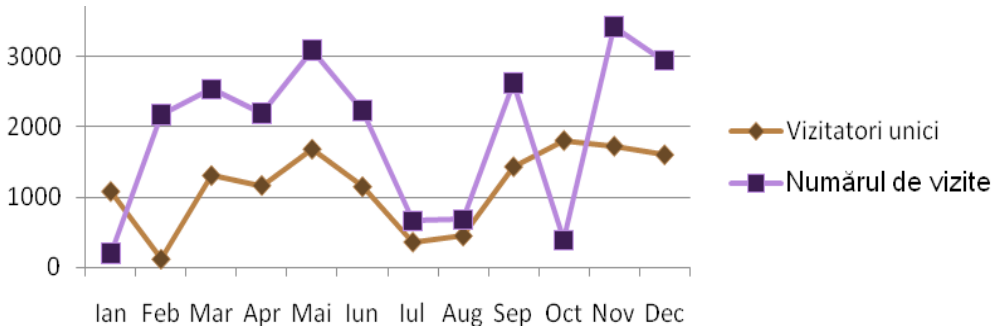
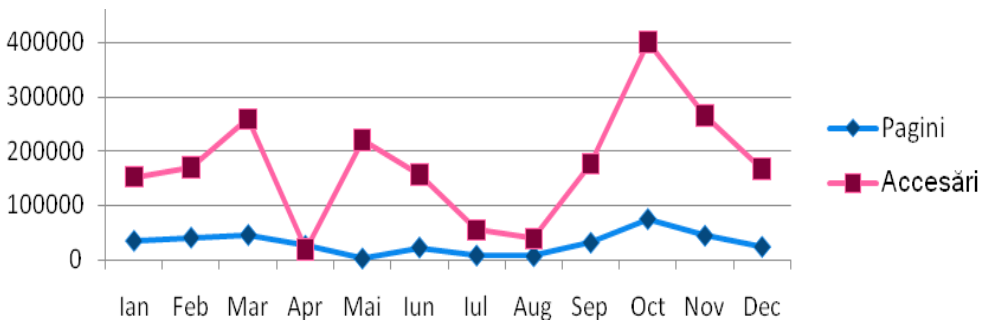

Fig. 18. Pagini/accesări 2012

Comparînd acești indici avem următorul top:

Cei mai mulți vizitatori unici	luna Octombrie	1 802
Cele mai multe vizite	luna Noiembrie	3 426
Cele mai multe pagini afișate	luna Octombrie	75 464
Cele mai multe accesări	luna Octombrie	399 479

Luna octombrie fiind cea mai activă pentru vizitatorii noștri.

Prin cultura evaluării, din perspectiva managementului, se înțelege evaluarea permanentă a proceselor și serviciilor pentru a le îmbunătăți mereu în vederea satisfacerii necesităților utilizatorilor și ale Bibliotecii.

SPORIREA ȘI VALORIFICAREA FLUXULUI INFORMAȚIONAL PRIN BAZA DE DATE SUMARSCANAT

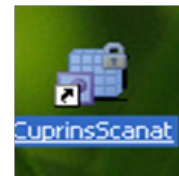
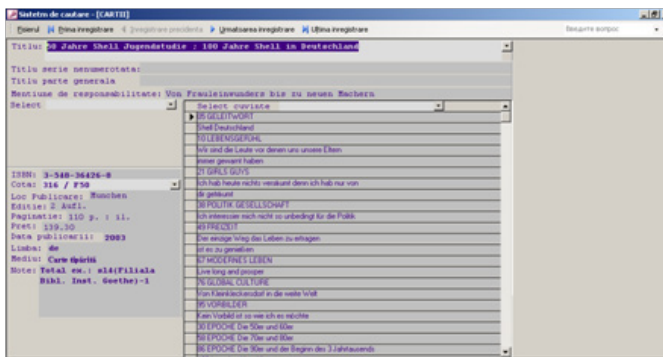
ENHANCING AND DEVELOPING THE INFORMATION FLOW THROUGH THE SUMARSCANAT DATABASE

Igor AFATIN Lilia ABABI Gabriela CAZACU

Abstract: *This article aims to promote the database SumarScanat for a development as more of its information potential. The necessity of creating this database was conditioned on the willingness of librarians to diversify informational offer and to develop tools for rapid and relevant information retrieval sought from the books and magazines in foreign languages.*

O bază de date reprezintă o modalitate de stocare a unor informații și date pe un suport extern, cu posibilitatea extinderii ușoare și a regăsirii rapide a acestora. La prima vedere sarcina poate părea banală. Totuși, în condițiile în care trebuie de lucrat cu foarte multe elemente, fiecare comportând mari cantități de date care trebuie accesate simultan de către mai mulți utilizatori și în condițiile când disponibilitatea aplicației și a datelor trebuie să fie permanentă, soluțiile bune nu sunt deloc simple. O bază de date proiectată corespunzător furnizează acces la informații precise și actualizate. Proiectarea corectă este esențială pentru atingerea scopurilor de utilizare a acesteia. Printre multiplele forme de organizare a datelor, bazele de date ocupa un loc aparte, reprezentând o colecție de date integrată anume. De obicei, ea este memorată într-unul sau mai multe fișiere, fiind manipulată cu ajutorul anumitor sisteme de gestiune. Cel mai răspândit tip de baze de date este cel relațional, în care datele sunt memorate în tabele.

Fig. 1. Baza de date Sumar Scanat

Baza de date locală MS-Access SumarScanat, lansată în anul 2003, este o bază de date autonomă care conține circa 942 sumare digitizate ale revistelor și cărților în limbile engleză, germană, franceză și rusă .

Din colecția Oficiului Documente în Limbi Străine au fost selectate 250 titluri de cărți (35 655 articole) și 33 titluri de reviste (692 de numere, 26 006 articole), cuprinzând și Colecția Institutului Goethe, Fondul Wilhelmi, colecțiile din „100 000 cărți pentru Republica Moldova”, Proiectul JDP SUA, Universitatea Fresno, California SUA etc.

Prelucrarea preliminară este efectuată de specialistul –informatician, care scanează și identifică conținutul cărților și revistelor. Textul obținut este importat în tabelul bazei de date respective.

Baza de date SumarScanat este accesibilă în sălile de lectură nr. 4 și 8, precum și la calculatoarele de la sala de împrumut nr. 4, serviciul de Referințe Bibliografice. Selectarea periodică a documentelor, sumarele cărora urmează a fi scanate, iar apoi convertite în BDSS este efectuată de bibliotecarii Oficiului de Documente în limbile străine, ținându-se cont de:

- Tematică
- Actualitatea informației
- Gradul de solicitare

Pentru o mai bună evidență a documentelor, sumarele cărora au fost scanate și ulterior introduse în bază, a fost creat un registru în care se indică data selectării documentelor, autorul și titlul.

Necesitatea unei astfel de baze a apărut odată cu schimbările informaționale și dorința de a primi un răspuns cât mai rapid și precis la orice întrebare. Deci, scopul elaborării bazei de date SumarScanat este de a oferi posibilitate utilizatorilor de a găsi cât mai rapid informația necesară din cărți și periodice în limbi străine.

Criteriile de căutare în BDSS sunt: autor, titlu, cuvinte cheie, cota cărții. La solicitarea informației din cărți, se tastează fișier - cărți. În fișier - cărți se efectuează căutarea după: cuvinte cheie, autor, titlul cărții, cota.

În cazul solicitărilor din reviste se tastează fișier - seriale. În fișier - seriale căutarea se efectuează după: cuvinte cheie, titlul revistei.

Prin intermediul diagramelor și tabelelor prezentate mai jos am încercat să efectuăm o analiză detaliată a documentelor, sumarele cărora pot fi accesate prin intermediul BDSS ținând cont de anumite criterii:

- Tipuri de documente
- Numărul de articole
- Titluri de documente repartizare pe limbi

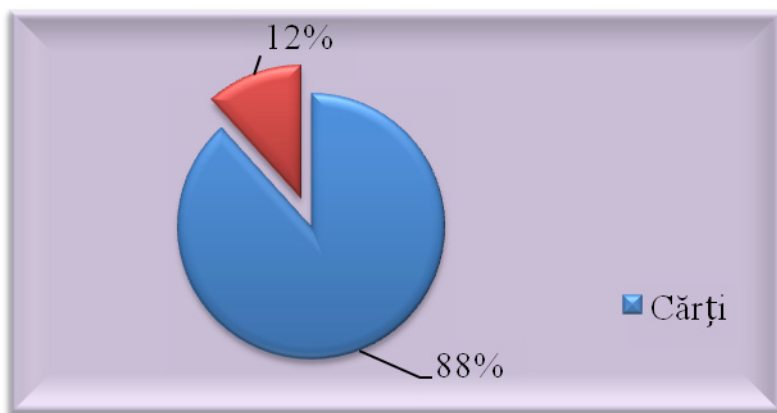
- Titluri de documente repartizare pe domenii de știință

1. Tip de document

■ Cărți - 250 titluri

■ Reviste - 33 titluri

Fig. 2. Titluri după tip document

2. Numărul de articole

Total articole – 61 661

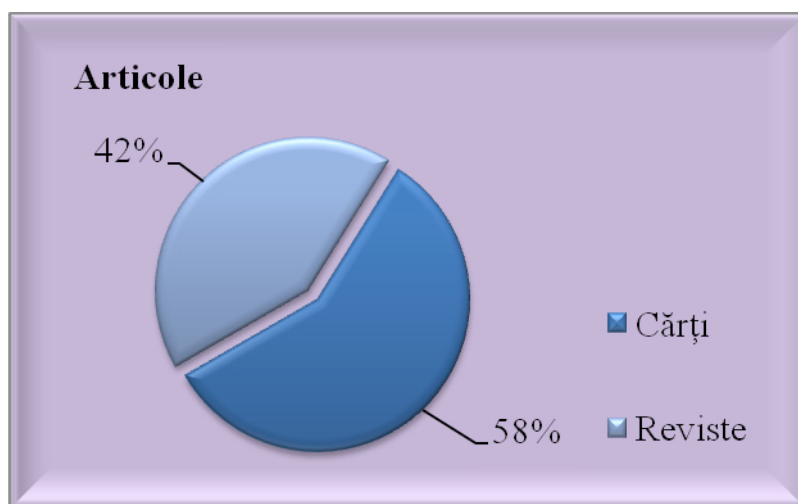
■ Din cărți – 35 655

■ Din reviste – 26 006

Tabelul 1. Articole din cărți și reviste

Limba		Cărți	Reviste	Total
1	Română	-	1	1
2	Engleză	166	28	194
3	Franceză	29	2	31
4	Germană	55	1	56
5	Rusă	-	1	1

Fig. 4. Articole din cărți și reviste

Tabelul 2. Titluri documente repartizate per domenii

Domenii de știință	Cărți	Reviste	Total
0 Generalități	15	1	16
1 Filozofie	2	0	2
2 Religie	1	0	1
3 Științe sociale	27	6	33
5 Științe natural	-	-	-
6 Științe aplicate	2	0	2
7 Arte	5	0	5
8 Literatură	186	26	212
9 Istorie	12	0	12

Fig. 5. Titluri documente repartizate per limbi

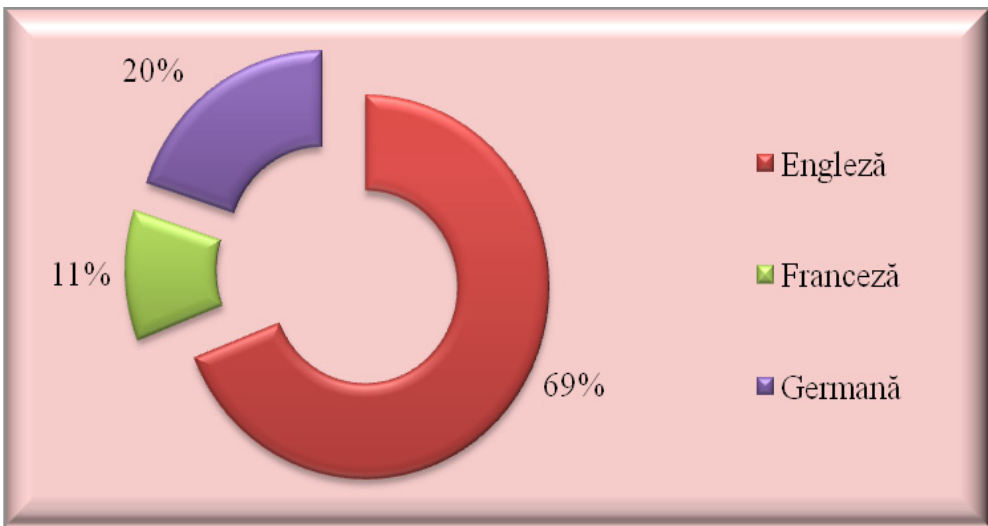
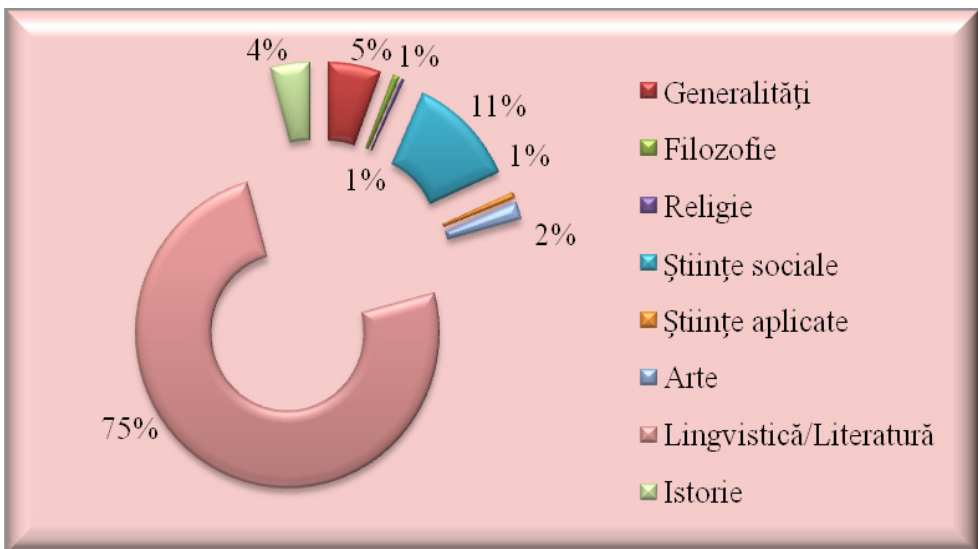

Fig. 6. Titluri de documente repartizate per domenii de știință

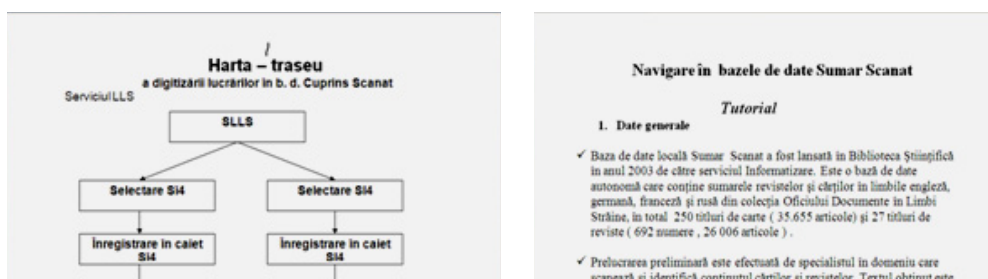

În scopul promovării și valorificării potențialului informațional al BDSS, aceasta este prezentă în cadrul cursului „Bazele culturii informației”, Programul Noul Utilizator, Zilele Francofoniei, Zilele Accesului deschis la informație „Open Access”, Ședințele catedrelor. Acelaș scop urmăresc și materialele promoționale din colecția „Ghidul utilizatorului”.

Fig. 7. Materiale promoționale

Fig. 8. Documentele ce conțin descrierea procedurilor de lucru

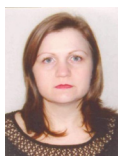
Concluzii

Baza de date oferă un real control asupra datelor, permițând regășirea, sortarea, analiza și rezumarea datelor, precum și raportarea imediată a rezultatelor.

Referințe bibliografice:

1. <http://libruniv.usb.md/publicatie/ghiduri/bd.pdf>
2. <http://ru.scribd.com/doc/57156922/Doros-Ioan-Sisteme-de-Gestiune-a-Bazelor-de-Date>
3. <http://office.microsoft.com/ro-ro/access-help/notiuni-de-baza-despre-proiectarea-bazelor-de-date-HA001224247.aspx>
4. <http://office.microsoft.com/ro-ro/training/get-to-know-access-RZ006118141.aspx?section=4>
5. <http://www.cs.ubbcluj.ro/~vcioban/MATEMATICA/Anul3/BD/Bd.pdf>

AUTORII / AUTHORS

ABABI LILIA – bibliotecar principal, grad de calificare I, Serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiul Documente în Limbi Străine, e-mail: ababililia@gmail.com

AFATIN IGOR – director-adjunct Informatizare, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, grad de calificare superior, e-mail: iga_ike@mail.ru

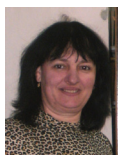
ANTONOVA ANTONINA – bibliotecar, serviciul Informare și Cercetare bibliografică, e-mail: antonova.antonina29@gmail.com

BELCOVSCHI GALINA - bibliotecar principal, grad de calificare I, Serviciu Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr 1, e-mail: belcovschi.galina@gmail.com

CAZACU GABRIELA - bibliotecar, grad de calificare I, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiul Documente în limbi străine, e-mail: gabitasmd@mail.ru

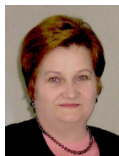
CRISTIAN ELENA – șef serviciu Organizarea și Conservarea Colecțiilor, grad de calificare superior, e-mail: elena.cristian12@gmail.com

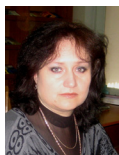
CUCU ADELA - șef serviciu Comunicarea Colecțiilor, grad de calificare superior, e-mail: cucuadella@gmail.com

DASCĂL OLGA - bibliotecar, grad de calificare I, serviciul Informare și Cercetare bibliografică, e-mail: : dascal.olga@gmail.com

HARCONIȚA ELENA - Directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, grad de calificare superior. Președinte al filialei BIN a ABRM Bălți, e-mail: elena.harconita@mail.ru

HĂBĂȘESCU ANGELA - bibliotecar principal, serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 3, grad de calificare I, e-mail: angelahabasescu@gmail.com

IULIC MARGARETA - bibliotecar, grad de calificare I, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiul Documente în limbi străine, e-mail: rita.iulic@gmail.com

MAGHER MARINA - bibliograf, grad de calificare II, serviciu Informare și cercetare bibliografică, oficiul Referințe bibliografice, e-mail: maghermarina26@gmail.com

MELNIC LILIA – bibliotecar, grad de calificare I, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiul Documente în limbi străine, e-mail: melnics@inbox.ru

MIHALUȚA LINA – director-adjunct, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, grad de calificare superior, e-mail: aculina12@mail.ru

MOTOC RADU – inginer, secretarul Asociației Pro Basaradia și Bucovina, Filiala Galați, România, motoc.radu@yahoo.com

MUSTEAȚĂ ARIADNA - bibliotecar, grad de calificare II, serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 2, e-mail: armusteata@gmail.com

NAGHERNEAC ANIȘOARA – bibliotecar principal, grad de calificare superior, serviciul Informare și Cercetare Bibliografică, e-mail: anita_ray@freemail.ru

PALII GHERDA - bibliotecar, grad de calificare I, Serviciu Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 2, e-mail: gherda.palii@gmail.com

POSTOLATI MARIA – bibliotecar, serviciul Dezvoltarea Colecțiilor. Catalogare. Indexare

PRIAN TATIANA - bibliotecar principal, grad de calificare I, Centrul Informatizare, e-mail: prian.tatyana@gmail.com

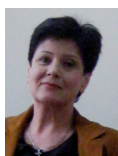
PURICI ALIONA - bibliotecar, grad de calificare II, serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 1, e-mail: Purici.aliona@mail.ru

SCURTU ELENA – șef serviciu Informare și Cercetare bibliografică, grad de calificare superior, e-mail: elenagrama@list.ru

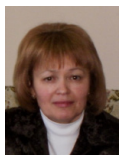
STRATAN ELENA - șef serviciu Cercetare. Asistența de specialitate, grad de calificare superior, e-mail: elena.stratan1@gmail.com

ȘIȘCANU, SVETLANA - bibliotecar principal, serviciul Dezvoltarea colecțiilor. Catalogare. Indexare, grad de calificare doi, e-mail: lana_vsh@yahoo.com

ȘULIMAN MARINA – bibliotecar, serviciul Dezvoltarea Colecțiilor. Catalogare. Indexare, grad de calificare II, e-mail: raysablumina@gmail.com

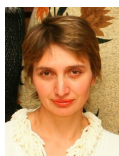
TOPALO VALENTINA - șef CD a ONU, șef CIEUI, grad de calificare superior, e-mail: valeandrew@gmail.com

ȚURCAN ELENA - șef oficiu, grad de calificare superior, serviciul Comunicarea Colecțiilor, oficiu Documente muzicale, e-mail: elturcan@gmail.com

VACARCIUC VALENTINA – bibliotecar, grad de calificare doi, serviciul Comunicarea Colecțiilor, Sala de lectură nr. 3, e-mail: valentina.vacarciuc62@gmail.com

ZADAINOVA SNEJANA - bibliotecar, grad de calificare I, Centrul Informatizare. Mediateca, e-mail: 05skorki69@gmail.com

